

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS ALTER
VOLVMEN QVINTVM

MDCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORM. G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE CHALCEDONENSE

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN QVINTVM

COLLECTIO SANGERMANENSIS

MDCCCCXXXVI

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G.J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG — J. GUTTENTAG, VERLAGS
BUCHHANDLUNG — GEORG REIMER — KARL J. TRÜBNER — VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE CODICIBVS

Collectionis quæ hoc quinto atque ultimo uolumine tomi alterius edita est, huc usque partes tantummodo publicatæ sunt, totius ne descriptio quidem a quoquam est instituta. tenuis est eius memoria. ex uno exemplari deriuati sunt duo codices aeuo Carolino conscripti. quorum alter in monasterio ordinis S. Benedicti Corbeiensi confectus translatus fuit in monasterium S. Germani a Pratis Parisinum, in cuius bibliotheca erat numero 466 signatus; nunc est in bibliotheca Nationali Parisina codex Latinus 12098 [P]. scriptus est diligenter; quæ frequentes sunt confusiones inter *o* et *u*, *i* et *e* uel omissio litterae *m* in terminationibus, exemplaris, non ipsius codicis uitia sunt. correcturæ antiquæ admodum raræ sunt. quoniam est recensiois fundamentum etsi non unum, sed longe optimum, aptius uidebatur ex eo nomen desumere collectionis totius quam ex litteris encycliis ceterarum partium ratione non habita. in folii I parte auersa non ab ipso codicis librario, sed ab homine eiusdem fere sæculi, bibliothecario, ni fallor, monasterii Corbeiensis scripta sunt:

Calcedonensis synodi testis est hic codex encyclius nuncupatus. Tanta enim reuerentia et tanta laude eam concelebrat ut sanctæ auctoritati merito iudicet comparandam Quem codicem id est totius orbis epistolarum [sic] a uiro dissertissimo epiphano instante casiodoro senatore de greco in latinum uersus est

Quem sequitur libellus a sc̄o liberato archidiacono ecclesiæ cartaginis regionis sextæ collectus satis necessarius

Post quem sequitur liber beati prosperi contra librum cassiani abbatis qui p̄notatur de protectione d̄i quia contra beatum augustinum sentire uidetur

Secuntur deinde eplæ sc̄orum patrum et exceptiones (i. e. excerptiones) quædam satis utillimæ

Prima notatio desumpta est ex Cassiodoro de instit. diuin. litt. II [PL 70, 1123] *Chalcedonensis synodi testis est codex encyclius qui eius reuerentiam tanta laude concelebrat, ut sanctæ auctoritati merito iudicet comparandam. quam codicem ἐγκύκλιον, id est totius orbis epistolarium, a uiro doctissimo Epiphano fecimus in Latinum de Græco sermone conuerti.*

Alter et Parisini P gemellus est codex Vindobonensis 397 [W]; in fol. I extat nota s. xv scripta: *Codex Monasterii sancti Iacobi apli prope Moguntiam in monte specioso. N° x. scriptura codicis mihi quidem Parisino paulo recentior uidetur. frequentissimæ sunt correcturæ antiquæ plerumque ex coniectura factæ. codicem qui quamuis commodo loco seruatus diu latuit ignotus, adhibui primus.*

Tertium eiusdem originis codicem olim extitisse in bibliotheca capituli ecclesiæ Bellouacensis testantur Philippus Labbé [Concil. IIII 890] et Stephanus Baluze [Nou.

Coll. concil. 1409, 1410]. in eodem codice Liberati quoque breuiarium extitisse concludere licet ex breui mentione quam eius fecit Iohannes Garnier in editionis præfatione cap. xv nulla ex eo lectione notata, neque minus certum esse uidetur in codice isto totam collectionem fuisse perscriptam. sicut plurimi codices Bellouacenses, etiam ille periit; sed Baluzii accurata sedulitas satis magnum lectionum numerum notauit, ut de eo possit iudicari. sunt hæc:

- p. 4, 37 *gestata* Bell. *testata* PW. *temptata* coniectura inuenerunt editores Romani.
- p. 5, 35 *solos* om. Bell. *solus* uitio solito P; pro uerbis *reptos auctores solos* — licet W habet *replet*.
- p. 6, 21 *facietis* [= PW] in *facitis* corr. Bell. non aliter quam Surlius.
- p. 8, 24 *sine* Bell. et W, *seue* P. uera lectio est *sæue*.
- p. 13, 11 *auxilium* Bell. *exilium* PW recte.
- p. 14, 37 *quondam* Bell. et P, de quo tacet Baluze; *quod* W, del. W^{corr}.
- p. 15, 39 *præsideret* Bell. *præsederet* PW frequenti corruptela ex *præsedere* mutatum.
- p. 16, 28 *disperget* Bell. et W^{corr}, *disparget* PW. legendum est *dispergat*.
- p. 18, 27 *inmitatione* Bell. *inminutione* PW. legendum est *inminutionem*.
- p. 28, 14 *artosidiadis* Bell. *arrosidiadis* P *arrodisiadis* W. latet *Afrosidiadis*.
- p. 35, 38 *miseretur* Bell. PW; non recte Baluze in P esse *misereretur* notat.
- p. 38, 14 *agnos* Bell. et P^{corr} recte; *agnus* P *agnas* W
- p. 44, 37 *habent* Bell. *habens* PW; legendum est *habes*.
- p. 51, 4 *andrianopolis* Bell. *adrianopolis* PW recte.
- p. 51, 22 *exilii* Bell. et P^{corr}, *ex illis* P *ex illi* W. *et illi* emendauit Surlius.
- p. 53, 17 *in illo* Bell. *illo* PW recte.
- p. 54, 10 *redidit* Bell. *edidit* P *edixerunt* compendio scriptum W, recte.
- p. 54, 25 *audiui diuino lumine* Bell. *audiui uolumine* PW. *diuino lumine* emendauit Surlius.
- p. 58, 3 *micuus* Bell. = PW; non recte dicit Baluze in P scriptum esse *micuius*.
- p. 60, 2 *ac sapientiam* PW om. Bell.
- p. 65, 35 *ad* PW om. Bell.
- p. 68, 16 *denique* Bell. *deinde* PW, recte.
- p. 69, 1 *adranæ* Bell. *adriancæ* PW, recte.
- p. 73, 26 *juguras* Bell. *figuras* PW; num recte proposuerit Baluze *fixuras*, dubito.
- p. 74, 12 *expugnatores* Bell. *propugnatores* PW, recte.
- p. 84, 32 *adiunt* Bell. et P *audiunt* W *aiunt* P^{corr} recte
- p. 91, 12 *quoniam* PW om. Bell.
- p. 93, 1 *do* Bell. *dona* PW; legendum est *donauit*.
- p. 94, 18 *ab omnibus* in P deesse recte notat Baluze, tacet de Bell.
- p. 96, 22 *despiciat* Bell. *desipiat* PW; legendum est *diripiat*.
- addædi sunt duo loci Leonis papæ ep. 51, quam quoniam edidi uol. 4 p. 101 sq., iterum recensere nolui:
- uol. 4 p. 102, 14 *utique* Bell. *ut quæ* PW cum ceteris codicibus, recte
- p. 103, 9 *peruersione* Bell. *peruasione* PW [= MV, recte] *persuasione* GI.

Facile apparet codicem Bellouacensem proxima cognatione cum codice P fuisse coniunctum, longius distare a codice W; ut p. 8, 24 cum isto concordare uideatur,

inde explicatur quod uterque librarius in eandem prauam mutationem lectionis non intellectæ inciderunt. sed et diligentia librarii Bellouacensis minor erat Corbeiensi et modestia: p. 4, 37. 44, 37. 51, 22. 96, 22 locos corruptos corrigendo etiam peiores reddit. coniectura, non ex alio codice p. 54, 25 ex *audiuiuo lumine* siue librarium siue correctorem elicuisse *diuino lumine*, inde elucet quod *audiui* in textu remansit. non displiceret opinio Bellouacensem ex Parisino esse transscriptum, nisi obstaret Baluzii collatoris prudentis et periti silentium in loco p. 94, 18: si *ab omnibus* non in *P* tantum, sed etiam in Bellouacensi defuisset, non scripsisset [Noua Coll. conc. p. 1445] hæc non extare *in codice Corbeiensi*, sed *in ueteribus libris*, quibus uerbis consensum codicum Corbeiensis et Bellouacensis significare solet. probabiliter igitur utrumque codicem deberi conicit [l. c. p. 1409. 1410] diligentia Odonis episcopi Bellouacensis, qui cum fuerit etiam abbas Corbeiensis, hæc duo exemplaria conscribi fecerit in usum canonicorum Bellouacensium et monachorum Corbeiensium.

Multo ætate lectionumque bonitate inferius est alterum codicum genus neque totam continet collectionem sed nihil nisi Liberati breuiarium [2], epistulas ad Theodorum dictum Mopsuestenum præter ultimam [3—7], epistulas Isidori Pelusiotæ ad Cyrillum [9—12], defensionem fidei factæ a Cyrillo [13], capitula Cyrilli et testimonia diuersorum [14], Theodreti de trinitate [15], excerpta ex epistulis ficticiis Quintiani episcopi Asculani et Asclepiadis episcopi Trallensis ad Petrum Fullonem [16. 17]. hæc series in eis codicibus quos Hinschius classi C sæculo duodecimo non antiquiori attribuit, adnectitur Leonis epistularum collectioni [cf. Hinschius, decretales Pseudo-Isidorianæ p. LXX¹ et huius tomi uol. 4 p. XXXII sq.]. sicut in Leonis epistularum editione, ita in hac ex codicibus Ps. Isidorianis quos enumerat Hinschius l. c. p. LXVII, elegi codicem Vaticanum 1340 [I].

Ad codices Ps. Isidorianos classis C pertinet codex quoque s. XIII pulcerrime et diligenter conscriptus qui nunc est Parisinus 2244 [T], olim fuit Mauricii le Tellier Remorum archiepiscopi primique Franciæ Paris [† 1710]. etsi enim collectionem Ps. Isidorianam ipsam non continet, habet multa illius additamenta quæ codicum classis C propria sunt. insunt enim ei post Gregorii papæ I homilias

- f. 181^u—199^r ex Collectione Sangermanensi ea quæ modo enumeraui, secuntur sicut in codicibus Pseudoisidorianis classis C f. 199^r—203^r Athanasii epistula ad Epictetum, Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum [t. I 5 p. 334 sq.], Augustini libellus de fide catholica contra omnes hæreses
- f. 203^r Epistula Hilari papæ ad Leontium Veranum et Victurium [sic] episcopos [JK 562]
- ibid. Epistula Tarraconensium episcoporum ad Hilarum papam, inc. Quoniam curam. f. 203^u Epistula episcoporum Tarraconensium ad Hilarum papam, inc. Etiamsi nulla
- f. 204^r Incipit tomus de anathematis uinculo Gelasii papæ [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F. 10 Coll. Veron. 6*]
- f. 206^u Incipiunt epistolæ Vitaliani papæ
  - epistula ad Paulum episcopum Cretensem, inc. Nonodecimo die [JK 2090]
  - f. 207^u epistula ad Vaanem cubicularium, inc. Semper celsitudo [JK 2091]
  - ibid. epistula ad Paulum Cretensem, inc. Ad cognitionem [JK 2092]
  - ibid. epistula ad Georgium episcopum Syracusanum, inc. Gesta siue sententiam [JK 2093]
- f. 208^r Exemplar epistolæ Martini papæ ad beatum Amandum Traiectensem episcopum, inc. Fraternitatis tuæ [JK 2059]

f. 209' Incipiunt decreta Innocentii papæ Samsoni Remensi Henrico Senonensi archiepiscopis etc. inc. Testante apostolo [JK 8148]

Deficiunt phototypa f. 209" et 210, non dubito quin illis insit Innocentii papæ II decretum alterum Samsoni Remensi etc., quod incipit Præsentia scripta [JK 8149]. secuta esse decreta concilii Lateranensis a. 1139 constat; initio enim f. 211" habentur illorum ultima uerba: *aliis schismaticis et hereticis euacuamus et irrita esse censemus*. ultimum locum in codice [f. 211"—212"] tenent capitula et statuta concilii Remensis sub Eugenio papa habiti a. 1148.

Quæ si cum eis comparaueris additamentis quæ codicibus collectionis Ps. Isidorianæ classis C inesse testatur Hinschius p. LXXI. LXXII, certus eris omnia quæ in codice Telleriano post Gregorii homilias perscripta sunt, desumpta esse ex codice illius classis. non mirum igitur codices *IT* plerumque easdem exhibere lectiones.

II. DE EDITIONIBVS

Primus ex Collectione Sangermanensi typothetis dedit publicanda P. Crabbe in *CONCILIORVM TAM GENERALIVM QVAM PROVINCIALIYM* [cf. uol. 3, I p. xv] tomo altero p. 98—128 omnia ea quæ insunt codicibus Ps. Isidorianis, i. e. 2. 3—7. 9—17. eum secutus est non sine mutationibus Laurentius Surius in *Conciliorum omnium tam generalium quam prouincialium uolumine secundo*, quod in publicum prodiit 1567, Sixti papæ V auspiciis repetitum est Venetiis 1585. gestis concilii Chalcedonensis Latinis — Græca habent neque Crabbe neque Surius — adnectit quas nuncupat in columnarum titulis *Epistolas illustrium personarum Pro Concilio Chalcedonensi*, hoc est partem primam totam Collectionis Sangermanensis, quam se primum in lucem emittere ipse in epistula ad lectorem præmissa gloriatur. seruat ordinem qualis extat in codicibus *PW*. multis aliis interpositis post Constantinopolitanæ synodi ab Iustiniano habitæ gesta exhibet Liberati breuiarium ceteris omissis omnibus quæ in codicibus et apud Crabbium illud secuntur.

Crabbium usum esse codice aliquo Ps. Isidorianæ collectionis uel sine lectionum collatione inde apparet quod apud eum sicut in illis codicibus deest pars prima Collectionis Sangermanensis. quem Surius in illa quam primus edidit, codicem adhibuerit, ex paucis lectionibus manifestum fit:

p. 3, 7 *sunt P sint W* Sur

p. 3, 20 *sacras P santias W sanctas W^{corr}* Sur

p. 5, 35 *reperitas auctores solus* [legendum *solos*] *pænas soluere iubeamus licet P replicet W* Sur

p. 8, 31 (Dorotheum) *ūs* (comitem) *P uestris W* compendio quod significat *uirum spectabilem* non intellecto, *uestrum* Sur

p. 8, 33 *et* (sanctissimis ecclesiis) *PW a W^{corr}* Sur

p. 12, 5 (electus a deo) *ut* (purpura) *exorneris*] *ut—exornaris P ut—exornatus W et—exornatus W^{corr}* Sur

p. 12, 31 *pie scæque* (memoriæ principe Marciano) *P piæ scæ W pio sanctæ* Sur

p. 13, 6 (ab ecclesia) *catholica et* (fide) *P catholicæ W ab ecclesiæ catholicæ fide* Sur

p. 13, 35 *incontenebili P incontenibili P^{corr}W incontemnibili W^{corr}* Sur *for. incompræhensibili* Sur in mg.

p. 13, 36 (neque regulas patrum) *neque* (legem) *P non W* Sur

p. 14, 12 *eius loci P loci W* Sur

p. 14, 27 (operatur hactenus) *sacra* (mysteria) *PW agit sacra W^{corr} operatur. Hactenus agit sacra mysteria* Sur

- p. 14, 37 (Proterio) *quondam* (episcopo) *P quod W om. W^{corr} Sur*
- p. 14, 39 (orthodoxos.) *uiros* (senes) *PW uero W^{corr} Orthodoxos uero senes Sur*
- p. 15, 39 (cui) *præsederet* (tyrannico modo et non legitima dispositione temptauit) *PW præsederat W^{corr} cui præsederat tyrannico modo, et non legitima dispositione tentauit Sur. facili opera restituitur præsedere.*
- p. 16, 3 *sicut iam sanciuuit, elegere P sci uite legere W sci uitæ eligere W^{corr} quempiam sanctæ uitæ eligere Sur*
- p. 16, 4 *sedem PW sedi W^{corr} Sur. ut locus corruptus sanetur, non sufficit correctura codicis W.*
- p. 16, 5. 6 (quique possit) *uitam alexandrinorum populum (. . . gubernare) PW uita alexandrinorum populum W^{corr} Sur. scribendum est uitam Alexandrinorum populorum [= δήμων].*
- p. 16, 30 *diligentiæ suæ fauorisque* (sanctæ ecclesiæ) *P diligentia fauorisque W diligentia fauoris Sur*
- p. 16, 32 *donec P dño hæc W Domino, hæc Sur*
- p. 16, 35 *ad suis ecclesiis PW ad suas ecclesias W^{corr} Sur. delendum erat ad. Hæc sufficiant: codex W, qui tunc erat in monasterio s. Iacobi prope Moguntiacum, a Surio in monasterio Coloniensi degente adhibitus est.*
- Aliter rem egit in Liberati breuiario iterum edendo post Crabbium. conferatur textus utriusque in capite IIII cum hac editione; lectiones Garnerianas non inutiliter esse adscriptas mox apparebit:
- p. 101, 13 *historia narrat] narrat historia Sur Garn*
- p. 101, 15 *Antiochia] ab Antiochia Cr Sur Garn*
- p. 101, 16 *castitate Cass Cr Sur Garn caritate PWIT. Cassiodori historiam tripartitam sibi præsto fuisse ipse Crabbe testatur in nota marginali p. 101 [= 103, 27 huius editionis]: Ecclesiasticæ historiæ lib. 12. cap. 5*
- p. 101, 19 *habebat consiliarium] ueluti consiliarium habebat Cr consiliarium habebat Sur Garn*
- p. 101, 19 *die prima PIT die primo W Sur Garn die decima Cass. decimo die Cr. de re ipsa cf. t. I I, 8 p. 6*
- p. 101, 25 *firmare PWIT Sur Garn confirmare Cr*
- p. 101, 26 *arguere PWIT Sur Garn eum arguere Cr*
- p. 101, 27 *hoc PWIT Sur Garn ex hoc Cr*
- p. 101, 30 *sed PWIT Sur Garn et Cr*
- p. 101, 32 *mutantibus PWIT Sur Garn imitantibus Cr*
- p. 101, 33 *quia PWT ut I quod Cr Sur Garn*
- p. 101, 34 *Pauli] Pauli Samosatani Garn*
- p. 101, 34 *doctrinam PWIT Sur Garn dogma atque doctrinam Cr*
- p. 101, 35 *tunc] nunc Sur*
- p. 101, 35 *dabat PT dabatur WI Cr Sur Garn*
- p. 101, 36 *agere] agendi Cr Sur Garn*
- p. 101, 36 *uenerant PW uenerunt IT Cr Sur Garn*
- p. 101, 36 *constantinopolitano PW Sur Garn constantinopolitanorum IT Cr*
- p. 101, 37 *suggesterant PW suggesterunt IT Cr Sur Garn*
- p. 101, 37 *constantinopolim PWT constantinopoli I Cr Sur Garn*
- p. 102, 9 *in qua PW qua IT Cr Sur Garn*
- p. 102, 9 *et] om. Garn*
- p. 102, 9 *reddidit] reddit Garn*

- p. 102, 10 *eo illa] illo eadem* Garn
- p. 102, 10 *̄pstaret PWT ̄pstaret ut I ̄perstaret* Sur Garn.   *lectionem ̄perstet*
 Crabbe desumpsit ex Gestis Chalcedonensibus [uol. 3 p. 85, 17]; nota enim
 marginalis *Supra Tomo I. sub numero 458* pertinet ad eum locum quo
 in Gestorum actione prima recitatur Cyrilli ad Nestorium epistula ipsaque
 ibi lectio *̄perstet* exhibetur.
- p. 102, 11 *concordia* Cr ex Gestis Chalcedonensibus, Sur Garn *discordia PWIT*
- p. 102, 12 *est principium] principium est* Cr Sur Garn
- p. 102, 14 *sermonem PWI* Garn *errorem T* Cr Sur
- p. 102, 18 *theodori T* Cr Sur Garn *theodoriti PWI*
- p. 102, 20 *̄parum PWIT ̄prauum W^{corr} ̄parum ̄prodesse* Cr Sur Garn.   *infelix*
 est Crabbii supplementum
- p. 102, 23 *constantinopolim PWT constantinopoli I* Cr Sur Garn
- p. 102, 24 *cui identidem PW^{corr}IT* Cr *cui idietidem W* *cui idem* Sur Garn
- p. 102, 25 *et¹ PWIT* Sur Garn om. Cr
- p. 102, 29 *incidisse PWIT* Sur Garn *declinare* Cr
- p. 102, 32 *sic esse ecclesiam] ecclesiam sic esse* Cr Sur **Garn**
- p. 102, 32 *perturbatione] perturbationibus* Cr Sur Garn
- p. 102, 33 *subripuit PWIT* Sur Garn *subrepsit* Cr
- p. 102, 34 *quidem PWIT* Sur Garn om. Cr
- p. 102, 35 *sectantem PWIT* Sur Garn *suscitantem* Cr
- p. 102, 35 *qui] quæ* Cr in margine
- p. 102, 35 *sacerdotum PWIT* Sur Garn om. Cr
- p. 103, 1 *hanc] hæc* Cr Sur Garn
- p. 103, 2 *conferrent PWIT* Sur Garn *ferrent* Cr
- p. 103, 3 *ipponiregiensi PW Hipponiregiensi* Garn *ypponiensi IT Hippo-*
niensi Cr *Hipponen* Sur
- p. 103, 3 *ebagnum PW ebagnium T* Cr Sur Garn *ebagnum I*
- p. 103, 4 *ipsi PWIT* Cr Sur *ipse* Garn
- p. 103, 4 *euagnus PW ebagnus W^{corr}T ebagnus T* Sur *Ebagnius* Cr Garn
- p. 103, 5 *capreolo PWIT* Sur Garn *Campolo* Cr
- p. 103, 7 *capreolus PWIT* Sur Garn *Campolus* Cr
- p. 103, 9 *concilium congregare non ualens] non ualens congregare concilium* Cr
 Sur Garn
- p. 103, 11 *romanus PW* Sur Garn om. *IT* Cr
- p. 103, 11 *scripsit PW* Sur Garn *misit IT* Cr
- p. 103, 11 *Nestorio] om.* Cr
- p. 103, 12. 13 *ad cuius ordinationem gavisus est PW* Sur Garn *ab eius ordina-*
cione IT Cr
- p. 103, 14 *suæ] om.* Cr Sur Garn
- p. 103, 17 *episcoporum omnium] omnium sanctorum episcoporum* Cr Sur Garn
- p. 103, 17 *separatum] esse separatum* Cr Sur Garn
- p. 103, 18 *Cyrillo] om.* Cr
- p. 103, 20 *minime nestorius PW* Cr Sur Garn *nestorius minime IT*
- p. 103, 20 *corpore PWIT* Sur Garn *communione episcoporum uel coepisco-*
porum Cr
- p. 103, 21 *de eo PIT deo W de re* Cr Sur Garn
- p. 103, 24 *afferunt] afferrent* Garn.

Non multis opus est uerbis ut et origo et affinitas editionum Crabbianæ et Surianæ explicentur. ille, sicut dixi, codicem adhibuit quales sunt *IT*; num istius codicis librarius textum fœdis interpolationibus uastauerit an, quod credere malim, Crabbe ipse an uterque, discutere otiosum est. Surius etsi illi codex antiquior et melior præsto erat, textum suum superstruxit Crabbiano, locis tamen haud paucis lectiones codicis illius antiqui *W* introduxit: euasit textus uariis atque multicolor instar pennarum psittaci.

Magno conciliorum Græcorum ac Latinorum operi olim ab Antonio Augustino concepto, deinde Sixti papæ v iussu ab Antonio Carafa cardinali studiose inchoato, post horum uero mortem sine zelo lenteque continuato sub Paulo papa v finis impositus est initio parum dignus. inprudenti et infelici consilio in tomo altero qui prodiit a. 1609, ex constitutionum sacrarumque collectione quæ in codicibus Græcis terminat Gesta Chalcedonensia, et Collectionis Sangermanensis parte priore ex Surio desumpta, nulla ordinis traditi ratione habita, compilata est pars quædam tertia concilii Chalcedonensis, quo facto collectionum antiquarum memoria oblitterata spissisque tenebris inuoluta est. sicut fieri solet, qui post editionem Romanam conciliorum magna uolumina corradere magis quam componere perrexerunt, multa inseruerunt addideruntque, sed falsam editionis Romanæ dispositionem retinuerunt.

Postquam Philippus Labbé tomo v Conciliorum a. 1671 Surii exemplum secutus Liberati breuiarium ex illius editione desumptum Gestis concilii quinti iterum adnexuit, a. 1675 quasi recentior et felicior athleta in campum descendit Iohannes Garnier noua Liberati editione in medium proiecta. Labbæum paulo ante mortuum indecenter conuiciatus — illum enim tangunt uerba cap. xv *prodiit nuper cum innumeris mendis — illius mendis nunc carere gloriatur Liberatum ope manuscriptorum codicum trium optimæ notæ Telleriani, Bellouacensis et Nostri*, i. e. collegii Claromontani Parisiensis copiosa bibliotheca imprimis a Iacobo Sirmond instructi; codicem collectionis Ps. Isidorianæ in illa bibliotheca fuisse testatur Hardouin, cf. Hinschium p. LXXIII¹. editionem nouam mendis Surianis, quæ etiam Labbæana sunt, minime carere probant lectiones quæ supra ex breuiarii capite IIII collegi: sunt ex Surio desumptæ pæne omnes præter unam ex Bellouacensi, ni fallor, tacite petitam p. 103, 3 nonnullasque coniecturas otiosas. de Bellouacensi et Claromontano tacet Garnier præter unam istam quam modo attuli mentionem; ex Telleriano [= Parisin. 2244 *T*] excerptis p. 285 sq. uarias lectiones LXV quæ documento essent codicem, sicut dicit, optimæ notæ ei non frustra ab homine eximie nobili commodatum esse. plurimæ non codicis *T* propriæ sunt, sed communes omnium codicum *PWIT*, iis scilicet locis quibus Garnier maluit textum Surianum retinere quam ex codicibus emendare. qui ceteras discussit, præter noua censuræ documenta, cui Crabbii Suriique editiones subieci, de Garnerii fide atque diligentia idem iudicium adquiret, atque illud quod olim tuli de Marii Mercatoris editione [t. I 5, I p. VII]. ecce loci ipsi; Garnerii exemplum secutus illius lectiones loco priore collocaui, secundo quas ex *T* excerptas esse dicit:

p. 98, 29 *Cappadociæ* [= *PWIT* Sur]: deest [= Cr]

p. 99, 17 *ponit et* [= *PWT* Sur]: *penitus* [*penitet I pænitens* Cr]

p. 99, 32 *subsistentiam* [*PWT*, Cr in margine, Sur]: *substantiam* [= *I* Cr]

p. 104, 11 *ita acta* [= Sur]: *ista fecit* [= *I*; *ita fecit PWT ita facta W^{corr} ista* Cr]

p. 104, 16 *Dexianus* [= *PW*]: *Asianus* [= Cr Sur; *axianus IT*]

p. 105, 20 *comitem S. L. sacram*: *sacram* [= Cr; *comitem sacrarum* [*sacrorum W*]
PW comitem sacram IT Sur]

- p. 105, 32 *fecerunt* [= *I* Sur]: *fecerant* [*fuērunt* *PW* *ferunt* *T* *afferunt* Cr]
 p. 106, 4 *exorta* [= *PW* Sur]: *orta* [= Cr; *mota* *IT*]
 p. 106, 15 *uera* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
 p. 107, 2 *unitionis* [= *PWIT*, Cr in mg., Sur]: *unionis* [= Cr]
 p. 107, 9 *suæ* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
 p. 108, 33 *decibiles* [= *PWIT* Sur]: *dicibiles* [= *I^{corr}* Cr]
 p. 110, 14 *interpretationem* [= *PWIT* Sur]: *expositionem* [= Cr]
 p. 111, 23 *ut ferunt rumores* [= *P^{corr}* Sur; *feruntur rumores* *W^{corr}* *fuēruntur*
umores *P* *fuēruntur rumores* *W*]: *rumoribus ut ferunt* [= Cr; *ut ferunt*
rumoribus *IT*]
 p. 111, 29 *catholicæ fidei* [in textu habet Garnier *catholicæ ueritatis* = Cr]:
catholici fidei [*catholici ueritatis* *PWIT* Sur]
 p. 113, 9 *sine fænore* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
 p. 114, 26 *recusante* [= *PWIT* Sur]: *renunciante* [= Cr]
 p. 115, 24 *qui* [= Cr Sur]: *quia* [*quoniam* *PWIT*]
 p. 116, 17 *amatori* [= *PWIT* Cr Sur]: *amator*
 p. 120, 13 *et manifestata* [= *PWIT* Sur]: om. [= Cr]
 p. 122, 6 *concilium* [= *PWIT* Sur]: *secretarium* [= Cr]
 p. 123, 32 *ordinatus* [= *PWIT* Sur]: *ordinatus est* [= Cr]
 p. 127, 11 *sede: sede apostolica* [*sede catholica* *PWIT* Cr Sur]
 p. 134, 9 *Labronem: Labranon* [*labra* (i. e. λαύρα) *noni* *PWIT* *laborem* Cr Sur
Labranum Sur in mg.]

Quod frequenter lectiones Crabbianæ codici *T* a Garnerio attributæ sunt, inde explicauerim quod quas margini adscripserat lectiones et Crabbii et codicis *T*, inter se confudit. nonnullas etiam finxisse uidetur. fidei esse nullius conuictus est.

Post monachorum indocta conamina atque futilia Garnerii commenta primus priori certe collectionis Sangermanensis parti seriam nauauit operam Stephanus Baluze iure consultus. qui duobus annis post Garnerii editionem Liberati in Noua conciliorum collectione p. 1411 sq. docta de codice encyclo dissertatione præmissa lectiones codicum Sangermanensis et Bellouacensis enotauit in usum editoris futuri, qui huc usque non exitit.

III. DE COLLECTIONIS PARTE PRIORE

Autumno a. 457 Leo imperator, cum precibus eum adiissent et episcopi Aegyptii clericique Alexandrini partis Proterianæ Constantinopolim persecutionibus aduersariorum fugati et legati Timothei Aeluri, epistulas encyclicas [Euagr. 2, 9 p. 59, 18. 25 Eulog. ap. Phot. 230 p. 283^a 32] per magistrianos ad episcopos metropolitanos paucosque eremitas fama celebratos misit, ut rescriberent quam celerrime [cf. p. 64, 32] quæ de usurpata Timothei ordinatione atque de fide concilii Chalcedonensis iudicaret. quæ illi uel synodi prouinciales ab illis conuocatae responderunt hieme a. 457/458 siue etiam postea — Baradoti monachi epistula diem habet subscriptam 27. m. Aug. a. 458 p. 38, 25, qua notatione confirmatur Marcellin. p. 87, 8 —, in unum congesta adiunctis ipsius epistula encyclica et precibus utriusque partis Aegyptiorum publicari iussit imperator nomine encyclicorum [p. 9, 34. 98, 3. Pelag. pro def. trium capit. [*Studi et Testi* 57] p. 62, 20. Liberat. p. 124, 34. Pelag. II in ep. 2 ad episc. Histriæ t. III 2 p. 110, 1. ep. 3 p. 116, 6. Vict. Tunnun. p. 188, 3] signata, quoniam uniuersa implebant quod epistula imperatoris toti corpori præfulgens fieri iussit. cui uolumini eas tantum-

modo epistulas infuisse quas metropolitani et eremitæ ad imperatoris litteras encyclias rescripserunt, et per se intellegitur et uersione Latina confirmatur, at apud Græcos extitisse uidentur exemplaria quibus postmodum accreuerant additamenta. historia enim ecclesiasticæ a Zacharia Mytilenæo conscriptæ epitomator Syriacus 4, 5 præter Leonis ep. 97, quæ ad corpus encycliorum pertinet [cf. Corp. scriptt. Orient. Christ. III 5 p. 174, 25—28 cum illa epistula p. 104, 7—15], describit alteram quoque quæ egerit de incarnatione Christi; hanc ab imperatore ad Timotheum missam esse et ab illo impugnatam libello speciali multis testimoniis instructo, quæ a se non transcripta esse dicit epitomator Syriacus [4, 6 p. 178, 5 sq., cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 128²]. his adiungit 4, 7 nonnulla de metropolitanorum litteris encycliis. alteram illam Leonis epistulam cui Timotheus aduersatus est [cf. Doctr. patr. 24, 9], esse constat celeberrimam epistulam 104, quæ scripta est d. 17. m. Aug. 458 et a corpore encycliorum aliena. Euagrius uero, qui Zachariæ opere pleno uti solet, 2, 10 Leonis epistulas illas duas inter se confudit. postquam enim epistulam 97 quæ primum inter metropolitanorum epistulas locum tenet, descripsit his uerbis πρώτος . . . Λέων ὑπὲρ τε τῆς ἐν Καλιηρόνι συνόδου γέγραφε τὴν τε Τιμοθέου χειροτονίαν ἀπεδοκίμασε, pergίτ ἦντινα τοῦ Λέοντος ἐπιστολὴν Λέων αὐτοκράτωρ Τιμοθέω διαπέμπεται . . . πρὸς ὃν καὶ ἀντέγραψε Τιμόθεος, quæ uerba de nulla recte dicuntur epistula Leonis nisi de tomo illo altero quæ est ep. 104. manifestum esse errorem quem in Zacharia compilando commiserit Euagrius, neque multis egere uerbis putares, nisi pergeret ille: ὅν (Leonis epistolæ et Timothei libelli contra illam scripti) τὰ ἀντίγραφα μὲν σώιζεται ἐν τοῖς καλουμένοις ἐγκυκλίοις, ἐμοὶ δὲ παρῆται, ἵνα μὴ πλῆθος ἐπεισαγάρω τῷ παρόντι πόνωι. his enim probatur encycliorum corpori quod Euagrius adhibuit [2, 8—10], et Leonis epistulam 104 et Timothei libellum adnexa fuisse. neque deficit alterum testimonium Euagrio antiquius. quæ enim leguntur in libello fidei quem Iohannes Maxentius et consortes a. 519 legatis Romanis Constantinopoli obtulerunt [t. III 2 p. 3, 33]: *beatus papa Leo coactus est diuersorum patrum sententiis per illa quæ dicuntur encyclia, contradicentium ora obstruere*, Leonis quæ una testimoniis instructa est, epistulam 104 in encycliorum corpus fuisse receptam diserte demonstrant.

Cum propter controuersiam de tribus capitulis in Occidente concilii Chalcedonensis memoria acriore studio reuiuisceret pullularentque gestorum epistularumque quæ ad illud pertinebant, uersiones, etiam encycliorum corpus in maiorem concilii gloriam a uiro doctissimo Epiphano in *Latinum sermonem conuerti* curauit Cassiodorus Senator, quando Gothorum regno destructo de uita publica secessit atque in Viuario ampla bibliotheca congesta clericæ iuuentuti instituendæ operam dedit [cf. de inst. diuin. litt. II. 23]. translatum est corpus ipsum non minus additamentis liberum quam plenum neque decurtatum. quam plenitudinem quodam modo testatur numerus episcoporum qui litteris synodorum prouincialium subscripserunt, quingentorum, qui numerus idem est atque is quem Ephraim Antiochenus [cf. notam ad p. 98, 4] de exemplari Græco affert CCCCLX, neque est cur dubitetur, quin fere uerus sit, quoniam plures quam ipsi concilio Chalcedonensi, synodis prouincialibus aderant episcopi. gloriosæ uero exaggerationis causa Eulogius [Phot. 230 p. 283^a 36] pro subscriptorum numero quamuis magno tamen restricto introduxit summam omnium imperii sedium episcopalium MDC. alterum plenitudinis documentum est catalogus eorum ad quos epistula encyclia ab imperatore destinata est; eum in corpore primario epistulis quibus imperatori respondebatur, præmissum fuisse uel inde manifestum est, quod accurate secundum imperii dioceses dispositus est. patriarchas Romanum Constantinopolitanum Antiochenum Hierosolymitanum secuntur primo loco

diocesis Orientis metropolitæ prouinciarum Syriae II Phœniciaë I Phœniciaë Libanisia Cilicia I Cilicia II Augustoeuphratesia Osroenæ Mesopotamia Arabia Isauria Palæstina II Cypri Palæstina III. accedit episcopus Beryti titulo tantum metropolis, qui litteris specialibus non respondit, sed epistulæ ceterorum Phœniciaë I episcoporum subscripsit. adnectuntur tres monachi omnes in diocesi Oriente consistentes.

deinde exhibentur diocesis Ponticæ metropolitæ prouinciarum Bithynia Galatia I Galatia II Cappadocia I Cappadocia II Honoriadis Paphlagonia Helenoponti Armenia I Armenia II; deest culpa librariorum quorumcunque episcopus metropolitanus Ponti Polemoniaci, extat uero epistula [XL]. adduntur episcopi titulo tantum metropolitæ Nicææ et Chalcedonis prouincia Bithynia, Tabia prouincia Galatia I et Arabissi prouincia Armenia II, qui uterque synodalibus litteris episcoporum comprouincialium subscripserunt.

tertium locum obtinent diocesis Asianæ metropolitæ prouinciarum Hellesponti Asia Lydia Insularum Caria Lycia Pisidia Pamphylia Pergensis Lycaonia Phrygia Pacatiana Phrygia Salutaris Pamphylia Sidensis. adduntur metropolitæ titulares Smyrna prouincia Asia et Hierapolis prouincia Phrygia Pacatiana. qui num epistulas speciales miserint an comprouincialium episcoporum litteris synodalibus subscripserint, dici nequit, quoniam utræque perierunt.

secuntur diocesis Thraciæ metropolitæ prouinciarum Europa Rodopæ Hæmimonti Mœsia II Thraciæ. errauit adnotando p. 24, 28 deesse metropolitanum Mœsia II; extat episcopus Marcianopolis metropolis Mœsia II in catalogo [nr. 53], sed neque in capite epistulæ xviii neque inter suscriptores nominatur. forsitan mortuus sit illo ipso tempore, sicut Ibas episcopus Edessæ in catalogo [nr. 11] exhibetur, sed quoniam ille d. 28 m. Oct. a. 457 obiit, in epistula synodali Osroenæ primum locum tenet Nonnus. re uera deest iterum neglegentia librariorum metropolita titularis Beroæ, sed extat epistula [xvii].

finem faciunt præfecturæ Illyrici orientalis metropolitæ prouinciarum Macedonia Achaia Epiri ueteris Creta Thessalia Epiri nouæ Dardania Dacia mediterranea. adiunguntur Iulianus Coensis non ut episcopus, sed ut Leonis papæ apocrisarius et metropolita titularis Bizya. quibus præponendum fuisse putaueris metropolitanum prouincia Scythia, sed quoniam prouincia erat Gothorum, in ultimum locum reiectus esse uidetur.

Præter duo nomina quæ librariorum culpa siue exemplaris Græci siue Latinæ translationis excidisse dixi, metropolitam uerum uel titularem non inuenio qui iure desideretur. at obstare uidetur locus quem Baluzii sagax operositas eruit ex codice Colbertino 4310 postea Parisini 2390 s. XII, ubi in *disputatione*, quam ille dicit *Benedicti Leuitæ aduersus Felicianam impietatem* (id est Felicis Vrgelitani), leguntur hæc [Baluze, *Miscellanea* 5 p. 48]: *Stephanus episcopus in encycliis ad Leonem principem ex inde scribens* [quid hæc duo uocabula significant, non intellego] *mirabiliter dicit* etc. septemdecim annis ante, in Noua Coll. Conc. p. 1407 doctus Colbertinæ bibliothecarius scripserat in fronte codicis istius, *dum* recenseantur *lucubrationes Benedicti, diserte scriptum esse Stephani Meneudis Episcopi*. quomodocunque hoc monstrum uersaueris, nomen metropolis seu ueræ seu titularis non elicies. ceterum Baluzium non errasse cum Benedictum istum Leuitam eundem fuisse diceret atque abbatem Anianensem ordinis S. Benedicti instauratorem familiaremque Ludouici Pii imperatoris, parum constat. in catalogo certe codicum manuscriptorum bibliothecæ regiæ III p. 275. 276 distingui uidentur. abbas Aniensis dicitur [I] *summa fidei tomorum* xv, quæ nondum publicata est, sequitur [2] *confessio Benedicti Leuitæ*

[Baluze p. 56] et [3] *eiusdem opusculum de modis amicitiarum et ueræ amicitiae* quod non publicatum est, deinde post Alcuini nonnulla *Benedicti abbatis ad Guarnarium epistula de incarnatione dominica* [8, Baluze p. 1]. aliis interpositis exhibentur [13] *Benedicti Leuitæ disputatio aduersus Felicianam impietatem* [Baluze p. 30], *eiusdem laus hymnidica beatæ dei genetricis Mariæ* [14, non est publicatum], *eiusdem ad Guarnarium epistula de sectanda uera pietate* [15, Baluze p. 52]. quæ finem faciunt nr. 16 et 17, aliena sunt a Benedictis seu Leuita seu Anianensi. nr. 8. 13 [cf. initia p. 1 et p. 30]. 15 eiusdem hominis esse manifestum est, sed inter se pugnant uocabula *leuitæ* et *abbatis*. quæ enim proponit Mabillon [PL 103, 394] alia a Benedicto nondum presbytero scripta esse, alia ab abbate et presbytero, accipi nequeunt, eiusdem enim temporis sunt nr. 8 et nr. 13. etiam minus placent quæ proposuit P. J. Nicolai [*der h. Benedict* p. 49¹]. an modestia monachali Benedictus quamuis presbyter se leuitam dixit? opus est codice Parisino accurate explorato, quod aliis relinquo eo libentius faciendum, quo manifestius est loco istius qualiscumque episcopi Stephani ea inesse quæ apte contra Felicianos dicta sint, sed quam maxime dissonent ab eis quæ iterum iterumque in episcoporum litteris ad Leonem imperatorem proferuntur. *non alius adoptiuus et alius proprius dei filius uel non duo uenerunt filii uerus et falsus aut unus partim proprius, partim etiam adoptiuus*: a quouis episcopo, cum a. 458 imperatoris quæstionibus responderet, talia contra Dioscorum Timotheumque unam Christi naturam post incarnationem prædicantes scribi potuisse quis est qui credat? . hic aliquid aut erratum aut confusum aut falsatum est; cauendum ergo ne iste locus Stephani ignoti genuinis encycliis inculcetur.

Vt catalogus metropolitanorum a quibus Leo imperator responsum petiit, et completus est et optime dispositus, ita ipsarum epistularum ordinem esse turbatum neque paucas deesse numeris quos p. 22—24 adscripsi, fit manifestum. cuius damni causa non fuit casus quisquam exterior quo mutilatus laceratusque sit codex ille unicus unde Parisinus *P* et Vindobonensis *W* deriuati sunt: nusquam enim hiant in ipsis epistulis magnæ lacunæ uel exciderunt dimidiæ siue tertiæ siue aliquantæ partes, sed semper totæ desunt epistolæ. ergo non casu exciderunt, sed omissæ sunt consilio hominis cui epistularum quarum unum idemque erat argumentum, uolumen ingens et incommodum uidebatur. quem hominem non alium fuisse crediderim quam illum qui Epiphaniï uersione encycliorum copulata cum aliis scriptionibus hinc illic corrasis Collectionem instituit quam Sangermanensem nuncupauit, atque membranis, ne nimis crescerent impensæ, pepercit. epistularum omissiones secuta est ordinis turbatio, qui in Epiphaniï translatione non aliter quam in opere primario Græco a catalogo non discrepasse putandus est; certe si numerorum quos epistolæ nunc præ se ferunt, seriem perlustraueris et cum catalogi ordine contuleris, etiam nunc seriei primariæ rudera cognoscere tibi uideberis. in fine epistolæ episcoporum secundæ Syriæ [xxii p. 40, 7] remansit in *PW* ex epistula episcoporum Euphratisiæ unum nomen prouinciæ, sequitur epistula episcoporum Osrœnæ [xxiii]; in catalogo post episcopum Hierapolis [nr. 10] metropolis prouinciæ Euphratisiæ exhibetur episcopus Edessæ metropolis prouinciæ Osrœnæ [nr. 11].

Epiphanium primum encycliorum corpus in Latinum sermonem transtulisse testatur Cassiodorus, cum ne ullo quidem uerbo innuit opus illud magnum multique laboris institutum esse ut antiquius corrigeretur. in prima Gestorum Chalcedonensium translatione haud pauca defuerunt, præterea et ante et post concilium a Iustiniano impositum a trium capitulorum defensoribus plurimum studii operæque Gestis illis impendebatur, pullulabant Constantinopoli exemplaria Græca noua et uaria: non

mirum igitur si primam uersionem paulo post sequebatur altera plenior et correctior. at in encycliis res longe aliter se habebat; corpus erat unius argumenti atque certis terminis inclusum, cui apud Græcos sane aliqua accrescere poterant, nihil apud Latinos quibus aditus ad Leonis papæ tomum alterum facile patebat. nihil igitur uerminus simile quam post Epiphanium secundis curis aliquem laborem periculumque nouæ uersionis suscepisse. non recte Baluze [Nou. Coll. Conc. p. 1406] præter Epiphanium alteram encycliorum translationem extitisse opinatus est, quod et apud Facundum 2, 5 p. 686 et in epistula episcoporum Histriæ [t. IIII 2 p. 116, 7] loci qui extat p. 27, 12. 13 eadem legeretur uersio quæ discreparet ab Epiphanio et propter id ipsum a Pelagio papa II uituperaretur. Facundus enim sermonis Græci peritus non opus habebat uersione quam alius confecit; uel tunc quando aliena translatione operis alicuius Græci utitur, eum per multa exempla constat illam non presse sequi, sed semper fere aut plura aut pauciora de suo mutare. episcopi uero Histriæ locum illum non ipsi ex magna encycliorum uole expiscati sunt, sed qualis paratus iacebat, sumpserunt ex Facundo, quo neminem plus copiarum defensoribus trium capitulorum præbuisse testis nuper extitit Pelagius in opere quod conscripsit antequam pontifex factus causam pro qua diaconus pugnavit, ipse deseruit.

Inscriptionibus specialibus atque accuratis [p. 3, I. 9, 30] is qui Collectionem Sangermanensem instituit, ab encycliis discreuit quæ primo Collectionis loco posuit, Marciani quem mortuum esse diserte significat [p. 3, I], sacras duas, Pulcheriæ epistulam, Iuuenalis Palæstinæque episcoporum litteras synodales. Marciani coniugisque scripta ex Gestorum Chalcedonensium Græcorum corpore primario desumpta atque translata esse manifestum est neque dubito quin episcoporum litteræ Palæstinensium ex eiusdem prouenerint corporis exemplari, cui in fine tempore antiquissimo accreuerant; cf. quæ de eiusmodi additamentis exposui *Münch. Beitr. z. Papyrusforsch.* 5, 255 sq. *Zeitschr. f. Rechtsgesch.* 56. *Kan. Abtlg.* 25, 10.

III. DE LIBERATI BREVIARIO

Liberatus clericus Carthaginensis se Romæ commoratum esse narrat [p. 134, 23—31], quando Hypatius et Demetrius episcopi ab imperatore Iustiniano missi Iohanni papæ II contra monachorum Acœmetarum legatos persuaserunt ut fidei formulam acciperet unum de trinitate esse passum [cf. *Coll. Auell. ep.* 84, 6, 26]. epistulam papa episcopis illis ad imperatorem portandam dedit d. 25. m. Mart. anni sine dubio 534; erat igitur Liberatus Romæ eo ipso tempore quo Belisarius Africam prouinciam ciuitatemque Carthaginem Vandalis deuictis imperio Romano reddidit. paulo post cum Reparatus episcopus Carthaginis factus [a. 535 *Vict. Tunnun.* p. 198, 26] ecclesiam Africanam denuo ordinaret, concilio totius Africæ Carthaginem conuocato duos episcopos cum Liberato diacono Romam misit qui papæ Iohanni confirmanda proponerent quæ synodus Africana de Arianis ad ecclesiam conuertentibus decreuerat. quoniam Iohannes d. 8. m. Mai. a. 535 decessit, Agapetus successor responsum reportandum dedit legatis Africanis d. 9. m. Sept. a. 535 [*Coll. Auell. ep.* 85—87]. in ecclesia Carthaginensi restituta Liberatus munere archidiaconi sextæ regionis [p. 98, 31] fungebatur, dum Reparatus, postquam episcopi Africani Vigilium papam a communione secluserunt Iustinianoque miserunt litteras pro defensione trium capitulorum, a. 551 ab imperatore Constantinopolim euocatus atque anno sequenti Euchaitam relegatus est; in eius locum contra uota cleri et populi Primosus diaconus ordinatus est. tum Liberatus peregrinationi quam initio operis commemorat, se dedisse putandus est; hariolatur Garnier [præf. XII] cum illum Reparato in exilium eunti comitem fuisse

dicit eadem leuitate qua eum scripsisse breuiarium fingit, cum Primosus *diem extremum obiisset*. neque huius neque illius mentio in Breuiario facta est; de peregrinatione nihil profert præter commorationem Alexandriae non breuem [p. 119, 8. 99, 3]. opus aggressus est *aliquatenus feriatus animo a curis temporalibus* [p. 98, 32], qualibus feriis ubi frui potuerit nisi in monasterio librorum copia instructo doctisque studiis non alieno, exquirere non possum. scripsit postquam Vigilus mortuus est die 7. m. Iun. a. 555 [p. 138, 22], dum in exilio prope Constantinopolim uiuebat Theodosius episcopus Alexandrinus [p. 135, 28], qui mortuus est d. 22. m. Iun. a. 566. intentio libri uera est contra trium capitulorum accusatores conciliique Constantinopoli a Iustiniano habiti auctores, qui quod concilio Chalcedonensi obrectauerint, Eutychnistæ appellantur non aliter quam uniuersi duarum Christi etiam post incarnationem naturarum negatores a Leone papa Marcianoque imperatore. adiungitur autem etiam Nestorianorum impugnatione, quoniam inde a Dioscoro Timotheoque Aeluro omnium quicumque synodum Chalcedonensem siue totam siue partim repudiarunt, erat consuetudo synodi asseclis opprobrium Nestorianum inicere; hæc ut calumnia esse probaretur, necesse erat ut cum Eutychnistis etiam Nestoriani tractarentur.

Prima libri capita quibus de Nestorio Paulo Samosateno Apollinari agit, tota fere desumpsit ex *ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata* [p. 99, 1], id est ex Cassiodori Historia tripartita. ecce tabula:

- Cassiodor. 9, 3 = p. 100, 16—34. 36. 37
 12, 3 = p. 106, 4—13
 12, 4 = p. 99, 23—32. 101, 8—34
 12, 5 = p. 103, 27—104, 1. 5—8. 11—15
 12, 5. 6 = p. 105, 28—106, 3
 12, 7 = p. 106, 13—16.

unde petita sit *alia lectio* loci Socratis 7, 32¹⁸ sq. quam affert p. 99, 35—100, 6, hoc eruendum relinquo iis qui nouam Socratis recensionem codicibus uersionibusque fundatam parant.

Quo casu acciderit ut exemplar Prosperi chronicon, unde Liberatus p. 99, 18—20 temporis notationem de Nestorio transscripsit, nomen præ se ferret Lucentii, nulla potest coniectura iam diuinari; animaduertatur tamen in eis codicibus qui soli præfationem seruauerunt, quam Prosper operis præmisit editioni quam a. 455 instituit, ipsius Prosperii nomen deesse [cf. Mommsenii præfationem in Chron. min. 1 p. 344], quamuis nihil certius sit quam Prosperum chronica composuisse. num Lucentius iste idem putandus sit atque episcopus a Leone papa ad concilium Chalcedonense legatus, quærere mihi quidem otiosum uidetur.

Præter Cassiodori historiam se gesta synodalia et patrum epistulas adhibuisse ipse Liberatus testatur p. 99, 1. atque Ephesenorum quidem gestorum eum usum esse uersione quam littera *T* signauit, manifeste apparet ex eis quæ p. 106, 17—28 ex Cyrilli epistolæ ad Acacium Melitinensem uersione [t. 1 3 p. 195, 9—29] desumpsit. uerba enim Græca [t. 1 1, 4 p. 21, 10] μή προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἰονεὶ προεισκεικομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς ὁμοπιστίας in uersione *T* ita translata sunt: *si non prior iretur et ueluti præferretur unius fidei uinculum*. pro corrupto PRIORIRETUR codices Rustici habent *prior oriretur*, quod ferri potest; at Liberatus falso coniecit *prius iretur*. similiter in eadem epistula cum uersione *T* in uerbis *quendam medium ordinem* [p. 109, 9 = t. 1 3 p. 201, 3] uocabulum omittit *medium*, quod necessarium est ad sensum.

Olim exposui [t. I 1, 4 p. XIII] in uersione Latina melius quam in collectionibus Græcis seruatas esse breues narrationes quibus epistolæ uel introducebantur uel inter se coniungebantur: illarum manifesta extant uestigia apud Liberatum, cf.

t. I 3 p. 47, 9—13 = p. 102, 31—34
 p. 179, 2—7. 8. 9 = p. 105, 23—27
 p. 37, 3. 4 = p. 102, 4. 5.

quæ igitur ex antiqua illa uersione a Liberato desumpta sunt, in notis meis inuenies; proxime ad ipsa uerba accedunt p. 105, 17. 18 = t. I 3 p. 107, 11. 12; p. 106, 33—107, 8 = t. I 3 p. 188, 27—189, 9, ubi lectiones *T* omnes fere apud Liberatum redeunt.

Præter hanc uersionem adhibuit alteram allocutionum quas Paulus Emesenus et Cyrillus Alexandriae d. 25. m. Dec. a. 432 et d. 1. m. Ian. a. 433 habuerunt [t. I 1, 4 nr. 124—126], in qua Cyrilli sermo a trium capitulorum defensoribus, sicut exposui t. I 5, 2 p. III, interpolatus est; cf. quæ adnotaui ad p. 107, 15—22. 23—27. 28—31. cauendum uero est ne clericus Africanus, qui non aliter quam Facundus Græcum sermonem callebat [cf. p. 133, 10—12], Græca omnino non inspexisse credatur. epistula enim Cyrilli ad Valerianum, unde haud pauca excerpit [p. 109, 30 sq.], in sermonem Latinum numquam translata est atque Iohannis Antiocheni interlocutionem contra Cyrillum et Memnonem [p. 104, 22 sq.] unus uertit Rusticus [t. I 4 p. 37, 3 sq.], qui a Liberato nusquam adhibitus est. Liberatum ipsum Iohannis interlocutionem atque excerpta ex Cyrilli litteris ad Valerianum transtulisse non est cur dubitetur, neutra uero ex Gestorum Græcorum corpore desumpsit. gesta enim synodi quam Iohannes statim post aduentum Ephesi habuit [V 151], tempore admodum recenti in Collectionem Vaticanam ex libro Irenæi inducta sunt neque Cyrilli epistula ad Valerianum in antiquis Gestorum corporibus locum habuit [cf. t. I 1, 4 p. XXVII. XXVIII]. hæc igitur singillatim tradita Liberatus accepit, ut putauerim, Alexandriae. quæ de Augustini inuitatione ad concilium Ephesenum narrat p. 103, 2—10, ex memoria ecclesiæ Carthaginensis prouenerunt.

Gesta synodi Chalcedonensis se nuper Alexandriae de Græco in Latinum translata suscepisse dicit p. 119, 8. exemplar, quod non admodum diligenter [cf. t. II 1, 3 p. XXVII] descripsit p. 119, 21 sq., erat uersionis antiquæ correctæ, quam littera ϕ signaui. habuit enim canones non post actionem VI, sicut Gesta Græca et uersio antiqua, sed in fine collocatos [p. 123, 9], quod a trium capitulorum defensoribus excogitatum esse demonstraui *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 2 p. 18. epistularum ante gesta collectionem quam gestis præmisit primum non Rusticus, sed illa recensio ϕ , a Liberato adhibitam esse probatur Flauiani confessione [p. 116, 17 sq.] ex ista Collectione I desumpta et Valentiniani Eudoxiæque litteris ad Theodosium illiusque rescriptis [p. 119, 23—27 ex Epist. ante Gesta Coll. 19. 21. 22. 24, cf. p. 119, 26 *humanis rebus ablato* cum t. II 3 p. 17, 4 et p. 119, 24 *læsibilis nouitatis* cum eiusdem tomi et uoluminis p. 16, 7; ad p. 115, 29. 30 potius adnotanda erat Epist. ante Gesta Coll. 5 quam exemplar Græcum in Coll. H 3]. quæ ex actionum I. X. XI gestis excerpta sunt, iis Gestorum locos in notis adscripsi; excerptoris neglegentiæ et leuitatis luculentum extat documentum p. 115, 23 (Eutyches) *dixit legem se habere sancti Cyrilli et Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem et incarnationem non duas naturas sed unam*: in Gestis recensionis ϕ extat [t. II 3 p. 127, 21]: *ego legi beati Cyrilli et sanctorum patrum et sancti Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post autem adunationem et incarnationem non duas naturas, sed unam naturam dixerunt.*

Cassiodori historiæ ecclesiasticæ gestisque synodalibus et Cyrilli aliorum epistulis se adnexuisse dicit p. 99, 3 *illa quæ in Græco Alexandria scripto acceperit uel* [= et] *grauissimorum hominum didicerit narratione fideli.* huc referenda sunt quæ præter ea quæ de Vigilio Pelagio Theodoro Ascida ex castris partis suæ profert, Liberati propria dixeris, p. 123, 19—124, 1. 34—p. 125, 2. 4—10. 10—13 nonnulla additamenta ad Narrationis ordinem, quem infra tractabo; 13—33. 126, 5—130, 9. 29—p. 133, 7. 13—p. 134, 22. 138, 24—139, 33. omnia siue scripta siue narrata sunt a clericis monachisque Alexandrinis partis Proterii, Timothei Salafacioli, Iohannis Talaia, quos quamuis nonnulla notabilia atque ex rebus ipsis petita narrauerint, tamen sublestæ fidei fuisse atque multa ficta ueris admiscuisse præcipue per ea probatur quæ de Iohannis Talaia innocentia Liberato persuaserunt, cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 196. 203.

Has auctoritates ipse initio libri enumerat, sed non solas adhibet. corpus encyclicorum diserte commemorat p. 124, 33, postquam illius epistularum 6. 7. 9 argumenta breuiter indicauit. sunt tamen scriptiones ex quibus haud pauca in breuiarium transtulit nulla auctorum mentione facta. eis quæ ex Cyrilli ad Valerianum epistula p. 109, 20—38 excerpserit, adiecit locum ex *collatione quam Ypatius Ephesiorum episcopus contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani*, quem locum desumpsit ex uersione Latina epistolæ quam Innocentius episcopus Maronia ad Thomam presbyterum de illa collatione scripsit [cf. notam ad p. 110, 1—6]. multo plura transtulit ex translatione, quæ extat alterius ab eodem episcopo scripti opusculi, cf. p. 110, 19—29. 31—p. 111, 6. 21—24. 112, 1—3 cum notis. de hac translatione egi olim in huius Conciliorum œcumenicorum editionis primitiis t. III 2 p. xvi atque uel nunc teneo quæ tum conieci Innocentii et epistolam et istud opusculum a Iustiniani legatis Hypatio et Demetrio a. 534 Romam esse portata. quoniam ipso illo tempore Liberatus quoque Romæ degebat, translationes illæ ad eius notitiam peruenerunt. Basilii uero monachi libellos, Iohannis Antiocheni, Cyrilli, Procli de Theodoro epistulas, totam illam materiem qua interspersa uel adiecta intentionem opusculi Innocentiani in contrarium uertit [cf. *Concilstud.* 2 p. 42 sq.], initio controuersia de tribus capitulis congestam ab illorum defensoribus Carthaginem, ubi Vigilio resistere cœptum est, transportatam fuisse crediderim ibique a Liberato inspectam. neque tamen ullum extat uestigium unde Facundi libros ab eo lectos esse probetur.

Vnde Narrationis ordo de prauitate Dioscori qui fertur, id est epitome communitorii, quod magistratus quidam laicus Constantinopolim legatus Romæ Felicis papæ auspiciis de re Acaciana accepit [cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 264 sq.], sibi peruenerit, Liberatus ipse non dicit: eam in breuiario compilatam esse dudum constat, cf. p. 124, 2—11. 14. 15. 27—33. 125, 3—4. 5—6. 10—13. 126, 1—5. 130, 10—28 cum notis. imprimis ultimo loco p. 130, 23—28 conlato cum eis quæ in epitoma aliunde adnexa sunt [cf. l. c. p. 267], manifestum fit ipsam eam epitomæ formam quæ in Collectione Veronensi primaria pro introductione erat, a Liberato esse compilatam. atqui collectionem illam sub finem a. 498 quo tempore Anastasius papa mortem obiit, compositam esse l. c. p. 272 sq. demonstraui. crediderim igitur epitomam illam ad Liberati notitiam Romæ uenisse.

V. DE CETERIS COLLECTIONIS PARTIBVS

Secuntur Liberati breuiarium in codicibus *PW* hæc:

- a) *incipit liber sc̄i Prosperi pro predicatoribus gratiæ d̄i contra librum Cassiani p̄bri qui prenotatur de protectione d̄i*: PL 51, 215 sq.

- b) *incip̄ epistola sc̄i Aurelii ep̄i ad omnes ep̄os per Byzacenam et Arziguitanam prouincia(m) constitutos de damnatione Pelagii atque Celestii*: cf. Maassen p. 355 nr. 376
- c) *incip̄ ep̄stla excerpta gestis habens contra Pelagium hereticum et alia de libellis eius que in Palæstina synodo sibi obiecta ipse damnare cōpulsus est*: excerpta de Augustin. epist. 186, cf. Maassen l. c. nr. 377, 2
- d) *incipit epistola sc̄i Gelasii ad Eufimium Constantinopolitanum*: edidi in Coll. Veron. 12 [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N. F.* 10 p. 49 sq.].
- e) *INCIPIIT PAPA DAMASI VRBIS ROMAE AD PAVLINVM EP̄M ANTIOCHENE CIVITATIS DE CAPITVLIS FIDEI CONTRA MACEDONIVM ET EVNOMIVM ET APOLLINAREM HERETICOS. Dilectissimo fratri Paulino Damasus. Per filium meum Vitalem — suscipiendo tribuat exemplum*, cf. Maassen p. 232 sq. sequitur *CONFESSIO FIDEI CATHOLICAE QVAM PAPA DAMASVS AD PAVLINVM ANTIOCHENVM EP̄M MISIT POST CONCILIVM NICENVM. Quod in urbe romana postea congregatum est catholici ep̄i addiderunt de sp̄u sco et quia postea is error inoleuit ut quidam ore sacrilego — sine dubio credemus. EXPLICIT CONFESSIO CATHOLICAE FIDEI QVAM SVBDIDIT DAMASVS PAPA EP̄ISTVLAE SVAE AD PAVLINVM EP̄ISCOPVM CONTRA MACEDONIVM EVNOMIVM ET APOLLINAREM HERETICOS. confessio hæc edita est ab amico defuncto C. H. Turner in Eccles. Occid. monum. etc. I, 283 sq.; cf. quæ de ea exposui *Zeitschr. f. neutest. Wiss.* 34, 189 sq.*

Disserui de hac parte codicum *PW* in libro quem p. XVIII attuli, p. 279 sq., unde ea quibus lectori opus est, repeto. tria prima a) b) c), quorum intentio est contra sectam Pelagianam, a Collectione Sangermanensi aliena esse uel sine demonstratione intellegitur. per se stat Prosperi liber, b) c) de collectione Quesneliana deriuata esse uidentur. neque magis d) e), quæ ne inter se quidem arte cohærent, ad Collectionem Sangermanensem pertinent, quorum e) proxime ad Quesnelianam accedit, d) ex Collectionis Veronensis forma quadam aucta desumpta est. ceterum notatu dignam est correctorem codicis *W* anticum in Gelasii epistula aliter quam in ipsa Collectione Sangermanensi non de suo emendare, sed de alio codice.

Quæ secuntur, omnium codicum *PWIT* usque ad Collectionis finem communia sunt. nr. 3—8 pertinent non aliter quam Liberati breuiarium ad controuersiam de tribus capitulis. quorum defensores inter argumenta quibus pro Theodoro Mopsuesteno pugnabant, patrum orthodoxorum proferebant epistulas unde eum cum illis familiaritate et amicitia coniunctum neque pro hæretico habitum esse probarent. Facundus [7, 7] qua solet argumentationis copia rem tractando tres affert epistulas, primo Iohannis qui appellatur Chrysostomi epistulam 212, quæ de exilio scripta est, deinde Gregorii Nazianzeni epistulas 121 et 152. Iohannis quidem epistula sine dubio ad Mopsuestenum directa est, Gregorius epistulam 121 ad adulescentem aliquem scripsit quem ad sedem Mopsuestenam postea prouectum esse neque probari neque refelli potest, alteram quæ nunc 152, olim 88 numerata est, non ad Theodorum qui episcopis prouinciæ Ciliciæ II connumerabatur, destinatum esse constat, sed ad metropolitanum prouinciæ Cappadociæ II, ad quam pertinebat Nazianzus, scilicet ad episcopum Tyanorum.

Hæ tres epistulæ quodam modo instar nuclei fuerunt istius argumentationis parum feliciter ex epistulis Gregorii petitæ. nam collector Sangermanensis non modo easdem atque Facundus primo loco collocat, ordine sane non bene mutato, sed eiusdem quoque uersionis præter quasdam differentias, quæ quamuis minutæ sufficiunt

tamen ut collectorem istum Facundi uoluminibus non usum esse manifestum fiat. at alias tres addidit epistulas quasi a Gregorio ad Mopsuestenum scriptas, ep. 139 [olim 222], ep. 183 [olim 225], ep. 77 [olim 81], ratione non meliore; si quis enim eas non obiter perlegerit, sed ita ut rerum ipsarum imaginem inde eliciat, neque Theodorum illum ad quem ep. 77 scripta est, prætermiserit in salutatione quæ huc usque neglecta est utpote in Græco exemplari omissa, episcopum dici quem Gregorius uel anno 379 nouit, aliter quam illos ad quos ceteræ duæ epistolæ missæ sunt, omnes tres ad tres diuersos episcopos Theodori nomen ferentes esse destinatas non negabit.

Responsum est trium capitulorum defensoribus in concilii Constantinopolitani collatione quinta [L v 475 sq. = M VIII 1254 sq.] ita ut de Iohannis epistula callide taceretur, Gregorii uero epistulas non ad Theodorum Mopsuestenum scriptas esse contenderetur, sed ad Theodorum episcopum Tyanensem. probatio instituitur tantummodo ex epistularum argumentis atque Euphrantæ tunc episcopi Tyanensis testimonio de illorum episcoporum serie quæ ex diptychis ecclesiasticis in collectis legi solebat; apparet igitur in Gregorii epistularum syllogis olim et ab initio sedes destinatariorum nominibus additas non fuisse. afferuntur in concilio epistolæ sex: (1) ep. 162; (2) ep. 122; (3) ep. 77 [= Coll. Sang. 8]; (4) ep. 163; (5) ep. 152 [= Coll. Sang. 4]; (6) ep. 183 [= Coll. Sang. 7]; omittuntur igitur ep. 121 [= Coll. Sang. 5], de cuius destinatario nihil erui posse supra dixi, et ep. 139 [= Coll. Sang. 6], quæ ad metropolitanum Tyanensem pertinere nequit. at recte afferri uidetur ep. 152, quam ad episcopum metropolitanum Cappadociæ II scriptam esse manifestum est, quamuis quodam modo obstare monuerit Tillemont 9, 723 seriem episcoporum quam ex diptychis Euphranta enumerauit in concilio Constantinopolitano L v 478 = M VIII 258. ubi inter Aetherium, qui a. 381 concilio Constantinopolitano subscripsit [Turner, Journ. of Theolog. Stud. 15 p. 169⁶¹] et Theodorum leguntur non minus tres episcopi, at epistula 152 fere a. 383 scripta esse uidetur [Lietzmann, Apollinaris 73]. neque uero accidere potuisse præfracte licet negare ut in duobus annis tres episcopi inter se succederent. præter hanc epistolam etiam epp. 162. 163. 122 ad Theodorum Tyanensem esse scriptæ commode putantur, tenendum uero epistulas 77 et 183 ad illum nulla ratione posse pertinere. ille enim Theodorus quem epistula 77, quæ a. 379 scripta est, salutationis causa appellat coepiscopum, præsul ecclesiæ Tyanensis non fuit, quoniam tunc temporis Aetherius illam sedem tenebat, neque si ep. 152 ad Theodorum Tyanensem directa est, eundem ita alloqui poterat ep. 183, quasi antea numquam Gregorius ad illum litteras direxisset. ceterum notetur exemplari unde deriuati sunt codices *PW*, hominem quendam quinti concilii norma obstrictum notas marginales adscripsisse [cf. quæ adnotata sunt ad p. 112, 5. 122, 18], istum uero qui Collectionis Sangermanensis illam recensionem instituit quæ in collectionem Pseudoisidorianam recepta est, etiam maius quid ausum esse: in titulis epistularum 3—7 codices *IT* seruant quidem nomen Iohannis Constantinopolitani, Mopsuestenum uero omittunt, denique quæ ultimum locum tenet ep. 183, tantum dubitationis homini illi mouisse uidetur ut eam non transcribere melius duceret.

Meliore ratione trium capitulorum defensores epistulas adhibuerunt quibus Isidorus Pelusiota prudenter et iuste Cyrillum reprehendit, ut Ibæ epistolam ad Marim ob id non esse damnatione dignam probarent, quod idem Cyrillus in illa libere atque aperte uituperatus esset. in hac quoque re, quantum scimus, agmen ducit Isidori epp. 1, 370. 310 adferendo Facundus 2, 4, quem sequitur, ut solet, Pelagius pro defensione trium capitulorum [Studi e Testi 57] p. 32, 34. 33, 21. 68, 32; his initio positis adduntur in Collectione Sangermanensi epp. 1, 323. 324. eodem consilio

Rusticus cum in Acœmetarum bibliotheca copiosam Isidori epistularum syllogam inuenisset, xxxviii epistulas a se excerptas et translatas Synodico suo inseruit [t. I 4 p. 9—25], inter quas etiam quattuor illæ sunt quæ in Collectione Sangermanensi exhibentur. discrepat uersio Collectionis a Facundo, sed Rusticus tam et frequenter et prope ad Collectionem accedit, ut uersionem eandem ab illo adhibitam et correctam fuisse non dubitem. quoniam uero Collectio ipsa Constantinopolim nunquam peruenit neque Rustico præsto esse potuit, nihil restat nisi ut uersionem dudum confectam interque trium capitulorum defensores diuulgatam Collectioni insertam esse censeatur.

Deinde breui confessione [13] fides facta — ita traditum est — a Cyrillo defenditur contra unam naturam confessos ab eis qui unam Christi de trinitate personam dicunt passam, sed duas eius esse naturas tenent. ita disputare solebant Maxentius et consortes de prouincia Scythia i. e. Gothia oriundi atque Ephraimius Antiochenus [cf. Phot. 229 p. 255^a 31—255^b 11] Eulogiusque episcopi [cf. Phot. 230 p. 268^a 23—269^a 15. 275^a 36—275^b 40], ut synodi Chalcedonensis impugnantibus ad Cyrilli auctoritatem prouocare non licere demonstrarent. neque alia est intentio eorum quæ secuntur ex Cyrillo et aliis excerpta, de quibus latius disputare superfluum duco. hoc unum hic adnotatum esse uelim, ut me ipsum corrigam, ea quæ ex libro quodam Theodreti de trinitate [15] excerpta sunt, sæculo plus ante Baluzium sicut omnia cetera quæ in codicibus Pseudoisidorianis post Liberati breuiarium exhibentur, publicata esse a Crabbio in appendice quem dicit ad Liberatum [Concil. t. II p. 125 sq.; cf. supra p. VIII]. cuius editionis omnes, quantum uideo, obliti sunt non immerito.

Cassiodori Historia ecclesiastica præsto erat Liberato, notum corpus quoque encyclium [p. 124, 33. 34] auctore Cassiodoro et hoc in sermonem Latinum translatum; utraque uolumina in Viuarii bibliotheca extitisse constat. hoc asyllum illud fuisse quo Liberatus post peregrinationis labores confugerit, probari nequit, facile conicitur. neque tamen ibi corpus encyclium decurtatum fuisse, ne membrana deficeret addituris alia, ueri simile est; hoc alio loco minus culto accidisse putauerim, Italiæ meridionalis, ni fallor; certe in tota Collectionis Sangermanensis memoria ne minimum quidem uestigium reperitur, unde illam sicut antiquissimos codices Veronenses quos Turner [Monum. iur. antiquiss. t. II 1 p. VIII] enumerat, ortam esse concludas in Aquileiæ prouincia, ubi altera parte s. VI acriter contra concilium quintum damnationemque trium capitulorum certabatur. ut in duobus antiquioribus codicibus post Liberati breuiarium inculcarentur ab intentione Collectionis aliena, non euenisse uidetur antequam Collectionis exemplaria ætate Carolina in Francorum imperium occidentale peruenerunt.

Monachiæ mense Februario anno h. s. 36

E. Schwartz

CORRIGENDA

- p. 8, 25 not. *legas* ἀνεβάλετο
p. 11, 33 *deleas* <litteræ> et not. 33
p. 24, 28 not. *deleas* episcopi secundæ Mœsiæ [xviii]
p. 116, 20. 37 *in margine addas paginarum Garnerii numeros* 68. 69
p. 141 not. ad 4 ep. 152 *pro* L v 471 *legas* L v 476
-

**COLLECTIO
SANGERMANENSIS**

- P* = Codex Parisinus 12098, olim Sangermanensis 466 s. X
W = Codex Vindobonensis 397, olim monasterii s. Iacobi apostoli prope
Moguntiacum in monte specioso n^o X s. X
I = Codex Vaticanus 1340 s. XIII
T = Codex Parisinus [olim Tellerianus] 2244 s. XIII

INCIPIVNT SACRAE EPISTVLAE VENERANDAE MEMORIAE MARCIANI ET PVLCHERIAE AAGG
SIMVL ET IUVENALIS SCISSIMI EPI HIERVSOLIMORVM TAM ALEXANDRINIS QVAM CVNCTIS
HIERVSOLIMITANIS MONACHIS DE STATVTIS SCI CALCHEDONENSIS CONCILII

EXEMPLAR EPISTVLAE SCRIPTAE AB IMPERATORE MARCIANO ALEXANDRINIS PER
IOHANNEM DECVRIONEM OB TIMOTHEI NEFANDI PERSONAM

5

11 In nullo quolibet modo delinquere proprium est dei omnium dominique cunc-
torum, sapientium autem uirorum est, quoniam dum sunt homines, est eis impossibile
non peccare, ut dum peccauerint, repente pænitentiam agant et pænitendo uitia
corrigan. nam permanere in peccatis et in eis exerceri et festinare malo malum
accumulare omnino malignum et ualde uesanum est. quod aliquos Alexandriam 10
eique urbi loca uicina habitantes reuerentissimos monachos passos esse cognouimus
et credentes non per simplicitatis modum hoc eos pertulisse diuinis litteris usi sumus
deklarantibus orthodoxam nostram fidem et quia sancta catholicaque synodus quæ
Calchedone facta est, circa apostolicam fidem nihil penitus innouauit, sed per omnia
Athanasii et Theophili et Cyrilli reuerendæ memoriæ Alexandrinorum pontificum 15
secuta doctrinam damnauit quidem Eutyichis blasphemiam nihil aliud quam Apol-
linaris doctrinam impiam sapientem, abscedit autem et impietatem Nestorii et uenera-
bile symbolum cccx et octo sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, integrum
per omnia custodiuit neque imminutione neque adiectione uexatum. et credit
quidem nostra tranquillitas sacras litteras nostras nec non et præcepta proposita 20
dudum in Alexandrinorum magna ciuitate sufficere ad persuasionem eorum qui nescio
quomodo adhuc dubitant, eo quod nihil innouatum sit a sancto catholicoque con-
cilio, et quatenus nullus de cetero (qui) dubitaret huius rei gratia, relinquatur.
neque enim quemlibet ita simplicem esse credimus, ut legens tantas doctrinas sic
clare pronuntiantes fidem orthodoxam hactenus in ipso errore permaneat. si uero 25
fortasse sint aliqui, quod non credimus, intentionem insertæ nobis clementiæ non
sequentes, uolumus iterum eis per has sacratissimas nostras litteras certissime satis-
fieri quia sanctorum et uenerabilium patrum doctrinas sequens sanctissima catho-
licaque synodus cuncta disposuit et Eutyichis quidem peremit impietatem, quem
Dioscorus est secutus et alii quidam, qui libros Apollinaris non dubitauerunt plebi 30
dispergere uocabula sanctorum patrum eis additulantes, quatenus ad plenum sim-
plicium mentes sua falsitate deciperent, confirmauit autem trecentorum x et viii

1 Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 28

PW

2 HIEROSOLYMORVM W 3 HIEROSOLYMITANIS W 5 OB scripsi ET PW 6 omnium W
om. P 7 sint W 10 uestonum W 16 doctrina PW, corr. W eutyces PW eutykis Wcorr
17/18 uenerabilem PW, corr. W 19 imminutione Surius in mg. immutatione PW 20 santias W
sanctas Wcorr 23 nullas PW, corr. P qui addidi 24 simpliciozem W 29 eutyches PW, corr. W

sanctorum patrum Nicæa conuenientium uenerabile symbolum, nihil nec auferens nec adiciens, secundum quod baptizata nostra tranquillitas ab ætate adulescentiæ sapit et in eo ut consistat, exoptat credens dominum nostrum et saluatorem Christum filium dei unigenitum coæternum et consubstantialem patri propter nos et propter nostram salutem humanatum natum ex spiritu sancto et Maria uirgine dei genetrice 5 et esse deum et hominem uere eundem, non alium et alium, absit hoc, sed unum eundemque nullo modo partitum aut separatum aut conuertibilem, eos autem qui dicunt aut aliquando <dixerunt> duos filios aut duas personas etiam nos tamquam dei inimicos abominamus et anathematizamus. hæc igitur et nunc agnoscentes si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti, ad ueritatem recurrere festinate nefandis 10 uosmet ipsos et canonibus contrariis collectionibus abstinentes, ne super hoc quod animas uestras perditis, etiam legali castigationi subdamini. unite uero uos omnes sanctissimæ et catholicæ orthodoxorum ecclesiæ, quæ una est, sicut et uenerabiles definitiones patrum nos edocent. hoc enim agentes animam quidem uestram saluti donabitis, deo uero cunctorum quæ sunt placita, facitis, sed etiam nostræ tranquilli- 15 tati <uos> commendantes eius cura fruimini. propterea siquidem et Iohannem $\bar{u}\bar{c}$ decurionem eligentes misimus, qui certissime ualeat ea quæ de fide sunt, explanare. nam et sanctorum episcoporum uniuersali catholicorum concilio interfuit et uniuersa quæ gesta sunt, clare nouit, ut per omnia satisfactione suscepta hi qui, quod non credimus, adhuc dubitant, tandem aliquando ad ueram et immaculatam fidem remeare 20 festinent. EXPLICIT

EXEMPLAR EPISTVLAE SANCITAE A MARCIANO SACRATISSIMO IMP̄ AD ARCHIMANDRITAS
ET MONACHOS RELIQVOS HABITANTES IN AELIA ET CIRCA EAM

II Agnoscens nostra maiestas preces quas ad sacratissimam piissimamque dominam nostræ tranquillitatis coniugem direxistis, rebus ipsis mihi persuasum est quoniam 25 non supplicationes misistis, sed sub schemate precum impiam et dei legibus Romanæque rei publicæ contrariam existentem uestram demonstrastis intentionem. nam cum oportuerit uos quieti uacare et esse sub sacerdotibus eorumque doctrinis obædire, doctorum potius ordinem audacia uehementi assumere præsumpsistis, qui neque <a> recte docentibus doceri patimini et semet ipsis stulte persuadetis quia cunctos 30 oporteat ad perfectæ fidei scientiam uos potius sequi quam sanctorum apostolorum prophetarumque uolumina et <a> sanctæ memoriæ patribus mandata contradita. et quasi priorum minora delinquere uos putastis, si falsis doctrinis uestras præsumptiones obumbrare uolentes nihil ueritatis in uestris precibus diceretis adserentes neque incendiorum neque homicidiorum neque aliarum incongruarum rerum esse 35 uos auctores aut monasteria, sed [et] incolas ciuitatis et quosdam peregrinos memoratarum rerum originem extitisse. sed nihil horum quæ temptata sunt, nostram latuit pietatem, quando et monumentorum gestis et singulorum relationibus nobis apertum est quomodo et Aeliorum ciuitas a uobis uelut hostibus capta sit, qui habitare

II Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 26

PW

3 ut om. P, corr. P consistit PW, corr. W 8 dixerunt addidi 12 castigatione PW
uos uero P 13/14 uenerabilis definitionis PW, corr. W 15 post sed add. et uos ipsos Surius
in mg. 16 uos hoc loco addidi fruimi W 21 EXPLICIT LIB. [epistula W^{corr}] 1 W 23 ET
MONACHOS Surius MONACHOS ET PW ELIAM P 24 II W om. P 26 supplicationis PW
27 demonstrastis Surius demonstrantes PW 29 ordinem Surius ordinans PW 30 a add. Surius
putemini P persuaditis W 31 perte W 32 a addidi 36 et deleui 37 temptata
edd. Romani testata PW 39 aliorum W

in monasteriis et eiusmodi locis obseruare debuistis, insuper et uenerandæ memoriæ diaconi commissa cædes et quia illius corpus post necem etiam communi sepultura priuatum insensibiliter tractum subdebatur iniuriis, quomodo etiam domus incensæ et portæ clausæ sint ciuitatis et quasi legibus propriis ciuitatis custodiebatis muros et carcere uolenter aperto malorum præsumptoribus remissio pœnarum et periculosæ 5 fugæ præbebatur occasio. proficientibus autem <malis> ad peiora postremis minora fuisse præcedentia demonstrantes Iuuenalem sanctissimum <episcopum> et alios reuerentissimos sacerdotes per quendam ad hoc destinatum interficere uoluistis; cum uero is qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus, sine effectu suam uesaniam et eorum a quibus missus fuerat, esse non sinens Seuerinum sanctæ memoriæ episcopum gladio percu- 10 tiens neque his qui erant cum eo, pepercit. hæc ergo et his peiora delicta et quomodo præsumpta et quibus agentibus aut inuitantibus acta sint, manifestant ea quæ frequenter in diuersis iudiciis proprie demonstrata et sacratissimis nostris auribus intimata sunt, certissimum indicium uestræ uoluntatis habentia, quam prompte ad delinquendum decesseritis, non dei fidem uindicare uel fouere uolentes, sed uestras 15 præsentias et sacerdotia defendentes, quorum uos ostendistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium. nostra siquidem pietas admiratur qua causa Eutychem equidem anathematizatis, bene tamen facientes, Theodosio uero, qui peior est omnium, uos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychem, qui circa Valentini et Apollinaris contra orthodoxam fidem habens zeli uesaniam sanctis- 20 simas quidem conturbat ecclesias, ciuitatibus uero subuersionis inportabilis et uexationis existit occasio, sed etiam uobis factus est nefandarum et iniquarum causarum princeps. et impietatis quidam suæ delictorumque pœnas dignissimas dabit omnium domino et saluatori Christo, aduersus quem rei excitastis originem; non enim patietur sacra potestas siue supplicio sinire ea quæ in eius fidem blaspheme 25 et in sanctas ecclesias et in sanctos uiros miserande peremptos nefande commissa sunt. nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed ut tantummodo Aeliorum sedaretur ciuitas, quatenus de cetero quies eius ab omnibus seruaretur; uestra uero procacitas mandatorum contraria monachorum agens bellum aduersus communem quietem adsumpsit et multitudinem congregans 30 latronum et aliorum inique agere solitorum armaque contra legitime uiuentes commouens causa cædis et deuastationis aliarumque crudelium rerum prouinciæ habitatoribus fuit. unde mota quidem maiestas nostra ut indignaretur rerum talium commissoriis, inserta clementia superata est, ut quatenus cædis et incendiorum repertos auctores solos pœnas soluere iubeamus, licet etiam aduersus uos iustum 35 esset ut nostra indignatio proueniret, relinquentes quidem monasteria, quibus uos semper obseruare mandata præcipiunt, præsumentes autem et illa quæ ultimo supplicio digna consistant. quia uero etiam docere potius quam discere præsumitis diuina nescientes eloquia aperte præcipientia quia non est discipulus super magistrum Mt. 10, 24 suum, quas doctrinas saluatoris animarum nostrarum aut sanctissimorum aposto- 40 lorum patrum <que> secuti estis? non enim licet proprias sequentes impietates dicere

PW

2 cædis PW   3 domos PW   4 cuius W   cuius W   6 malis *addidi*   7 episcopum *addidi*
 15 decesseretis W   decenseretis *Wcorr*   indicare W   16 præsentias *scripsi cf. προεδραç Γ*
 19 eutychem PW, *corr. W*   24 excitantes PW   26 peremptor PW
 27 impetrauit PW   28 aliorum W   32 causam PW, *corr. W*   35 repertos—licet] replicet W
 solus P   iubemini P   38 diuinam PW, *corr. W*   41 patrum PW et patrum *Surius*

præsumetis quia per cædes aliaque delicta quæ uos egistis, sanctorum eruditio procedebat. proinde duas naturas audientes perturbatas uestras animas fuisse docuistis ueluti quadam nouitate auribus uestris inlata. quapropter scitote quia uobis quidem harum rerum examinationem facere non congruit, dum subtilitatem huius rei intellegere nequeatis, nos autem patrum suscipientes doctrinas naturam 5 intellegimus ueritatem. hoc enim (est) quod sapimus simul et dicimus, quia dominus noster Iesus Christus deus uere et homo uere est idem, sicuti et sanctissimus apostolus Paulus ueritatem naturam intellegens in epistula ad Galatas clare Gal. 4, 8 docet ita dicens: sed tunc quidem nescientes (deum) seruistis eis qui natura non sunt dii, hoc est ignorantes uere deum eis qui uere non sunt dii, ex his palam 10 significans quia natura ueritas est. scimus etenim quia de naturis in fidei symbolum nihil continetur a trecentis decem et VIII patribus sanctis expositum; non enim quædam ob hoc tunc quæstio mota neque nunc aliqua nouitas aduersus eam fidem excogitata est, sed sanctorum patrum qui in orthodoxa fide claruerunt, firmata præcepta sunt. uos ergo qui dicitis: non oportet naturarum rationes exquiri, uos hoc 15 facere comperimini aperte in supplicationibus a uobis directis naturarum memoriam facientes atque dicentes: quomodo parit uirgo et manet uirgo? et quomodo generat Ioh. 1, 14 per naturam eum qui super naturam est? et in subsequentibus: et uerbum caro factum est; quod autem factum est, quomodo separari potest? factum uero est, non natura mutatum neque diuinitate conuersum. uidete siquidem quomodo 20 naturæ ubique memoriam facitis, qui propter ipsum nomen naturæ turbamini et undique uobis ipsis calumniandi ea quæ a sancta synodo pro fide uere firmata sunt, occasionem exquiritis, etiam in hac parte peccantes quia mentientes adseritis eo quod definitum sit dici debere duos filios et duos Christos. quod ita non est; nos enim hoc abdicantes anathematizamus eos qui hoc scripserunt aut dixerunt aut dicere 25 forte præsumunt. nostra namque tranquillitas symbolum trecentorum X et VIII patrum tempore iam præcedente secuta est et in futuro credo dominum nostrum saluatorem Iesum Christum ex spiritu sancto et Maria uirgine dei genetrice natum atque profiteor. orthodoxam namque fidem sicut accepimus, seruare in perpetuum festinamus, quemadmodum etiam sancta synodus nuper in Calchedonensium ciuitate 30 celebrata credens docet symbolumque confirmans et consona sapiens ipsis sanctis patribus Ephesioque concilio, cuius Cælestinus et Cyrillus reuerendæ memoriæ præsules fuerunt errorem Nestorii condemnantes. igitur nostra clementia nulli penitus necessitatem præcepit inponi quatenus aut subscribat aut consentiat, si noluerit. non enim terrore aut uiolentia aliquos uolumus ad uiam trahere ueritatis, (e) diuerso 35 autem uos super ea quæ dudum præsumpsistis gladiis aliisque crudelitibus, insuper et iniuriis et tormentis in mulieribus honestis et nobilibus perpetratis, etiam necessitatem plurimis non dubitastis inferre ut consentirent quidem peruersis (uestris) doctrinis et cum clamoribus atque subscriptionibus anathematizarent eandem sanctam synodum et sanctissimum patriarcham sedis apostolicæ maximæ Romæ Leonem et 40 sanctissimos patres, pro quibus ausibus necessarie reddituri estis omnium deo et do-

PW

1 præsumetis *PW^{corr}* præsumites *W*   cedis *PW, corr. P*   6 est *addidi*   8 ueritatem
scripsi ueram PW   9 deum *addidi*   serui estis *PW* seruiistis *Surius*   11 scimus *scripsi* scissi-
mus *PW*   11/12 simbolo *W^{corr}*   14 orthodoxam fidem *PW, corr. W*   15 rationis *PW, corr. W*
17 pariet *W*   19 quod *scripsi secundum* Γ quomodo *PW*   21 facitis *Surius* facietis *PW*
25 dixerunt aut *om. P*   34 præcipit *P*   35 e *addidi*   37 perpetrastis *P*   38 uestris *addidi*
41 credituri *PW, corr. PW*

mino rationem, in cuius iniuriam, si dici fas est, talia facere præsumpsistis, obprobrium et inrisio scelestis paganis et hæreticis iustissime constituti, quibus estis exemplum confusionis effecti. quia uero et Samaritas accusastis tamquam ipsi aduersus sanctas ecclesias crudelia et nefanda commiserint et cædes pariter et alia simul incongrua fuerint meditati, cognoscite quia sanciuimus ut inquisitione subtilissima subsecuta per uirum spectabilem comitem Dorotheum ea quidem quæ direpta sunt, sanctis dei ecclesiis et eis qui perdidierunt, restituantur, illi autem qui harum rerum inueniuntur auctores, legitimæ ultioni subiaceant nihilque uobis in eorum defensione commune sit, quos oportet agnoscentes quomodo credat nostra potentia, et a nostra pietate pariter inuitatos a sancta et orthodoxa fide nullatenus deuiare, sed obser- uare potius monasteriis et ad prouectum meliorem orationibus uacare et consona paternis mandatis semper efficere nullamque turbam omnino celebrare. sed neque his quæ ad perditionem animarum a prauis doctoribus proferuntur, incaute consentientes ab orthodoxa fide et dei uos separetis ecclesiis, collectas uero canonibus contrarias nequaquam facere præsumentis scientes ea quæ dudum sancita sunt a diuæ memoriæ priorum temporum principibus, qui sanctam catholicamque religionem corroborantes maximis suppliciis extraneas collectas præsumentes facere subdi sanxerunt. nos autem priorum uos pænitentiam habere credentes clementiam nullatenus denegauimus multis utique precibus utente sanctissimo Iuuenale, per quas nos exorauit hæc ad uos scripta transmitti. agnoscentes autem diuersorum precibus quia a militibus custodire iussis Acliorum ciuitatem multitudine caballorum atque uirorum uestra monasteria conturbantur, etiam in hoc indignati Dorotheum uirum spectabilem comitem ab hoc ea molestia liberare sanciuimus, licet nec antea iniuriam fieri monasteriis aut uestra refugia sustinere præciperemus angustias.

EXPLICIT

25

III [AELIA] PVLCHERIA SACRATISSIMA ET PISSIMA P̄ AVĠ ARCHIMANDRITIS ET RELIQVIS
MONACHIS IN AELIA ET CIRCA EAM HABITANTIBVS

Preces equidem quas ad nostram direxistis pietatem, indicium uestri erroris ostendunt, sacratissimus autem et mansuetissimus imperator nostræ tranquillitatis coniux et nostra serenitas pietatem omnibus rebus præponere iudicauimus et clementiam insertam nobis amplectimur. quæ autem eius pietas uestras supplicationes agnoscens uobis scripserit, litteræ diuinitatis eius ostendunt, quas uobis multis precibus Iuuenalis sanctissimi episcopi eius exorata tranquillitas destinauit; nostra uero serenitas culpat equidem ea quæ dudum a uobis aduersus uenerabilem religionem communemque disciplinam præsumpta sunt agentibus illa quæ uidentur præceptionibus monachorum ualde contraria, monet autem diuinis syllabis ut licet tarde tamen ad meliora respicientes omnem uestrarum animarum abiciatis errorem et ueritatem fidei cognoscatis, quam a progenitoribus suscipiens nostra pietas tempore uniuerso conseruat, sicut etiam tradiderunt sanctæ memoriæ trecenti XVIII uenera-

III *Græce extat in Gestis Chalcedonensibus 27*

PW
1 alia P 4 cædis W 8 defensionem PW, corr. W 10 sc̄a et orthodoxam
fidem PW, corr. W 13 qui P 16 a diuæ Wcorr a diciæ W om. P spatio relicto 18 sub-
diti PW 19 utentes PW 21 custodiri PW aliorum W, corr. W multitudinem PW
25 EXPLICIT LIBER [epistula Wcorr] 11 W 26 III W, om. P AELIA hoc loco deleui AVĠG PW
27 AELIA] EA PW 39 trecentis P tricentis W

biles patres, sine contradictione credentibus, et Nestorii impietatem expulsam ab Ephesio sancto concilio, cui Cælestinus et Cyrillus reuerendæ memoriæ præsedebant, tamquam inimicam dei iustissime respuit et Eutythis resultationem contra rectam doctrinam et qui Valentini et Apollinaris aduersus fidem orthodoxam dogmatibus eruditus religionem ueram studuit conturbare, odio necessarie simul habet, sequitur autem 5 sanctum concilium quod nuper Calchedone congregatum est, quando interpretatione consona trecentorum XVIII patrum symbolum confirmauit, et credit dominum nostrum et saluatorem Iesum Christum ex spiritu sancto et Maria uirgine natum, erudita intellegere naturam esse ueritatem et dominum nostrum Iesum Christum deum uere et hominem uere eundem. sic enim et sanctissimus Paulus apostolus docet in 10 Gal. 4, 8 epistula ad Galatas his uerbis loquens: sed tunc quidem nescientes deum seruistis [qui] natura non existentibus diis, hoc est nescientes eum qui uere deus est, his qui uere dii non sunt, seruistis. his itaque uerbis clare nos docet naturam dicere ueritatem. frustra uero uestras animas falsa percussit opinio quasi sancta Calchedone synodus congregata docuerit aut tranquillitas nostra crediderit duos 15 filios aut duos Christos per duas naturas intellegendos. sed non ita ueritas habet. nos enim abdicantes hoc anathematizamus eos qui hoc scripserunt aut dixerunt aut dicere forte præsumunt; nostra namque potestas unum eundemque filium Iesum Christum deum perfectum et hominem perfectum eundem nullo modo diuisum saluatorem Christum confitetur semperque in ea fide optamus inconcusse persistere. 20 agnoscentes igitur simplicitatem ueritatemque nostræ fidei, quam custodire studemus secundum sanctorum patrum ueram traditionem, scientes etiam orthodoxam fidem et clementissimam intentionem tranquillissimi rerum domini et pietatis meæ iugalis et rebus ipsis credentes, per quas solam pietatem respiciens eos qui sic sæue peccare præsumpserunt, digna castigari ultione præcipit et in futuro tempore honore nostrisque beneficiis cumulari sperantes de cetero cunctam dubitationem ab animabus uestris auferte et in uestris monasteriis perdurantes et solitariam uitam reuerenter adeuntes a recta fide et unitate ecclesiarum uos nolite seiungere, ne quod non sperat nostra clementia, tamquam ueritatis inpugnatoribus <uobis> nomen inscribatur hæreseos. scitote siquidem quia tranquillitas eius diuinis litteris ad Dorotheum 30 ūs comitem destinatis iussit subtilissimam inquisitionem fieri de subreptione rerum quæ a Samaritis dicitur esse præsumpta, et quæcumque direpta monstrantur, et sanctissimis ecclesiis et qui eas perdiderunt, ab eis reddi sanciuit utque raptarum rerum auctores poenas debeant legitimas sustinere, monasteria uero et habitacula uestra inopportunitate militum eiusdem uiri sollicitudine libera et sine 35 molestia conseruari præcipit. credit enim nobiscum eius tranquillitas quia per hanc prouidentiam atque exhortationem et priorum uos actuum pænitebit et catholicæ ecclesiæ concordie fidei possitis uniri in pace et unianimitate orthodoxa religione seruata.

Et alia manu: Deus uos custodiat multis annis, reuerentissimi. EXPLICIT 40

PW

1 credentibus [πιστεύουσι] PW impietate W^{corr} expulsa PW 2 præsedebant W
 3 eutyches PW, corr. W 7 credidit PW 12 qui om. Surius 15 calchedonense W calce-
 donense P crediderit W credidit ut P 24 solum W seue P siue W 25 præcipit]
 falso transfertur ἀνοβδλετο 27 auferre P 29 uobis addidi scribatur PW 31 ūs P
 uestris W 33 et¹ in a corr. W utque Surius atque PW 36 qui W 38 orthodoxam PW,
 corr. W 40 EXPLICIT LIBER TERTIVS [epistula III W^{corr}] W

RESCRIPTVM SYNODICARVM LITTERARVM IUVENALIS SC̄ISSIMI EP̄I HIEROSOLYMORVM L IIII 889
AD REVERENTISSIMOS PRESB̄OS ET ARCHIMANDRITAS ET RELIQVOS MONACHOS PALAESTINAE
PROVINCIAE SVB EIVS DIOCESE CONSTITVTOS

III Cum summus et primus apostolorum Petrus dixisset: tu es Christus filius Mt. 16, 16—18
dei uiui, dominus intulit dicens: beatus es, Simon Bar Iona, quia caro et sanguis
non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est. et ego dico tibi quia tu es Petrus
et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam et porta inferi non præualebunt
aduersus eam. super hanc confessionem roborata est ecclesia dei et fidem quam nobis
sancti tradiderunt apostoli, hanc ecclesia 9 custodiuit et custodiet usque ad finem
mundi, quam et sanctum magnumque et uni- M VII 521 uersale concilium Nicænum
trecentorum decem et octo sanctorum patrum exposuit quamque sanctum quoque
magnumque et uniuersale concilium nuper congregatum Calchedone secutum est.
huic neque adici neque subtrahi potest, calumniatores autem et transgredientes
mandatum dei quo præcipitur: non falsum testimonium Exod. 20, 16 dices
aduersus proximum tuum, conuenit auersari. nam si rex Dauid et 15 propheta
dicebat: eum qui derogabat occulte aduersus proximum suum, Ps. 100, 5 hunc
persequer; superbo oculo et auaro corde, cum eo non edebam cibum, quanto
magis nos debemus auersari eos qui falsum testimonium dicunt aduersus
tantos sanctissimos patres, magis autem aduersus cunctum terrarum orbem?
uestra itaque reuerentia fidem quam suscepit, teneat. gratia enim Christi hæc 20
et apostolis data et a patribus est sanctis exposita, hæc etiam nunc ualet et usque
ad finem mundi uigebit, quoniam Galatis scribens dicebat apostolus: si quis uobis Gal. 1, 9
euangelizauerit præter quod accepistis, anathema sit. deus autem etiam errantes
suæ coniungat ecclesiæ, qui per prophetam dicit: uiuo ego, dicit Ezech. 33, 11
dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur et uiuat. 25

Iuuenalis episcopus Hierosolimorum in domino ualere uos opto
Irenæus episcopus Cæsareæ in domino ualere uos opto
Paulus episcopus Parali in domino ualere uos opto
et consequenter alii trium Palæstinarum episcopi subscripserunt. EXPL

INCIPIVNT EPISTVLAE DIVAE MEMORIAE LEONIS IMP̄IS AD VNIVERSOS METROPOLITANOS 30
EP̄OS TOTIVS ORIENTIS ET OCCIDENTIS DE STATVTIS CALCHEDONENSIS CONCILII ET
DE TIMOTHEI PARRICIDAE NEFANDISSIMA PRAESVMPTIONE SIMVL ET RESCRIPTVM SVB-
SCRIPTORVM OMNIVM SC̄ISSIMORVM EP̄ORVM AD EVNDEM PRINCIPEM QVOD MEMORATVS
AVGVSTVS POSTMODVM ENCYCLIA VOLVIT NOMINARI

V Post terminum in Calchedona gestorum et allocutiones factas a piissimis im- 35
peratoribus Marciano et Pulcheria nec non et Iuuenale sanctissimo episcopo ad monachos
qui Hierosolimam conturbabant, quorum exemplaria sunt præposita, quidam in
tantam stultitiam peruenerunt, ut ita piam sacerdotum multorumque uirorum hanc
synodum atque sententiam non dubitarent accusationi subicere et dogmatum

30—34 cf. *Liberat. breu.* 15. *Euagr.* 2, 9. *Marcellin. chron.* p. 87, 9—17. *Victor Tunun.* p. 187, 24—188, 4

PW

3 CIVIS W 9 ecclesiam PW, corr. W 14 quod PW 15 et om. W 17 eum PW,
corr. W 28 parali PW, cf. *Georg. Cypr.* 1020 parali W^{corr} 29 EXPL LIB [epistula W^{corr}] IIII W
30 DIVERSOS W 32 SIMVS PW 34 INCICLIA PW MEMORARI PW 35 allocutionis PW,
corr. P 37 conturbant PW

repugnantium sanctionibus quæ Nicæa a sanctis patribus statuta sunt, matrem uocarent. erat itaque qui talia diuulgabat et definitiones omnium moleste ferebat, Alexandrinæ populus ciuitatis naturaliter ad iras immensasque turbas acutus et multitudo simul Palæstinæ, quæ non cum subtilitate dogmatum monachicam elegerat uitam et quicumque alii diuersis modis cum illis circa rectitudinem fidei 5 claudicabant. Marciano autem sacratissimæ memoriæ, qui Calchedone conuentum collegit episcoporum, (post) religiosam uitam in imperio terminato ad Leonem quidem Christianissimum dei uoluntate imperialis principatus gubernacula transierunt, illi autem qui uniuersalem synodum respuebant, credentes se habere licentiam agendi quæ uellent, turbarum repente cogitauerunt uias. et alii quidem uenientes ad 10 Constantini regiam ciuitatem infringi imperiali iussione ea quæ Calchedone bene sunt statuta, poscebant, multi uero Alexandrinæ populi ciuitatis Proterium, qui tunc gubernabat ecclesias, iracunde et odiose ferebant culpantes eum quia Dioscoro pridem sacerdote adiudicato quidem et dignitate proiecto et extra terminos degere condemnato ipse pontificatum eius sedis acceperat. propter hæc itaque contra eum 15 omnes populi impetu uesano inrationabiliter utentes comprehenderunt quidem eum refugientem ad sæpta sacri baptismatis, crudeli uero et feroci morte perimentes eum quendam Timotheum pro eo sine iudicio in eius constituerunt sedem nullum ecclesiasticæ legis ordinem obseruantes, honoratum quidem presbyterii dignitate, sed qui probatus fuerat communis fidei nequaquam consentire decretis et propterea sententia 20 Proterii ab ecclesia uidebatur expulsus. hanc igitur sic inordinatam et indispositam non ferentes iniuriam sacerdotes qui in Aegypto recte sapiebant, ad imperatoris auxilium quod solum relictum fuerat, concurrerunt et supplicationes porrigentes patrum uenerabiles sanctiones conculcatas ab Alexandrinis indisciplinationibus non debere despici supplicabant; contigit autem ut eodem tempore imperatorem adirent 25 etiam qui synodi dogmatibus derogarent et non eam habere recte scripta accusatione quererentur. has autem preces utriusque rei suscipiens fidelissimus imperator et gubernatus a Christo uelocem simul et inreprehensibilem examinationem causæ huius effecit. et colligere quidem rursus ex omni terra sacerdotes abnuit tamquam laboriosum atque tumultuosum et quod non mediocrem uexationem ecclesiis potuisset 30 adferre, sed litteras ad uniuscuiusque prouinciæ ciuitatisque pontifices scribens et [in] his ea quæ fuerant ei ab utraque parte oblata, coniungens singulos uoluntatem propriam rescribere aperte præcepit, utrum ea quæ apud Calchedonam synodice definita sunt, eis placerent et Timothei pontificatum tamquam incompetenter factum reprehenderent an illum quidem susciperent et inter sacerdotes haberent, [et] quæ 35 uero synodi erant, nequaquam confiterentur aut saperent. et hæc quidem sceptris ** piissime et clementissime constituta propriis litteris imperauit; illi uero sacerdotes uoluntatem suam singillatim, ut eis placere uidebatur, imperatori et magnæ Con-

10—12 *cf. Leonis ep. 87 p. 96, 7—10. 88 p. 96, 25—29. 89, p. 97, 18. 90 p. 98, 10—14. 92 p. 98, 34. 93 p. 99, 17*

PW

1 niceæ *W^{corr}*   2 deuulgabat *PW*   3 inmensusque *PW*   4 quæ palestinae *PW*
 7 post religiosam *scripsi* religionem *PW*   8 imperiales *PW*   13 dioscorig *PW*   14 sacerdote *W^{corr}*
 sacerdotes *PW*   18 constituerunt sedem *W^{corr}*   constituto sederunt *PW*   20 prolatus *PW*
 24 conculcatas *Surius* conlocatas *PW*   25 dispici *PW*   audirent *PW, corr. W*   32 in *deleui*
 35 et *deleui*   36 *lacunam indicaui e. g. supplendo* totius orbis a deo honoratus   37 constituta
scripsi constitutus *PW*   38 placeret *PW*

stantinopolis præsuli epistulis propriis indicauerunt. quæ epistolæ omnes cum integritate ueraci ipsis sermonibus in Græco positæ et in Latinitatem translatae per dispositionem libri huius propter legentium ueram notitiam consequenter et sicut ordo habet, pandantur. EXPLICIT 4

EXEMPLAR EPISTVLAE LEONIS IMP̄ AD ANATOLIVM $\overline{\text{EPM}}$ CONSTANTINOPOLITANVM HOC L III 889
M VII 521
MODO SCRIPTVM EST ET ALIIS METROPOLITANIS EPISCOPIB

VI Imperator Cæsar Leo piissimus uictor triumphator maximus semper augḡ Anatolio regiæ ciuitatis episcopo. Votum quidem meæ pietatis fuit uniuersas orthodoxorum sanctas ecclesias nec non et ciuitates sub Romano imperio constitutas maxima frui quiete nihilque contingere quod possit earum statum tranquillitatemque turbare; 10 qualia uero in Alexandrinorum ciuitate nuper euenerint, iam quidem nosse tuam credimus sanctitatem, ut tamen perfectius cuncta cognoscas quæ causa tanti tumultus atque confusionis fuerit, exemplaria precum quas reuerentissimi episcopi et clerici L III 890 a prædicta ciuitate et Aegyptiaca diocese ad regiam Constantinopolim uenientes contra M VII 522 Timotheum meæ clementiæ porrexerunt, nec non et exemplaria precum quas hi qui 15 in sacratissimum nostrum expeditum pro Timotheo ab Alexandrina ciuitate uenientes obtulerunt nostræ tranquillitati, tuæ sanctitati direximus, quatenus quod actum est de prædicto Timotheo, quem Alexandrinorum populus et honorati et curiales et naucleri episcopum sibi petunt, aliisque negotiis, quæ ipsarum precum continet textus, ad hæc autem et de Calchedonensi concilio, cui nullo modo consentiunt, clare possit 20 agnoscere. tua siquidem reuerentia omnes orthodoxos episcopos qui in præsentī in hac urbe regia commorantur, nec non et reuerentissimos clericos ad se repente faciat conuenire et diligenter omnia pertractantes atque discutientes, quoniam nunc Alexandrinorum ciuitas perturbata est, pro cuius disciplina et quiete maxima sollicitudo nobis existit, aut de prædicto Timotheo aut de Calchedonensi concilio quid 25 in commune sapitis, sine quolibet humano terrore et absque gratia cuiuscumque uel odio, solummodo omnipotentis dei timorem uestris oculis proponentes, quoniam sicut uostis, de tali causa intemeratæ diuinitati rationem eritis sine dubio reddituri, cum omni celeritate meam facite cognoscere pietatem, ut ex omnibus uestris litteris hæc integre cognoscentes formam congruam dare possimus quatenus Aegyptiaca diocesis 30 et Alexandrinorum ciuitas, pro cuius quiete nos præ omnibus conuenit cogitare, tranquillitate sanctarum ecclesiarum et disciplina et inconcussa pace potiat.

Huic subiectæ sunt et sequentes preces et <litteræ> directæ uniuersis metropolitanis episcopis. EXPLICIT 34

VII Piissimo et Christianissimo et diuinitus electo uictori triumphatori semper augḡ L III 891
Leoni oblatae preces ab uniuersis episcopis uestræ Aegyptiacæ diocesis et clericis sanc- M VII 524

VI *Græcum exemplar extat apud Euagr. 2, 9. epistula qua Leo papa imperatori respondit [97, cf. infra XII], data est d. 1. m. Dec. a. 457*

VII *Leo ep. 97 p. 103, 14 oblatae sunt pietati uestræ preces, quarum exemplaria uestris litteris subdidistis 35—p. 12, 3 imperator Græce extant apud Euagrium 2, 8*

PW

1 præsulis PW 2 latinitate PW 4 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] v W 7 augḡ PW
9 ciuitatis PW, corr. W maxima Γ maxime PW 10 qui W 11 euenerint W^{corr} uenerint P
uenerit W 12/13 tumultus atque scripsi tumultusque PW 19 nauclerii PW 20 possis P
22 hoc PW, corr. W 23 nunc Baluze secundum Γ non PW 26 communi PW, corr. W
30 quatenus—32 om. Γ 31/32 tranquillitatem PW 33 litteræ addidi 34 EXPLICIT LIBER
[epistula W^{corr}] vi W 35 augḡ PW 36 dioceses PW, corr. W

tissimæ ecclesiæ uestræ maximæ ciuitatis Alexandrinæ. A superna gratia mundo
 diuinitus condonatus iuste non cessas pro communi utilitate cogitare post deum
 cunctorum uenerabilis imperator. quapropter etiam omnis fortitudo uerborum
 L IIII 892 tuis uincitur actibus, quibus diuinitas exoratur; et uerba quidem ad hæc eis necessaria
 non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. nuper enim electus a deo 5
 ut purpura exorneris, optimum iudicasti propositum tuum magnum ostendere, quem
 ipse omnium creator elegit, benignis initiis largitorem remunerando bonorum, quando
 repente in ipso principio uoce uestra ex scripto procedente piissima ad sanctissimos
 metropolitanos episcopos inerumpibilem ecclesiæ catholicæ crepidinem roborastis et
 priorum omnium piissimorumque principum constituta pro orthodoxa religione fir- 10
 mastis. insuper et eis quæ nuper a sanctæ et beatæ memoriæ Marciano principe
 nostro sancita sunt, consona decernentes nihil aliud estis mercati quam pacem omnium
 et stabilitatem rei publicæ, refrenantes linguas eorum qui aduersus ecclesias Christianas
 insurgunt et blasphemant deum aut in eum quocumque modo delinquunt. iniuria
 namque dei manifesta est hæreticorum abscentium semet ipsos a recta fide licentia. 15
 quapropter hanc optime sciens, uenerabilis imperator, maligni prolem existere insi-
 diantis quieti sanctarum Christi semper ecclesiarum earumque inmutilatam pacem
 consistere non sinentis, recte prouidentiam tuam studuisti mox adhibere ei per omnia
 resistentem, quod est opus piissimorum principum pro orthodoxa fide pugnantium
 et resistentium primitus malis extrinsecus uenientibus et animabus infidelium ad- 20
 uersantium. hunc igitur animum te possidentem religiosum et tutorem humani
 generis tantumque circa Christum studium demonstrantem adimus et nos inportabilia
 mala passi, licet peccatores, Christi pontifices, quæ neque sermonibus sufficimus
 præsentare nec lugere digne ualemus. quemadmodum autem nostra sit gesta
 calamitas, enarramus. catholica siquidem intemerata et apostolica fide in Nicæa 25
 a sanctis tunc trecentis XVIII patribus posita et ubique firmata et apud omnes uerbum
 ueritatis recte prædicantes habita, quam etiam unaquæque per tempora orthodoxorum
 M VII 525 episcoporum ** ad peremptionem quidem sæpius exortarum contra rectam fidem
 uanarum quæstionum, custodiam uero recte confitentium patrum firmauit atque
 roborauit, simili quoque modo et Calchedone sanctum et uniuersale concilium con- 30
 gregatum dudum sub piæ sanctæque memoriæ principe Marciano hanc inuiolatam
 incontaminatamque seruauit, abscedens quidem zizanix pestem a quibusdam rectis
 superseminatam dogmatibus, confirmans autem uenerabilis Nicænæ fidei, sicut dixi-
 mus, symbolum salutare et figens ineuulsibiles terminos super eam, sicut gratia
 spiritus sancti dictabat, formamque constituit per quam omnem adiectionem, omnem 35
 inminutionem aduersus confessionem rectam penitus abnegauit. quapropter et
 nostro Aegyptiaco concilio necessarie cum archiepiscopo nostro sanctæ memoriæ
 Proterio indubitanter ei consentiente et ea sapiente et unianimiter cum uniuersis

8—11 cf. locos quos ad p. 10, 10—12 attuli

PW

1 mundo scripsi τῶν βίωτ Γ modo PW 4 tuis—actibus post exoratur collocanda esse puta-
 uerim 5 indicium Surius in iudicium PW 6 ut PW et W^{corr} purpuram PW, corr. W exorneris
 scripsi exornaris P exornatus W 8 scissimas W 9 metropolitanas W, corr. W 10/11 firmastis P
 firmatis P^{corr}W 11 eis scripsi ea PW 16/17 insidiantes PW 17 quietis PW 18 sinentes PW
 20 resistentibus PW 20/21 aduersantibus PW auersantibus W^{corr} 21 possidente PW 24 præsen-
 tari W^{corr} 28 excidit synodus uel congregatio 31 s̄ceque P sc̄æ W 33 supersemitam PW
 34 fingens PW eum W

totius orbis Christi sacerdotibus et prae omnibus summis sanctis episcopis, id est Romano Leone, regiae Constantinopolis Anatolio et Antiocheno Basilio et Iuuenali Hierosolimorum et omnibus orthodoxis episcopis laborantibus nobis secundum sanctum apostolum pro euangelicae fidei firmitate et in Christo sapientibus cum nostris L. IIII 893 ecclesiis et ciuitatibus et incommota pace orthodoxi populi apud nos et apud Alexan- 5 driam consistente [et] excepto Timotheo, qui semet ipsum ab ecclesia catholica et fide disruptit pariter et abscidit mox post sanctum Calchedonense concilium, dum tunc dignitate presbyterii fungeretur, cum quattuor aut quinque solis episcopis et paucis monachis haeretica Apollinaris et eius similium secta languentibus, propter quam damnati tunc regulariter a sanctae memoriae Proterio et omni Aegyptiaco con- 10 cilio etiam imperiali motu digne exilium sunt experti. hunc Timotheum malignus inuenit arma suae machinationis aptissima, quem nouimus boni quidem cuiuslibet exteriorum, diabolicae uero mentis solummodo instrumentum oportunitate existere, qui dudum inhians in episcopatum Alexandrinae maximae ciuitatis, sicut rei euentus ostendit, adpetens quod eum oportebat effugisse, si tamen saperet bene, praepone- 15 schema quo uitare se primitus dolose fingebat, insidiatusque transitum sanctae memoriae principis Marciani quo migravit ad deum, blasphemis uocibus impudenter aduersus eum insurgens et sanctum et uniuersale Calchedonense concilium anathematizans inuerecunde et uulgus populi seditiosorum et uilium congregans eumque contra sanctas regulas, ecclesiasticam disciplinam et communem rempublicam legesque coar- 20 mans inruit in ecclesiam sanctam dei habentem pastorem atque doctorem sanctissimum nostrum tunc patrem archiepiscopumque Proterium et collectas solitas cele- M VII 526 brantem et orationes fundentem omnium nostrum saluatori Christo pro uestrae pietatis imperio et Christianissimo uestro palatio, congregatis in ipsa ciuitate magnificentissimis iudicibus et curia et plebe fideli omnique clero simul et monachis. hoc 25 itaque malo procedente et uix adhuc facta die, dum in episcopio secundum consuetudinem degeret deo amabilis Proterius, adsumens secum Timotheus iuste condemnatos duos episcopos et clericos similiter, qui, sicut diximus, in exilio fuerant habitare damnati, tamquam manus inpositionem suscepturus a duobus, nullo penitus orthodoxorum episcoporum ex diocese Aegyptiaca praesente, ut moris est in talibus Alexan- 30 drinorum episcoporum ordinationibus interesse, ut credidit, adeptus est pontificatus sedem, adulterium aperte praesumens in ecclesia proprium sponsum habente et agentem in ea diuina mysteria et sedem propriam regulariter exornantem. iste optimus odibilem deo et undique periculosam differri non sinens ordinationem cum rabie quadam incontenibili repente semet ipsum inthronizauit, legem et ordinem ecclesiasticum 35 inrationabilem iram populi permixti esse confidens et neque regulas patrum neque legem imperialem aut sanctiones ecclesiasticas, non ordinem, non potestatem imperialem non iudicialem seueritatem mente percipiens mox ordinationes effecit episcoporum

5 et incommota—11 experti. 16 insidiatusque—24 palatio. 26 et uix—33 exornantem *Græce extant apud Euagr. 2, 8*

PW

5 incommuta W, ἀστασιάστου Γ 6 et PW del. W catholica et PΓ catholicae W
 11 motu PWF nutu W^{corr} 13 exteriore PW extorrem Surius 15 sapere PW 16 quod PW
 uitare = παραιτίσθαι sc. episcopatum 19 uulgos PW 24 τῶν (non translatum) ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
 24/25 magnificentissimus P 28 post exilio add. iussi P^{mg} 31 ἐνόμισε Γ credit PW
 32 habentem PW 34 sinens ordinationem scripsi sine scionem PIV sinens scionem P^{corr} sine
 scione W^{corr} sinens actionem Surius 35 incontenibili W incontenibili P, corr. P incontemui-
 bili W^{corr} 36 neque¹ P neque non W neque² P non W 38 iudicalem PW

simul et clericorum, episcopus sine inpositione manus existens, sed neque priorem habens presbyteratus ordinem baptisma fecit et omnes operationes, quæ ei nullatenus
L III 894 agere competebant, exercuit. his ita audacter et nefande per eum cottidie procedentibus post aliquot dies dum alibi degeret, magnificus et gloriosissimus dux Dionysius ciuitati adfuit laboranti et egit quatenus pestifer ecclesiæ crudelissimus tyrannus 5 etiam ab ipsa ciuitate recederet. quo facto ecclesiæ et ciuitati communem utilitatem consuluit. sic ergo decursis paucis diebus dum commotio et inrationabilis ira pro Timotheo meditaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium, nihil
Rom. 12, 19 aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quam ut locum daret iræ secundum quod scriptum est, et ad sacrum baptisterium se conferret inuasionem fugiens contra suam 10 concurrentium necem, in quo scilicet loco et barbaris et cunctis ferocibus hominibus timor fuit etiam nescientibus eius loci culturam et exinde gratiam emanantem. tamen hi [uero] qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neque in illis intemeratis locis eum saluari uolentes neque cultum loci metuentes nec tempus, cum esset salutaris paschæ festiuitas, nec ipsum sacerdotium pauescentes, 15 quod est mediatio dei et hominum, percusserunt inculpabilem uirum eumque crudeliter occiderunt etiam cum aliis sex et circumducentes eius ubique cadauer uulneratum crudeliterque trahentes per omnia pæne ciuitatis loca diuulgantes insensibile corpus plagis sine misericordia uerberabant, diidentes membratim eum et neque interiora eius more canum gustare parcentes, illius uiri quem nuper habere 20 se mediatorem dei et hominum putauerunt, tradentesque reliquum eius corpus igni etiam dispergebant eius cineres in uentos, ferocitatem bestiarum omnium transcendentes.
1 Cor. 3, 10 horum siquidem omnium auctor fuit et sapiens architectus Timotheus, primo quidem adulter, postea etiam homicida pæne manibus propriis hoc nefas efficiens et propterea condemnandus, quando agenti, qui iubet malum fieri, in supplicio 25 proximus est. adiecit etiam his malis sine timore peiora, dum inique contra regulas operatur hactenus sacra mysteria, qui neque laicorum communionem habere sanctis canonibus potest. et gubernat quidem auctoritate sua sanctam Alexandrinorum ecclesiam, res autem eius, ut uisum fuerit ei, male deuastat et habentes alimenta pauperes ab ecclesia eius solacio priuat omnimodis, aliis hæc sceleratissimis expendendo. 30 et aperte quidem episcopos condemnatos quattuor aut quinque contrarios orthodoxæ fidei, sicut diximus, existentes alios quidem secum habet, alios uero per ciuitates mittit, ut in eis episcopos orthodoxos persequantur. sed et alios ordinare non cessat, eos autem qui regulariter consistunt, uelut communicatores sancti [et] uniuersalisque concilii et sanctæ memoriæ Proterii anathematizauit et sic expulit 35 omnem sanctissimum urbis Alexandriæ clerum communicantem similiter generali concilio et sanctæ memoriæ Proterio quondam archiepiscopo, sed etiam clericos qui in nostris ecclesiis et a nobis sunt ordinati, [et] omnes uelut hæreticos anathematizando uere monstrauit orthodoxos. uiros senes et (a) sanctæ memoriæ Theofilo Alexandrinorum ciuitatis episcopo et a sanctæ memoriæ Cyrillo et Dioscoro 40

8 nihil aliud—23 Timotheus *Græce extant apud Euagr. 2, 8*

PW

7 consulit PW, corr. W	9 facere PW, corr. PW	12 eius om. W	13 uero deleui
18 deuulgantes PW, corr. P	22 cineres Pmg cenos P cines W ^{corr} cenas P ^{corr} W		24 homicidam PW, corr. PW
27 ante sacra add. agit W ^{corr}	30 expendendo Surius expetendo PW		
33 eas PW, corr. W	34 et deleui	35 proterium PIW proterio W ^{corr}	37 quondam P
quod W del. W ^{corr}	38 et PW del. W ^{corr}	39 uiros PW uero W ^{corr}	a addidi 40 epm PW,
corr. W			

et beatæ memoriæ Proterio omnes antiquitus ordinatos et, ut diximus, anathematizauit et a sacerdotio cuncto prohibuit. addidit autem istis malis etiam hoc quod L IIII 895 ex uenerabilibus diptychiis abstulit quidem sanctæ memoriæ Proterii patris nostri uocabulum, posuit uero suum nomen et Dioscori ab uniuersali concilio condemnati, cuius nec ordinationes suscepit. sic undique uelut ebrius esse uaria calliditate 5 conuincitur. et per singulas ciuitates et uenerabilia monasteria præcipit ut nullus M VII 528 communionem suscipiat aut ab episcopis aut clericis qui communicatores sunt aut fuerunt sancti et uniuersalis Calchedonensis concilii et memoriæ uenerandæ Proterii nec putet clericos qui a nobis sunt ordinati, sed pro illis iubet alios introduci tam quos ipse ordinat, quam quos alios facere iubet. hinc igitur cunctas Aegyptiacæ 10 diocesis sanctas ecclesias obtinente caligine atque mærore eisque confusione rerum in eis sic existentium cumulatis coacti sumus contemnentes salubritatem propriam multo itineris labore suscepto de ciuitatibus nostris exire et leporibus atque ranis formidabiliorem agere uitam propter calumnias a Timotheo eique concordantibus contra nos singulos meditatae et tamquam ad serenissimum et influctuabilem por- 15 tum, id est ad uestræ tranquillitatis uestigia conuolare deserentes consacerdotes nostros in quibusdam latentes locis propter insidias ab his factas nec ualentes nobiscum longa itinera properare expectantesque per nos uestræ pietatis auxilia et unam eandemque nobiscum habentes fidem simul cum Alexandrinis omnibus clericis [habentes fidem]. quia uero sic aperta sunt quæ a Timotheo cottidie præsumuntur, ut neque conuic- 20 tionibus aut laboribus egeant ad probandum, quando eius superbia manifestata est et contra regulas patrum et contra sanctiones ecclesiarum contraque ipsam rem publicam, contra omne cingulum et potestatem, præsumimus autem dicere aperte etiam contra uestræ pietatis imperium, supplicamus et deprecamur uestram Christi- anissimam potestatem ut orthodoxam et intemeratam fidem et integre ubique serua- 25 tam et indubitabiliter consistentem nulloque nostrorum circa eam discrepante, sed sicut diximus, concordantibus nobis cum omnibus totius orbis sacerdotibus non patiamini tyrannidem rectitudinem fidei sustinere, sed uindicare potius sanctas patrum regulas et ordinem ecclesiasticum ciuilemque disciplinam et sanctorum magnorumque conciliorum diuersis temporibus pro orthodoxæ fidei uigore celebra- 30 torum iniuriam et scribere dignemini sanctissimo Romanæ ciuitatis archiepiscopo, quatenus hæc ei a uestra tranquillitate nota fiant, nec non et Antiocheno et Hierosolimitano et Thessalonicensium urbis episcopo et Ephesio aliisque quibus uisum uestræ fuerit potestati (nam archiepiscopo huius regiæ ciuitatis Anatolio declarata 34 est nostris libellis huiusmodi causa), ut eorum sanctitas certissime cognoscens mala M VII 529 quæ prouenerunt contra orthodoxorum ecclesias et episcopos per Timotheum, uestræ pietati renuntiet quod in tantis malefactis sanctorum patrum regulis sit decretum, et tunc sanciat quidem uestra potentia ut qui ita uastauit ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorum ecclesia sancta recedat, cui præsedere tyrannico modo et non legitima dispositione temptauit atque perfecit, tantarumque præsumptionum pœnæ 40

12 sq. *episcoporum et clericorum qui Constantinopolim iugerunt, primam mentionem facit Leo papa in epp. 95 [p. 100, 20]. 96, quæ datæ sunt d. 11. m. Oct. a. 457*

PW

7 cleris P	8 fuerunt W ^{corr} ferunt PW	9 pute PW, corr. W	11 dioceses PW
memore PW, corr. W	eisque] <i>coniecerim</i> malisque	12 <i>malim</i> existenti	cumulatus W
comulatus P	coacti PW	17 factis P factus W, corr. PW	19 habentes fidem <i>deleui</i>
21 manifesta P	23 omnem PW	24 deprecamus PW	31 dignamini PW
21 manifesta P	37 quid W ^{corr}	39 præsedere <i>scripsi</i> præsederet PW	33 tesaloni-
censium W			præsederat W ^{corr}

subiaceat, deinde iubeat, sicut sanctæ patrum regulæ præcipiunt et antiqua consuetudo tradit, Aegyptiacæ diocesis omnem synodum orthodoxam et communicatricem totius orbis episcoporum, sicut iam sanciuit, eligere dignum sacerdotio uirum et communicatorem uniuersalis concilii et uestræ pariter pietatis et qui sedem sancti Marci euangelistæ inreprehensibiliter <adeptus es>se uideatur quiue possit uitam 5 Alexandrinorum populorum in sanctitate atque iustitia gubernare nosque ualeat uelut propria membra defendere et sit ad satisfaciendum idoneus uerbo simul atque
 Tit. 1, 9 doctrina secundum apostolum et qui possit erudire resultantes et ad ueritatem cum satisfactione reducere. si uero, quod non credimus, postquam secuta fuerint hæc quæ poposcimus supplicantes, opus fuerit etiam synodo, non pro causa fidei, quia, 10 sicut prædiximus, nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates et uanitates et nefandos actus, neque hoc euitamus neque segnes ad hoc erimus, sed potius confidentes accedimus, quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis adportat, quando nullum nobis sermonem facientibus pro redargutione uel probatione eorum ipsa quæ ab illis iam contra sanctas regulas prauè commissa sunt et hactenus perpetrantur, 15 pæne uocem suam aduersus eos emittunt nec occultari possunt. cumque ipse cum suis instanter usque ad præsens inpudenterque deroget et anathematizet summos archiepiscopos, id est Romanum Leonem et Constantinopolitanum Anatolium et Basiliū Antiochenum cunctumque Calchedonense concilium omnesque totius orbis episcopos et undique orthodoxos clericos simul et laicos, hinc itaque uestram tran- 20 quillitatem suppliciter exoramus quatenus dum petitiones nostræ perueniant ad effectum, sancire iubeatis uestræ syllabis pietatis Timotheum ab appetita uesania prohiberi, ut nec ordinationes aliquas tamquam episcopus faciat episcoporum seu clericorum aut quorumlibet aliorum neque collectas debeat celebrare aut quodlibet aliud episcopi opus efficere uel contra nostras ciuitates aut ecclesias aut aduersum 25 nos aliquid temptare uel innouare, quoniam absolute contrarius apparuit et concilio
 M VII 531 et catholicæ simul ecclesiæ; sed neque ut res Alexandrinæ ecclesiæ, ut uisum ei fuerit, dispergat, ne, sicut male putet, per pecunias suæ utilitati prospiciat, sed ut consilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet qui ab ipso nunc sine iudicio et contra regulas ordinati sunt, constituat qui etiam dudum indicium diligentiae suæ 30 fauorisque sanctæ ecclesiæ temporibus patrum præcedentium præbuerunt, quatenus et prouidere rebus ecclesiæ et custodire eius redditus possint, donec forma a uestra pietate proferatur. clericos uero uniuersos honore dignos et in reuerentia senescentes qui ab eo sunt, sicut iam diximus, nunc expulsi, sancire præcipite sine calumnia [ad] suis ecclesiis in pace celebrantes pro uestra pietate sollemnes orationes cum 35 quiete seruari urbemque pariter et in ea sanctas ecclesias constitutas ad Christi gloriam et salutem et perpetuitatem uestræ Christianissimæ pietatis, litteras dirigentes pro his quæ poscimus, ad magnificentissimum Dionysium ducem nec non et ad singularum prouinciarum iudices quatenus ea quæ a uestra mansuetudine sunt sancita, I. IIII 897 et seruentur et effectui contradantur. 40

PW

3 urbis PW, corr. W   sanciuit elegere P sc̄i uite legere W sc̄i uitæ eligere W^{corr}
 4 sedi W^{corr}   5 inreprehensibiliter—esse scripsi inrephensibiliter se P inrephensibilis esse P^{corr}W
 uita W^{corr}   6 populorum scripsi populum PW   7 sit Surius sic PW   8 et¹ scripsi
 ut PW   12 actos PII, corr. W   signis PW, corr. W   14 eorum suspectum   17/18 summus
 archieps PW, corr. W   19 urbis PW, corr. W   21 petitionis PW, corr. W   22 ad P
 24 quarumlibet W   28 disparget PW disperget W^{corr}   29 seniores PW, corr. W   30 suæ
 om. W   32 possit PW   donec P dño hæc W   35 ad delusi   suas ecclesias W^{corr}
 39 sancta PII, corr. W

Nestor episcopus ciuitatis Fragonitorum his precibus subscripsi	
Athanasius episcopus Xoitenæ ciuitatis similiter	
Plusammon episcopus Niciotorum ciuitatis similiter	
Theonas episcopus uantenæ ciuitatis similiter	
Pœmen episcopus Clysmatis similiter	5
Athanasius episcopus thoitorum similiter	
Apollo episcopus Antifrorum similiter	
Arpocras episcopus Taneorum similiter	
Paulus episcopus thyneos similiter	
Isaias episcopus ciuitatis Naucratenæ similiter	10
Isaac episcopus Thyneos similiter	
Petrus episcopus Cynorum mandrorum similiter	
Maurion episcopus cotenopolitanus similiter	
Maximus episcopus gazulenus similiter	
Ammonius presbyter Alexandrinus et œconomus similiter	15
Timotheus presbyter et œconomus eiusdem ecclesiæ similiter	
Aaron presbyter similiter	
Macarius presbyter similiter	
Theodorus diaconus similiter	
Proterius diaconus similiter. EXPL	20

VIII SCISSIMO ET DŌAMANTISSIMO ARCHIEPŌ CONSTANTINOPOLITANAE ET CATHOLICAE M VII 531

ECCLESIAE ANATOLIO EPĪ AEGYTIACAE DIOCESIS. Sicut paterni pontificatus et successionis gubernacula retines, sic et illorum integritatis imitaris zelum et omnes quidem diuersis temporibus sæuientes exasperatos contra sacras regulas et sanctam intemeratamque fidem et hæreticos operarios a sancta et uenerabili ecclesia remouisti 25 liberamque eam omni discordia et hæretico sensu monstrasti. quod etiam nunc credimus et a tua sanctitate fieri et ab aliis sanctissimis archiepiscopis qui eiusdem honoris sortiti sunt sedem, magis autem ab omnibus sanctissimis totius orbis archiepiscopis contra Timotheum, qui Alexandrinæ ecclesiæ pontificalem sedem sibi tyrannico abripuit modo, et contra eos qui tantæ uesaniæ cooperatores existunt, eo quod com- 30 mune sit omnibus Christi pontificibus bellum aduersus eos adsumere. iam itaque

1 sq. cf. Leonis ep. 100 quæ scripta est [p. 107, 19] Nestorio Athanasio Paulo Petro Theoni Esaia Apollonio Arpocrati Isidoro Isaac Apollonio Maximo Marioni Pœmenio et Helpidio episcopis et clericis catholicis ex Aegypto apud Constantinopolim constitutis. *ferè omnes redeunt in subscriptionibus [=s] epistulæ encycliæ Gennadii Constantinopolitani* [Baluze Noua Coll. Conc. p. 1451—1455. Pitra, *iuris ecclesiastici Græcorum historia* II 183—187; *codicum Patmensium* 172. 173 *apographon mihi præstitit Benešević, cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. N.F. 10 p. 176*]

PW

1 ciuitate PW fragonitorum P flagonitorum P^{corr}W 2 Ξοιτων s zoicene PW
 3 plusaminon W 4 uantenæ PW Βουτιτων s 5 Κλύσματος s clesmatis PW 6 conicio (Se)-
 throitorum, nisi latet subscriptio 2 falso repetita; deest in s 7 antithorum PW Αντιθρων s, cf. Georg.
 Cypr. ed. Gelzer p. 143 8 Τάνεως s ganeorum PW 9 Σεβεννύτου s 10 naucratenus PW 12. 13 s habet
 Μαρτων Κυνων et Πέτρος Ἡφαιστου 12 scinorum PW mandrorum PW, latere possis con-
 cere ἀνωτέρω cf. Georg. Cypr. ed. Gelzer p. 129 13 scribendum Efestopolitanus 14 Ζαγύλεως s,
 cf. Gesta Chalced. I, 78¹²⁹ Ζαγυλέων I, 884¹¹⁰ Ζαγύλων 15 œconomus PW 16 œconimus PW
 20 EXPLICIT LIBER [epistula VII W^{corr}] SEPTIMVS W 21 inscr. EPISTVLA EPŌRVN AEGYPTIACAE DIO-
 CESIS AD ARCHIEPŌ ANATHOLIVM CONSTANTINOPOLITANVM W ET del. W^{corr} 22 EPĪ PW epō W^{corr}
 23 integritates imitaris PW^{corr} integritate semitaris W 28 sortiti s̄ W^{corr} sortiti PW urbis PW,
 corr. W

preces offerentes piissimo et Christianissimo nostro principi, licet non omnia quæ præsumpta sunt, ualeremus edicere propter multitudinem iniquitatum ab eo factarum contra sacras uenerabilesque regulas et aduersus sanctam orthodoxamque fidem ipsumque sanctarum ecclesiarum statum et aduersus ipsam rem publicam, uerumtamen ut uirtutis nostræ uere humilitatis fait, hæc tamquam in tabula depingentes 5 eius pietati narrauimus poscentes auxilium præberi sanctis ecclesiis in Aegypto constitutis et correctionem uitii quæ commissa sunt, adhiberi. nihilo minus autem et tuam sanctitatem adimus per hos libellos et denuo suggerimus quod narrantes ore proprio dudum effecimus, quæ quidem præsumpta sint aduersus sanctas regulas
 L. III 898 a memorato Timotheo, quæ uero etiam contra sanctam immaculatamque fidem com- 10 missa sunt, quemadmodum iura ab eo sint sacerdotii conculcata et ad quantam derisionem Iudæis atque gentilibus et aliis qui non recte circa orthodoxam ecclesiam catholicamque consistunt, Christianorum sacramenta perduxerit et quemadmodum ipsam rem publicam in peiorem statum mutauerit, qui sanctissimas quidem ecclesias in Aegypto positas earumque orthodoxos pastores et cum disciplina Christi ouilia 15 gubernantes expulit ab ecclesiis cum sacerdotibus suis, uenerabilia uero monasteria et quæ olim fide orthodoxa claruerunt, iuuenum uirginumque subuertit, ut pæne omnes Aegyptiacæ ecclesiæ una cum monasteriis propter prædictas causas et persecutiones a Timotheo factas in calamitate sint positæ. <ne tamen> obscure loquentes credamur superflua quædam dicere ueritati, sermoni nostro ponentes ordinem 20 conamur ut possumus breuiter ea quæ aduersus nos, magis autem quæ aduersus ueritatem sunt facta, depromere.

Igitur post turbam quæ nuper facta est sanctis ecclesiis a quibusdam hæreticis, qui tunc clerici erant et sanctissimæ Alexandrinorum ecclesiæ sedis pontificatum desiderabant, cum in sancta pace consisterent Aegyptiacæ et Alexandrinæ sanctissimæ 25 ecclesiæ et concordarent omnes sancto uniuersali Calchedonensi concilio, eo quod consonet nihilque mutatum habeat neque augmentum nec inminutionem optineat sancto concilio quod certo tempore in Nicæna ciuitate a trecentis XVIII sanctissimis episcopis celebratum est, præsumpta sunt, religiosissime pater, contra Alexandrinam sanctissimam ecclesiam, quæ nec sermo nec omne sæculum quolibet tempore nouit 30 effecta, sed neque tyrannorum quilibet tali malo sui capitis aliquando tractauit. quidam enim Timotheus Alexandrinæ ecclesiæ presbyter malignitate insignis existens et sub figmento semper continentem ostendens uitam et oportunum propriæ uoluntatis cognomen habens furonis, illo tempore desiderio detentus in sedis Alexandrinæ pontificatum et hoc non adipiscens, præcipue dum sacerdotio fuisset deiectus sententia 35 synodali Dioscorus, nihil mali reliquit <quod> molitus non est contra sanctam ecclesiam, donec desiderium proprium adimpleret. insidiatus ergo mortem, magis autem transitum ad cælos pii et beatæ memoriæ imperatoris Marciani et hunc quasi congruum sibi iudicans ut suam perficeret uoluntatem, redimens quosdam monachos neglegentes qui in suburbanis habitare noscuntur et semet ipsos, sicut et ille, ex quo Calche- 40

PW

3--4 sanctam—aduersus *om. W* 4 statum et *scripsi* statuit *P* 6 narrabimus *P* 8 denuo
Surius diuo *PW* 9 effecimus *PW* 11 conculcata *Wcorr* conlocata *PW* 14 peiori statu *PW*
 quidam *W* quedam *Wcorr* 17 fidem orthodoxam *PW, corr. W* 18 ecclesias *PW* 19 ne tamen
addidi 26 eo *Surius* et *PW* 27 inminutione *PIW* 28 nicea *W* 30 sermone *P*
 quodlibet *PIW* 32 malignitatem *PW* malignitatum *Wcorr* 33 semper *PWcorr* scæ per *W*
 35 pontificatu *PW* 36 quo *add. Surius* quod *edd. Romani* 37 donec *P* dñō hæc *W* dum
 hæc *Wcorr* 39 iudicans *scripsi* iudicant *PIW* iudicauit *Wcorr* perficere *PW, corr. W* 40 ipsas *PW,*
corr. W

donense sanctum et uniuersale concilium celebratum est, a communione generalis ecclesiae suspendunt, turbisque gaudentes semper, adhuc superstite sanctae memoriae archiepiscopo nostro Proterio et sollemnia atque decencia pontificem celebrante mysteria et collectas sine aliqua seditione faciente nobiscum et cum omni Alexandrino clero et concurrente omni curia ad collectas quae ab eo celebrabantur pro com- 5 muni salute, pro piissimo atque Christianissimo principe nostro et omni palatio et eius exercitu, misit in ciuitatem, ut turbam atque tumultus facerent tamquam nouitas quaedam aut permutatio rei publicae et orthodoxae fidei facta fuerit in transitu piae memoriae principis Marciani, tantamque commouit seditionem in urbe, cum plebs M VII 533 simplicium sit uirorum et seditiosis consentientium et sine iudicio talium uoluntati- L III 899 bus consonantium, ut etiam nefarii clamores fierent nullusque posset liberorum et 11 mansuete uiuentium illo die procedere. deinde alia congregata est multitudo permixta atque redempta eiusdem Timothei molitione collecta in maiore Alexandrinae ciuitatis ecclesia una cum praedictis monachis et sumens duos episcopos consentientes sibi et propterea sub indignatione factos ecclesiae a pontificali sede Alexandrinae 15 ecclesiae nullamque communionem habentes cum sancta catholicaque ecclesia in ** semet ipsum inthronizauit et quasi archiepiscopum demonstrauit, dum uere catholicus archiepiscopus cum omni clero in episcopio consisteret. et repente quidem accessit baptismata et ordinationes efficere diaconorum atque presbyterorum nec non et episcoporum et alia coepit niti quaecumque facere conpetunt uero pontifici. et 20 eos quidem quos ordinauit, distribuit in Alexandrinas sanctas * Aegyptiacas ecclesias praecipiens omnes religiosissimos presbyteros ecclesiarum atque diaconos a praesessoribus et transitum ad caelos habentibus ordinatos, id est Theophilo et Cyrillo et Proterio et Dioscoro ab ecclesiis expelli nullum ulterius sacerdotii ministerium habituros. extendens autem suam uesaniam et quasi crementum suae superbiae et 25 concupiscentiae operatus, considerans quia non possit aliter studium suae intentionis efficere, nisi ab humanis rebus auferret, quod etiam fecit, eum qui regulariter iure archiepiscopus et catholicae pastor fuit ecclesiae, sanctae memoriae Proterium, suadens * aliquos, sicut rerum euentus ostendit, homicidas uere contra eum insurgere, qui eum commorantem in baptisterio peremerunt et per omnem, ut ita dicamus, urbem tra- 30 hentes et uelut in pompa eius reliquias deducentes undique uulneratas et membratim incisas non respuerunt etiam carnes eius et internorum uiscera sancta gustare ignique tradentes reliquum eius corpus uentis etiam cinerem dispergebant, omnem bestiarum transcendentem ferocitatem, non senectutem, non canos, non pontificatum mediatorem dei et hominum, non tempus erubescens; commiserunt enim homicidium 35 tempore sancto paschae, quo etiam daemones salutari passione perterriti conquiescunt. rursus etiam augmentum malorum efficiens per eos qui cum eo dudum fuerunt, et quasi semet ipsum in malis exercens condemnatos quidem in scripto clericos et episcopos in communionem suscepit et ministrare praecipit sanctis et uenerabilibus sacrificiis, sanctum uero et uniuersale concilium Calchedone celebratum, quod nec augmentum 40

PW

2 gaudentibus *W*^{corr} 3 pontifice *PW* 5 concurrentem *PW* caelebrantur *W* 7 faceret *W*^{corr} 9 in urbe *scripsi* urbem *PW* ut urbem *W*^{corr} cum plebs *P* complebs *W* complens *W*^{corr} 10 sit *del.* *W*^{corr} consentiendum *W*, *corr.* *W* 11 possit *PW* 13/14 maiorem—ecclesiam *W*^{corr} 15 factas *PW* 16 lacunam *indicaui* *supplendo* sede illa 19 baptismatae *W* baptisate *P* 21 lacunam *indicaui* *supplendo* ceterasque 23 transitu *W*^{corr} ordinationes *W*^{corr} a theophilo *W*^{corr} 28 lacunam *indicaui* *e. g.* *supplendo* commouit 29 uere *scripsi* uero *PW* eum¹ *om.* *W* 29/30 eum commorantem *scripsi* cum eo orantem [*orante P*] *PW* eum orantem *W*^{corr} 32 carnis *PW*, *corr.* *P* 33 dispargebant *PW* 37 efficient *W*, *corr.* *W* 38 scriptu *PIW*

M VII 534 nec inminutionem, sicut prædiximus, habet a sancta Nicæ|na synodo, anathemati
 subdidit cum omnibus ei communicantibus nullumque religiosorum episcoporum ex
 Ægypto aut Alexandrinorum clericorum ei communicantium suscepit, nisi qui illi
 abrenuntiare præsumunt [dicit], quod hactenus nemo fidelium fecit. insuper
 omnes totius orbis episcopos eorumque uenerabiles clericos anathematizans, parua 5
 siquidem hæc esse iudicans et ad satietatem hæreticæ suæ uesaniæ non posse sufficere,
 etiam in uenerabili diptycho, in quo piæ memoriæ transitum ad cælos habentium
 episcoporum uocabula continentur quæ tempore sanctorum mysteriorum secundum
 L IIII 900 sanctas regulas releguntur, posuit suum nomen et Dioscori, qui sub damnatione
 anathematis a sancto et unuersali concilio esse decretus est, et deleuit ex inde sanctæ 10
 memoriæ et secundum deum uiuentis Proterii nomen regulariter archiepiscopi con-
 stituti. et ne polluamus ultra sermonem, dum ad singula eius uolumus præ-
 sumptiones edicere, usque ad ea quæ dicta sunt, linguam præcurrentem refrenantes
 aliquo modo reticuimus. nolumus enim recordari quemadmodum conatus est in
 sanctissimas Aegyptiacæ diocesis ecclesias, in quibus deoamantissimi et orthodoxi 15
 episcopi constituti sunt, hæreticos episcopos destinare et in uenerabilibus monasteriis
 clericos ** et quemadmodum concutiat uirginum monasteria conturbans [eis] et
 terrorem eis suæ tyrannidis inponens, uel ad quantam uesaniam insiliuit, ita ut etiam
 pontificales sedes in quibus resedit sanctæ memoriæ Proterius, postquam fregit eas,
 igni contraderet (et) aqua marina uenerabilia sanctaque altaria in sanctis ecclesiis, 20
 ubi ædificata sunt atque dicata, dilueret, ne audientes in incredulitatem forte ducantur
 aut certe rectæ fidei inimici lætentur. a quo et alia multa ualde præsumpta sunt,
 quæ narrari sermone non possunt; quia uero terribilia sunt et omnem uesaniam ualde
 transcendunt quæ in talibus sanctissimis temporibus sunt ab eo commissa aduersus
 sanctam intemeratamque fidem et contra sanctas et uenerabiles regulas communem- 25
 que disciplinam, magis autem contra sanctarum ecclesiarum statum et aduersus
 ipsam rem publicam atque leges, hæc ferre minime præualentes neque prætermittenda
 censentes, multam itineris fatigationem marinaque pericula et incertum uitæ ipsius
 nostrarumque ecclesiarum curas secundo loco ponentes ad hanc regiam uenimus ciui-
 tatem, consacerdotes nostros in occulto uelut in persecutione tyrannica dimittentes et 30
 preces piissimo et Christianissimo principi et tuæ sanctitati fundentes atque poscentes
 quatenus misericordiam præbeatis statui communi et saluti orthodoxæ plebis (et)
 ecclesiarum pariter unitati nec non et sanctorum et deoamantissimorum patrum
 M VII 535 nostrorum laboribus feratis auxilium, qui diuersis temporibus pericula sunt per-
 pessi multaque contra inimicos habuere certamina, quatenus sancta et intemerata 35
 fides immobilis et intemptabilis possit ab omni hæretica sapientia custodiri, nostros-
 que gemitus synodicis litteris sanctissimo ecclesiæ Romanæ pontifici Leoni nec non
 et Antiocheno et Hierosolimitano atque Thessalonicensi et Epheseno deoamantissimis
 episcopis uel aliis quibus uisum fuerit ecclesiis indicetis, quoniam hoc delictum læsio
 est communis, ut omnes totius orbis episcopi cognoscentes ea quæ præsumpta sunt 40

PW

4 dicit uidetur uaria lectio esse pro præsumunt 5 urbis PW, corr. W uenerabilis PW, corr. W
 11 uiuentes PW, corr. W 17 lacunam indicavi e. g. supplendo suos introducere eis deleui
 20 contraderet et scripsi contradere PW 21 diluerit PW credulitatem PW 24 tem-
 poris P 26 statutum PW, corr. W 27 publicam atque scripsi publicamque PW 27/28 præ-
 mittenda censetis PW 28 incertam Wcorr uitæ scripsi uitam PW 30 persecutionem PW,
 corr. W tyrannicam P demittentes W 32 et addidi 34 laboribus Surius laboranti-
 bus PW 35 habere PW 40 urbis PW, corr. W

a Timotheo et quas nouitates exercuit contra sanctissimas regulas et religionem orthodoxam, litteris synodicis piissimo et Christianissimo principi nostro uestraeque sanctitati secundum uenerabiles patrum regulas rescribentes dignam formam quae in hoc placuerit, praebere non differant. si uero perspexeritis oportere fieri uniuersale concilium pro salute fidelium populorum et statu sanctarum ecclesiarum, ut terminus 5 debeat regulariter in his quae a Timotheo sunt nefande commissa, proferri, ne malignis aliis uiris occasio perpetrandi similia praebatur, et hoc fieri deprecamur, sanctissime et deoamantissime pontifex. paulo minus autem nos transierat etiam hoc ad L IIII 901 obiurgationem eorum quae a Timotheo sunt praesumpta contra sanctae memoriae Proterium, declarare, quod facimus, ut nullam ille possit habere in suis delictis excu- 10 sationis occasionem et omnes audientes agnoscant quia nihil contra eum pro inimitiarum causa suggessimus. nam cum post mortem sanctae memoriae archiepiscopi nostri Proterii tantam rabiem contra eum et uesaniem demonstrauerit, ut etiam pontificalem sedem in qua ille sedit, igne cremaret et de uenerabili diptycho eius nomen auferret et qui ab eo fuerant ordinati, ecclesiasticum et sacerdotale mini- 15 sterium celebrare prohiberet eiusque generis proximos ualde persequeretur, substantiam quoque eius, quam a parentibus habuerat, deuastaret, quomodo manifestus non est quia caedem contra eum ipse commisit rebus ipsis uoluntatem Timothei ualde pandentibus et quemadmodum esse uesanus apparuit contra memoriam illius qui beate defunctus est? supplicamus igitur ut nulla subreptio apud angelum uestrae 20 sanctitatis obtineat per eos qui pro eo sermonem uidentur efficere, sed res ipsas inspiciate, quia non solum aduersus uiuum infestus existit, sed etiam contra defunctum, et sanctis regulis placitam contra eum formam dare dignamini.

VIII PISSIMO ET XPIANISSIMO IMPERATORI ORTHODOXO LEONI VICTORI TRIVMPHA- M VII 536 TORI SEMPER AVGVSTO EP̄I ET CLERICI AEGYPTIACAE DIOCESIS AB ARCHIEP̄O TIMOTHEO 25 ELVRO DESTINATI. Scriptum est omni poscenti rationem esse reddendam de spe quae 1 Petr. 3, 15 in nobis est, atque multo magis piissimo et Christianissimo principi. nos itaque sanctissimi et deoamantissimi patris nostri et archiepiscopi Timothei litteras tranquillitati uestrae detulimus gratiarum actione plenissimas et quod Alexandrinorum magna ciuitas auspice deo sub uestrae pietatis imperio pacem habet et cum quiete 30 multa tam ipsa ciuitas quam sanctissimae ecclesiae et uenerabilia monasteria gubernantur. quia uero necessarie uisum est etiam de spe nostra et rīde breuiter uestrae mansuetudini declarare, suggerimus nos cccxviii sanctorum patrum qui in Nicæna ciuitate collecti sunt et per sanctum spiritum sunt locuti, symbolum atque fidem tenere et custodire et neque augmentum aliquod nec inminutionem recipere. ea 35 namque quae a sancto spiritu dicta atque conscripta sunt, fas non est modo aliquo retractare nec augmentum aliquod nec inminutionem eis inferre, sicut scriptum est: noli transponere terminos aeternos quos posuerunt patres tui, quando Prou. 22, 28

VIII cf. Leonis ep. 97 p. 103, 17 sq.

PW

1 quasi PW quia W^{corr} 4 prospexeritis W 5 status PW, corr. W 7 p̄beantur PW 15 sacerdotalem PW 16 proximus PW, corr. P 23 dignemini W^{corr} EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] VIII W 24 *inscr.* EPISTVLA QVORVNDAM EP̄ORVM ET CLERICORVM AEGYPTIACAE DIOCESIS PRO TIMOTHEO NEFANDO ARCHIEP̄O ALEXANDRINAE ECCLESIAE AD LEONEM IMPERATOREM ET AVGVSTVM W EPISTVLA TIMOTHEI ET LVRI W^{ms} 26 ELLVRO P et liro W et luro W^{corr} 30 habent PW habeat W^{corr} 32 nostra et W nostrae P 33 trecentis xviii PW 34 sc̄o sp̄u PW, corr. W 37 aliquo PW, corr. W inminutione PW, corr. W

neque interpretatione eget prædictorum sanctorum patrum fidei symbolum, cum per se interpretatum sit et clare prædicet mysteria pietatis. hanc ergo fidem firme et inconcussa atque immobiliter detinemus. hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuæ suggerimus et ita credimus tam nos quam deoamantissimus archi-
 L IIII 902 episcopus noster Timotheus. hoc autem manifestum tuæ facimus pietati de præ-
 dicto archiepiscopo nostro Timotheo quia confidens de tua pietate eidem symbolo
 I Tim. 6, 12 CCCXVIII sanctorum patrum, in quo baptizati estis bonamque confessionem confessi, credere et in eo persistere et spem salutis habere et communicavit tuæ pietati et confitetur orthodoxum ita sapientem atque credentem, ut etiam collectas et sine sanguine sacrificia celebret pro uestra potentia. quia uero satisfacimus præcepto uestræ 10 tranquillitatis, suppliciter exoramus ut annuatis precibus nostris et deoamantissimo et sanctissimo archiepiscopo nostro rescribatis et nos ad eius sanctitatem protinus dirigatis. speramus enim quoniam deus, qui tuæ serenitati pium hoc donauit imperium pacemque in Alexandrina ciuitate dispensare dignatus est, uestrum corro-
 M VII 537 borabit amplius principatum maioremque pacem donabit cuncto terrarum orbi et 15 sanctis ecclesiis. quia uero uestra pietas * imperauit quemadmodum de synodis sapiamus, nostram sententiam facimus manifestam quoniam communicat ecclesia synodis in Epheso celebratis, synodum uero centum quinquaginta nescimus, nouimus autem quia beati patres nostri et archiepiscopi post concilium CL qui in Constantinopolitana ecclesia ** congregati sunt. synodum enim Calchedonensem 20 ecclesia maximæ ciuitatis Alexandrinæ non suscipit. EXPLICIT

X Quibuscumque scriptum est a Leone piissimo principe, simul cum eius litteris sunt adnexæ duæ petitiones episcoporum Aegypti et clericorum Alexandrinæ ciuitatis et eorum qui ex persona Timothei Eluri preces similiter obtulerunt nec non et litteræ Anatolii Constantinopolitanæ ciuitatis archiepiscopi et sic ubique directæ sunt metro- 25 politanis totius orbis episcopis. quorum etiam omnium epistolæ siue relationes per ordinem sunt conscriptæ condemnantium quidem Timotheum Elurum tamquam adulterum et homicidam pariter et hæreticum, adprobantium uero et concordiam confitentium Calchedonensis sancti concilii cum trecentorum XVIII et centum quinquaginta sanctorum iudicio patrum. 30

Scriptum est enim his qui subter adnexi sunt EXPLICIT

I. IIII 890
M VII 523 XI

- 1 Leoni reuerentissimo urbis Romæ pontifici [XII]
- 2 Anatolio reuerentissimo Constantinopolitanæ ciuitatis episcopo [XIII]
- 3 Basilio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Syriæ [XX]
- 4 Iuuenali reuerentissimo episcopo Hierosolimorum 35
- 5 Epiphanio reuerentissimo episcopo Apamiæ Syriæ secundæ [XXII]
- 6 Dorotheo reuerentissimo episcopo Tyri Phœnicia primæ [XXV]

PW

1 interpretationem W 3 perfecta PW, corr. W 3/4 mansuetudinis W 7 trecentis XVIII PW 14/15 corroborauit P conroboraui W 15 donauit PW urbi PW, corr. W 16 lacunam indicaui, suppleas indicare uel explanare 17 oclesias PW, corr. W 19 CL qui P atqui W atque W^{corr} 20 lacunam indicaui supplendo ut sensus restituatur conuenisse dicuntur, bis in Epheso calcedonense PW 21 alexandrina W EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] VIII W 22 a om. P 24 eluri W elluri P et lurum W^{corr} 26 urbis PW, corr. W relationis PW, corr. W 27 elurum W ellurum P et lurum W 28 homicida PW, corr. W 31 EXPLICIT LIBER [hoc capitulum W^{corr}] X W 32 numeros adscripsi epistularum quibus sacræ imperiali respondetur 35 deest epistula 37/p. 23, 1 Tyri—episcopo om. W

7 Iohanni reuerentissimo episcopo Damasci Phœniciaë Libanisiaë [xxvi]	
8 Pelagio reuerentissimo episcopo Tarsi Ciliciaë primæ [xxviii]	
9 Oresto reuerentissimo episcopo Anazarbi Ciliciaë secundæ	
10 Stephano reuerentissimo episcopo Hieraspoleos	4
11 Ibæ reuerentissimo episcopo Edessæ Osroënæ [xxiii]	L IIII 89I
12 Symeoni reuerentissimo episcopo Amidæ Mesopotamiaë [xxiiii]	
13 Antipatro reuerentissimo episcopo Bostrorum Arabiaë	
14 Basilio reuerentissimo episcopo Seleuciaë Isauriaë [xxvii]	
15 Olympio reuerentissimo episcopo Scythopoleos	
16 Sabino reuerentissimo episcopo Constantiaë Cypri	10
17 Iohanni reuerentissimo episcopo Petrensi	
18 Eustathio reuerentissimo episcopo Berytu	
19 Iacobo reuerentissimo monacho	
20 Symeoni reuerentissimo monacho	
21 Baradoto reuerentissimo monacho [xxi]	15
22 Eunomio reuerentissimo episcopo Nicomidiaë	
23 Anastasio reuerentissimo episcopo Ancyraë [xlv]	
24 Theoctisto reuerentissimo <episcopo> Pisinuntis	
25 Alypio reuerentissimo episcopo Cæsareæ Cappadociaë primæ [xxxviii]	
26 Patricio reuerentissimo episcopo Tyanensi [xxxviii]	20
27 Carterio reuerentissimo episcopo Claudiopoleos	
28 Petro reuerentissimo episcopo Gangrensi [xlii]	
29 Seleuco reuerentissimo episcopo Amasiaë [xli]	
30 Iohanni reuerentissimo episcopo Sebastiaë [xxxvi]	
31 Otreio reuerentissimo episcopo Melitinensi [xxxvii]	25
32 Petro reuerentissimo episcopo <Ni>cæno	
33 Eleutherio reuerentissimo episcopo Calchedonensi	
34 Iuliano reuerentissimo episcopo Tabiaë	J
35 Adelfio reuerentissimo episcopo Arabissi	
36 Euethio reuerentissimo episcopo Cyzici [xxxv]	30
37 Iohanni reuerentissimo episcopo Ephesi	
38 Eutherio reuerentissimo episcopo Sardensi [xxx]	

PW

3. 4 *desunt epistulæ, sed cf. quæ p. 40, 7 adnotata sunt* 3 oresto PW *conicio* Euaresto
5 *epistulæ* xxiii *subscribit Nonnus, mortuus est enim Ibas d. 28 m. Oct. a. 457, cf. chron. Edess. 68*
6 *epistulæ* xxiiii *subscribit Maras* 7 *deest epistula* 9—11 *desunt epistulæ* 10 *sauino PW^{corr}*
suauino W 12 *Eustathius epistulæ synodali Phœniciaë primæ [xxv] cum Dorotheo metropolitano et*
ceteris episcopis subscripsit 13. 14 *desunt epistulæ, sed cf. Ephraim. Ant. ap. Phot. 229 p. 266^a 8*
ὁ Ἐφραίμιος παρατίθησιν ἐπιστολάς τοῦ τε ἐν ἁγίοις Συμεῶνος . . . καὶ Βαραδάτου πρὸς Βασιλείον
τὸν ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἐπεσταλμένας καὶ δὴ καὶ πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα, ἑκατέρου τούτων ἰδίαι
πρὸς ἑκάτερον τοῖν δυοῖν ἀνὰ μιᾶς γεγραμμένης. τοῦ μέντοιγε Ἰακώβου μία καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτὸν . . .
ἔγγραφη βασιλέα, breuius p. 255^a 6 et 248^a 41, Eulogium ibid. 230 p. 283^a 39 καὶ ὁ μέγας Συμεὼν ὁ
ἐν τῷ στύλῳ τὸν ἀγγελικὸν ἐκείνον βίον διανυσάμενος καὶ Βαραδάτος καὶ ἄλλοι τὸν αὐτὸν βαθμὸν
τῆς πολιτείας φθόσαντες, denique Euagr. 2, 10 14 *symeon PW* ΕΡΩ [*del. P*] *manacho P*
15 *baradoco (infra [xxi] baradochus) PW Βαραδάτος Eulogius l. c. Ephraim. Ant. ap. Phot. 228 p. 248^a*
24. 229 p. 255^a 6. *Euagr. 2, 9* 16 *deest epistula* 18 *deest epistula episcopo om. PW* 21 *deest*
epistula 25 *oreio PW* *militianensi P molitianensi W* 26. 27 *desunt epistulæ* 26 *Nicæno*
scripsi cæno PW 28 *Iulianus cum metropolita ceterisque episcopis Galatiaë I subscripsit epistulæ xlv*
29 *Adelphius cum metropolita ceterisque episcopis Armeniaë II subscripsit epistulæ xxxvii* 31 *deest*
epistula

- 39 Agapito reuerentissimo episcopo Rodi [XXXIII]
 40 Critoniano reuerentissimo episcopo Afrosiadias
 41 Petro reuerentissimo episcopo Myrensi [XXXII]
 42 Pergamio reuerentissimo episcopo Antiochiæ Pisiðiæ [XXVIII]
 43 Epiphanio reuerentissimo episcopo Pergæ [XXXI] 5
 44 Palladio reuerentissimo episcopo Iconii
 45 Nunechio reuerentissimo episcopo Lao(di)ciæ
 46 Mariniano reuerentissimo episcopo Synnadensi
 47 Amphilochio reuerentissimo episcopo Sidæ
 48 Etherico reuerentissimo episcopo Smyrnæ 10
 49 Philippo reuerentissimo episcopo Hieraspoleos
 50 Iohanni reuerentissimo episcopo Heracleæ Europæ [XIII]
 51 Basilio reuerentissimo episcopo Traianopolis
 52 Gregorio reuerentissimo episcopo Adrianopolis
 53 Valeriano reuerentissimo episcopo Marcianopolis 15
 54 Valentioni reuerentissimo episcopo Philippopolis [XVI]
 55 Euxitheo reuerentissimo episcopo Thessalonicensi
 56 Petro reuerentissimo episcopo Corinthi [XLIII]
 57 Eugenio reuerentissimo episcopo Nicopolitano [XLVI]
 58 Martyrio reuerentissimo episcopo Gortynensi [XLVIII] 20
 59 Vigilantio reuerentissimo episcopo Larissæ
 60 Lucae reuerentissimo episcopo Dyrracheno [XLVII]
 61 Vrsicino reuerentissimo episcopo Scupensi [XLIII]
 62 Zosimo reuerentissimo episcopo Sardicæ
 63 Iuliano reuerentissimo episcopo [XXXIII] 25
 64 Luciano reuerentissimo episcopo Byzeno [XV]
 M VII 524 65 Theotimo reuerentissimo episcopo Tomitano [XVIII]
 et ceteris episcopis metropolitanis.

L III 902 X11 LEO PAPA LEONI AVGVSTO. Litteras clementiæ etc. *in fine extat DATA KALENDAS*
 M VII 537 DECEMBRIS CONSTANTINO ET RVFO VV CC CONSVLIBVS = *Leo ep. 97 [uol. 4 p. 101—104]. 30*

L III 905 X111 PISSIMO ET XPIANISSIMO IMPI AVG VICTORI AC TRIVMPHATORI LEONI ANATOLIVS
 CONSTANTINOPOLITANVS EPS. Orationis siquidem nostræ opus est, Christianissime
 et fidelissime imperator, ut non circa meditationem a diabolo prouenientium rerum

31—32 imperator *Syriace extant Corp. scriptt. Christt. Orientall. III 5 p. 180, 1—4*

PIV

2 *deest epistula* afrosiadias P afrosiadias W 4 pergamo PW 6—8 *desunt epistulae* 7 nonetio P
 nonecio W^{corr} noneicio W lauciæ PW 9 *deest epistula, sed. cf. Euagr. 2, 10 [ex Zacharia rhetore cf.*
Corp. scriptt. Christt. Orientall. III 5, p. 178. 179 = Ahrens-Krüger, die KG d. Zach. Rhetor. p. 31. 32] Ἀμφι-
λόχιος μόνος ὁ Σίδης ἐπιστολὴν γέγραφε πρὸς τὸν βασιλέα καταβοῶσαν μὲν τῆς Τιμοθέου χειροτονίας,
οὐκ ἀποδεχομένην δὲ τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον cf. prætereā Iohannem Nikiu 88 et locos quos adferunt
Ahrens-Krüger p. 316 10. 11 *desunt epistulae* 10 fynirne PW 13—15 *desunt epistulae* 16 ualen-
 tinio W, cf. p. 31, 14. 32. 34 17 *deest epistula* 18 corenti PW, corr. W 20 cortinensi W 21 *deest*
epistula latrissæ W 23 ursiceno PIV 24 *deest epistula* 28 *in fine EXPLICIT LIBER [sc̄f̄ epō-*
rum W^{corr}] XI W desunt episcoporum metropolitanorum quorum epistulae extant, nomina hæc: Se-
bastianus [XVII], episcopi secundæ Mæsiæ [XVIII], Euippus Neocæsariæ [XL] 29 *in scr. EPISTVLA*
LEONIS PAPAE AD LEONEM IMPERAT̄ W 30 *in fine EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XII W, tum*
add. data—consulibus W^{corr} 31 *in scr. EPISTVLA ANATHOLII EP̄I AD LEONEM IMPER̄ W* *auḡg P*
 32 orationi PW

contra communem ecclesiarum pacem occupemur; quia uero, sicut apparet, aduersarius non sinit præsentem sine fluctuatione nauigare nos uitam, necesse est supernæ gratiæ gubernaculo usos oportere nos omnes qui deo auctore sumus in sacerdotio constituti, illius certaminibus obuiare. unde etiam nunc in his quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum ecclesia, non quieui, sed sequens uestræ Christianissimæ tranquillitatis⁵ intentionem uolentem et sanctorum patrum regulas non sperni et ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, sedem scilicet gubernantem huius regiæ ciuitatis, egi et hæc manifesta uestræ pietati fient per ea quæ scripsi tam Romano sanctissimo et uenerando Leoni pontifici quam omnibus uniuscuiusque diocesis uenerabilibus metropolitanis episcopis. apud quos ingemui petulantiam contra sanctorum patrum¹⁰ regulas perpetratam et facta scelesta Timothei, sicut accusationes aduersus eum uestræ pietati et nobis scriptis datæ testantur, qui conculcauit ecclesiasticas sanctiones legesque ciuiles, quique secundum quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit et quæ illis qui in rebus decentibus deficiunt, commodatur; ait¹⁴ enim: impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit. signi- Prou. 18, 3
ficantur nihilo minus eis et de sancto beatoque nostro concilio Calchedonensi quæ digna sunt. ergo quoniam aliis hæc conuenienter exposui, pronior nunc extiti ut cum fiducia clarius de rebus præsentibus meam possim publicare sententiam. M VII 538
notum igitur facio uestræ tranquillitati, quod piissimis uestris syllabis a nobis fieri præcepistis, quia constituo Timotheum quidem, quantum ad integritatem sanctorum²⁰ canonum, quos aduersum semper ea quæ gessit et gerit, hactenus inritauit, [in] ordine sacerdotii nullatenus esse dignum. quomodo enim sacerdos erit qui ita a proprio pontifice et ab omnibus totius orbis sacerdotibus sponte semet ipsum abruptit et hæreticum per omnia demonstrauit dudum se a sancto et famosissimo Calchedonensi concilio separando et reuerentissimos Aegyptiacæ diocesis episcopos et clericos nec²⁵ non et orthodoxorum multitudinem et monachorum catholicæ fidei et ipsi uniuersali concilio communicantium ueluti hæreticos ab ecclesiis propriis expellendo, insuper et aliarum multarum malarumque rerum auctor existens, sicut accusationes aduersum eum oblatae proclamant? de Calchedonensi uero sancto et uniuersali concilio hoc aperte pronuntio quia temptare omnino retractare aliquid eorum quæ ab eo definita³⁰ sunt, hominum est insidiantium solummodo catholicæ ecclesiarum Christi concordia, congaudentium turbis atque tumultui, quando apostolica quidem et paterna dogmata olim nobis tradita in eo roborata sunt atque firmata, nullum autem dogma rectitudini ecclesiasticæ contrarium illic peregrine aut nouiter est probatum. illa siquidem L IIII 906
deo amabilis ac uenerabilis synodus ex imperiali tunc sanctione celebrata ad perem-³⁵ptionem scandalorum quæ tunc contra fidem intemeratam uidebantur exorta, non aliam innouauit fidem, non peremit antiquitus existentem, non adiecit aliquid olim confessioni contraditæ, non inminuit eam quæ semper custoditur et saluat, sed trecentorum XVIII sanctorum patrum symbolum incontaminabile et inuiolabile a dome-

4 in his—15 spernit *adferuntur l. c. p. 180* [= *Ahrens-Krüger p. 32. 33*]

9 *cf. Liberat. 15*

p. 102 Garn.

PW

3 usos *Surius* iustos PW 5 Christianissimæ *scripsi xpianitatis* PW Christianæ *Surius* 7 scilicem PW, *corr. W* 12 date testantur P detestantur W 12/13 scionis PW, *corr. W* 13 mala PW 14 qui *scripsi* quæ PW 15/16 significantur *scripsi* significat PW 20 constituto PW 21 in *deleui* 22 a om. PW, *corr. W* 23 urbis PW, *corr. W* 25 reuerentissimo—*ēpō* W 27 expellendos W 28 aduersus W 33 atque firmata P adfirmata W rectitudine PW 34 ecclesiæ P 38 contradicte PW, *corr. W* 39 incontaminabilem et inuiolabilem PW

sticis fidei custodiri et eis qui inbuuntur ab impietate, cum terrore tradi præcepit. nec non et synodos sanctas et orthodoxas, post illam maximam ei consonas existentes et pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas recte probauit et solummodo, sicut diximus, semen zizaniorum tunc ortum exterminauit, ne ulla ex hoc malitiæ radix per eos qui inerudite contendunt, denuo pullularet et puram intemera-⁵ tamque nostram fidem in aliquo noceret, quatenus ab hoc aliqui simplicium fœdarentur. nunc igitur, famosissime et fidelissime noster princeps, insertæ tibi iustitiæ congruit sancire ne quorundam mala uoluntas seu hæretica prauitas cuncto orbi terrarum et omnibus Christi sacerdotibus unitis secundum deum et pacem habentibus uexationis communis et contritionis fiat occasio, et sacris canonibus suum robur¹⁰ contra Timotheum spernentem eos per nos demonstrantibus decernere (ut quæ) utique necessaria sunt, post hæc per uestræ pietatis imperium, sicut in illis quoque contra rerum talium præsumpta prouenire sancitum est, hæc secundum legum seueri-¹⁵ tatem effectui. contradantur ad uindictam contemptarum ecclesiæ sanctionum et innoxii sanguinis, hoc est sanctæ memoriæ Proterii orthodoxi Alexandrinæ ciuitatis¹⁵ episcopi, sicut uisum fuerit pietatis uestræ tranquillitati, Christianissime ac fidelissime imperator auguste, immaculata et intemerabili dextera. EXPLICIT

INCIPIT EPIST̄ EVROPÆ

XIII Protecto pio et Christianissimo domino totius orbis terrarum et imperatori perpetuo augusto Leoni Iohannis reuerentissimus (episcopus) Heracleæ, Theofronius²⁰ episcopus Afrosiadiis, Theotecnus episcopus Cylensis et Babyllas episcopus Nouæ Theodosiopolis Europæ uestræ. Pietatis uestræ et Christianitatis imperium clarius purpura atque diademate pro fidei causa lucet. uere namque, piissime et Christianissime imperator, leo quidem contra hostes existis, circa mites autem et subditos mansuetissimi Dauid imitator agnosceris quippe diuinitus adeptus imperium. eodem²⁵ namque modo etiam eos qui inordinati uidentur et contra sanctas regulas semet ipsos armauerunt et seditiones impias atque scelestas arripiunt, imperiali auctoritate comprimitis et de mundi quiete cogitantes incommotas et sine fluctibus sanctas ubique conseruatis ecclesias. præstet igitur omnium dominus Christus uestrum imperium indeclinabiliter confessionem fidei conseruantem longæuis annorum curri-³⁰ culis sanctorum intercessionibus permanere. sacras igitur et Christianissimas litteras a uestra tranquillitate directas cum multo studio relegentes, in quibus præcepistis nobis clarius explanare quid de sancto magnoque et uniuersali Calchedonensi concilio sentiamus, simul et de Timotheo, quem Alexandrinorum populus sibimet ordinauit episcopum, per hanc humilem nostram relationem uestræ pietati signifi-³⁵ camus quoniam cunctis sanctissimis orthodoxisque conciliis et concordamus et consentimus. primum quidem dogmata et expositionem trecentorum XVIII sanctorum sequimur patrum eorumque fidem indeclinabiliter custodimus, in qua etiam baptizati sumus et baptizamus. post quos centum quinquaginta sanctorum patrum

PW

I custodiri et PW^{corr} custodiret W 8 sancire Surius scire PW 11 ut quæ addidi 13 rerum
 talium] τοιοῦτων male translatum sancitum PW^{corr} scm W 17 augg PW EXPLICIT
 LIBER [epistula W^{corr}] XIII W 18 INCIPIT P om. W EVROPA P EPISCOPORVM EVRVPÆ AD
 LEONEM IMPERAT̄ W 20 augg PW iohannes P reuerentissimo W episcopus om. PW
 21 afrosiadiis PW Cylensis [= Κοιλων] scripsi cyclensis PW babilas PW babulas W^{corr}
 25 emitatur W imitatur W^{corr} adeptum PW 27 auctoritatem PW, corr. W 28 in-
 commota PW, corr. W 34 sibimet W^{corr} semet P sibi et W 39 baptizamur P

qui in regiam Constantinopolim congregati sunt, constituta seruamus nec non etiam Ephesium concilium, quod sub beatæ memoriæ Cælestino successore sancti et uenerandi et custodis clauium regni cælorum Petri et sub sanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrino pontifice congregatum est propter hæresem nefandam profanamque Nestorii, præcipue tamen per dei gratiam Calchedone collectum magnum sanctumque et uniuersale 5 concilium, eo quod prædicta concilia confirmauerit nihilque quod illis bene uideatur placuisse, commouerit nec augmentum quoddam uel detractionem fecerit aut quicquam ex his quæ tunc fuerint definita, commouerit aut aliquid non congruenter interpretatum sit. quod concilium uelut ancoram cautam firmamque seruamus, quando 10 contra omnem hæreticam tyrannidem scutum inexpugnabile et arma extitit, quæ nequeant superari. huius igitur formas siue definitiones nullus recta sapientium mutilare præsumunt et neque unum iotam aut unum apicem possumus aut commouere aut uiolare horum quæ ab ea recte sunt et inculpabiliter definita. sequimur autem et famosissimorum sanctorum patrum doctrinas rectas misericordia * * regis omnium Christi euangelicum adepti sacerdotium recte sapimus semper et sicut 15 sapit apostolicæ Romanorum sedis ecclesia, et sicut sapuerunt beatæ famosæque memoriæ patres et episcopi regiæ Constantinopolis, et sicut omnis totius orbis episcopatus recte uerbum prædicans ueritatis. sic sapimus, sic regentes populos prædicamus rectam eis proponentes intemeratamque doctrinam. de Timotheo uero, sicut continent preces subditæ sacratissimis uestris et deoamantissimis litteris, quia 20 eius inmissione sanctæ memoriæ Proterius orthodoxus sanctusque pater et Alexandrinorum episcopus in sacratissimi baptisterii loco peremptus est membratimque concisus et locis omnibus circumtractus et post hæc igni contraditus aliaque passus, quæ propter sceleris exaggerationem terretur lingua proferre, sanctissimum quidem Proterium in ordine et choro sanctorum martyrum ponimus et eius intercessionibus 25 misericordem et propitium deum nobis fieri postulamus, Timotheum uero, qui talia perpetravit in beatæ memoriæ Proterium, qui fuit episcopus, cuiusque consilio atque tractatu factum est scelus huiusmodi, quod etiam humanos auditus propter excellentiam crudelitatis obturat, tamquam tyrannum et sanguinarium et propter inmensam 29 sui crudelitatem antiquos tyrannos, qui semet ipsos aduersus triumphatores martyres armauerunt, transcendentem quique episcopatum arripuit, alienum sacerdotio et episcopatus dignitate et extraneum esse decernimus. sanctissimos autem et consacerdotes nostros qui ab eo contra ecclesiasticas sanctiones excommunicati sunt atque damnati, et consacerdotes nostros eos et comministros et coepiscopos et communicatores habemus et optamus sanctis eorum orationibus dei clementiam promereri. 35 similiter autem siue archimandrita siue presbyter siue diaconus siue quis alius in

12. 13 adfert *Facundus* 2, 5 p. 686: neque unum iota uel unum apicem possumus aut commouere aut commutare eorum quæ apud illam definita sunt; *similiter episcopi Histriæ apud Pelagium in ep. 3, 37* [t. III 2 p. 116, 7] neque unum iotam uel apicem possumus aut commouere aut commutare eorum quæ apud Chalcedonam decreta sunt. *Pelagius ipse l. c. sequitur uersionem quæ editur*
15. 16 adfert *Pelagius l. c. p. 116, 16*: ita sapiamus semper sicut sapit apostolica Romanorum sedis ecclesia

PW

8 fuerit PW 10 inexpugnabilem PW extiti PW, corr. W 13 eorum *Fac. Pelag.* 14 lacunam indicauit, supplementum incertum 16 ecclesiæ PW, corr. W 17 patres PW, corr. W omnes PW 17/18 episcopi Wcorr 18 prædicantes Wcorr sic¹ om. W 23 et² P eo W 24 exaggeratione W terretur PW 27 proterio Wcorr 28 tractatum PW, corr. W 29 sanguinorum W 31 arripiunt W, corr. W

clero constitutus excommunicatus ab eo est propter bonæ memoriæ Proterium Alexandrinæ ciuitatis episcopum, huic communicamus et esse eum in clericatus dignitate decernimus. nam lupus qui pastori non pepercit, nec ouibus parcat. eos autem qui in damnatorum locis ab eo sunt constituti, siue episcopi sint siue archimandritæ siue presbyteri siue diacones siue quilibet in clero humiliori consistens, hos indignos graduum in quibus sunt præter ecclesiasticam consequentiam ordinati, cum obumbratam uelut theatralem dignitatem uideantur sortiti esse, decreuimus. uestræ siquidem tranquillitatis est Alexandrini populi curam habere et a sancta dei aula lupum expellere et inuulneratum inconsumptumque gregem saluatoris Christi seruare et concordiam multamque pacem Alexandrinorum (ecclesiæ) et ciuitati concedere ad gloriam Christi et exaltationem piissimi uestræ Christianitatis imperii.

Iohannis episcopus. incolumem uestram pietatem deus omnium nobis donet longæuis temporibus sanctorum orationibus

Theofronius episcopus Afrosiadias similiter

Theotecnus episcopus Cylensis similiter

15

Babylas episcopus Nouæ Theodosiopolis similiter

xv Piissimo et Christianissimo domino imperatori perpetuo augusto Leoni Lucianus humilis Byzæ metropolitanus episcopus. Datis mihi piis atque uenerabilibus litteris uestræ Christianitatis imperii et relegente me sacros apices uestros inueniente in eis feruentissimum circa orthodoxam fidem zelum et excellentem pietatis intentionem et quia ualde pro sanctarum ecclesiarum pace curatis nec non et uestras ciuitates sub quiete manere et omnes subiectos in tranquillitate consistere festinatis et sacerdotes Christi pro fidei robore ad concordiam inuitatis et ea quæ discerpta sunt insidiis inimici, uoluntate dei coniungere decertatis, et mea humilitas suam indicat uoluntatem, in quantum intellegere potest, principaliter equidem de Timotheo, quem etiam lectiones subiectæ precum edocuerunt sacerdotii appellatione et operatione nimis indignum, qui secundum sanctorum patrum regulas expellendus, nisi forte propter magnitudinem clementiæ sanctissimis summorum thronum archiepiscopis quicquam de eo aliud uideatur, eo quod et piissimæ uestræ diuinitus factæ clementesque litteræ manifestant ualde uos de urbe Alexandrina cogitare. de sancto uero et uniuersali Calchedonensi concilio, quod concordat et trecentis xviii sanctis patribus patribus qui Nicæa conuenerunt, et centum quinquaginta qui post hæc in urbe regia congregati sunt, et eis qui in Epheso sub Cælestino Romanæ urbis et Cyrillo Alexandrinorum sanctis episcopis conuenerunt, etiam animo quicquam sumere quod sit ei contrarium, impii atque hæretici sensus esse iudicauim. **EXPLICIT**

35

M VII 54²

INCIPIT DE PHILIPPOLI

xvi Per omnia piissimo et Christianissimo imperatori triumphatori et augusto Leoni humilis Valentio in domino æternam salutem. Cum et ante imperium uirtutibus regnauerit Christianissima uestra tranquillitas, et in imperio supra purpuras et diadema

PW

6 gradum *PW*, corr. *P* consequentium *W* 10 ecclesiæ *addidi* et² *P om. W* 11 exultatione *PW*
 12 iohannes *P* 14 arrosiadias *P* arrosidisiadis *Pcorr* arrosiadias *W* 15 theotegnus *PW*
 cyclensis *PW* 16 babulas *PW* **EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *Wcorr*] XIII *W*** 17 *inscr. EPISTVLA*
LVCIANI EPI AD LEONEM IMPRM W 19 relegentem *PW* 23 fide *W* 26 lectionis *PW*
 27 expellendas *P* 28 scis *W* 29/30 clementisque litteras *PW* 34 sit) si *PW* 35 **EX-**
PLICIT LIBER [epistula *Wcorr*] xv *W* 36 **EPISTVLA VALENTI [ualentini *Wcorr*] EPI AD LEONEM IMPRM *W***
 38 ualentinus *Wcorr* cf. p. 24, 16, 30, 6 39 deadema *PW*

fidei rectitudine decoratur et coronatur. nam compensationem iustitiæ potius quam donum a Christo regalia scepra percipientes compensationem rursus deo redditis uestrum imperium conseruanti, dum incessabiliter cogitetis quatenus securam ab omni hæretica tempestate ecclesiam eius et sine fluctuatione seruetis. quemadmodum amantium bella gentium superbas cogitationes ad terram deponere festinastis, 5 ita et prauos sensus hæreticorum aduersus Christum latrantium uelut puluerem exsufflantes ad nihilum usque perducitis et secundum uocabulum uestrum inimicis quidem dei et uestri imperii tamquam leo sæuus occurritis, circa eos autem qui pie deum colunt et imperii uestri scepris obædiunt, omnium pastoris imitatores et oue simpliciores existitis. igitur pro ecclesiastica pace et salute filiorum ecclesiæ 10 multam prouidentiam pietas uestra gerens sacratissimis suis syllabis adorandisque sanciuit ut mea paruitas sanctissimos prouinciæ episcopos in unum colligens quæ humilitati nostræ placerent et regulis conuenirent et fidei rectæ congruerent, indicarem uestræ Christianitatis imperio, maxime autem de crudelibus malignisque rebus et omnis tragædiæ narratione maioribus, quæ nuper Alexandria pro- 15 uenerunt, simul et de Calchedonensi sancto magnoque et uniuersali gratia Christi celebrato concilio, cuius termini non ex nobis, sed gratia sancti spiritus sunt confixi, nihil metuentes neque pro gratia uel inimicitii decernentes, sed dei solummodo iudicium iniudicabile formidantes ad notitiam uestræ Christianissimæ tranquillitatis referre deberemus. quapropter et in unum nosque simul et nostri 20 clærici congregati habentes timorem dei præ oculis secundum ea quæ a uestra sunt pietate sancita, suggerimus uestræ tranquillitati quoniam et unitatem colimus et iniquorum communionem abominamur et sanctorum patrum concilia conplectimur et ea quæ ab eis sunt definita atque decreta, custodire intransgressibiliter exoramus. Timotheum uero, qui totius malitiæ culmen excellit et inhumanitatis crudelitatem 25 transit, homicidam patrisque necatorem, qui episcopo superstate ecclesiam eius adulterauit et postea sponsum eius occidit et tyrannico modo et inpudenter semet ipsum in sedem eius inposuit, sicut preces oblata tranquillitati uestræ declarauerunt, non oportere neque inter uiuos examinari palam est, non quia dignitate pontificatus indui et in sancto altari stare et diuinitati ministrare credendus est. quid etiam 30 dicamus de populo indiscreto, qui ab eo ad impietatem armatus est et amplius quam eorum fluuius inundauit iniquitatibus malitiæ terram et ultra Pharum, qui apud eos excellenter accenditur, [et] usque ad cælos flammæ impietatis extendit? uictoriam dicam iudicans hanc esse ad comparisonem aliarum rerum quæ ab eo sine timore commissa sunt, qui etiam humanam naturam negantes cuncta ferocitate uestiti sunt. 35 de sancto uero et uniuersali Calchedonensi concilio, cuius princeps non homo, sed Christus, qui est super omnia deus et rex æternus, deinde pastores totius orbis extitere doctores præsentibus eis et sacratissimo uestro senatu et culmine eminentium potestatum et diuæ memoriæ ter beato principe Marciano, omnibus obsignantibus hanc esse pietatis uiam patrumque fidem inpollutam et inmutabilem sanctorumque aposto- 40 lorum doctrinam in nullo nutantem neque discordantem expositæ fidei a sanctis

M VII 543
L III 910

PW

2 scerpta PW 4 hereticam tempestatem PW, corr. W 9 omnium pastoris scripsi omni pastor PW ouium pastoris Surius oue scripsi oues PW 11 multa prouidentia PW 12 quæ om. W 15 omnes PW narrationem PW alexandria P 26 homicida PW 29 non quia = μή δτι 30 altare PW, corr. W 32 terram et scripsi terræ P turræ W 33 et deleui uictoriam] ἤτταν pro ἤττον 35 humanam scripsi unam PW 41 nutantem scripsi mutantem PW

patribus in Nicæno concilio congregatis, cum utique ea doceat simul et alleget et aperte ab omni hæretica nos secta discernat, in hac ergo perduramus, hanc tenemus et ea quæ in ea sunt explanata, intransgressibiliter obseruamus omnemque hæreticam prauitatem abominamur, deo semper ymnos pacificos exoluentes, qui nobis custodem rectæ fidei uestram potentiam condonauit. 5

Valentinus episcopus Philippopolitanæ metropolis sanctissimæ ecclesiæ manu
mea subscribens his quæ sunt supra scripta, consentio
Epictitus episcopus Dioclitianopolis similiter
Et reliqui similiter

xvii Post deum domino totius orbis piissimo et Christianissimo nostro principi Leoni 10
in domino salutem humilis et ultimus Sebastianus episcopus. Tuum quidem,
piissime imperator, laudabilem et gloriosissimum inter homines principatum omnium
dominus Christus cottidianis diebus bonis incrementis maximum splendidissimum-
que demonstrat et de cetero demonstrabit, hoc semper efficiens propter fidem rectam,
M VII 544 quæ ab infantia est uobis inserta, et propter reuerentiam quam diuinitati salubriter 15
exhibetis. quod autem supplicamus, sacratissime imperator, illud est ne patiamini
illius uenerabilis et inter sanctos habitantis maximi uiri Marciani tanti talisque prin-
cipis post mortem opinionem nunc a culicibus lacerari neque tuum ita præcipuum
et ultra gloriam constitutum imperium contemptibile inludere uolentibus ostendatis,
Hebr. 10, 31 sed ueritatis experimentum sumant stulti scientes quia terribile est incidere in manus 20
dei uiui. hoc autem in ordine primo, piissime, nosse te supplicamus quia sicut soli
ad demonstrandum quia sol est, nihil minus est, ita et illi magno sanctoque et uni-
uersali Calchedonensi concilio bonorum quidem omnino nihil deest; neque enim eget
augmentum neque detractionem, cum sit a sancto spiritu uelut diuino quodam sale
L IIII 911 conditum. nam qui in eo illo tempore condemnati et indigni pontificali statu 25
esse decreti sunt, sententia hoc magni dei tamquam impii pertulerunt; qui uero suscepti
sunt uelut iniustam et tyrannicam circumuentionem paruo tempore sustinentes,
repente decreto sancti spiritus iuste suscepti sunt, inter quos nostrorum temporum
secundus Habel beatus Flauianus existit. tanti siquidem et talis (iusti) probatique
concilii amplectere iudicium, serenissime et orthodoxe imperator. taliter namque 30
sapuisse conperimus omnes qui uerbo et doctrina et uita mirabili deo per diuersa
tempora placuerunt, id est beatum Athanasium, qui sæpius propriis sanciuit dogmati-
bus quia erat in corpore passibili impassibilis et mortali immortalis; sic et Basilius

---

21—29 *adjfert Facundus 2, 5 p. 686* quoniam sicut soli nihil minus est ad demonstrandum quia sol est, sic et magnæ et sanctæ et uniuersali synodo Calchedonensi minus quidem bonorum nihil omnino est neque additamento aliquo eget neque detractione ab spiritu sancto ueluti diuino quodam sale condita. etenim qui in ea secundum tempus damnati sunt indigni sacerdotalis ordinis iudicati, decreto ac iudicio magni dei uelut impii condemnati sunt; qui uero in ea recepti sunt iniustam et tyrannicam antea sustinentes inscriptionem, confestim decreto spiritus sancti iuste suscepti sunt, in quibus est et nostrorum temporum secundus Abel beatus Flauianus

---

PW

1 alliget PW   2 hanc PW; *feminina pronomina ex Græco* [concilium = σύνοδος] *relenta sunt*
6 *cf. p. 24, 16. 28, 38*   8 dioclecianopolis W   9 *in fine add. EXPLICIT LIBER* [epistula W^{corr}] xvi W
10 *inscr. EPISTVLA SEBASTIANI EPI AD LEONEM IMPRM* W   12 laudabile PW   14 demonstrauit PW
19 contemptibilem PW   20 manibus W   21 *te scripsi et PW del. W*   29 exstitit W^{corr}
iusti *addidi*   prolatique PW   31 uerbum et doctrinam PW   uitam P

magnus et Gregorius Nanzanzenus et alter Gregorius Nyssæ et post Iohannis Constantinopolitanus, uerborum simul et cogitationum pelagus benedictum. scito siquidem nefandum Timotheum et eos qui similia cum immensa tyrannide sapuerunt ac sapiunt, alienos a nobis factos ab orthodoxorum episcopatu. bene autem facies et digne tuorum temporum, imperator egregie, si preces ab Aegyptiaco concilio tibi 5 datas rationabiles existentes et omni adprobatione dignas tamquam orthodoxas suscipias et alia cuncta tamquam satanæ opera et cogitationes animas corrumpentes effugias solumque uobis sufficiat Calchedonense concilium, tamquam solum omnia orthodoxorum antiqua concilia in semet ipso spiritus sancti uirtute constringat.

Incolume semper consistens atque crescens uestrum imperium dominus orbi 10 terrarum longis dignetur seruare temporibus, imperator sacratissime. EXPLICIT

xviii Domino piissimo et Christianissimo imperatori nostro Leoni Theotimus humilis M vii 545 Scythiæ regionis episcopus. Decet tuam pietatem, uenerabilis imperator auguste, ecclesiarum tranquillitate gaudere et tribulationes populi conturbati et tempestates tranquillissimis uestris allocutionibus ad pacis iura transferre. propterea siquidem 15 uos deus cælitus diuino nutu suo muniuit, ut ea quidem quæ sana sunt, imperiali potestate integra semper saluaque custodiatis, quæ uero uexata sunt atque corrupta, uestræ pietatis medicina curetis. nihil itaque deo amabilius est, nihil acceptius quam ut illa uos sapiatis quæ a dei patris sapientia didicistis, et illa doceatis quæ ab ipsis fidei uestræ incunabulis saluberrime estis eruditi. et quoniam sacratissimis 20 uestris syllabis admonuistis ut quæ sapimus de sancto Calchedonensi concilio, nostris litteris referamus ad uestræ notitiam pietatis, cognoscat uestra serenitas quoniam nihil amplius, nihil minus quam quæ in * * Epheseno concilio a sanctis patribus integre atque perfecte definita sunt, credimus aut consentimus; neque enim aliud nos ultra sapere quam ea quæ tantorum patrum termino sanctus spiritus erudiuit. unde, 25 mansuetissime imperator, et ego et omnis ecclesia dei sic sapimus et in consensu nostro sanctorum patrum definitiones fide et deuota confessione firmamus. de Timotheo uero sic sapimus: quoniam secundum uirtutem precum adhuc uiuo et L iiii 912 existente episcopo inprudens intentione ab excommunicatis est ordinatus, exordinatum et excommunicatum ecclesiastica regula eum esse decernit neque manus in- 30 positionem illorum episcoporum in sancta ecclesia permittit quandam habere uirtutem, qui Christi fidem uiolantes ordinationem inpositam sibimet amiserunt. nunc igitur nostræ confessionis uerbum facientes saluberrimis uestris auribus manifestum deprecimus dominum nostrum Iesum Christum ut uestrum imperium catholicæ fidei robore confortatum et crucis uirtute munitum ab omni suspicionem bellorum intac- 35 tum semper custodire dignetur.

Optamus uestram tranquillitatem diuina prudentia semper incolumem et coronam imperii uestri intemeratam et inpollutam multis annis nobis diuinitas donare dignetur, domine sacratissime et uenerabilis imperator. EXPLICIT

PW

1 nanzanzenus W, corr. W   iohannes P   2 pelagius PW   3 tyrannidem PW
 6 omnia PW   8 tamquam scripsi tam PW   9 orthodoxarum W orthodoxaram P   10 incolumentem PW
 11 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] xvii W   12 inscr. EPISTVLA THEOTIMI EPI
 AD LEONEM IMPRM W   Leoni om. P   13 scutiæ W   augg P   14 tribulationis PW
 tempestatis PW   18 pietati PW   22 uestram W   23 lacunam iudicauit supplendo, ut
 sensus restituatur Calchedonensi sicut in Nicaeno et centum quinquaginta et in   26 omnes PW
 37 incolomen W   39 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] xviii W

XVIII
M VII 546

Domino piissimo uictori semper augusto Leoni Marcianus Martialis Minofilus Marcellus Petrus et Dizas episcopi secundæ Mysiæ. Tranquillissime principum desiderium habens pii propositi uerbum fidei quam tenes, tibi fieri manifestum, sacris litteris hoc a nostra humilitate fieri præcepistis ut uobis aperte significetur de sancta et inconprehensibili deitate, quam humana lingua nec comprehendere nec scribere potest, sed potius cum mundo corde et fide colere debet et adorare. hoc autem adstruimus confiteri nos et perdurare in fide quam in urbe Nicæna trecenti decem et octo patres condemnata impietate Arrii tradiderunt in toto orbe terrarum nec non et quæ a sanctis centum quinquaginta patribus in urbe Constantinopolitana de sancto spiritu pro delenda Macedonii persona prolata est, insuper et quæ in Ephesia ad depositionem impietatis Nestorianæ formam accepit, super hæc autem et quæ ad peremptionem Eutylianæ uesaniæ de humanatione saluatoris in Calchedonensium ciuitate multis sanctis episcopis conuenientibus per iussionem Leonis Romani pontificis, qui uere caput est episcoporum, et uenerabilis sacerdotis et patriarchæ Anatolii concilio celebrato sub duobus imperatoribus confirmata est. quod concilium nos cum omni clero et populo Christiano usque ad finem tenentes et possidentes in eo concupiscimus permanere. Timotheum uero, qui postea per odium atque crimen, sicut publicis libellis agnoscitur, scelestissime contra Proterium reuerentissimum uirum Alexandrinæ ciuitatis episcopum operatus est et condemnatis uiris sibimet per obreptionem indigne episcopatus nomen inposuit, hunc cum his qui similia præsumpserunt, in ordine sacerdotum nec numerari, sed sub anathemate et inter Simoniacos reputandum esse decernimus. de synodo uero quam petunt fieri quidam post decretum patrum qui Calchedone definierunt, nos nec optamus nec fieri consentimus, ne maiora scandala generentur, sed magis contra principes tanti sceleris ultionem proferri decernimus.

Marcianus episcopus ciuitatis Abryti confirmaui et subscripsi

Martialis episcopus ciuitatis Appiariensis similiter

Minofilos episcopus ciuitatis Durostori similiter

Marcellus episcopus ciuitatis Nicopoleos similiter

Petrus episcopus ciuitatis Nouensis similiter

M VII 547

Dizza episcopus ciuitatis Odissæ Scythiæ similiter

Et hæc Latine quidem data est in Græco interpretata et iterum translata de Græco in Latinum. EXPLICIT

XX Sacratissimo et piissimo amatori Christi augg et <a> deo conpetenter honorato imperatori Leoni Basilius Maximus Theoctistus Domnus Gerontius Flauianus Sabas Cyrus et Petrus episcopi primæ Syriæ. Omnibus equidem sicut lux uestra potentia ad beneficia proposita æquos radios indigentibus uelut in mensura condonat, præcipue uero illis qui amatores rectæ fidei et eandem circa deum quam uos obtinent

PW

I *inscr.* EPISTVLA INFRASCRIPITIS EPORVM AD LEON̄ IMP̄ W augg P monofilus *Pcorr* W
 monofilus P 6 et fide *om.* W 7 nos *om.* P perdura in *Pcorr* W perdurari in *Wcorr* per-
 duran P 8 arrii *PWcorr* alii W toto *om.* P 10 in ephesi W 14 est *om.* PW, *corr.* W
 uenerabiles sacerdotes PW 17 concupiscimur PW 21 numeri PW, *corr.* W 24 principis PW
 26 Abryti *scripsi* abrytico PW 27 apiariensis PW 28 minofilus *Wcorr* dorostrii PW
 30 nouensi PW 31 odysse PW 33 EXPLICIT LIBER [epistula *Wcorr*] XVIII W 34 *inscr.*
 EPISTL SVBDVS SCRIPTIS EPORVM AD LEON̄ IMPM W augg P a *om.* PW 35/36 sabascyrus P
 sabacurus W 37 radius PW, *corr.* W 38 eadem PW

pietatem, cuius præceptores quidem sunt doctores rectorum dogmatum et qui diuersis
 temporibus extiterunt lumina ueritatis, custos autem omnium præcipuus præes,
 quando et culturæ a uobis hereditatæ susceptor et fidelissimus conseruator existis.
 quapropter non auream in his coronam uobis offerimus nec qualem hi qui mundanarum
 rerum obtinent potestatem propter beneficia sibi conlata beneficiorum grates exsol- 5
 uunt, sed ex famosissimis actionibus conpositam, quas consuerunt studia uirtute
 bonaque uita fulgentia generare. quarum natura inmarcescibilis non ad breue
 tempus apud suscipientes inanet, sed in æternum bene agentibus præmia et uber-
 tatem epulationis extendit. quomodo enim repensare possumus ei terrena, qui
 utitur cælesti prudentia? quid de nostris retribuamus illi cui diuina carpere moris 10
 est? transeant ergo paupertatis nostræ negotia ad fauoris culmen, diuina dogmata
 deducantur ad medium, quæ etiam uos amplectentes æternam uobis gloriam radicastis.
 hæc enim a nobis saluator docenda prædicauit et spiritus gratia sancta constrinxit,
 dudum quidem scripturis sanctis legentibus hæc prænuntians, postea uero a Nicænis
 patribus pro communi utilitate confirmans. non enim tempus aliquod horum fidei 15
 symbolum permutauit nec quælibet ars uerborum eorum sensus conuertit, sed uelut
 in quandam petram omnis hæreticorum impetus (in) hæc uerba percussus in spumam
 repente dissoluitur. siue enim creaturam dicat aliquis filium dei secundum patris
 naturam, per hanc fidem male sentire conuincitur, siue nostræ formæ ueritatem in
 eo neget, tamquam pietatis inimicus expellitur, siue sancti spiritus diuinam temptauerit 20
 permutare substantiam, uelut fidei alienus abicitur. nam hæc quasi uera lux
 obumbrationem nullatenus recipit falsitatis. dum enim dicit: ex eo natus est,
 hoc est de substantia patris ante sæcula, et non factum, consubstantialitatem confir-
 mat et omnem eis qui aduerse sapiunt, fomitem impietatis excludit. rursus cum
 dicit: qui propter nostram salutem descendit et incarnatus est et humanatus et natus 25
 ex Maria uirgine, dispensationis interpretatur omne miraculum. similiter autem
 cum in spiritum sanctum unam et eandem quam in patre et filio profitetur fidem,
 impietatem perimit eorum qui sancto spiritui reluctantur. ex his itaque sermoni-
 bus coarmati etiam posteri ueritatis propugnatores considerantes uerborum uirtutem
 malis adinventionibus fidem uiolare temptantibus linguas opposuerunt, non ipsi 30
 quicquam nouitatis et per contentionem inuenientes, sed uerbis symboli patrum
 uelut in acie repugnantes. his enim qui diuinitatis unigeniti naturam passibilem
 esse calumniantur, responsionem contrariam obiciunt inconuertibilem et inmutabilem
 substantiam dei docentes. eos qui primitias nostræ naturæ in unigenito respuunt,
 ex eodem similiter arguunt, ex ipsa nuncupatione explanantes. quod enim ad 35
 incarnationem et humanationem, nihil aliud quam adsumptionem et unitionem
 nostræ naturæ monstrauit. hos ita centum quinquaginta magni patres et qui
 uniuersale concilium Calchedonense sancti spiritus uoluntate celebrarunt, secuti sunt,
 unum eundemque filium et secundum diuinam et secundum humanam naturam
 docentes eundemque de patre secundum diuinitatem, eundem de matre secundum 40

PW

3 hereditatæ scripsi dilatæ PW existit PW 4 a uobis PW, corr. W 4/5 qualem—
 grates = οἷαν χάριν 6 consuerunt *Surius* conposuerunt PW 11 columen PW, corr. W
 17 omnes PW in *add. Surius* 18 patres PW, corr. W 20 eget W inimicos PW, corr. W
 22 falsitates PW, corr. W 23 eum substantialitatem PW 24 excluditur P 26 interpre-
 tatus PW 27 *sc̄m sp̄m* W 28 peremit PW 31 quid quicquam PW nouitates PW
 36 unationem W 37 qui in P 38 uniuersalem W^{corr} concilio calchedonensi PW concilium
 calchedonensem W^{corr} celebrare PW

humanitatem, tamquam deum, impassibilem, tamquam hominem, passibilem, eundem secundum quod sumptum est de nobis, consubstantialem nobis, eundem secundum natiuitatem de patre, consubstantialem genitori et hoc quod fuit ante sæcula, natura manifestantem et quod in se adsumpsit, nouissimis diebus ueritate seruantem, non alium et alium per hæc denuntiantes, sed eundem ⁵ filium dominum et deum et quæcumque de eo dicuntur, competenter glorificantes. hanc synodum tamquam concordem illorum per omnia custodimus et eos quidem qui in ea anathematizati sunt, et anathematizamus Eutychem et Nestorium, eos uero qui in ea claruerunt, ualde laudamus et omnes absolute qui paternam sortem nobiscum una custodiunt, tamquam fratres respicimus, eos autem ¹⁰ qui parentalem rectitudinem negant, uelut extraneos iudicamus, nihil aliud in eis amplius cogitantes. quos enim alienos fides effecit, quid oportet a nobis aliis omnino delictorum suppliciis? de Timotheo siquidem, qui Alexandrinum pontificatum et Aegyptiacæ diocesis arripuit potestatem, superuacaneum etiam aliquid dicere iudicamus. quid enim amplius dicamus de eo qui a confessione pia per ea ¹⁵ quæ dudum et nunc agit et loquitur, sicut ex precibus uestre maiestati prolatis ostenditur, semet ipsum fecit extraneum? denique ipse et defensores eius aperte litteris quas uestre obtulerunt tranquillitati, bellum se habere contra ecclesiam monstra- uerunt, tanta concilia, hoc est centum quinquaginta et eorum qui Calchedona collecti, abdicantes audacter. quapropter multis maximisque accusationibus aduersus eum ²⁰ factis non arbitramur oportere ut hæc a nobis examinentur, nisi forte etiam gentiles, qui a pietate segregati sunt, omnino culpemus quoniam non omnes ecclesiæ custo- ²⁵ diunt sanctiones. contra hos enim qui prima fronte alienigenæ sunt in summis rebus nequaquam nobis communicare propensi, decernere aliquid de reliqua con- uersatione nullus derelictus est locus * * tamquam legum aliquarum transgressores ³⁰ castigare, dum utique alienatione fidei ab omni corpore sint abscisi et procul a rebus nostris semet ipsos abstraxerint. si quis enim in diuinis causis elegerit quæ nostræ sunt, sequi, tunc in eum definitiones canonum in reliquis delictis examinamus; si uero <in> ipsa summitate concordie communis nostræ ab ecclesiasticis legibus longe discordat, iste nimis extraneus est. de delictis autem et præsumptionibus quas ³⁵ nefande commisit, rei publicæ legibus et earum præsulibus secundum rationem iudicio competenti subditur. uestre igitur erit clementiæ ea quidem quæ sunt pietatis, extendere et ornare et ad celsitudinem decoris euehere, ea uero quæ huic sunt aduersa, resolueret, ostendentes simul et clementiam et malignitatis abiectio- nem, per quæ in uobis imitatio diuina formatur ad utilitatem subiectorum cuncta disponens et ueram man- ⁴⁰ suetudinem et pacem tribuens uniuersis, quæ uestre pietati repensationem bonorum per ea quæ geritis, pollicetur.

Basilius episcopus incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano imperio <oro>, religiosissime et piissime et Christo amabilis imperator

Maximus episcopus Laodicie similiter

PII

7 concordem *Surius* concordis *PW* 8 *malim* et nos 11 parentelam *P* 12 efficit *W*
 17 defensor *PW* 18 obtulerit *P* optuleret *W* optulerant *W^{corr}* 20 maximis *PW, corr. W*
 24 propensi *scripsi* proponunt *PW* 25 lacunam *indicaui, e. g. supplendo* neque oportet eos
 tamquam *Surius* tam *PW'* 29 in *addidi* communis *scripsi* communionem *PW* 31 iudicii *W^{corr}*
 32 subdetur *W^{corr}* 34 et¹ *P* ad *W* 36 repensationi *PW* 37 *malim* pro eis 39 oro
addidi 41 laudicæ *W* laudætiæ *P*

Theoctistus episcopus Beroæ similiter
 Gerontius episcopus Seleuciæ similiter
 Flavianus episcopus Gabalæ similiter
 Domnus episcopus Chalcidis similiter
 Cyrus episcopus Onosarthæ similiter
 Petrus episcopus Gabbulæ similiter
 Sabas episcopus Palti similiter. EXPLICIT

5

xxi Terræ marisque et totius generis humani domino orbis terrarum uictori et piissimo L IIII 976
 augusto Leoni imperatori pauper Baradotus in domino salutem. Terribiles litteras M VII 623
 imperii uestri suscipiens per Eutropium magistrianum uestræ diuinitatis famulum 10
 ualde gausus sum (semper enim gratiam tranquillitatis uestræ suscepimus) eo quod
 sit potestas uestra sollicita pro sanctis ecclesiis domini Iesu Christi cunctisque pauperi-
 bus sub uestro imperio constitutis. propterea enim in omni imperio Romanorum
 uestram pietatem deus elegit conferens uobis intellectum sapientiæ, sicut scriptum 14
 est: principium sapientiæ timor domini, quæ sapientes mundi transcendit, Prou. 1, 7
 quatenus conterat uestra diuinitas eos qui iniquissime conuersantur, et liberet iustos
 de manibus impiorum. audiuius enim quoniam incedunt lupi super greges et
 rapiunt oues ab ouilibus suis et non metuunt a uoce pastorum. quapropter repente
 emicat leo rugiens fitque illis ualde terribilis et pro metu leonis impetum fugientes,
 quod abriperunt, de suo redimittunt. sic ergo uestram facere condecet pietatem, 20
 ut sicut nomen est imperii uestri, ita prædicetur in toto mundo terribile pietatis uestræ
 decretum, sicut scriptum est: secundum nomen tuum, deus, ita et laudatio Ps. 47, 11
 tua; sed et Salomon Daud filius ait: similis est ira regis furori leonis et deus Prou. 19, 9
 omnipotens glorificauit nomen leonis super omnia quæ in terra sunt, ut subiciat
 omnes uolentes extolli contra timorem dei. scriptum est enim quia dixit deus 25
 omnipotens Semei prophetæ ut iret ad Hieroboam regem et argueret eum in quibus 3 Reg. 12, 22.
 deliquerat, dixitque deus prophetæ ne comederet panem aut biberet aquam in illo 13, 8. 9. 18.
 loco. et cum locutus fuisset propheta regi Hieroboam secundum uerba dominica 19. 24
 et audisset uerba mendacii et comedisset panem et bibisset aquam in illo loco, iussit
 leoni deus et deposuit de asino suo prophetam et discerpsit eum et membratim in 30
 uia proiecit, eo quod transgressus est præceptum domini. dixerat enim ei ne
 comederet aut biberet, et comedit et bibit. et scriptum est quod fecit leo prophetæ,
 usque in hodiernum diem. sic decet nomen pietatis uestræ terribilia ferre præcepta
 in omni terra contra omnes qui præsumunt diuina mandata corrumpere. isti L IIII 977
 enim sunt filii Timothei, qui latenter egit inique, necauit hominem et tulit eius 35
 uxorem. et hæc quidem deus omnipotens eum facere noluit, sed neque uestra M VII 624
 diuinitas hoc perpetrare præcepit. et cum deberent omnipotenti supplicare deo
 ut qui miseretur eis, et rogare uestræ pietatis imperium ut eis cederet de sanguine 38
 quod habent in manibus, per diuersa discurrunt fallaciis uolentes, sicut scriptum cf. 1 Petr. 5, 8
 est, multos a fide recta decipere, si potuerint; faciunt etiam electos errare, sicut scri- Mt. 24, 24

PW

6 gabbi PW 7 EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XX W 8 *inscr.* EPISTVLA BARADOCHI
 EPI [monachi W^{corr}] AD LEONEM IMPM W orbi W 9 baradochus PW cf. p. 23, 15 12 sit P
 possit W 19 emicat scripsi amice PW 23 salamon P 29 audisset scripsi audiret P
 audire W audiuit W^{corr} et² PW cumque W^{corr} 30 discersit P 32 quid W^{corr} 34 et
 contra P 35 negauit P 38 et del. W rogaret PW, rogarent W^{corr} ei P 39 quod
 ex Græco αἴμα ö

ptum est in sancto euangelio. fides enim hæc recta est et inuicta, ut scriptum est:
 Ioh. I, 1 in principio erat uerbum et uerbum erat apud deum et deus erat uerbum
 et ipsum uerbum inhabitauit in Maria et sicut legitur, induitur corpore de figmento
 Rom. I, 3, 4 dei patris et domini dei nostri Iesu Christi, et testis est beatus Paulus quia Iesus Christus
 de Maria est natus ex semine Dauid in spiritu sancto, missus a patre qui in cælis est, 5
 ut in mundum ueniens et ambulans renouaret omnem carnem in carne sua et resurgere
 nos faceret a morte in carne sua, et omnia in eo nobis ostendit. nam et proto-
 plastus homo ab eius patre fictus est et propterea postquam periit, in filiis uita quæ-
 situs est. et iterum propter aduersarium diabolum, qui filius noluit fieri lucis
 et propterea debellabat homines et omnem carnem hominis in concupiscentia carnis 10
 obligabat, deus omnipotens facturam suam deperire non uoluit, sed misit spiritum
 sanctum suum ad Mariam Galilæam in corpore quod ille deceperat, in quo etiam
 seducebat inimicus, ut per eum deuinceretur atque confunderetur. corpus enim
 domini nostri Iesu Christi omnem carnem uiuificauit, ut per corpus proprium osten-
 Gal. 4, 5 deret iustitiæ templum. per ipsum enim sumus liberati, sicut beatus Paulus ait 15
 Ies. 6, 5—7 et Esaias propheta testatur. cum enim uidisset dominum deum, ait: uæ mihi
 in labiis iniquis et dominum deum uidi. et sumens angelus carbonem ignis ab
 altari per ferrum posuit in ore prophetæ dixitque prophetæ angelus: transiit ini-
 quitas tua. rogamus uestrum imperium ut aduersarios dicere iubeatis quare per
 ferrum carbonem sustulit angelus et Esaias propheta digitis carnis adpropinquare 20
 non potuit, quoniam urebantur, et si dicere nequuerint coram uestro imperio et uic-
 toria, etiam nos quod nobis iussit uestra tranquillitas, et dicimus cum ueritate mon-
 Ps. 2, 9 strantes sicut in sanctis scripturis de uirga ferrea legitur: est enim uirga Christus,
 sicut scriptum est, in igne et fit ignis. numquid possunt digiti carnis adpropin-
 quare ei et non uri? sed per forfices ferreas, quæ similes ferro sunt, et dum per eas 25
 tenta fuerit uirga ferrea, iam tunc tenetur carnis digitis nec uruntur. sed etiam
 et ipsæ quæ tenent, infundunt uirgam ferream et ignem cui similis est, in aqua et
 tunc possunt digiti tenere nec uri. ita factum est et in Iohanne, qui secundum
 M VII 625 similitudinem artificis tenuit baptizans in aquam dominum ad similitudinem ignis,
 et tunc datum est sanctis sacerdotibus dei tenere corpus sanctum filii dei et non uruntur 30
 Sir. 29, 21 communicantes hominibus cibum æternum. legitur: uita hominis panis et
 aqua, non iste panis qualem comedunt Iudæi et operarii non credentes quia est
 uita hominum, sed corpus quod indutus est filius dei ex Maria uirgine et est figmen-
 L III 978 tum dei, qui est filius dei, panis qui de cælo descendit. non enim aqua quæ ex
 multis est fontibus, uita est hominum (nam sunt multi aquam non habentes), sed 35
 aqua quæ uita hominum est, aqua est baptismatis, quæ est ex deo. sicut enim
 uirga ferrea fit ignis et absque forcipe ferrea non tenetur, sic et uerbum quod erat
 in principio, teneri non poterat et fieri uita hominum, nisi induisset carnem, ut in
 eo corpore secundum similitudinem teneretur. non poterat autem sine corpore
 hominis hoc teneri, sicut nec Esaias illud tenuit digitis carnis, quoniam nondum in- 40

PW

3 habitauit *W*^{corr} induit *PW* 5 misso *PW* 6 mundo *PW*, *corr.* *W* renouare *PW*
 7/8 protoplaustus *P* 8 factus *W* 9/10 conicio filii sui morte acquisitus 10 homines *PW*,
corr. *W* 13 inimicos *PW* 15 iustitiæ *P* 18 altare *PW* 19 aduersarios *scripsi* ad eos *PW*
 21 uerebantur *PW*, urebatur *W*^{corr} dicerent *PW*, *corr.* *W* 21/22 uictoriam *PW* 27 ipsi qui *W*^{corr}
 uirga feream *P* cui *scripsi* qui *W* que *P* 29 baptizans in *scripsi* baptizandi *PW* 32 iste *P*
 est *W* 33 indutus *scripsi* intus *PW* 39 aut *P* 40 tenere *PW*

dutum fuerat carnem uerbum dei. quomodo enim ostendere poterunt, ex quo est plasmatus Adam usque dum uenisset Christus et indutus fuisset carnem ex Maria uirgine, quia potuit quisquam electorum tenere uerbum, quod ante luciferum est, Ps. 109, 3 sicut multi nunc comedunt? numquid non diligebat deus, sicut diligit nunc eos qui in hac generatione sunt? diligebat eos et in eis ualde gaudebat. sicut enim sapiens 5 artifex massam fermentat et non repente eam consparsione permiscet, sed spatio alicuius momenti quiescit et tunc sumens consparsionem fermentat eam et ita amicis suis præbet ad comedendum, ita nunc gestum est, ut sufficiant hæc exempla non credentibus. Abraham cum dixisset Sarræ ut faceret fermentari sata tria, non Gen. 18, 6 dixit ei nomen, eo quod non erat fermenti consparsio. et cum uenisset 10 dominus et donasset gratiam patris, ait: simile est regnum cælorum homini qui Lc. 13, 21 accipit farinæ sata tria et abscondit in eis modicum fermenti. quis enim prophetarum antiquorum aut nouissimorum dixit ut misceretur consparsione fermentum nisi ipse Christus, qui uenit, ut diuinitas eius uoluit, et permiscuit plasma patris secundum uoluntatem patris sui, sicut scriptum est: ueni facere Ps. 39, 9 uoluntatem tuam, deus? scimus enim quia uerbum in principio erat ante 16 plasma et ante solem et sic mansit donec plasmati opus esset; nam est fermentum mundi ante plasma. quod autem præsumpserunt atque locuti sunt coram uestræ serenitatis imperio, sicut didicimus ex his quæ conscripta sunt, quoniam dicunt sufficere sibi concilium (in) Nicæna urbe celebratum et nequaquam in 20 Calchedonensi concilio consentire, exprobrat eis uestra diuinitas per sapientiam sanctorum apostolorum, qui dum congregati essent in Hierusalem præter Paulum apostolum, omnes simul librum Actuum conscripserunt propter fidem domini Iesu Christi et permanet in sanctis ecclesiis quod scripserunt, et post multos annos uenerunt ex eis in magnam ciuitatem Antiochenam et uenit simul beatus Paulus ad eos et M VII 620 congregatis eis in sancta magnaue ecclesia surgens beatus Paulus, sicut scriptum 26 est, arguit beatum Petrum coram omni ecclesia, sic enim dixit Petro: si tu, cum Gal. 2, 14 sis Iudæus, in præputio uiuis, quomodo cogis gentes Iudaice uiuere? et non contradixit Petrus et reliqui apostoli Paulo, sed uerba Pauli cum gratia susceperunt permanentes in uera fide, quæ per Paulum eis adiecta est. et si isti [qui] 30 cum essent lumina mundi et multo tempore cum Christo domino conuersati, susceperunt sermonem Pauli, quem in nouissimo deus elegit, quanto magis debent qui missi sunt a Timotheo ad uestrum imperium, suscipere doctrinam sancti concilii et beati semperque memorabilis Marciani et quæcumque iusta sunt de uera fide (a) L IIII 979 Calchedonensi disposita (concilio ? illi) uero nequaquam maligna sua machinatione 35 consentiunt in sancto concilio et in prophetis aut in apostolis. sufficit beatus Daud exprobrans et confundens non consentientes suscipere uerbum dei * *, quam cottidianis diebus in suis auribus audiunt. ait enim Daud: ante solem fuit Ps. 71, 17 nomen eius, et quando natus est de sancta uirgine Maria, dixit ei denuo deus omni-

PW

1 carne <i>W^{corr}</i>	6 consparsionem <i>PW</i>	permiscit <i>PW, corr. W</i>	sparsio <i>P</i>
spartio <i>W</i> sparsio <i>W^{corr}</i>	9 fermentari <i>scripsi</i> fermenti <i>PW</i>	10 fermenti <i>scripsi</i>	
fermen <i>PW</i> fermento <i>Surius</i>	conspersum <i>Surius</i>	11 dominus <i>scripsi</i> dñs <i>PW</i>	
simili <i>P</i>	13 consparsioni <i>PW</i>	17 dñō [dō <i>P^{corr}</i>] hæc <i>PW</i> donec hoc <i>Surius</i>	plasmate <i>PW</i>
29 contradicit <i>W</i>	30 qui <i>deleui</i>	34 a <i>om. PW</i>	20 in <i>om. PW</i>
probans <i>W</i>	35 concilio illi <i>addidi</i>	37 ex-	21 exprobet <i>PW</i>
que fidem	consentientes <i>scripsi</i> sentientes <i>PW</i>	lacunam <i>indicaui e. g. supplendo</i> eius-	

Lc. 3, 22 potens: ego hodie genui te. et metuendum est atque terribile putare mentiri deum in sermonibus suis quibus ait: ante solem fuit nomen eius, et iterum cum Ps. 86, 5 natus esset de Maria uirgine: ego hodie genui te. sed rursus ait: in Sion nomi- Ps. 109, 1 natus est et ipse fundauit eam, et ipse Dauid in sancto spiritu ait de ipso: dixit dominus domino meo, sede a dextris meis. hæc ergo quæ thesaurizauerunt 5 nobis apostoli et prophetæ et iusti habitantes in montibus et in speluncis, qui placuerunt in conspectu dei, ea scripsimus uestræ pietati ad gloriam dei et Christi et spiritus sancti. et dudum quidem sancti et uenerabiles archiepiscopi uestræ tranquillitati ueram fidem scripserunt et de (Nicæna et de) Calchedonensi concilio; similia enim sunt coram deo. sicut enim [deo] testamentum uetus et nouum similia sunt 10 coram deo et qualis fuit oblatio Abraham prius et Iob in medio et sanctorum nouissime offerentium, ita suscepit deus legislationem sancti concilii prioris et posteriori. uellem Gen. 22, 13 autem ut iuberet uestra diuinitas coram se filiis Timothei: Abraham unum agnum Iob 42, 8 obtulit et suscepit deus et lætatus est, et Iob VII agnos et VII boues unam oblationem cf. Lc. 11, 5 deo et suscepit deus et lætatus est, et sancti apostoli tres panes, qui sunt corpus Christi, 15 Ioh. 21, 9. 13 et suscepit. quid putas dicturi sunt Timothei filii? similis est ouis Abraham illis quattuordecim quæ obtulit Iob. an certe dicturi sunt quia non fuit similis una ouis Abraham illis XIII Iob? iam nos omnes filii Abraham sumus, uocati in uera fide; sed Abraham et Iob, qui placuerunt deo, minime hoc baptisma susceperunt. numquid nos diuisi sumus ab eis? absit, sed credimus quia et ipsi et nos filii sumus 20 omnipotentis. sic decet credere uestrum imperium et ueram statuere fidem. M VII 627 deus enim perfectus est et non possunt homines perscrutari et inminuere diuinitatem eius. sicut enim solem non potest quilibet minuere aut mutare, sic nec factorem solis poterit in æternum.

Hæc cum tremore scripsi uestræ pietatis imperio septima et uicesima die Augusti 25 a. 458 mensis anno secundo imperii uestri indictione X. saluto uestram diuinitatem et omnes diligentes tranquillitatem uestram et deprecor omnipotentem deum ut statuatur uestrum imperium longæuis in hoc mundo temporibus et in futuro sæculo coram deo. [per secundæ Syriæ] EXPLICIT

LIII 915 XXII
M VII 550

Religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et honorato competenter 30 a deo imperatori Leoni Epifanius Eusebius Elias Diogenis Maximus Paulus et Magnus episcopi secundæ Syriæ. Ostendit, piissime principum, dominus omnium Christus amorem circa sanctas ecclesias suas eximium et ad terminum etiam nunc adduxit pro- Mt. 16, 18 missionem qua in sanctis euangeliis Petro dictum est: tu es Petrus et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam et portæ inferni non præualebunt 35 aduersus eam, quando uestram tranquillitatem pii imperii augusta ueste circumdedit. et mirabile non est. nam cum deus sit, et sine mendacio uerba protulit et firmas promissiones suas semper ostendit. unde uos largitorem potestatis optime cognoscentes ea quæ gloriam eius declarare nouerunt, hæc statuere laborastis confidentes quoniam ex hoc uestræ gloriæ culmen augebitur, dum eum qui glorifi- 40 cauit, glorificare denuo festinatis. quapropter nos beneficiorum uestrorum culmen

PW

1 terribilem P 9 Nicæno et de addidi 10 deo deleui uestus P 14 agnos P^{corr}
agnus P agnas W 17 quia W qui P 24 poterint P 25 imperii PW 26 uestri om. W
X PW^{corr} est W 29 per—Syriæ] intrusa sunt ex epistula quæ sequitur EXPLICIT LIBER [epi-
stula W^{corr}] XXI W 30 inscr. EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEON IMP W augg P
39 laborastis P^{corr} laborastes P laborantes W laboratis W^{corr} 41 festinantes PW, corr. W

experti pro pietate uestra diuinitati incessabilibus orationibus subplicamus ut suo decreto terrarum orbi gubernatorem donatum longo tempore conseruare dignetur ad exultationem sanctarum ecclesiarum et æternam constantiam rerum. *confidimus* L IIII 916 autem quoniam nostras suscipiet preces uidens nos pro sua gloria cogitantes et propterea orationes pro uestro facientes imperio. *igitur dignatum est uestri culmen* 5 imperii piis syllabis indicare ut adfectum quem circa fidem habemus, aperiamus. complentes ergo quod scriptum est, sine aliqua dilatione uestræ sanctioni uelociter obædimus. *ait enim: parati semper ad satisfactionem omni petenti uos* I Petr. 3, 15 rationem de spe quæ in nobis est. *et si unicuique, piissime principum, iubet sermo diuinus de pietate proferre cum præparatione responsum, quanto magis nobis, 10 qui propter communem utilitatem hoc facere festinamus? significamus ergo quam sententiam habemus circa uenerabilem confessionem et quæ concilia uera decernimus, quæ hanc fidem firmam esse per sanctas scripturas adseruerunt. est itaque prima quidem synodus post apostolicam foundationem uelut crepido quædam immobilis trecentorum XVIII patrum quæ Nicæa sub diuæ memoriæ Constantino collecta est* 15 *et Arrii uesaniam publicauit et consubstantialitatis scientiam cunctis aperuit, post illam uero centum quinquaginta patrum quæ in regia Constantinopolim congregata* M VII 551 *est, quæ deum sanctum spiritum declarauit aperte * * confessionem et his duabus consentire ea quæ in Epheso sunt prius gesta, didicimus. post quas sanctas et uniuer-sales synodos et eam quæ Calchedone celebrata est cum summa integritate et tradi* 20 *per omnia * * festinauit, tamquam uoluntate dei dicimus et congregatam pariter et firmatam. rectam enim et immaculatam adseruit fidem nihil ulterius dici aut sanciri consentiens quam ea quæ posita sunt in uenerabili symbolo CCCXVIII patrum. hæc autem et dudum scripsimus uestræ potentia cum subscriptionibus subditis reuerentissimorum episcoporum prouinciæ destinantes. quia uero et de Timotheo,* 25 *qui Alexandrinorum ecclesiam quadam fluctuatione commouit, nos significare sancistis, sacratissimas regulas sequentes et his edocti per dei gratiam ecclesiastico tramite nostræ (uitæ) peragere tempus, auctorem homicidii et adulterii hunc talem operarium esse decernimus legentes ea quæ precibus sanctissimorum episcoporum uestram maiestatem adeuntium continentur. ex quibus etiam nos extincti super eum decretum* 30 *tale protulimus. uiuum et efficacem et penetrantem super omnem gladium bis acutum* Hebr. 4, 12 *proponentes dei sermonem et licet neque ab initio possederit (nam quomodo habere potuit quæ secundum quod scriptum est, non accepit?), tamen alienum eum a cuncta* I Cor. 4, 7 *dicimus sacerdotii dignitate. uestræ igitur pietatis est sanctissimum etiam in hoc agere zelum et illa sancire quæ legibus et sacris canonibus * et cunctis dei ecclesiis* 35 *pacem conferre uideantur.*

Incolumem pietatem uestram multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano principatui deprecamur, religiosissime et Christo amabilis imperator.

PW

1 proprietatæ P uestræ PW 8 omnipotenti P 9 spem P 10 responsum *post*
magis repetit P 11 communionem P 15 nicena W in nicea W^{corr} 16 arii PW, *corr.* PW
 aperuit *Surtius* apparuit PW 18 aperte confessionem PW aperta confessione *edd. Romani;*
uidentur aliqua excidisse e. g. (per communis adorationis) confessionem 20 synodus PW, *corr.* W
 ea PW 21 lacunam *indicaui e. g. supplendo ueram doctrinam* tamquam W quam P uolun-
 tatem PW 23 sancire W trecentis [tricentis W] XVIII PW 27 pro PW, *corr.* W
 gratia P^{corr} 28 uitæ *addidi* hunc talem = τὸν τοιοῦτον 30 *conicere possis exciti*
 31 talem PW uiuum *scripsi* cum PW 33 qui W^{corr} 35 egere P *lacunam indicaui*
e. g. supplendo congruant 37 conseruare PW

Epifanius episcopus <Apamiæ

* episcopus *

* episcopus > Epifaniæ similiter

Eusebius episcopus Arethusæ similiter

Elias episcopus Seleuciæ similiter

Diogenis episcopus Larissæ similiter

Magnus episcopus Mariammæ similiter. [Euphratisiæ] EXPLICIT

L III 917 XXIII
M VII 552

Deoamantissimo et piissimo atque Christianissimo augusto digne a deo coronato imperatori Leoni Nonnus Damianus Iohannis Abramius Iohannis Petronius Helias Basilius Abramius episcopi Osroenæ prouinciæ. Non est mirabile, o uictores atque 10 Christianissimi principum, ut qui de super sceptrorum potentiam sumpsit, cum consilio dei, qui hæc præbuit, cuncta faciat atque dicat et immobilia sacerdotii iura custodiat nihilque patiatur propter multam mansuetudinem rerum sibi competentium præter eius decernere uoluntatem. et hoc maximum est inter alia nimis indicium quod designant etiam litteræ uestræ quas nuper nobis dirigere tranquillitas uestra dignata 15 est, per quas ea quæ crudeliter sunt præsumpta contra sanctas regulas a Timotheo, qui tyrannice sedem diuinitus sacerdotibus condonatam tenuit in Alexandrina ciuitate, cognouimus. omnium enim iniquitatum res plenæ sunt et piæ intentioni uestræ tranquillitatis et immaculatæ fidei ualde contrariæ. uos enim ex quo purpuram et coronam geritis, orthodoxa lumen, ecclesiarum omnium domini Christi diuer- 20 sam semper habuistis curam, quæ uero in Alexandria gesta sunt, sicut preces continent eorum qui eas pietatis uestræ apici obtulerunt, omnem transcendunt iniquitatem. uos fidem orthodoxam custoditis scientes ab ea optime commoneri, Timotheus autem ad eius destructionem nihil quod non præsumpsit. uos pacis estis auctores, illi nouorum certaminum inuectores. uos sine sanguine subiectos uiuos 25 uirtute dei legibus custoditis, illi nutricem suam pontificali sanguine conpleuerunt. uos cum benedictione competenti ad diuina loca semper acceditis, illi principium sceleris ibidem commiserunt. quomodo ergo possibile est his ita se habentibus aut humilibus nobis aut uobis pie regnantibus inter sacerdotes constituere harum rerum auctorem? et de Timothei quidem causa hanc sententiam nos habemus; ut 30 autem correctio in eo fieri debeat, estis uos domini per auctoritatem imperii, quam estis iustitiæ suffragio consecuti. de sancto autem concilio Calchedone celebrato, ex quo semet ipsos penitus absciderunt, id est Timotheus et huic similia sapientes, ad peremptionem dogmatum bene expositorum a beatis patribus in Nicæa collectis, 35 quæ etiam idem sanctum Calchedonense concilium confirmauit, non infirmauit, conroboraui et non subuertit, laudauit et non infregit; quid oportet aliquid nos <docere> uel dicere, orantes cum his quæ ab illis decreta sunt, quibus etiam præfulget symbolum a sanctis patribus in Nicæna urbe signatum, et uiuere et uitam huius sæculi terminare? ab illo enim nos sancto et beato concilio nullus præter mortem poterit separare,

PW

1—3 lacunas indicaui et suppleui Apamiæ cl. p. 22, 36; exciderunt Maximus et Paulus, cf. p. 38, 31
7 Euphratisiæ irrepsit ex epistula quæ olim sequebatur, cf. p. 38, 29 EXPLICIT LIBER [epistula XXIII
W^{corr}] VICESIMVS SECVNDVS W 8 EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEONIM IMP W 10 hos-
renæ PW 12 dicat om. W 14 eis PW 17 alexandrinam PW, corr. W 17/18 ciuitatem l'
20 orthodoxa [orthodoxam W^{corr}] lumen PW coniecerim orthodoxiæ alumni 22 pietatis—apici
Labbé pietati—apices PW 23 custodite PW commoniri P 24 ab PW destructione W^{corr}
estis Surius setis W sedes P 30 causa om. P 31 autem edd. Romani aut PW 32 cele-
bratum PW 36 quid W quod P nos Surius uos PW docere addidit 37 præfulgit PW

quoniam et uos, tranquillissimi, quæ ab his sancita sunt, optime uestris syllabis confirmatis.

Nonnus episcopus Edessenæ metropolis incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari dei ecclesiis et Romano imperio dominus præstet Christus, piissime et Christianissime amabilis imperator. 5

Damianus episcopus Callinici similiter

L IIII 918

Abramius episcopus Circisii similiter

Basilus episcopus baliensis similiter

Iohannis episcopus Carrensis similiter

xxiiii Religiosissimo atque piissimo et Christianissimo augusto et a deo coronato et 10 honorato imperatori Leoni Maras Maronius Noe Eusebius turuhus balursachus Maras Abramius episcopi uestræ Mesopotamiæ regionis. Omnium Christus <dominus> atque saluator, qui humanum genus tamquam facturam propriam miseratus ab impietatis profunditate et ignoratione peccati ad celsitudinem scientiæ pietatis euexit 14 et lumen quidem ecclesiam suam, id est corpus fidelium nominauit, inuictam uero Mt. 5, 14 eam etiam inferni portis esse constituit et operationibus eam tamquam deus undique Mt. 16, 18 roborauit. non solum per piscatores discipulos suos magnum mysterium ueritatis adnuntiantes, non eam humanæ prudentiæ uerbis, sed cælesti sapientia et ignea sancti Act. 2, 3. 4 spiritus lingua fundauit et auxit, sed etiam per pios postea principes et conlaborantes piscatoribus ad prædicationem pietatis euexit. quorum pii imperii successorem 20 et fidei salutaris heredem etiam nunc suis donauit ecclesiis et omnibus quæ sub cælo sunt, rebus tranquillissimam Christianitatis uestræ potentiam ad confirmationem ecclesiasticæ pacis saluantis uos spe simul et fide et constantiam totius orbis terrarum et pelagi rationalis fidelium populorum. igitur a deo propter insertam uobis fidem ac pietatem regalia scepra suscipientes, Christianissimi principum, mansuetudine 25 atque clementia largitorem remuneratis imperii, quando pro humana salute et ecclesiarum pace cum sacerdotibus Christi curam congruam ante alias cogitationes et beneficia tamquam pii principis exhibetis et ut fideles Christi sacerdotes regalibus M VII 554 uestris et piis litteris honoratis eosque ad hanc utilitatem participes uos habere non piguit. huic ergo consilio obædientes uoluntati ac prouidentiæ uestræ potentia 30 altam pacem et longæuam optantes uitam, congregati in uestram Mesopotamiam ex his quæ apud uos pio proposito gesta sunt, nostram sententiam declaramus. sanciuit itaque Christianitatis uestræ potestas ut relegendes oblatas uobis aduersus Timotheum preces syllabis pietatis uestræ subiectas indicaremus uestræ tranquillitati quam de eo sententiam habere possimus, cum dei uidelicet hoc timore facientes. 35 quas preces non sine dolore nec sine lacrimis relegendes et scelus non modicum et narrationem auribus terribilem in eis inuenientes nihil aliud præter hoc dicimus, Christianissime principum, quod sufficit omni auditui et menti fidelium, in his quæ nefande

PW

5 Christianissime amabilis *mala, sed non infrequens translatio uocabuli Græci φιλόχριστος*
6 callinicus PW 8 baliensis PW *scribendum uidetur* Batnensis 9 carensis PW EXPLICIT LIBER
[EPISTVL *Wcorr*] xxiiii 10 *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPORVM AD LEON̄ IMP̄M W *augg* W
coronato et *om.* P 11 turuhus P tyrannius W tyrunius *Wcorr*; *idem esse uidetur atque qui*
p. 42, 34 *dicitur* Riticius balursachus PW *nec hoc nomen emendare audeo, quamquam in primis litteris*
sine dubio latet idem quod p. 42, 35 *scribitur* ualerus *sive* ualaras 12 dominus *addidi* 18 sa-
pientiæ P 19 principis PW, *corr.* W 23 fidei PW 25 *ac scripsi* hanc PW 26 cle-
mentia largitorem *Surius* clementiam largiorem PW 28 fidelis PW, *corr.* W 34 sub-
iectis *Wcorr* 38 *quod Labbé* qui PW mente PW

a Timotheo gesta sunt, cum hæc uere probentur, iustam contra eum habere uos indignationem et pias leges uestras erigere [et], ut sacerdotes Christi lugeant eum qui talium rerum cooperatores effectus est, et hoc in schemate sacerdotis, cum utique neque possit esse neque laicorum communionem <habere> fidelium, non quia sacerdotis et hominum sibi debeat nomen inponere. igitur de rebus tristitia plenis et
 L IIII 919 fletibus hæc a nostra humilitate ad notitiam pietatis uestræ perducta sunt, cum
 Prou. 21, I possitis per sapientiam uobis a deo conlatam, quando in manibus eius uestra corda seruantur, et cogitare decenter <et> ecclesias Christi ab huiusmodi scelere liberare. de spe autem et fide quæ in nobis est, in qua nutriti sumus et in qua ex hac uita oramus abire, confessionem quam habuimus et habemus, mansuetissime principum, 10 sequentes principaliter et uelut super firmissimum fundamentum nostra uerba et uitam super euangelicam et apostolicam prædicationem trinitatis ædificantes, deinde et expositam a sanctis patribus qui in Nicæa collecti sunt, sequimur fidem, reuerenter autem et uelut tutamen nostræ uitæ etiam sanctum concilium quod Calchedone celebratum est, optinemus atque seruamus, quod nihil in symbolo fidei expositæ Nicæa 15 a sanctis trecentis XVIII patribus est adiectum. sancta siquidem Calchedonensis synodus impietatem hæreticorum singulorum temporum abdicauit et prædicationem trinitatis confirmare secundum diuinas scripturas et piissimorum patrum expositiones atque traditiones per omnia festinauit. hæc et de fide et de spe quæ in nobis pro satisfactione est, etiam cum timore dei manifesta uestræ facimus potestati, hæc 20 tamquam solita saluare defendimus, hæc cum sacerdotibus Christi pietas uestra tenens atque confirmans in pace imperii retinacula gubernabit, ecclesiam Christi
 M VII 555 immobiliter conseruando regni cælorum arras firmissimas possidebit et nos sacerdotes et populos fideles cum studio magno clamare faciet ad dominum Christum:
 Ps. 19, 10 saluum fac, domine, regem tuum et exalta cornu eius imperii, quod est et erit 25 gloria tuorum, domine, sacerdotum, simul et ecclesiarum tuarum.

Maras episcopus uestræ Mesopotamiæ incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis conseruari ecclesiis dei, Romano pariter optamus imperio, religiosissime et Christo amabilis imperator

Zoras episcopus similiter

30

Maronius episcopus similiter

Noe episcopus similiter

Eusebius episcopus similiter

Riticius episcopus similiter

Valaras episcopus similiter

35

Maras episcopus similiter

Abramius episcopus similiter   EXPLICIT

XXV Deoamantissimo et Christianissimo et a deo decenter honorato imperatori
 Leoni Dorotheus Eustathius Megas Theodorus Rufinus Cassius Paulus Heraclitus 40
 Antiochus Nonnus Magnus Thomas episcopi oræ maritimæ Phœnicæ in domino

PW

2 legis PW, corr. W et deleui 4 habere addidi non quia = μή οτι 6 notiam P
 7 positus P 8 et² addidi ad PW, corr. W 10 abire PW habere P^{corr} 15 exposita PW
 in nicea W^{corr} 18/19 expositionis PW, corr. W 19 traditionis PW, corr. W 20 satisfactionem PW, corr. W est om. PW, corr. W 22 gubernauit PW 24 populus fidelis PW
 25 cornum PW, corr. P 35 ualarus P 37 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXIII W 38 inscr.
 EPISTVLA INFRA EPORVM SCRIPTIS AD LEONEM IMPERATOREM W domino amantissimo PW
 41 Antiochus] idem uidetur atque qui in subscriptione inuenitur Atticus

salutem. Glorificat quidem omne genus humanum dominum Christum, quoniam scriptis uestræ pietatis lætari promeruit, plus autem conlaudat deum chorus sacerdotum, quoniam uestris bonis in communi participatur et quia rursus ratione præcipua honorem uobis ipsis debitum promeretur. decebat enim eum qui culmen imperii 4 diuina largitate sortitus est, dei sanctas ecclesias uenerari. optime namque con- L IIII 920 fiditis quoniam his bene dispositis omnis manus hostium uertitur in timorem et qui pridem imprudenter resistere didicerant, propter uestræ fidei magnitudinem confusi uenient ad ruinam. imitatores enim eorum principum constituti, qui iustitia et æquitate claruerunt, facillime rebus præsentibus præualebitis. pro dei siquidem legibus dimicastis uelut integri custodes earum et sanctorum habentes curam æquo 10 cum eis honore fruimini cogitantes ut nullius hominis disciplina minor inueniatur, et pro subiectorum quiete præcipuam studentes habere sollicitudinem. et hæc quidem quantum ad consolationem pertinet corporalem, pro eius utilitate gerere uestra serenitas non quiescit, potiore uero habet industriam ut fidei orthodoxæ cultus in hominum animabus oriatur, quatenus a uestra pietate adducantur regi 15 regum qui a deo, ut essent, plasmati sunt. hanc itaque deuotionem possidens M VII 556 apud deum et sanctas ecclesias multiplicare cottidie studens uestra tranquillitas sequendo quidem reuerendæ memoriæ et in sanctorum choro laudantem et <glorificantem deum> Constantinum et tenendo uestigia piæ memoriæ Marciani pro pace ecclesiarum maximam diligentiam gerit uestra religio. quapropter sancire dignati 20 estis ut per uniuersos prouinciarum episcopos [ut] manifestum uestræ tranquillitati fiat quam uoluntatem habemus de glorioso concilio Calchedone celebrato. qua de re nostram aperte sententiam declaramus quia nulla ratione aut modo discordat ab expositione sanctorum patrum <Nicæa> congregatorum. nec tamquam minus habeat doctrina maiorum qui Nicæa fuerunt, hoc gestum est, sed ut per Calche- 25 donense concilium illorum expositionis reueletur intentio. quia enim alii aliter et, ut uolunt, piis syllabis uiolenti sunt et familiarem malæ sectæ nequitiam immaculatæ fidei superinponere moliuntur, huius rei gratia pestiferam eorum et callidam redarguens uoluntatem et omnem putatiuam opinionem dominicæ inhumanationis abdicans eos qui prodigiose non ex dei genetrice uirgine esse nostrum fermentum credunt, destruxit 30 et uesanam rabiem figmenta talia cogitantium publicauit. neque enim augmentum aut correctionem <aut> imminutionem aut decisionem fecit Calchedonense concilium patrum spiritali concordia collectorum. est enim et ex hoc indicium sumere manifestum eo quod diuino decreto et adprobatione cuncti conuenientes rectæ confessioni in his quæ sunt placita, consenserunt et nulla dei gratia est secuta discordia. 35 et de his quidem, ut congruit, indicauimus immobiliter nostram sententiam roborantes et scientes quia omnipotenti deo ualde placemus et uestræ maiestati hoc modo satisfacimus, quando nihil contrarium nec extraneum a Nicænorum patrum symbolo sectatur Calchedonense concilium diuinitus inspiratum, sed <quo> magis dictis maiorum consonat atque concordat, ita contra maliuolos semper amplectitur. de eo 40

PW

4 quia PW 6 timore PW 8 emitatores PW, corr. W 10 custodes W^{corr} custodis W
custodiis P 11 nullius hominis *Surius* nullus homini PW 12 studetis PW 14 ut W
et P 18 chorum P coram W curam W^{corr} et² del. W 18/19 glorificantem deum *addidi* 21 ut¹ W et P
ut² del. *Surius* 22 celebratum PW 23 nostra—sententia PW 24 Nicææ *add. Surius om. PW*
ne P 25 in nicæa W^{corr} 26 expositiones PW 28 rei W regi P 30 genetrici P
32 aut² om. PW 36 congruet PW 37 magestati PW, corr. W 38 symbolum PW, corr. W
39 sectantur PW quo *addidi*

siquidem qui episcopalem uocationem Alexandrinæ ciuitatis abripuit, sicut eum preces oblatæ plurima contra patrum regulas fecisse designant, hoc tantummodo dicimus
 L III 92^I quia secundum ea quæ precibus sunt inserta, mensuras ecclesiasticæ uindictæ transcendit. cur enim dicat quilibet ut ei dignitatis nuditas inferatur alicuius, quam neque primitus habuit nec illi post hæc accessit? hic enim, sicut preces de eo edocent,⁵ et legum et ecclesiasticorum canonum pro nihilo habuit sanctiones. et quæ aures sceleris huius dicta non respuant? quæ lingua ea quæ scripta sunt in illis precibus,
 M VII 557 explicare cuncta præualeat? uestræ siquidem solummodo erit iustitiæ atque sapientiæ cogitatio celerem terminum rebus inponere. quod autem nunc nostram mentem effugerat, non erit reminisci superfluum. quia enim quasi gloriantes hi¹⁰ qui pro eo petitiones obtulerunt, dixerunt eo quod Timotheus symbolum trecen-
 torum XVIII patrum, sicut adfirmauerunt, amplectitur, ex hoc apparebit hæc <fecisse> simulatione <et> adrogantia magis usus. nam qui præter eorum formam ac terminos inuerecunde omnia perpetravit et aperte contra eos bella suscepit, illos primitus inpugnauit, in quorum minime constituta permansit. igitur, piissime imperator¹⁵ Leo, uestrum est ut in eum formam congruam deferatis. extingue, armiger dei, sicut tuæ conuenit religioni, impetus frequentium tempestatum et sanctis ecclesiis dei ita dispone pacem, quatenus pro uestra potentia et omni sacro palatio et uictoria fidelis exercitus orationes suas emittant pro omni uitæ uestræ tempore, quam deo placeat conseruare.

20

Dorotheus episcopus Tyri incolume pium uestrum et Christianum imperium pro beneficio et pace cunctarum ecclesiarum sancta trinitas custodire dignetur, piissime et Christo amabilis imperator

Eustathius episcopus Berytiorum similiter

Megas episcopus Sidonis similiter

25

Theodorus episcopus Tripolis similiter

Heraclitus episcopus Arcæ similiter

Nonnus episcopus Orthosiadis similiter

Atticus episcopus Aradi et Constantiæ similiter

XXVI Deoamantissimo et piissimo atque Christianissimo domino totius orbis terrarum³⁰ et a deo decenter honorato imperatori Leoni Iohannis Vranus Petrus Iohannis Iohannis Thomas Dada Eusebius Theodorus Abramius Petrus et Eustathius episcopi
 Prou. 21, 1 Phyniciæ secundæ Libanisæ. uere cor regis in manu dei et cor dei in consilio regis. propterea qui ab eo imperii retinacula sunt sortiti, numquam decipiuntur, subiectorum autem magna sollicitudine gubernantes * * dei enim cor habent,³⁵ unde possident donum sapientiæ atque solatii, unde meruerint coronari. ex illa siquidem manu, rerum domine, adeptus sapientiam habes immobilem atque robustam in te fidei rectæ crepidinem. igitur consulere nos uestra serenitas pia sanctione dignata est de immaculata fide quæ in nobis est, quam uideamur habere uoluntatem. hoc enim nos docent apostolicæ sanctiones quod a patribus sanctis caute percipimus⁴⁰

PW

2 ablata W ablata P 4 dignitates PW alicuius scripsi aut cuius PW 12 fecisse
 addidi 13 et Surius om. PW 19 fideles PW, corr. W 21 incolumem PW 27 arcæsi PW
 29 Aradi et scripsi aradiæ PW Κωνσταντιναι Hierocl. 716, 7 subscr. EXPLICIT LIBER
 [EPISTVLA W^{corr}] XXV W 30 inscr. EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPT AD LEONEM IMPERA-
 TOREM W 31 ueranius PW 31/32 iohannis om. P 33 phunicæ P 35 lacunam indicaui
 36 unde¹ W^{corr} inde PW 37 habens PW

tam ab his qui Nicæa per sanctum spiritum congregati sunt et quæ sunt sancti M VII 558 spiritus, ibi sanxerunt, quam a centum quinquaginta patribus, qui cum eo spiritu L IIII 922 inimicis eiusdem spiritus corde pacifico restiterunt, nec non et de beatis patribus Calchedone collectis, qui superiora quidem concilia multitudine transcenderunt, nihil autem horum quæ ab illis recte probata sunt, reliquerunt quod non competenter 5 insinuarunt. si enim ea quæ a patribus Calchedone congregatis sancita sunt, infirma iudicauerimus, et ea quæ Nicæa decreta sunt, sine dubitatione destruimus. horum namque illa non peremptio, sed robor existunt. si autem ea quæ Nicæa constituta sunt, uel usque ad unum sermonem refutare uoluerimus, et apostolorum sanctiones deleuisse uidebimur. ubi enim fundamentum rectæ et immobilis fidei 10 posuerunt sapientissimi architecti, illic prædictorum patrum sanctiones ædificatæ sunt. qua gratia nostras animas non negamus neque sanctos patres aut quæ ab eis noscuntur esse sancita. de sancto quidem Calchedonensi concilio et quæ illic pie definita sunt, hanc nos habemus cum uestra pietate sententiam; de impia uero tyrannide Timothei Aegyptii, qua usus sacerdos equidem factus non est, sed 15 potius ecclesiæ adulter apparuit, quid dicam? [qui] eam quam saluator proprio sanguine liberauit, ille pontificali sanguine uoluit adipisci et factus est non pastor ouium Christi sed inportabilis lupo, non pater sed parricida, non sponsus sed thalami uiolator. hæc enim omnia continentur in precibus tranquillitati uestræ porrectis, quas relegentes amare fleuimus. quomodo enim ingemescere non poteramus 20 audientes hæc in canonum subuersionem fuisse commissa et per mutationem ecclesiasticarum sanctionum et disciplinæ digressionem, sacerdotum necem, sacrorum, quantum ad præsumptiones attinet, pollutionem? nam licet sacræ <res> omni uiolatione sint liberæ, uerumtamen audacium nisus * eorumque conscientia uiolata est Tit. I, 15 secundum apostoli dictum. hæc itaque de illius præsumptione proferimus, quo- 25 niam non est fas ut uestræ fidei tranquillitas hunc <uenia> dignum debeat iudicare. qui enim rebus diuinis inlusit, magis autem tyrannidem et <uim> intulit quique huiusmodi malis semina ministrauit quidem, monstrauit etiam posteris causas scandalis plenas et suæ malitiæ imitatores effecit, nequaquam nos uocamus sacerdotem aut suis criminibus innoxium esse decernimus. nos itaque ex his quæ agnouimus, 30 omni uenia hunc uirum exuimus; uestra Christianissima maiestas de ciuitatis illius emendatione deliberet. quicquid enim uultis, mansuetissimi domini, adimplere poteritis. pio namque principi nihil impossibile, quod non possit modo pietatis adimplere. dominus enim uniuersorum gubernat imperium et ipse auctoritate sua increpauit fluctuanti mari ut quiescat, et tam uobis mundi rectoribus quam eis qui Mt. 8, 26 M VII 559 reguntur a uobis, suo imperio tranquillitatis pignora condonauit. 36

Iohannis episcopus incolumem uestram pietatem multis annorum curculis custodiri ecclesiis dei et Romano deprecamur imperio, uenerabilis et piissime atque Christianissime imperator

PW

1 in nicea W^{corr} 3 restituerunt PW 5 probati P relinquerunt PW 6 calchedona PW 7 in nicea W^{corr} 8 rubor PW robor W^{corr} in nicea W^{corr} 10 deleuisse scripsi delisse P dedisse W ledisse W^{corr} 11 prædicatorum P sanctionis PW, corr. W 15 usus est W^{corr} 16 qni deleui 17 pontificale PW, corr. W 21 subuersione PW permutatione W 23 res addidi 24 lacunam indicaui, e. g. supplendo impuri 26 uenia addidi 27 et uim scripsi et P ei W 27/28 eiusmodi W 29 plenus P emitatores PW, corr. PW 31 magestas PW, corr. W 37 curculis P 38 imperium PW, corr. W

	Vranius episcopus Emisæ similiter	
	Petrus episcopus Heliopolis similiter	
	Iohannis episcopus Abilæ similiter	
	Iohannis episcopus Palmyrensis similiter	
	Thomas episcopus Euariu similiter	5
L IIII 923	Dadas episcopus Chomoarenu similiter	
	Eusebius episcopus Iabrudenus similiter	
	Theodorus episcopus Castridanabenus similiter	
	Abramius episcopus uranensi similiter	
	Petrus episcopus Coradensis similiter	10
	Eustathius episcopus Saracinorum similiter	EXPL

xxvii Piissimo et Christianissimo imperatori nostro augusto et <a> deo competenter honorato principi Leoni episcopi Isauriæ prouinciæ Basilii Iohannis Iulianus Nunechius Epiphanius Ammonius Paulus Cono Eufronius Sabbatius Athanasius Hermophilus Iulianus Theon Datianus Paulus Orention. quem alterum decebat, impera-¹⁵ tor, talia pro talibus præcipere et scribere nobis subiectis et leges pro rebus diuinis ponere sacerdotibus æquo iudicio puras præter uestram solummodo pietatem, quam ipse proprie deus elegit et [ex] totius mundi potentia coronauit et supra rei publicæ retinacula constituit uiolentia tempestatis nullatenus imminente? quapropter bonam retributionem quæ præspicitis, Christo referre desiderantes Abel sacrificiorum puri-²⁰ tatem fecistis; in quo enim æquale est sacrificium cum ueritate fidei et amicitia pacis. zelatus es actibus tuis, tranquillissime imperator, Constantinum illum memoriæ immortalis maximum pium amatorem Christi et indubitanter apud omnes beatum, qui in Abel libens imaginis * * in animabus hominum possedit in æternum, qui cum Dauid quidem sicut rex et propheta stat apud deum, cum Petro autem et Paulo et tonitruis²⁵ filiis quasi similis eis in prædicationibus ueritatis effulget. ille enim quando eum Romanorum sceptris deus ornauit <et> ecclesiæ membris intexuit, multam caliginem et tempestatem quandam inminere luci purissimæ dogmatum ueritatis inspiciens et creaturarum adoratione inminuta a falsis simulatoribus pietatis denuo eam uidens

M VII 560 institui contra Christianam fidem et sacerdotes qui uere filium esse dei et de substantia³⁰ patris ante sæcula natum credunt et prædicant, semet ipsum per sanctum spiritum increatæ trinitatis imperio et adorationi subiciens suum in terra firmavit regem et pietatis radios intermixtos omni caligini ex illo tempore usque ad præsens per omnes, ut ita dixerim, terras explicuit factus semen et radix et cultura et scintilla nobis salutis inextinguibilis. sed rursus Christianitas uestra, honorabilis imperator, ad illius³⁵ tendit intentionem. ecclesiæ siquidem Alexandrinæ ædificatore nequitia lan-

PW

1 emissæ PW	4 palmirensi PW	5 euarius PW	6 cf. Χοναχάρων uol. I p. 350, 32
7 Iabrudenus Gelzer, Georg. Cypr. p. 187	abydenus PW	8 castridanabeni PW	9/10 uranensi—
episcopus om. W	9 uranensi P, cf. Ἀράνων uol. I p. 350, 35	11 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W ^{corr}] XXVI W	12 inscr. EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEONEM IMPERATOREM a om. PW
13 Iulius p. 49, 35	16 percipere PW	17 æquo P ^{corr} aquo PW	18 ex deleui
19 uiolentiæ W	20 quæ = ὦν	conicio percepistis	desideratis PW
21 quo] conicio	22/23 immortalẽ PW	24 libens] conicio libans	lacunam indicaui e. g. supplendo
similitudine memoriam	malim possidet	25 tonitruï PW	27 ornauit et scripsi ordinauit PW
29 creaturam PW	adorationem PW	inminutam W ^{corr}	31 credent PW, corr. P
32 regnum W ^{corr}	33 in terra mixtos W	caligine PW	35 Christianitas scripsi
χρίανισσιμα PW			

guorem inserente certaminis et membra corporis uniuersorum fidelium dissipante, quæ pro salute communi debebant alterutris esse sociata, quatenus qui sanæ sunt mentis, in definitionibus Nicæni concilii permanerent, quas dudum patres congregati Calchedone signantes ouili rationalium ouium tradiderunt, aliis uero quendam Timotheum eligentibus repugnantem dogmatibus patrum qui Calchedone collecti sunt, 5 et petentibus eum principem ouiumque pastorem, qui illis derogare præsumit, quæ admirari magis oportet, et accusat patrum Calchedonensium constituta et fratres L IIII 924 hæc amplectentes expellit, ita cum his rebus odia et persecutiones uariæ sint obortæ, sicut oppressorum preces contra obprimentes eos pietati uestræ oblatae denuntiant, tu, piissime, uelut mansuetissimus pater potius quam regnator potestate regali 10 interim quiescendum rebus ita commissis decreuisti et sacerdotibus huius passionis medicinam inpertiri dignatus es et spiritalem aduocasti sententiam decreto sacerdotum communi magis uolens ad incolumitatem membra languentia reuocare, ut hæc res quandam reuerentiam et memoriam dei præberet, et asperitatem rerum et certamen exortum et feruorem iracundiæ crescentis egerit ipse cœpisti. itaque piis 15 uestri imperii sanctionibus (præcepistis) ut sententiam quam unusquisque nostrum in suo gerit animo, reuelaret et aperte uestræ maiestatis imperio declararet de his quæ a patribus Calchedone sancita sunt, et Timotheo, quem aliqui Alexandrinæ (ecclesiæ) præsidere deposcunt; uolentes autem examinatione certissima fulgere deo amabilem undique ueritatem, etiam timorem nobis proposuistis futuri iudicii, qua- 20 tenus neque inimicitarum * * neque circa quosdam gratiam facientes deberemus obumbrare quod iustum est. seruientes igitur nutui uestræ potestatis et omnes pariter congregati et tractantes atque uniuersa considerantes ut erant, hoc dicimus quia Calchedonensis concilii intentio est ualde firmissima. sequitur enim prædicationes euangelii et sanctorum patrum qui dudum in Nicæna urbe collecti sunt, 25 symbolum iniuiolatum omnino custodit, omnem quidem dogmatis nequitiam ab impiis adinuentam procul abiciens et sensum uerborum symboli sanctæ fidei subtiliter inuestigans et hæc faciens esse manifesta nec non et centum quinquaginta patrum M VII 561 qui olim in regia ciuitate conuenerunt, piissimam legem immobilem iniuiolatamque custodiens, quam illi uniuersi de sancti spiritus substantia eiusque dominatione 30 posuerunt blasphemam Macedonii religantes linguam et unam naturam esse eandemque patri et filio et sancto spiritui publice confitentes. destructa sunt autem hoc constituto etiam impietatis uaria inportabiliaque commenta Manichæorum, quæ sub figmento reuerentiæ obumbrata uidebantur. multis etenim rationibus eguit illa synodus multisque uerbis, non quo nouitates aliquas contra definitiones iam bene 35 fixas introduceret, sed ut interpretatione latiori conamen contra symbolum meditatatum latronibus ueritatis auferret. quia enim stultitiam sectantes Eutythis ueram naturam dominicæ carnis a pietatis prædicatione subripiabant extraneum eum omnino facientes a nobis, qui ex nobis est, dominum Iesum Christum, nihil eum de matre

PW

1 inserente <i>scripsi</i> serentem PW	2 saluti PW	4 ouili <i>scripsi</i> ouilium PW	5 calchedona PW
6 præsumunt PW	8 uarias PW	12 inpertire PW, <i>corr.</i> P	14 præbere PW
15 egerit PW, <i>conicio</i> extinguere	16 præcepistis <i>addidi</i>	sententia PW, <i>corr.</i> P	
19 ecclesiæ <i>addidi</i>	21 <i>lacunam</i> <i>indicaui e. gr. supplendo</i> odia fouentes <i>uel tale quid</i>	gratia	
faciente PW	24 calchedonensi PW, <i>corr.</i> P	24/25 prædicationis W ^{corr}	28 esse <i>scripsi</i>
se PW	manifestat P ^{corr}	30 uniuersis PW, <i>corr.</i> W	31 religantes <i>Surius</i> relegentes PW
religentes W ^{corr}	33 impietates W ^{corr}	34 suffigmento PW	37 auferre PW, <i>corr.</i> P
PW, <i>corr.</i> W	38 a <i>om.</i> W	pietates PW, <i>corr.</i> P	subripiabat PW, <i>corr.</i> W

sua secundum carnem beata uirgine Maria adsumpsisse confitentes, simulabant autem se patrum Nicæa conuenientium dogmata sequi nec non et Cyrilli amplecti nimis et honorare decreta, cum sint ualde callidi et patrum nostrorum concordiam et amicitias se habere mentiantur, quando uoluerint eorum filiis fraudes ingerere, moti patres operatione sancti spiritus piissimam beati Cyrilli linguam ad accusationem 6
 L IIII 925 uesaniæ istorum euocare crediderunt, qui olim dum Alexandrinam gubernaret ecclesiam et aperte contra Nestorii uesaniam dimicaret et beato Cælestino incolumis ecclesiæ Romanorum pastori particeps esset aduersus Nestorii impietatem, in priori patrum Ephesi concilio pro ueritatis defensione maximus propugnator emicuit, quando uno fonte et isdem syllabis a se conscriptis et impietatem Nestorii perculit et contra 10
 zizania prauæ sectæ Eutyichis, quæ iam quidem tunc germinabant, nondum tamen uidebantur aperte, falcem sectionis apertissime præparauit. propterea namque epistolam ab illo sapientissimo patre conscriptam patres illi ad medium deduxerunt, in qua cum omni subtilitate nos docuit dispensationis dominicæ sacramentum, quoniam et incarnatus unigenitus filius permansit filius unus existens, demonstrans in 15
 eo et humanæ naturæ quam adsumpsit ex uirgine, inconuertibilem seruari proprietatem et paternæ substantiæ gloriam sine aliquo temperamento consistere, nequaquam (per) adsumptam a domino carnem alterum filium in glorificatione trinitatis introducens, quod Nestorius nouiter adserebat, sed existentem ante sæcula filium inuisibilem in nouissimis diebus reuelatum nobis neque secundum Eutyichis uanitatem carnem 20
 domini cognationem docens hominum declinare, propter quod deus uerbum incarnatus
 Hebr. 2, 16. 14 homo factus est adprehendens sicut Paulus ait, semen Habrahæ et particeps proxime
 M VII 562 nobis factus sanguinis et carnis et formam serui suscipiens totius dominus creaturæ
 Hebr. 4, 15 et per omnia similis factus nobis absque peccato, qui est inpermutabilis per figuram paternæ substantiæ. huic autem etiam illam epistolam quæ a patribus Orientalis 25
 ecclesiæ scripta dinoscitur, patres sanctissimi coniunxerunt studentes undique celsam et tutissimam itineri regio pietatis circumferre maceriam, ne forsan agentis inter pusillos cuiusdam sensus circumuentione conclusi aut in foueam Nestorii ruerent aut in alterius præcipitii profunditatem inciderent, quam Eutyches postea suffodiuit, quam tamen iam prius effossam et a diligentibus cultoribus coopertam ipse denuo in 30
 interitum suæ animæ rursus aperuit. miramur igitur quomodo hi qui uestræ pietati preces pro Timotheo porrexerunt, confitentur cognoscere et amplecti synodum patrum qui Ephesi contra Nestorium conuenerunt, homines qui per ea quæ gesserunt, etiam illam * Calchedonensem penitus denegarunt. nam litteræ eiusdem epistolæ ad impium Nestorium a Cyrillo conscriptæ in concilio utroque florentes, in Ephesio 35
 quidem blasphemantem Nestorium arguerunt, (in) Calchedonensi uero Eutyichis uesaniam destruxerunt et propter easdem syllabas in illo quidem concilio omnium laudibus Cyrillus coronatus est sapiens Alexandrinorum pater et rursus in isto concilio post mortem quasi præceptor prædicatus est pietatis, nihil amplius ex epistulis beatissimi Cyrilli his (qui) Calchedone conuenerunt, ad medium deducentibus nisi illas litteras 40
 quas deo amabilis Leo Romanæ pater ecclesiæ ad sanctæ memoriæ Flauianum contra

PW

2 in nicea <i>W</i> corr	10 idem <i>PW</i>	11 eutyches <i>PW</i> , corr. <i>W</i>	12 uidebatur <i>PW</i>
falcem <i>Surius</i> fallacem <i>PW</i>	17 per <i>addidi</i>	20 eutyches <i>PW</i> , corr. <i>W</i>	25 <i>postulatur</i> ad
patres, sed <i>ipsius Basilii error est</i>	27 agentes <i>PW</i>	28 pusillos <i>scripsi</i> pusilli <i>PW</i>	29 præ-
cipitis <i>PW</i> profunditate <i>W</i>	32 præceptus <i>PW</i> , corr. <i>W</i>	perrexerunt <i>P</i>	34 illam <i>PW</i> illam
ut <i>Surius</i> , malim non aliter quam	calchedonense <i>PW</i>	35 ephesium <i>PW</i>	36 in <i>om.</i> <i>PW</i>
39 præceptus <i>PW</i>	40 qui <i>om.</i> <i>PW</i>		

Eutythis uesaniam constituens destinauit, in quibus et ipse uocibus beatissimi Cyrilli concordare dinoscitur. et has quidem synodus deduxit ad medium non quasi ualidiores eas symbolo patrum Nicæa conuenientium esse decernens, nullus hoc L IIII 926 putet, sed aperte uolens per ipsas arguere eos qui simulant se quidem symbolum Nicænorum patrum amplecti, dum autem nullum uolunt proferre sermonem quo 5 ueritas carnis dominicæ designatur, pessima semina Manichæorum latenter simpliciorum inserunt animabus, a quibus maiore custodia opus est quam ab impia calliditate Nestorii. ille siquidem aperte unum Christum in duos diuidens filios patrum symbolo semet ipsum pandit inimicum, isti uero unum quidem eundemque se uenerari colere et adorare dicentes, sicut symbolum docet, unitarum uero duarum naturarum 10 proprietates perimentes et neque passibilitatem carnis dominicæ neque impassibilitatem diuinitatis eius esse confitentes dubiam circa incautos habentes sententiam maximas læsiones eis inspirare moliuntur. nam aut conuersionem factam suspicari concedunt circa dispensationis sacramentum aut aliquid putatiuum aut fantasiam aut confusionem aut transitum false per uirginem figuratum et non gestam uere 15 natiuitatem domini dicunt. hæc enim omnia germina sunt dolosæ radicis, quæ M VII 563 mortem animabus his obœdientibus ferunt. propterea siquidem ad peremptionem uesaniæ totius hæreticæ prædictis epistulis eguerunt. nam et post expositionem subtilissimam harum litterarum rursus patres qui sanctum concilium Calchedonense celebrauerunt, symbolum patrum Nicænorum pro lapide sumentes ubique hoc solum 20 circumferri et prædicari ad inlumptionem fidelium sanciuerunt. quapropter, omnium mansuetissime et uenerabilis imperator, quisquis laudat Calchedonense concilium, et Ephesium et Nicænum ualde miratur; qui autem hoc respuit, neque illorum legibus adquiescit, sed simulat tantummodo se colere pietatem. pro causa uero Timothei quid amplius uestræ pietatis potentiæ nos dicamus? si enim preces contra 25 eum datas secuntur et causæ et omnia quæ ibi sunt posita, opere, sicut illi adserunt, p. 16, 15 facta noscuntur, nullus ei per canones sanctorum patrum ueniæ sermo relinquatur.

Hæc ergo uobis scribere uestra tranquillitate præcipiente curauimus, deus autem sapientia uestræ pietatis imperii membra ecclesiæ semper uniat sitque communium medicus passionum et mansuetissimæ uestræ (tranquillitatis) imperium perpetue 30 tranquille et mansuete custodiat affectu nos paterno regentis.

Basilius episcopus misericordia dei Seleuciæ metropolis uestræ Isauriæ incolumem uestram pietatem multis annorum curriculis ecclesiæ dei et toti orbi terrarum oro seruari, piissime et Christianissime triumphalis imperator

Iulius episcopus Celendereos similiter 35

Nunechius episcopus Lami et Charadri similiter

Stephanus episcopus Dalisandi similiter

Epiphanius episcopus Cestri similiter

Ammonius episcopus Iotapæ similiter

Paulus episcopus Hieraspoleos similiter 40

PW

1 eutyches PW, corr. W   3 in nicea W^{corr}   4 se W si P   8 duobus PW   11 proprietatis PW, corr. W   13 lesionis PW, corr. P   15 gestum W   16 germina Surius germinata PW   dolose W dolos et P   17 fuerunt PW afferunt Surius   20 lapidem PW
27 ei W et P   relinquatur W^{corr}   30 uestræ tranquillitatis scripsi uestrum PW   31 effectu PW
regentem PW   33 toto orbe PW   35 Iulianus p. 46, 13   calendereos PW   36 nonnechius PW   Charadri Ramisay, Hist. Geogr. of Asia Minor p. 380   calendri PW   39 zotape PW
40 hiraspoleos W

	Conon episcopus Zibidæ similiter	
	Acacius episcopus Antiochiæ similiter	
	Sabbatius episcopus Sebastiæ similiter	
	Eufronius episcopus Anemorii similiter	
	Athanasius episcopus Philadelphiæ similiter	5
L III 927	Hermofilus episcopus Diocæsareæ similiter	
	Iulianus episcopus Irenopolis similiter	
	Theon episcopus Selinusi similiter	
	Paulus episcopus Olbis similiter	
	Orentio episcopus Domitiopolis similiter	10

M VII 564
XXVIII

Deoamantissimo atque piissimo et Christianissimo augusto <a> deo conpetenter honorato imperatori Leoni Pelagius Alexander Philippus Hypatius Chrysippus Seleucus Eustathius Titus episcopi primæ Ciliciæ in domino salutem. Christianissima intentio uestræ potentiæ et propositus pietatis ex multis quidem rebus nobis innotuit, præcipue autem et ex litteris uestræ pietatis nuper ad nos directis, quibus 15 peruigilem circa pietatem laborem suum tranquillitas uestra demonstrauit. quapropter omnium deum laudantes et linguas ad fauorem et corda ad supplicationes incessabiliter commouentes pro pio uestræ serenitatis imperio congregauimus deoamantissimos episcopos uniuersæ prouinciæ pro quibus sancire suis litteris pietas uestra dignata est, et concorde mente decreuimus Timotheum quidem contra sanc- 20 torum patrum regulas et ecclesiasticas sanctiones sacerdotium inuasisse seditione populi pariter et tumultu; hæc enim nos lectæ contra eum preces edocuerunt. quem neque sacerdotem arbitramur nec omnino in ordinem episcoporum constitui patiamur. magnam etenim synodum sanctorum patrum Calchedone collectam amplectimur et salutarem esse decreuimus et non solum propter multitudinem pontificum ibidem 25 congregatorum et sententiam sanctæ et piæ <memoriæ> imperatoris Marciani una cum eis prolatam, sed quia et sanctorum patrum Nicæno concilio congrua et conuenientia et in nullo contraria eam sapuisse conspiciamus.

Hæc quidem per nostram sententiam declaramus, uestra uero pietate Romano <imperio> incolumi permanente credimus in pace et constantia sanctas dei ecclesias 30 conseruari Christo, uestrum pium propositum deo dirigente ad illa gerenda quæ eius ecclesiis uideantur esse utilia, et per uestram mansuetudinem eis pacis iura præbente.

Pelagius episcopus Tarsi incolume uestrum imperium tempore longo sanctis ecclesiis et Romano conseruetur imperio, piissime atque Christianissime

	Alexander episcopus similiter	35
	Philippus episcopus similiter	
	Hypatius episcopus similiter	
	Seleucus episcopus similiter	
	Eustathius episcopus similiter	
	Titus episcopus similiter	40

PW

1 canon PW   3 Sabbatius p. 46, 14 sabbastianus P sebastianus W   7 hieronopolis PW
8 hellinosii PW   9 olbi PW   10 *subscr.* EXPLICIT LIBER [epistula W^{corr}] XXVII W   11 *inscr.*
EPISTVLA SVB DV S SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W   a om. PW   12 im-
peratore P   14 propositum *Surius*   16/17 quãpropter P   17 supplicationis PW, *corr.* W
22 tumulti PW   23 constituti PW   26 memoriæ *addidi*   27 eius PW   in nicena W^{corr}
30 imperio *Surius om.* PW   33 tarsis P   incolumem PW   34 conseruet PW   40 *subscr.*
EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXVIII

XXVIII Per omnia Christianissimo uictori atque triumphatori et (a) deo competenter **M VII 565**
 honorato imperatori Leoni Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ metropolis, Eupre-
 pius episcopus Adadenus, Paulinus episcopus Apamenus, Libanius Parlaenus, Alexander **L IIII 928**
 Seleuciæ, Maximus Zorzilenus, Bassus Neaspoleos, Florentius Adrianopolis, Mino-
 philus Metropolis, Theon Theodosiopolis, Marcianus Philomeli, Theopemptus Tyræi, **5**
 Eugenius Tymandi, Pontianus Sozopolis, Attalus (Malinopoleos), Castinus Limenon.
 Cognoscentes sanctionem uestræ (pietatis) zelo diuino esse completam et placationem
 dei uoluntate sancitam conferentem et subiectis per fidem inenarrabilem quietem
 ac disciplinam, quæ ad salutem pertinet, piissime prouidentem, per quam præcepistis
 nobis ut de Timotheo, qui in omni impietate noscitur accusatus, nec non et de his **10**
 quæ pro fide catholica placuerunt sancto et uniuersali concilio Calchedone celebrato
 quid communiter sentiamus, sine timore cuiusquam hominis et abque gratia uel ini-
 micitiis indicemus tamquam reddituri incircumscriptibili dei iudicio rationem, uestræ
 potentiæ nostris significamus apicibus Timotheum quidem, qui iam damnatus osten-
 ditur, sicut plurimi uenerabilium episcoporum Aegyptiacæ diocesis et reuerentissimi **15**
 clerici in scriptis adfirmantes uestræ clementiæ suggesserunt nouissimis, contra eccle-
 siasticas sanctiones ad sacerdotii ministerium fuisse perductum, sed etiam eos qui
 cum scirent eum fuisse damnatum, communicare illi sine periculo crediderunt, extraneos
 [eos] esse a dei ecclesia iudicamus secundum consequentiam regularem nulla eis uenia **19**
 nec spe restitutionis ullo modo remanente, sicut tertia et octogesima regula de talibus **can. Ant. 4**
 aperte decernit, cuius initium est: si quis episcopus a synodo depositus aut presbyter
 aut diaconus ab episcopo proprio et cetera. nam ut is qui et illi sententiæ sub-
 cubuit et ante tantorum inenarrabiliumque malorum et multis lacrimis lugendorum
 auctor extitit, dignum debeat secundum leges subire subplicium, postquam cognoscitur
 talia præsumpsisse, nostrum non est edicere, sed probare decet et iudicare uestram **25**
 Christianissimam maiestatem, quatenus et pro omnibus cogitatis et pia quiete placetis
 deum et proprium muniatis imperium et subiectos ab iniqua peste huiusmodi liberetis. **M VII 566**
 si uero fidem sancti Calchedonensis uniuersalisque concilii Timotheus negare præ-
 sumit et quicumque nefandorum eius actuum ministri sociique reperiuntur, nihil
 mirum est. nam qui a diuina pace monstrantur extranei sine dubio et ab eccle- **30**
 siasticis sanctionibus, simul et æquitatis Romanum imperium continentis sunt inimici,
 non est mirandum si etiam a sensibus propriis exciderunt uesane blasphemantes et
 anathematizantes saluberrimæ fidei doctores atque custodes sanctissimos et apostolicos
 patres et archiepiscopos omnesque simul deoamantissimos episcopos sequentes sanc-
 tissimos episcopos qui per generationes singulas rectæ fidei lumina fuisse noscuntur, **35**
 et [a] deoamantissimos senioris (et) nouæ Romæ archiepiscopos, qui his concordēs

PW

1 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM *W* a *om.* *PIW*
2/3 Euprepus p. 55, 36 eutropius *PW* 3 adandenus *PW* Paulus p. 55, 37 apamens *P*
 paralenus *PW*, *cf. Ramsay, Hist. geogr. of Asia Minor p. 390 sq.* 4 Maximus p. 56, 1
 mænus *PW* Zorzilonenus 56, 1 gortenus *PW* Bassonas p. 56, 2 Neaspoleos p. 56, 2
 paneas poleos *PW* 4/5 Minophilus p. 56, 4 metrophilus *PIW* 5 Theodorus p. 56, 5 philo-
 meli *PW* 6 timandi *P* tumandi *W* synnadorum p. 56, 7 Pontianus *scripsi* politianus p. 56, 8
 politanus *PW* Attalus p. 56, 9 ætagus *PW* Malinopoleos p. 56, 9 *om.* *PW* Castinus
 Limeno(n)poleos p. 56, 10 cætiportus *PW* 7 ūræ *PIW* uestram *W^{corr}* pietatis *addidi* 8 san-
 citam *scripsi scā PW* 16 nouissimus *PW* nouimus *W^{corr}* 19 eos *deleui* nullam—ueniam
PW, corr. W 21 si *W^{corr}, om. PW* 22 et illi *Surius* ex illi *W* ex illis *P* exili *P^{corr}*
25 est *Surius* esse *PW* 26 pie *P* 29 eis *PIW* 31 continentis *scripsi* contenti *PIW*
33 custodis *PW, corr. P* 36 a *del. Surius* seniores *PIW* et² *om. PW* romanæ *W*

existunt. quorum firma et immobilis et inexpugnabilis fides in Christo probata est apud sanctam et uniuersalem synodum Calchedone celebratam, cuius per dei gratiam communicatores et fuimus et usque ad uitæ terminum in deo permanebimus, GL. secundum sapientes enim et egregios medicos, qui diuerso modo passiones et subtiliter

L IIII 929 perscrutantur et tunc congruam simul et singularem medicinam offerunt ægrotanti-⁵ bus, cogitantes pro correctione eorum quæ in Alexandria contigerunt, diuino zelo feruentes in memorata sanctione præcepistis quatenus omnia diligenter tractentur et (a) sanctissimis episcopis conprobentur, quoniam nunc Alexandrina ciuitas contur-

p. 11, 31 batur, pro cuius quiete et disciplina maximam se habere sollicitudinem significauit uestra clementia. quapropter edicimus: Timotheo siquidem consentientes et qui¹⁰ pro eo uestræ Christianitati preces proprias optulerunt uelut episcopi et clerici Aegyptiacæ diocesis, cum non sapiant, ut apparet, sapere se confidunt, quando sic aperto mendacio impudenter incumbunt. uidentur enim in prædictis precibus pietatis uestræ sanctioni subiectis contra litteras mansuetudinis uestræ locuti et contra gloriosam cogitationem quam pro Alexandrina ciuitate et eius geritis disciplina, tractasse.¹⁵

p. 21, 30 adfirmantes enim maximam pacem memoratam ciuitatem et sanctissimas ecclesias et monasteria possidere, aperte rebus ipsis capti sunt * * et aduersus pietatis uestræ uocem et cogitationem sine metu locuti. plenam namque caliginem et a malis im-

M VII 567 minentibus nubem disciplinam esse dicentes et pacem toti ecclesiæ Alexandrinorum diuinitus adtributam, quomodo huiusmodi uiri sapere putabuntur contra ueritatem²⁰ (et) uestra optima consilia properantes pacemque dei uocantes persecutiones et bellum contra orthodoxos sacerdotes et clericos gestum nouamque tyrannidem contra

I Cor. 14, 33 sacras regulas inquirentes? clare in sacrum illud incurrere uidentur eloquium: non est, inquit, indiscipline, sed pacis deus, sicut in sanctorum ecclesiis uniuersis agnoscitur. hi etenim ad perditionem parati sunt secundum prophetam²⁵

Ps. 5, 7 dicentem: perdes omnes qui loquuntur mendacium. quomodo autem isti credendi sunt sapere et tenere causam omni mendacio segregatam aut diuinam sapien-

p. 21, 33 sq. tiam salutarem, hoc est salubrem fidem? quam præcipue seruare promittunt dicentes in prædictis precibus suis inmutabiliter atque firme et immobiliter se credere sym-

p. 22, 2 bolo in Nicæna ciuitate a sanctis trecentis XVIII patribus explanato et neque augmen-³⁰ tum neque detractionem hoc posse recipere neque opus habere quamlibet inter-

p. 22, 17 sq. pretationem, cum per se, aiunt, uideatur interpretatum, CL uero sanctorum patrum concilium ignorare se profitentes docentesque communicare Alexandrinam ecclesiam Ephesiis conciliis, adicientes et hoc quia synodum Calchedone celebratam eadem ecclesia Alexandrina non recipit. per hæc igitur ostenduntur similes esse eorum³⁵ qui nescientes exponentem optime salutis remedia medicinam et passiones prouenientes subtiliter edocentem impudenter totum se nosse promittunt. sic enim et isti neque temporum diuersorum languores hæresum scientes nec medicinam congruam

PW

2 celebrata P^{corr} 3 et² om. P 3/4 GL secundum scripsi, cf. uol. 4 p. XXXVIII secundum CL W^r
 secundum centum et quinquaginta P 6 correctionem PW, corr. W in alexandria W^{corr}
 alexandriam PW 8 a om. PW quoniam] malim quibus 9 disciplinam PW, corr. W^r
 11 ura P xpianitate W, corr. W 12 sapiunt W 14 mansuetudini PW 15 disciplinæ P^r
 17 lacunam indicaui e. g. supplendo impudenter mentiti 18 a malis Surius amabilis PW^r
 19 toti ecclesiæ scripsi et in ecclesia PW 20 putabantur PW 21 et uestra Surius uram PW^r
 optimam PW, corr. P 23 clarum PW 25 ad W^{corr} a W om. P 27 aut Surius in mg.
 aurem PW 29 innotabiliter PW 32 adiunt W audiunt P ut aiunt Surius uideantur PW^r
 34 ephesis PW, corr. W adicientes P quia scripsi quasi PW celebratum PW eandem PW^r
 35 alexandrinam PW, corr. W simile PW, corr. W 36 exponente PW

infirmis oportune prolatam ab spiritalibus medicis, sanctis scilicet et orthodoxis sacerdotibus qui per tempora synodos impleuerunt, inspicientes, harum rerum non habentes discretionem superfluos et erroneos in suis precibus posuerunt sermones. nam si hæc quæ memorauimus, agnouissent, non arbitrarentur augmentum aut detracti-
 4 tionem factam in sancto symbolo <a> trecentis xviii sanctis patribus explanato nec L IIII 930
 per se dicerent illud interpretatum, quod paucissimis quidem sermonibus, sed perfectis sensibus scripturæ diuinæ per uiros eius scientiæ peritissimos uidetur esse completum. quorum ueritatem ignorantes et qualis quantaque hæretico tunc procedente languore prolata sit medicina diuinitus inspirata, in illud incurrisse diuinum
 9 uidentur eloquium quod ait: nolite fieri sapientes apud uosmet ipsos. propter Rom. II, 25
 hæc enim ignorauerunt hæreticos, qui postea per diuersa tempora uariis languoribus sunt exorti, nec non etiam eos qui oportune et necessarie eorum infirmitatibus saluberrimæ fidei congruam optulerunt salutaris adiutorii medicinam, sicut sanctissimi CL patres episcopi infirmitati languoris Macedonii, qui diuinitatem sancti spiritus negauit, optulerunt aperte firmitatem rectæ fidei <in> diuinitate trinitatis inseparabiliter
 15 adorandæ. rursus igitur alia passione nata circa inhumanationem dei uerbi per callidum erroneumque Nestorium sancti patres qui illo tempore Ephesi conuenerunt, M VII 568
 suscipientes pariter Orientalium episcoporum probatissimam sibi concordiam perfecte prædictum languorem inenarrabili fide curauerunt. similiter autem Timothei sequaces ignorare uidentur quemadmodum postea Eutychis, cum in profundum
 20 phantasiæ praua ignorantia suæ secta conruerit, præcipitio hæretico suffocatus sit et quia pro eo duo sint celebrata concilia, prius in Epheso et postea Calchedone et quia quæ Ephesi quidem facta est, non sufficit eius ægritudinis, ut oportebat, discernere passionem et offerre quæ necessaria <erat> medicinam; quæ uero Calchedone per dei gratiam congregata est, eius solatio ita præualuit, ut ægritudinem aperte cogno-
 25 sceret et remedium medicinæ salutaris offerret. igitur notum est sapientibus uniuersis quia nisi diuersæ diuersisque temporibus hæreses exortæ fuissent, nequaquam opus esset concilio spiritalium medicorum (nam ubi infirmitas, illic opus est sine dubio medicinæ), et quia non sicut defensores Timothei putant, adiectio quædam symbolo CCCXVIII patrum est facta, quando emergentibus uariis ægritudinibus
 30 spiritalis et necessaria eis oblata est medicina, simul quia corpori est ægrotanti similis incredulitas et quemadmodum oculis dudum ægrotantibus et caute atque competenter a medicis qui tunc inuenti fuerint, curatis, si rursus contingat aliquem uisceribus forte dolere, quicumque postea reperti fuerint, non desinunt adhibere medicinam, ita et hæretica infirmitate temporibus diuersis exorta mirum non est si a piissimis tem-
 35 porum quorumque principibus deoamantissimi episcopi pro imminente cura conuocati medicinæ utilia remedia porrexerunt. quæ cum ita sint, nonne ignorantia manifesta est et nouissima in Timothei <sequacibus> inscientia atque superbia, quando omnibus quidem orthodoxis et religiosissimis episcopis, quicumque nunc sunt et qui ad deum iam migrauerunt, aperte calumniantur quasi adiectionem quandam in sacro
 40

PW

1 prolatum P   2 synodus PW   5 a om. PW   7 uideretur PW   9 languorem PW
 illo PW   9/10 diuino uideantur eloquio PW   15 in diuinitate trinitatis scripsi diuinitatem
 unitatis PW   16 adorandæ scripsi adoranda PW   21 præcipitio scripsi principatu PW
 suffocato PW   22 ephesio PW, corr. W   23 quæ sc. σύνοδος   sufficit PW   24 necessaria
 erat medicinam scripsi necessaria [erant necessaria W^{corr}] medicinæ PW   25/26 cognoscere PW
 27 heresis PW, corr. P   29 abiectio PW, corr. W   30 trecentis xviii PW   31 spiritali PW
 eius PW   34 dolere Surius dolorem PW   38 sequacibus addidi defensoribus Surius in mg.

CCCXVIII sanctorum patrum symbolo fecisse uideantur, et quasi pro credulitate sua dicunt quia prædicto sacro symbolo nullum ipsi augmentum aut detractionem
 L III 931 quamcumque recipiant? nonne plenum est hoc totius fatuitatis indicium, cum dicant centum quinquaginta sanctorum patrum se ignorare concilium? unde magis uideantur quia non solum talium medicorum necessariam curam prorsus ignorant, sed etiam 5 ipsam infirmitatem Macedonii, pro qua uidentur fuisse collecti. quam scilicet ignorant, cum sit utique manifesta et nimis insignis etiam simplicibus orthodoxis et in laico ordine constitutis, multo magis uarium Nestorii errorem nec non Eutyichis impietates uesanamque phantasiam nescire panduntur. et propterea inaniter et
 M VII 569 indiscrete in suis precibus edixerunt 'Ephesiis se communicare conciliis, cum prius 10 utique sit sine dubitatione susceptum, secundum uero non solum priori constet aduersum, sed etiam uniuersis sanctis episcopis qui olim luminaria fuisse probantur ecclesiæ, quorum famosissimam et religiosissimam multitudinem dinumerare difficile est. præcipue tamen aduersarii esse panduntur immortalis et beatæ memoriæ Athanasio Alexandrinæ ciuitatis episcopo, cui dum inueniantur esse contrarii Timothei 15 sequaces, omnibus indubitanter orthodoxis et maxime fidelibus Aegyptiis et dei zelum habentibus omnino uidebuntur inimici. sed hæc equidem dicta sunt de unoquoque capitulo petitionibus eorum inserto, quantum breuiter a nostra dici potuit paruitate, ut uestre pietatis imperio, sicut piis litteris imperare dignati estis, indicarem. religiosissima namque uestra pietas decenter egit ut se contineret et 20 necessariae districtioni deoque placenti committeret examinationem horum qui nullam impietatis speciem reliquerunt, sed super alia mala etiam hoc adiecerunt ut diabolica inspirati uirtute examinatione non facta sanctissimos episcopos et religiosissimos clericos in sanctis orthodoxisque ecclesiis enutritos expellerent a ministeriis quæ Christi domini gratia sunt sortiti. ut autem undique diuino lumine ueritatis mendacii 25 tenebræ sequacium Timothei destruantur et a religiosissima pietate uestra simul et æquitate hæc impietas iniquissimaque superbia radicitus euellatur, decet eos aperte conuinci quia cum sibi recte credere uideantur, multum extra hanc scientiam esse noscuntur nequaquam diuinum intendentes eloquium quo præcipitur non esse
 Rom. 12, 3 sapiendum plus quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem, propterea 30
 Ps. 81, 5 siquidem non sapientes ad sobrietatem inciderunt in diuinum eloquium et non cognouerunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant. ut autem tales omnibus ostendantur et præcipue populo uolenti Timotheum habere pontificem, diuino nobis proposito timore confidimus et in hoc sacræ uestræ maiestati suggerere quatenus ualde celerrime et sine qualibet obumbratione in sua ignorantia et prauæ sectæ sen- 35 tentia conuincatur Timotheus et eius sequaces episcopi simul et clerici. igitur si placet uestræ pietatis imperio, sub custodia eos foris Alexandrina ciuitate esse præcipite et seorsum eorum singulos habitare et diuinæ scripturæ libros quos uoluerint, dato primitus ab eis breue quos habeant necessarios, accipere, ut intra certos dies artissime custoditi, ita ut nulli liceat ad eos accedere et uerba eis sensusque disse- 40

PW

1 trecentis [tricentis W] xviii PW	2 dicant PW	3 fatuitatis Baluze fauitatis PW
falsitatis W ^{corr}	5 necessarium P	7 sint PW
10 edixerunt per compendium W edidit P dixerunt W ^{corr}	11 consistet PW	13 denumerare W
14 immortali PW	15 inueniatur P	17/18 denuo quoque PW
20 religiosissimam PW, corr. W	continere PW	et om. P
21 ideoque PW	25 diuino lumine Surius audiui uolumine PW	30 propterea W postea P
32 talis W ^{corr}	33 ostendatur PW	34 maiestatis suggere P
		39 eius PW

minare, iubeantur exponere, quoniam * * uirtutem scripturæ diuinæ respicientes rectæ fidei symbolum susceperunt et fidem trecentorum XVIII sanctorum patrum immobiliter se tenere et custodire polliciti sunt, quæ fuerunt Arrianorum uariæ blasphemie atque languores, quas nefande sanctarum scripturarum textui nitebantur adstruere, et quemadmodum hæc a prædicto symbolo sunt exclusæ. non solum enim Arrianorum, sed et plurimæ ante hanc hæreses tunc exortæ in diuinæ scripturæ proloquia putantur incumbere. isti quidem uenerabiliter reminiscuntur omnium sanctæ memoriæ orthodoxorum patrum et quales quique fuerunt, agnoscunt, inter eos reuerendæ memoriæ Athanasium simul et Cyrillum doctrina copiosa pollentes et pastores Alexandrinæ ciuitatis insignes, quos omnes orthodoxi sequuntur et præcipue fideles Aegyptiorum. quæ cum ita sint, in scriptis sequaces Timothei declarare iubeantur quomodo memorati sancti patres saluberrime crediderunt et quomodo horum inueniuntur aduersi qui cum Arrio fuisse noscuntur hæretici, et qui sunt isti aut quæ sapientes a recta fide recesserunt. quo facto et caligo erroris simul et prauæ sectæ sequentium Timotheum ubique protinus aperitur, ipsis insuper qui non cum discretione, sed sine quadam probatione præuenti sunt, indicatur et ex hoc omni uenia monstrabuntur extranei qui rectæ fidei uniuersale concilium nefandissima uoluntate et scelestissima lingua anathematizare præsumunt. tum etiam præter concilium deoamantissimorum episcoporum sapientissime et semper memorabiliter ac uelociter uestra pietas efficiet ut dum primitus conuicta [fuerint] atque notata praua eorum nefandissimaque secta damnetur, et ea quæ pro recta fide sunt deo Christo placente et diuinæ disciplinæ pacique conueniunt, roborentur. turpe satis et rectitudine uestræ <fidei> nimis indignum est ut diuulgetur generali synodo nunc opus esse, dum hæc aperta sint et ualde certissima, quatenus, ut dictum est, plus ualere uideantur qui se diabolo tradiderunt et eius impietate ebriati, et [ut] insignis pompa concilii occasio quidem multis contemptus sacræ fidei et detractionis existit, frequentia uero multorum indiscrete loquentium paganorum aut infidelium et præcipue hæreticorum plurimi, quod absit, simplicium trahuntur ad lapsum [qui], dum illi putentur quidem de quibus uolunt, honeste loqui, ad uarias autem blasphemias rectæ fidei dogma perducant. quur enim hoc capitulum eligunt qui hactenus quod sapiunt, ita nesciunt, ut pro sua fide frequenter egeant conuenire?

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi quæ sunt subiecta, intercessionibus omnium sanctorum armatus recta fide et omnia quæ pietati sunt aduersa, deuincens. multo tempore a clementia diuina serueris, Christo amabilis et honorate diuinitus imperator

Euprepius episcopus Adadorum ciuitatis similiter

Paulus episcopus Apamenus similiter

Libanius episcopus Parlau similiter

Alexander episcopus Seleuciæ similiter

35

M VII 571

PW

1 quoniam scripsi quam PW lacunam indicaui, suppleas sancti episcopi Chalcedone congregati 2 susceperint W^{corr} 3 arianorum P 4 languoris PW quasi PW 5 arianorum P 6 heresis PW proloquiis PW 7 isti] scil. patres Chalcedonenses quidem si W 9 anathasium W, corr. W 10 insignis PW, corr. W fidelis PW, corr. W 13 ario P, corr. P quæ edd. Romani qui PW 19 ac P^{corr} ad PW del. W 20 fuerint deleui 21 pro recta W^{corr} porrecta W porrecte P 22 rectitudini W 23 fidei addidi 25 impietates PW ut deleui 26 multi [multis edd. Romani] contemptus Surius multi conceptus PW 28 qui deleui 36 eprepius PW 37 Paulinus p. 51, 3 38 parlaos PW

	Maximus episcopus Zorzilonenus similiter	
	Bassonas episcopus Neaspoleos similiter	
	Florentius episcopus Adrianopolitanus similiter	
	Minophilus episcopus Metropolitanorum similiter	
	Theodorus episcopus Theodosiopolis similiter	5
	Marcianus episcopus Philomelii similiter	
	Eugenius episcopus Tymandi similiter	
	Pontianus episcopus Sozopolitanus similiter	
L IIII 933	Attalus episcopus Malinopoleos similiter	
	Castinus episcopus Limenonpoléos similiter	EXPLICIT 10

xxx Domino piissimo Christoamantissimo imperatori nostro Leoni perpetuo augusto parua et humilis synodus congregata in metropoli Sardianorum uestræ Lydiæ. Primitiis uestræ pietatis imperii nuper adeptæ sanctissimæ dei ecclesiæ Lydiæ constitutæ augmentum magnæ tuitionis et zeli circa orthodoxam fidem uestræ tranquillitatis agnoscunt, unde incessabiliter pro uestræ Christianitatis imperio preces offerentes 15 deo ut longæua et in pace uestra seruetur uita, [non] nulli magis alii quam sibi et suis sacerdotibus atque populis quietam negotiantur uitam. pro quibus enim hæc (a) nostra paruitate suggesta sunt, breuiter indicamus. quoniam diuina sanctione per Eudoxium uirum deuotum magistrianum religiosissimo nostro metropolitæ Eutherio data conuocati sumus in ciuitate Sardianorum litteris memorati sanctissimi uiri 20 metropolitæ nostri directis congregatisque nobis in urbe prædicta uestræ pietatis litteræ sunt relectæ nec non et preces quæ uidebantur de quibusdam capitulis eis esse subiectæ, quas audientes de utroque capitulo uestræ pietati suggerimus. de principali namque capitulo et quod ad ipsam Christianorum fidei respicit summitatem, id est de sancto et uniuersali concilio Calchedone collecto, cui regulariter præ- 25 siderunt et maximæ Romæ sanctissimus et beatissimus archiepiscopus Leo per uenerabiles episcopos directos et clericos nec non et regiæ Constantinopolis sanctissimus et uenerabilis archiepiscopus Anatolius et summi sacerdotes qui ei concordēs fuerunt et similia decreuerunt, nec non et omnes sanctissimi totius orbis episcopi, etiam (nos) hoc fatemur quia necessarie per illorum uestigia gradientes et reuerentiam eis habentes 30 eosque uenerantes, eo quod pie et diuina inspiratione constituta sint quæ in prædicto sancto et uniuersali concilio sancita noscuntur, eis concordēs sumus, quando nihil dissona est a sancto et uniuersali Nicæno concilio trecentorum XVIII sanctorum patrum. deus enim qui per illos olim fidem regulariter exposuit, ipse etiam nunc 1 Cor. 12, 11 per istos eam denuo roborauit, quoniam unus et idem secundum beatum apostolum 35 spiritus sanctus operatus est uniuersa. de Timotheo namque, qui tyrannice, sicut agnouimus, et contra regulas sedem sanctissimæ ecclesiæ Alexandrinæ ciuitatis inuasit, dum utique esset ecclesiasticæ correptioni contraditus, relegentes preces quæ syllabis pietatis uestræ subiectæ sunt a deoamantissimis episcopis Aegptiacæ diocesis et uenera-

PW

1 zorzilotenus PW 2 bassionas PW Bassus p. 51, 4 neapoleos PW 5 Theon p. 51, 5
6 philomelus PW 7 Tymandi p. 51, 6 synnadorum PW 8 Pontianus scripsi politianus PW
9 athalus PW 10 limenopoleos PW EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXVIII 11 inscr.
EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEONĪ IMPM W 13 αὶ Λυδίας ὑπάρχουσαι 16 non deleni
alii quam scripsi aliquam PW et² W^{corr} ut PW 17 a om. PW 20 sardinorum PW 21 præ-
dita P 22 relectæ scripsi directæ PW 26 romanæ PW 28 malim eis 29 urbis PW,
corr. W nos addidi 31 eo quod scripsi æquo PW sunt W^{corr} prædito P, corr. P
33 dissona est (sc. οὐνοδοῦς) scripsi dissonæ PW 38 correptionis PW quæ om. PW, corr. W

bilibus clericis Alexandrinæ ciuitatis, per eas agnouimus quia cum adulterio quod in pontificatu commisit, et homicidio etiam anathematizare sanctum concilium Calchedonense non timuit. quibus auditis animæ nostræ profundo uulnere sunt percussæ deflentes <quia> in tam uenerabilibus temporibus <ab> aduersario pietatis 4 et inimico orthodoxæ fidei tantæ obsessiones nobis insurgunt. legentes etiam L III 934 preces ab aliquibus Timotheo consentientibus mansuetudini uestræ pietatis oblatas amplius defleuimus et nostra mente nimis excessimus pro tanta præsumptione, quia super ea quæ iam commiserunt, non eos piguit etiam prædicto magno sanctoque concilio, quantum ad eos adtinet, contumelias inferre et eam prorsus expellere. totum tamen hoc uestro iudicio non personam respicientes committimus suppli- 10 cantes ut omnium totius orbis sanctissimorum episcoporum post deum uitam uestra pietas faciat esse securam et sanctis ecclesiis quietis et pacis iura concedat. scimus enim quia deus qui uobis perpetua regni scepra donauit, secundum beatum Salomonem poscentibus sapientiam et prudentiam præbebit etiam in hac causa Prou. 2, 3 quatenus benignitatem imperialem per omnia demonstratis, Christianissimi atque 15 piissimi.

Eutherius episcopus Sardianorum Christus deus noster Christianissimum et inuictissimum uestræ pietatis imperium in augmento fidei et pacifica uita sanctorum intercessionibus conseruare dignetur, piissime et religiosissime et Christo amabilis imperator

20

Paulus episcopus Daldi similiter

Afianus episcopus Filadeliæ similiter

Iohannis episcopus Hyrcanidis similiter

Polycarpus episcopus Tabalinus similiter

24

Iulianus episcopus Mustinæ similiter

M VII 573

Iohannis episcopus Mæoniæ similiter

Rufinus episcopus Aureliopolis similiter

Lucius episcopus Apollonis similiter

Gemellus episcopus Stratonicæ similiter

Dionysius episcopus Attaliæ similiter

30

Cyriacus episcopus Apolloniadis similiter

Theodotus episcopus Gordi similiter

Anatolius episcopus helleonorum similiter

Leonidis episcopus Baes similiter

Heraclidianus episcopus Settenus similiter

35

Diamonius episcopus Thyaterenus similiter

Onesiforus episcopus Blandi similiter

Iulianus episcopus Salæ similiter

Iohannis episcopus Tripolis similiter EXPLICIT

PW

2 homicidium PW 4 quia om. PW quod Surius ab Surius om. PW 5 ab-
 sessiones P 8 commiserunt Surius miserunt PW 9 eam (sc. σύνοδον) scripsi eum PW 12 ue-
 stram PW 13 perpetuam PW 14 salamonem PW, corr. W 17 synnadorum PW nrt P
 none W uestrum W^{corr} 19 conuersare PW 23 hercanidis PW 24 Tabalinus scripsi taba-
 linus PW 25 muscinæ P 26 meoni PIV 27 Aureliopolis Ramsay Hist. Geogr. of Asia
 Minor p. 120 tab. areopolis PW 33 latet Σαλέων cf. Ramsay p. 122 34 Baes [= Βαγῆς, cf.
 Ramsay p. 131] scripsi beas PW 35 Settenus Ramsay p. 120 tab. senus PW 36 thyater-
 renus PW 39 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] xxx W

xxx1 Piissimo et Christianissimo domino imperatori Leoni Epiphanius episcopus Pergensis et qui cum eo sunt reuerentissimi episcopi Ephesius Porphyrius Diodotus nous Maras Paulus Marcianus Auxentius Pierius Iohannis Micus Innocentius Polemon Theosebius Pamphyliae regionis. Decet quidem deum omnis humana laus et omnis pariter oratio, pium uero principem famosissimus sermo. nam et ipse 5 cum subiectis adorat imperii largitorem et pacis prouisorem dominum Christum, qui protegit inuisibiliter et eos qui aduersus pacem gerunt bella, concidit. ait enim Exod. 14, 14 quodam loco sancta scriptura, cum Aegyptiorum multitudinem populus formidaret: dominus pugnabit pro uobis et uos tacebitis. et hoc quidem frequenter operatus est Christus, sub uestrae uero pietatis imperio palam gens feruida et * * 10 uehementer expauit. quae cum esset ad capiendum difficilis et non creditur posse I. IIII 935 subdi, sic potuit repente consumi, ut de cetero neque nomen eius ualeat inueniri. ita siquidem deus protegit ac prouisor existit eorum qui in eo cordis pietate confidunt, qualem te quoque esse contigit, deo amabilis imperator, <qui> non solum extraneorum rerum prouisor esse dinosceris, sed etiam sanctarum dei ecclesiarum pacem 15 multo labore conquiris, ut habeas eam tu quoque, qui pro ea decertas et pro eius uniuersitate cuncta diligenter operaris, quoniam et uno Christi corpore omnes qui eius M VII 574 sunt, alligantur. quis itaque sermo digne possit uestram laudare tranquillitatem circa utrunque sic pie et paterna caritate laborantem et tuitionem suam summo Ps. 20, 8. 9 studio conferentem? quapropter competit uobis psalmistae uerbum: sperauit in 20 domino et misericordia altissimi non commouebitur. inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis et dextera tua inueniat omnes odientes te. et haec quidem a nobis humilissimis pro gratiarum actione referuntur, piissime et Christo amabilis imperator. dudum itaque litteras ad uestram pietatem dirigens ego humilis declarauit meam uestrae pietati sententiam qualis sim circa orthodoxam 25 fidem nec non et sanctum Calchedonense concilium; quia uero etiam nunc diuinis syllabis tranquillitas uestra praecipit ut una cum deo amantissimis episcopis qui mecum sunt, conueniens, significare debeam quid sentiamus de eodem sancto Calchedonensi concilio et de Timotheo Alexandrino, sicut aiunt, episcopo, etiam rursus communiter uestrae maiestati significamus quoniam gratia dei nulla parte ab eius pietate recedimus, 30 nisi quia laesionem iudicamus diuisionem simplicium populorum, quam nescio quomodo ignorantia faciente patiantur. sicut enim iamdudum Christianissimis uestris auribus indicaui, nulla alia doctrina tradita est a nobis accedentibus ad salutare sanctumque baptismum nisi quae a sancto Nicæno concilio gratia spiritali prolata est, per quam et nos meruimus peccatorum redemptione saluari et donum adoptionis adipisci, 35 unde bona futura percipere sustinemus et mundus pariter uniuersus. non enim nos quidem per ea ad Christum accessimus, alios autem eadem nobiscum participari gratia prohibemus, dum omnia conpleat et omnibus ualde sufficiat nullusque respuere potest <per> quae ipse saluatus est. non igitur dicant quia nos hanc solum praedicamus et non eam colimus, sed et colimus et ueneramus et praedicamus et cum ea de 40

PW

I *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W 3 nousmarus P
 nousimaras W *lutere uidetur* Neon Maras *cf. infra* p. 60, 15, 16 Martinus p. 60, 18 Hierius
 p. 64, 10 micus PW 7 concedit PW 8 cum P dum *Wcorr om.* W 9 pugnauit PW
 quidem *Surius* qui PW 10 gens *scripsi* gerens PW *lacunam indicaui e. g. supplendo*
 audax 11 capiendam P 12 subsidi P 14 qui *Surius om.* PW 14/15 extraneorum PW
 18 allegantur PW, *corr.* W 21 inuenitur P 22 inueniet W inuenient P 30 maiestati *om.* P
 32 ignorantiam facientem PW 39 per *addidi* quae P quod W

præsenti uita optamus egredi et Christo domino per hanc credimus præsentari. non ergo mentem simplicium subuertentes hæc dicant. nos enim et Nicænam synodum debito honore ueneramur et Calchedonensem quoque (definitionem) suscipimus ueluti scutum eam contra hæreticos opponentes et non mathema fidei existentem. non enim ad populum a papa Leone et a sancto Calchedonensi concilio scripta est, ut ex hoc debeant scandalum sustinere, sed tantummodo sacerdotibus, ut habeant quo possint repugnare contrariis. duarum namque; naturarum siue substantiarum unitatem in uno Christo declaratam inuenimus a plurimis apud nos consistentibus sanctis et gloriosissimis patribus et nequaquam ueluti mathema aut symbolum his qui baptizantur, hoc tradimus, sed ad bella hostium reseruamus. si uero propter medelam eorum qui per simplicitatem scandalizari noscuntur, placuerit uestræ potentiae, Christo amabilis imperator, sanctissimo Leoni Romanæ ciuitatis episcopo ** nec non et ab eorum pariter sanctitate * * propter istorum, sicut dixi, condescensionem et satisfactionem, quatenus idem sanctissimus uir litteris suis declaret quia non est symbolum neque mathema epistula quæ tunc ab eo ad sanctæ memoriæ nostrum archiepiscopum Flauianum directa est, et quod a sancto concilio dictum est, sed hæreticæ prauitatis potius increpatio; simul et illud quod ab eis est dictum in duabus naturis, quod forte eis dubium esse dinoscitur, dum a patre prolatum sit propter eos qui ueram dei uerbi incarnationem negant, his scilicet sermonibus apertius indicatum, ita tamen ut in nullo sanctæ synodi fiat iniuria. nihil enim differt siue duarum naturarum unitas in confusa dicatur siue ex duabus eodem modo referatur. sed neque si una dicatur uerbi natura, inferatur autem incarnata, aliud quid significat, sed idem honestiori sermone declarat; nam et inuenimus sæpius hoc dixisse sanctos patres apud uestræ pietatis imperium quod significat. decenter aget uestra potentia, quia ipsa synodus permanebit, sicut est; ecclesiæ membra discerpta copulabuntur hoc sermone curata et ea quæ contra sacerdotes nefande committuntur, cessabunt et ora hæreticorum contra nos aperte damnabuntur et omnia reducentur ad pacem et fiet, sicut scriptum est, grex unus et unus pastor, quoniam et dominus Christus multa condescensione circa nos usus humanum saluauit genus, et quia cum diues esset, utique diuinitate, pauper factus est pro nobis secundum quod homo fieri uoluit, ut nos illa paupertate ditaremur, sicut beatus Paulus edicit, et iterum, quoniam relinquens nonaginta nouem oues in cælis perrexit quærere perditam, quod constat in nobis, et quia cum inuenisset, multam nobis tuitionem exhibuit, ita ut eam humeris suis inponeret et cælestibus ordinibus copularet, in quo et magnum gaudium factum dicit in cælo et pro eius inuentione et pro numeri supplemento. his itaque quid sentiamus de Calchedonensi concilio, nos humiles uestræ pietati suggessimus; de Timotheo uero quantum nos humiles probare potuimus, uestræ tranquillitati suggerimus quia si ea quæ de eo continentur in precibus oblatis uestræ tranquillitatis imperio tanta et talia, uera conperiuntur, sicut adserunt reuerentissimi episcopi qui ea suppliciter obtulerunt, extraneus ab omni sacerdotali honore et pia canonum integritate dinoscitur, sicut nos humiles ualemus inspicere. omnis enim causa eius in iudicio et probatione

PW

3 definitionem addidi 4 anathema PW 5 calchedonense P 6 quod PW 9 mathema
 Sarius anathema PW 12 lacunam indicaui e. g. supplendo a uobis et om. W 13 lacunam
 indicaui e. g. supplendo qui in regia ciuitate consistunt episcopi, scribatur 14 anathema W^{corr}
 18 patre] i. e. Leone uerum P 19 scripserim sit indicatum 20 iniuriam PW, corr. W
 22 honestiori PW^{corr} honestiore W 25 est om. W 32 perrexitque PW 33 uenisset PW.
 corr. W 40 integritatem dinoscitur PW, corr. W

uestri pendet imperii et integritate sanctorum summorumque patrum, quibus et nos humiles iustum est obœdire propter maximam eorum scientiam ac sapientiam subtiliter talia iudicare ualentium. nobis autem dari ueniam a uestra potestate poscimus, si quid ut homines in his litteris incaute suggestimus. inuitati enim, potius autem iussi et, quod maius est, coniurati hæc scribere uestræ tranquillitati præsumpsimus.

Epiphanius Pergenæ ciuitatis episcopus incolumem pietatem uestram dei ecclesiis et Romanorum imperio in Christo opto seruari semper, piissime et Christo amabilis imperator

L III 937	Ephesius episcopus Comamenus similiter	10
	Porphyrius episcopus Paleopoleos similiter	
	Diodotus episcopus Lysinensis similiter	
	Polemon episcopus Trebennorum similiter	
	Micus episcopus Adrianopolis similiter	
	Maras episcopus codri similiter	15
	Neon episcopus gilsatenus similiter	
	Paulus episcopus Poglensis similiter	
	Martinus episcopus Peltinesi similiter	
	Hierius episcopus Panemotichi similiter	
	Iohannis episcopus Ariassi similiter	20
	Theosebius episcopus Maximianopolis similiter	
	Auxentius episcopus Termisæ similiter	
	Innocentius episcopus Eudociados similiter	EXPLIC̄

XXXII Christoamantissimo uictori atque triumphatori et a sancta trinitate seruato imperatori Leoni synodus quæ per sanctionem uestræ maiestatis in Myrena metropoli 25 uestræ Lyciæ prouinciæ congregata est. Litteras tranquillitatis uestræ suscepimus per Baranem uirum deuotum magistrianum plenas fide ac pietate zeloque iustitiæ * * agnitionis dei. manum itaque tuam commodaturus Christo sacerdotes cooperato-
rios aduocasti et pro orthodoxa religione propugnaturus præsules eius socios tibi in
dimicationibus adesse decreuisti et sanctiones ecclesiasticas regulasque sanctorum 30
patrum contemptas agnoscens eos qui hæc orant inuiolabiliter conseruari, ad defensionem
M VII 577 concurrere præcepisti pontificisque necem ulciscens sicut Moyses maximus per syllabas
Exod. 32, 26 sacras pæne clamare uisus es: qui est domini, ueniat ad me. sed et preces
criminibus cumulatam suscipiens uindictam interim suspendisti, ut cum iusta (sen-
tentia) reum punire uidereris, et iudices ad hoc constituisti orthodoxos totius orbis 35
episcopos, ut apud omnes iudicatus quasi præsens ab omnibus iustam uideretur ferre
sententiam ille qui cunctos in eo qui inique necatus est, uexasse cognoscitur auditores.
singulos autem a ciuitate propria non traxisti, ne forsitan euocationem quasi uolentiam
is qui euocabatur, accusaret, sed permisisti tamquam conpatiens uniuersis, ut con-

PW
8 romano W 12 clisimensis P eliminensis W 14 miccus W 15 *latet* Κοδρούλων
16 *latet* Σιλλίου 17 poclensis P 18 Marcianus p. 58, 3 Peltinesi *scripsi* cl. Georg. Cypr. 448
pellenesis PW 19 gerius P Pierius p. 58, 3 20 Ariassi *edd. Romani* arias PW 21 maxiano-
polis PW 23 eudacianus W eudatianus P EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXI W
24 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W 26 suscipimus P
27 *lacunam* *indicaui* e. g. *supplendo* et desiderio 29 præsulis PW, *corr.* W 31 contemptas
Surius contentus PW 34/35 *sententia* *addidi* 35 uideris PW, *corr.* W orthodoxus P urbis P
30 eps PW, *corr.* W 37 uexasse W uix esse P

sistentes in prouincia iudicarent, quatenus satisfactione careat quisquis post hæc forte suam uoluerit mutare sententiam. igitur et nos, o Christo amabilis et qui imperium a deo sortitus es, in tuis consiliis exultamus et uidentes te pro orthodoxa fide ita feruentissime laborantem deum propter perpetuam uestram maiestatem deprecamur ut longo tempore uestrum nobis conseruet imperium et nequaquam alio subiecti 5 esse uideamur. suggerimus igitur quia de singulis quæ in sacris uestris litteris continentur, lectio apud nos cum laudibus celebrata est atque lætitia, sed precum cognitio eisdem litteris subditarum nostra gaudia uiolauit, Christo amabilis et triumphabilis imperator. tremor enim et terror recte singulorum corda commouit et fontes lacrimarum de pupillis oculorum ualde fluxerunt, fletibus etiam genæ rigatæ 10 sunt procellæque malorum et multa iacula calamitatum subinde reuelata sunt et amara nuntia alia crudelia præuenerunt. et donec audiremus quidem quia uiuente L IIII 938 adhuc nostro sacerdote ordinatus est, cognouimus quia uelut adulteri filius sicut Abessalon inpudenter insurrexit in patrem et sponsam uiui genitoris abripuit, et 2 Reg. 16, 22 quia nefande semet ipsum constituit et irregulariter sacerdotem * * quasi pelagi tem- 15 pestate commota ea quæ a populo inconsiderate fiunt, ad modicum quidem præualent, tempore uero superueniente soluuntur; cum uero audissemus et necem præcedente electione et in uenerabilibus locis factam et bestiarum modo lacerationem corporis perpetrata et mortui nefandas iniurias et membrorum humanorum crudelissimas sectiones et exusti corporis cinerem et nullam compassionem Timotheum aut auersionem 20 aut odium habuisse contra huiusmodi præsumptores, cum oportuerit eum mox dare locum, ut aliena uiolentia magis quam eius proposito hæc facta monstrarentur, sed potius eum festiuitatem cum eis et lætitiā celebrasse, tunc exiliuimus et uultum secundum quod scriptum est, tristem habentes atque demissos <oculos> et utramque 24 manum ad inuicem conserentes atque dicentes: oblitus est nostri dominus, reliquit Ies. 49, 14 nos dominus. quid iam nos sacerdotes faciemus? quomodo pastores pastores, M VII 578 mercennarium uidimus greges ita dispergere? quomodo compatiētes, cum hæc examinari minime supplicamus? quomodo reuerendi, qui cultum sancti baptismatis obscuratum despiciamus? quomodo ecclesiæ præsules, nefandum adulterium reticentes? quomodo exemplum fidelium, qui paternarum regularum custodes in temporibus pietatis 30 ecclesiæ fluctuantur? tranquillitas diuinæ scientiæ continet uniuersa et nauis orthodoxorum duceretur forsitan in profundum, nisi imperator pius existeret et subiectos sapientia gubernaret, pro purpura uirtutibus fulgens, armis utens aduersus hostes uenerabili cruce, et hæc uocatus appellatione qua per clementiam Christus uocari 34 dignatus est: recubans, inquit, soporatus est sicut leo. oportebat tunc secundum prophetæ Hieremiæ uocem nouissimum quærere locum et die noctuque ea quæ Ier. 9, 2. 1 sunt commissa, lugere. non enim una est mulier secundum historiam, quæ iniustitiam et uim pertulisse dinoscitur. breuiter itaque, Christo amabilis imperator. historiam quoque audire dignare. aliquando Leuita uir uiolentiam passus in Iud. 19, 1. 25. 28. 29. 21, 1 coniugem et contumeliam ferre non ualens et iniuriam sceleris immensam esse con- 40

PW

2 xpi PW 5 ut *Surius* et PW 11 calamitatum *Wcorr* aclamitatum PW clamitatum *Pcorr* 12 donec *W* dona hæc *P* audieremus PW 15 lacunam *indicaui e. g. sup- plendo* et cogitauimus quia 17/18 præcedente electione *scripsi* præcedentem lectionem PW 18/19 perpetrata *P* 20 auersione PW 23 lætitia PW 24 secundum—est *non suo loco posita esse uidentur* oculos *addidi* 25 uicem PW, *corr. W* 27 cunpantiētes PW 29 præsulis PW, *corr. W* 30 temporibus pietatis *corrupta, coniecerim* tempestatibus 31 fluctuantur *P* 32/33 et—gubernaret *om. W*

spiciens, dum mulier mane mortua fuisset inuenta plurimis contumeliam inferentibus, diuidens eam in undecim partes undecim Israhel tribubus destinauit, et propterea undecim et non duodecim, quia unam tribum sciebat iniuriosos et luxuriosos habere uiros. tunc omnes undique <ad> ultionem uelocissime concurrerunt pro litteris mulieris membra suscipientes et uelut inimicos fratres proprios expugnantes, dum 5 tanti sceleris præsumptio atque mortis dilectionem cognationis excluderet. insuper etiam anathematizauerunt eos, ne sponsam ab eis sumerent aut darent sponsum eis, et nisi remedium sapientiæ fuisset post hæc inuentum, etiam nomen tribus Benjamin esset ablatum. ea siquidem quæ nunc gesta sunt, illis comparata crudelitate maiora sunt. non enim una ecclesia hanc pertulit læsionem nec unus sacerdos occisus est, 10 sed omnis ecclesia et omnis pontifex est necatus (unum enim secundum beati Pauli uocem omnes pariter sumus et omne membrum et fratres unum habemus caput Christum), ecclesiasticæ sanctiones et constituta conculcata, regulæ sanctorum patrum spretæ sunt. dominus totius orbis terrarum Christianæ nutritor pietatis et orthodoxæ fidei propugnator occasionem dedit loquendi coram regibus 15 et non timendi. antiqui iura loquebantur etiam audire nolentibus, ipse autem mitissime atque clemens nostras inuit aures ut malum tamquam malum notemus: uæ, inquit, qui dicit malum bonum et amarum dulce. ad iustam igitur indignationem rogamus excitamus atque supplicamus ut baptisteria et altaria, sacerdotium, regulas uindices patrum, zeleris dominum feruentissime, altam pro- 20 uideas ecclesiis saluatoris quietem. quantum enim ex lectione precum et scelerum commissorum, quæ illic referuntur, agnouimus, mercennarius et non pastor probatus est Timotheus. occulte namque, latrocinanter et non regulariter per ianuas sanctarum regularum ad ouium aulas ingressus est. adulter Timotheus, uiuo adhuc sponso in eius sedem uesanissimus insiliuit. homicida Timotheus; particeps est 25 enim eorum qui suum spiritalem patrem et Christum inplacabiliter lacerarunt. sacerdotio indignus Timotheus; abripuit enim, non accepit honorem. incredulo peior Timotheus; negat enim sanctum Calchedonense concilium, sicut per eos quos destinauit, scripsisse dinoscitur, quod nullo modo a decreto sanctorum patrum Nicæa conuenientium dei utique <uoluntate> et <sine> hominum celebratum timore discordat. 30 cui enim eorum qui ibidem congregati sunt, sicut sub Dioscoro in Epheso aduersus bonæ memoriæ Flauianum, terror inlatus est? quis, sicut ibi, dextera calamum figens atque digito demonstrans eos qui ante ianuas obseruabant, aliquid reclamauit aut plagas forte sustinuit? nullus per subsellia semet ipsum abscondit fugiens subscriptionis iniquitatem. hic nouum nil audiuimus; nam neque consentire poteramus. 35 quæ tradiderunt nobis ab initio inspectores et ministri uerbi, trecenti xviii sancti patres qui in Nicæa conuenerunt et Constantinopolim cl et qui in Epheso reuerende collecti sunt, hæc in nobis ipsis et dudum in Calchedone per nos obsignauimus et non hæc in ærem et inaniter sunt soluta, Christo amabilis imperator, sed etiam his litteris mox ad uestram tranquillitatem usi sumus et pæne lacrimis nostram supplicationem, non 40 atramento, conscripsimus, rogantes ac supplicantes et tamquam prostrati præsentis

PW

2 tribus PW 3 una tribus [tribu W^{corr}] PW 4 ad *Surius om.* PW 5 uel uelut W
6 sceleres PW, corr. P 9 oblatum PW, corr. W 10 unam ecclesiam PW, corr. P
12 omne scripsi unum PW 13 sanctionis PW, corr. W 14 Christianæ
scripsi xps PW 17 malim mitissimus 18 dulcem PW 19 alteria PW, corr. P 20 zele-
ris P sceleris W ultam W^{corr} 25/26 enim est W 29 in niceam W^{corr} 30 uolun-
tate—celebratum scripsi et hominum celebrato PW 32 qui PW 33 fingens PW 37 in
nicea W^{corr} cl P om. W et² P aet W aut W^{corr}

ut non sinatis inimicos ecclesiæ sanctas dei ecclesias conturbare, sed et faciatis eas sub quiete consistere et occasionem fieri synodum requirentibus abscidatis. in nullo enim discordamus in rebus in quibus nobis est satisfactum, aut de fide saluberrima dubitamus et si quis adnuntiauerit nobis præter quod accepimus, anathema sit. ex- Gal. 1, 9 pellite secundum quod scriptum est, de concilio pestilentiam et uirum sanguinum Ps. 1, 1, 138, 19 auferte de medio et consacerdotes qui persecutionem passi sunt iniuste, tamquam pii 6 uestro more protegite, ecclesiis sponso proprios redonate et monasteria congregate et sudores sanctæ memoriæ Athanasii et Theophili et Cyrilli, qui orthodoxæ fidei prin- L IIII 940 cipes extiterunt, nequaquam inutiles esse permittite et Proterium sanctæ memoriæ, M VII 580 qui mediator dei fuit et hominum, magna uoce clamitantem clementer audite. celare 10 enim eius sanguinem sicut Zachariæ terra non patitur, ne iterum celans secunda uice Mt. 23, 35 maledicatur.

Petrus misericordia dei episcopus Myrenæ metropolis sanctæ dei ecclesiæ, suscribens rettuli incolumem in Christo longo tempore maiestatem uestræ pietatis exoro 15

Eudoxius episcopus Chomatenus similiter

Cyrinus episcopus Patarenus similiter

Stephanus episcopus Limyrenus similiter

Eudoxius episcopus Acalissenus similiter

Leontius episcopus Araxenus similiter 20

Andreas episcopus Tloeorum similiter

Nicolaus episcopus Acrasenus similiter

Athanasius episcopus Xanthensis similiter

Hypatius episcopus Sidymensis similiter

Pannychius episcopus Ascandenus similiter 25

Anatolius episcopus Olympinensis similiter

Cyrinus episcopus Oenoandenus similiter

Nicolaus episcopus Caunenus similiter

Aquilinus episcopus Padullenus similiter

Nicolaus episcopus Balburenus similiter 30

Aristodemus episcopus Phasilitenus similiter

Eustathius presbyter suscripsi pro Theodoro episcopo Antifellitino similiter et manibus dolente

carporus presbyter suscripsi in loco Palladii episcopi Corydalleni similiter

Gelasius presbyter suscripsi in loco Romani episcopi Bubonensis ciuitatis similiter 35

Nicolaus archidiaconus suscripsi in loco Heliodori episcopi Pinarensis similiter

Timasius presbyter suscripsi in loco Leontii episcopi catateni similiter EXPLIC

xxxiii Domino Christo amabili piissimo atque uictori Leoni Agapitus misericordia dei Christi episcopus uestræ Rodi. De super scepra regni suscipiens, sacratissime et

PW

2 synodum *edd. Romani* symbolum PW 3 fidei saluberrimam PW 6 iniustæ passi sunt W 7 sponsus PW, *corr. W* 8 orthodoxo P 9 inutilis P 10 dei *Surius* fidei PW 11 celans *Wcorr* celens P zelans W 15 exoro P et oro W 17 paterenus P 18 lymere- nus PW 19 acalaidenus PW 21 gleorum PW 27 oenoanden P 30 balburen P 31 phalisitenus W 32 antifellitino P antifallitino W 33 dolentem PW 34 scripserim Carponas pallidii PW 35 bunensis PW 36 narensis PW 37 scripserim Candaneni, *cf. Georg. Cypr. 304* EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *Wcorr*] XXXII W 38 *inscr.* EPISTVLA AGAPITI EPISCOPI METROPOĪ AD LEONEM IMPERATOREM W

inuictissime principum pro munere pietati uestræ collato deum cælestem regem primitiis
 decentibus honorastis. prima enim oblatio et acceptabile sacrificium est ut auriga
 mundi et princeps totius orbis qui sub sole consistit, adorandæ trinitatis fidem seruet
 M VII 581 incolumem et doceat ex his quæ facit et colit, timere et homines deum et talia sectari
 per quæ nostrum seruatur genus, et cogitare pro communi re publica et totius populi
 disciplina, quatenus optima causa pacis et nomen ubique præcelleat et uigeat et non
 instar bestiarum contra suum genus homines singuli rabiem feritatis exerceant. his
 itaque bonis et aliis multiplicibus dudum et nunc per uestrum imperium constitutum
 diuinitus perfruentes omnes oramus innumeris uos conseruari temporibus (uere nam-
 que sacerdos et natura imperator existis), sed et omne genus humanum deo conuenit 10
 supplicare pro imperii uestri longæuitate. nam in principiis uestræ serenitatis
 imperii tantam barbarorum multitudinem manu dextera subiugastis et nimis inporta-
 L III 941 bilem destruxistis, ut perpetuum erigeretis tropæum in omni orbe terrarum et altam
 pacem toto præberetis in mundo. nihilo minus autem et nunc pro humano genere
 cogitatis saluberrimas has litteras et utiles animarum sacerdotibus destinantes, his 15
 quibus ligare et soluere peccata concessum est, communionis sacræ sollicitudinem com-
 mittentes. quapropter conroborati piarum uestræ serenitatis auctoritate litterarum
 ad hoc responsum confidentes accessimus supplicantes deo et uestræ serenitatis imperio
 ut nostras humiles uoces dignemini placanter accipere et si quid tamquam idiotæ
 paululum delinquimus, ueniam condonare. sacræ siquidem et incomparabiles uestræ 20
 syllabæ potestatis et mala quæ incredibiliter Alexandria prouenerunt, et Timothei
 gesta pessima declararunt, qui, sicut aiunt preces oblatæ pietati uestræ a quibusdam
 deoamantissimis episcopis Aegyptiacæ diocesis, auctor tanti sceleris esse dinoscitur.
 super hæc autem et ea quæ satisfactores Timothei fieri postulant, nostræ paruitali
 manifestata sunt. iussistis itaque considerare concilium uestræ prouinciæ Insu- 25
 larum quid sentiat de sancto et uniuersali Calchedonensi concilio. et mihi quidem
 fuit optabile et nimis utillimum secundum uestræ pietatis iussionem cum omnibus
 episcopis nostræ prouinciæ præbere responsum, sed quoniam euocatio quidem et ante
 susceptionem sacrarum pietatis uestræ litterarum et rursus postquam susceptæ sunt
 a me, festinanter effecta est, sed hiemalis temporis qualitas, sicut pietas uestra per- 30
 spicit, eos uenire ad metropolim non permisit, dum tribus milibus aut quattuor milibus
 stadiorum quidam abesse uideantur, necessarium fuit, ne quod impedimentum fieret
 Eudoxio uiro deuoto magistriano præcepti pietatis uestræ ministro ad reliqua responsa
 prouinciarum et commissa, ut uelociter meam sententiam facerem manifestam. hoc
 enim etiam ipse uir deuotus magistrianus compulit adimplere. gradior itaque 35
 M VII 582 dei gratia ad narrationem capitulorum præsentium atque probationem breuitate qua
 possum. memoratus enim Timotheus si talis esse paruerit qualem eum oblatæ
 preces uestræ pietati a deoamantissimis Aegyptiacæ diocesis (episcopis) atque clericis
 esse declarauerunt, non solum inter episcopos siue clericos, sed neque inter fideles
 laicos iuste constituendus est, qui et piorum canonum disciplinam uastauit et Romanam 40
 rem publicam confusione compleuit. uerumtamen quoniam imperialis lex et eccle-

PW

1/2 primitiis decentibus primitiis P 4 et homines *corrupta, coniecerim* ante omne se
 7 feritates PW, corr. W 11 longeuitatem PW 12 tantum P 15 *malim* animabus, *trans-*
fertur ψυχωφελείς 20 incomparabilis PW 22 pessima om. P adiunt W audiunt P
 30 himalis PW, corr. W 30/31 prospicit P prospicit W 33 uero PW, corr. W 35 ūd W
 unde P 36 breuitatem PW 38 episcopis om. PW 41 confusionem PW iuiperiales
 PW, corr. W

siasticarum sanctionum consequentia custoditur, si placet, hoc supplico ut uocetur accusatus sacro uestræ pietatis edicto, quatenus in præsentî conuinci possit coram uestris auribus, quæ circumueniri non possunt, aut coram sancta synodo quæ pro qualitate temporis in ciuitate regia poterit inueniri, si tamen placuerit potestati uestræ, et ita dignam suorum actuum suscipiat ultionem. si uero, quod non credo, in tantis et talibus criminibus accusatus diuinæ iussioni uestræ obœdire noluerit nec ad proprium dominum ita pium mansuetumque principem concurrere festinaret, non solum ab ordine sacerdotii, sed et a deo simul et principe et cunctis hominibus sicut reus erit abiciendus. de sancto siquidem uniuersalique concilio Calchedone imperiali sanctione collecto ad confirmationem quidem atque cautelam orthodoxæ et catholicæ fidei et damnationem atque destructionem prauitatis Eutylianæ, quid dicamus, quando per omnia concordem sensum intemeratæ fidei CCCXVIII sanctorum patrum qui Nicæa Christi gratia conuenerunt, et patrum Calchedone conuenientium reperimus? non enim aliud quidquam præter illam immobilem et fundatam rectæ fidei expositionem eos decreuisse nec aliquod augmentum aut detractiōnem in symbolo sancto fecisse cognouimus, ob quam rem et pæne omnes Occidentalium partium deo amabiles episcopi consentiente sibimet et pariter decernente sanctissimo atque beatissimo Leone Romanæ urbis archiepiscopo litteris propriis et oris sui confessione ea quæ ab ipsis sanctis patribus Calchedone collectis interpretata seu explanata sunt de domini nostri Iesu Christi incarnatione, confirmauerunt atque consignauerunt. unde uestram pietatem suppliciter exoramus ut dum una sit dominatio patris et filii et sancti spiritus et eiusdem fidei uniuscuiusque baptismatis et nos unum atque idem sapimus et in una sancta et consubstantiali et adoranda trinitate baptizati sumus, sicut et dominus noster deus et saluator Iesus Christus sanctis discipulis suis iniunxit, pacem quidem et nunc sanctis ecclesiis conferatis et retinaculum ori adponatis hæretico, quod indisciplinabilem eorum et inobœdibilem arceat intellectum. non enim ad ecclesiarum ædificationem, sed ad destructionem simplicium populorum contentiones excitare noscuntur.

Hæc itaque a mea paruitate mediocriter, ut potui, dicta sunt, tu uero, domine Christo amabilis atque laudabilis, cuius potestas et uirtus in manu domini est, quod tibi reuelauerit deus et in tuo corde fuerit consuete locutus, hoc in omnibus sancire dignare. nouimus enim et credimus quoniam qui te unxit in regem Iesus Christus deus et saluator noster, ipse tibi sicut Dauid et Daniheli suam sapientiam condonauit ad robur quidem et augmentum sanctarum Christi ecclesiarum et ad ædificationem atque constantiam fidelium populorum. tamen acta fuerint apud consacerdotes in concilio apud nos celebrando secundum sacram uestram et adorabilem sanctionem, post non multum uestræ pietati declarabuntur.

Ego Agapitus episcopus Rodiorum orans dominum incolume ualere et longo sæculo conseruari Christo amabile uestræ serenitatis imperium manu mea suscripsi.

EXPLICIT

PW

1 consequentiam PW   3 qua PW   4 potuerit P   5 dignum P   7 festinaret PW,
 corr. W   8 ob P   ordinem PW   principem PW, corr. W   10 cautela PW, corr. W
 12 a trecentis XVIII PW   13 in niceam W^{corr}   17 amabilis PW, corr. W   consen-
 tientes PW   22 sp̄s sc̄i W   23 in Surius ut PW   36 fuerit PW   consacerdotes W^{corr}
 consacerdotis W   consacerdotibus P   39 incolumem PW   40 anabilem PW   serenitates W
 41 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXIII W

xxxiiii Piissimo atque fidelissimo uictori atque triumphatori Leoni principi semper
 augusto Iulianus humilis episcopus Coensis. Ego, domine Christo amabilis im-
 perator, illam sapientissimam monitionem mente percipiens qua dictum est cognosce
 temet ipsum, uolui taciturnitate quiescere et maiorum patrum iudicium sustinere.
 non enim euocationis æqualitas parem rerum seruat effectum, sed quando coactus 5
 cum euocatione concordat, tunc similitudo nominum habet rerum quoque inper-
 L III 943 mutabilem ueritatem. uerumtamen quoniam consulere nos tranquillitas uestra præ-
 cepit de unoquoque capitulo quod continetur in precibus deo amabilium consacer-
 dotum Aegyptiacæ diocesis, manifestam meam paruitatis facio uoluntatem mæstus
 existens et lacrimarum imbribus inrigatus, quid loquar, ignorans, captiuitatem ad 10
 destructionem utique pietatis illatam et pontificis lugens inopinabilem necem. ea
 siquidem quæ in Alexandrina ciuitate commissa sunt, ex ipsa narratione declarant
 animi passionem et ad uindictam tanti facinoris uestram solummodo prouocant æqui-
 tatem. nam constituti ut orbem debeatis gubernare terrarum, indiscipline
 ægritudinem ad interitum perducentem mederi summo studio festinatis, non gladium 15
 euaginantem ad necem, sed interminationis uerbo indisciplinatos regulariter perdu-
 centes ad obædientiæ uoluntatem. sententiam itaque quam contra se Timotheus
 nefandus exigit, sancti canones apertius explanarunt, quos sua tyrannide sæpius
 M VII 584 abnegauit disciplinam ecclesiasticam confundendo et iniurias inferendo, inimicus
 nescio quo modo totius Christianitatis effectus. captus enim in talibus uestram 20
 iustitiam debet experiri solummodo, quoniam ad magnitudinem commissorum eius, sicut
 in precibus continetur, potestas ecclesiasticarum non sufficit sanctionum. pando
 siquidem uestræ potentiæ et quid de sancto Calchedonensi concilio sentire dinoscor.
 hoc etenim nullatenus a ueritate discordat, quoniam fidem traditam a sanctis beatisque
 trecentis xviii patribus consona uoluntate diuina inspiratione firmauit, non dogma 25
 aliud introduxit, non alterum symbolum, non uanam expositionem, non dualitatem
 unigeniti filii dei neque nouitatem aliquam celebrauit, sed per omnia consonat etiam
 sacro concilio cl sanctorum patrum pariter et Ephesio, cui præsederunt ter beati
 et sanctissimi patres Cælestinus Romanæ pontifex ciuitatis et Cyrillus Alexandrinus
 episcopus. supplicamus igitur uestræ potentiæ ut inuiolabiliter conseruetis ea quæ 30
 a Christo per ipsum de ipso bene sunt constituta. ubi enim tantorum erat con-
 gregata multitudo pontificum et sanctorum præsentia euangeliorum et frequens
 simul oratio, illic creaturæ totius opificem inuisibili uirtute credimus fuisse præsentem.
 terror enim tunc nullus fuit imperialis auctoritatis, quoniam sanctæ piæque memoriæ
 Marcianus amoris diuini diademate coronatus, spiritalem quoque suscipiens curam, 35
 festinauit apostolorum dogmata confirmari (a) præsulibus ecclesiæ, desiderio fidei
 accensus orthodoxæ. quem cum uestra pietas imitatur, et uictoriam contra bar-
 baros adipiscitur et ueritatis quoque destruit inimicos.

Iulianus humilis episcopus definiens rettuli   EXPLICIT

PW

I *inscr.* EPISTVLA IULIANI EPISCOPI AD LEONEM IMPERATOREM W 2 augusti P 4 taciturni-
 tatem PW, *corr.* W maiorum *Surius* malorum PW 5 coactus = ὁ συναχθεὶς 7 con-
 solere PW consolari W^{corr} 8 dñi PW 11 destructionem *Surius* instructionem PW illa-
 tam P illa tamen W illam tamen W^{corr} 15 mediri P festinatis *scripsi* festinantes PW
 16 interminationes PW 18 nefandum egit P sc̄i canones P sc̄iones W tyrannidem PW
 20/21 uestra iustitia PW 22 in *om.* PW, *corr.* W 28 cl P et W 29 romani P 34 im-
 periales PW, *corr.* W 36 a *om.* PW 37 que P emitatur PW, *corr.* W 39 retulit W
 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] xxxiiii W

xxxv Piissimo et Christianissimo et iuste a deo potestatem totius orbis et dominationem sortito uictori semper augusto Leoni concilium humilium episcoporum gratia Christi et nutu uestrae tranquillitatis in Cyzicorum metropolim celebratum, quae est Hellispontinae regionis. Quantum ad fidem tuam, Christo amabilis atque piissime 4 principum, * * neque sermo ad fauorem esse ualebit aequalis, claret enim quoniam L IIII 944 diuina pietas apud uos potius gubernat imperium. nam propter eius fidei constantiam uoluntatem requiritis sacerdotum, quatenus ex omni concordia uenerabilis fidei iura seruentur. unde studio uestrae serenitatis Christus omnium dominus praebet effectum. igitur sanctioni uestrae pietatis omni uirtute et celeriter ministrantes 9 ea quae nobis cum magna deliberatione atque consilio placuerunt, per has mediocres M VII 585 litteras indicamus. sacras etenim uestrae mansuetudinis litteras relegentes directas nobis per Eudoxium uirum deuotum magistranum mox in ipsis principiis inuenimus fulgere pietatem et maximum uestrae serenitatis et fidele certamen, super haec autem et de morte sacerdotis inquisitionem illic positam, quam homicidae quidam non timuerunt suo iure committere in sanctae memoriae Proterium Alexandrinae ciuitatis episcopum. 15 et sicut positum est in precibus eorum qui et post mortem eius animam uenerantur, ipsum quidem perimere in sanctissimo baptisterio non timuerunt per totam ciuitatem trahentes, post haec autem igni eius reliquias contradentes cinerem in uentos dispergere praesumpserunt, quod peccatum omni quidem tragœdia et quibuslibet fabulis aut huiusmodi figmentis uerborum poeticorum uidetur inmensius et 20 nihil horum lamentationi Hieremiae secundum. quis etenim sensum habens non clamet hos praesumptores crudeliores esse quam bestias, quae tamen post mortem se in consanguineis nesciunt uindicare? quis autem mortuum ita uiolare praesumens uel solo nomine sit acceptabilis Christianus? sacerdotis autem sanguis uelocem habuit ultionem a domino Christo, quem sacerdotii esse constat auctorem, sicut in sanctis 25 docemur scripturis quia sanguis sancti Zachariae Hierusalem non esse pertulit impunitam. Mt. 23, 35 qui et si fuisset aliquid ab eo contra leges factum quod possit eum facere dignitate episcopatus extraneum, oportebat non homicidis manibus, sed legum iudicio sacrarum et ciuiliū haec finiri. ergo quod in eo praesumptum est, si ueritas precibus inest, ualde crudelissimum esse dinoscitur, uestra tamen hoc solummodo, maxime 30 principum, uindicta indiget aut certe clementia. et praecipue quidem ciuitati Alexandrinae parcendum est, sicut etiam perspicit uestra tranquillitas; si uero etiam populum qui indisciplinationem aestimat esse legem, oportet sine emendatione dimitti, et hoc in uestra pendet pietatis arbitrio. Timotheus autem, qui nunc Alexandriae est constitutus episcopus, sicut in precibus continetur, in ea sede permanere non 35 potest, si uere amisit presbyterii dignitatem et habuit cum iusta damnatione simul exilium, quae tamen rursus non ex concilio sanctorum patrum regulariter sunt abolita. deinde cum secundum sacras regulas episcopi consecratio celebretur conuenientibus can. Nicæn. 4 prouinciæ cunctis episcopis et si per aegritudinem forte aut pro aliis necessariis et ineuitabilibus causis absentes sint, propriis tamen litteris ordinationi factae consentienti- 40

PW

I *inscr.* EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W xpianissime P potestate PW 1/2 dominatione PW 5 lacunam indicaui, supplementum incertum
 7 requiretis P requiritis W 10 mediocris PW, corr. W 15 poterium P proteritum W
 15/16 epō PW 18 contrahentes PW, corr. W 21 lamentationem PW 24 solo nomine
Surius solomone P salomone W sacerdotes PW, corr. W 25 esset PW 26 docemus W
 27 quia W^{corr} 30 dinoscetur PW, corr. W 32 prospicit PW 33 indisciplinatione PW
 34 pendit PW alexandrinae PW 35 in¹ om. PW, corr. W 36 uere scripsi uera PW uero W^{corr}
 presbyterii W^{corr} prbī W pb̄ P 39/40 inuitabilibus W 40 facta P

bus, si duo homines, et hi quoque damnati, Timotheum ordinauerunt nequaquam Aegyptiaco consentiente concilio, superfluum est huiusmodi hominem in episcopatus ordine permanere, si tamen, ut diximus, preces nequaquam a ueritate discedunt. L III 945 sed et petitiones pro eo uestræ tranquillitati porrectas legentes inuenimus gratiarum actionem apud uestram pietatem factam et post hæc propriæ fidei expositionem. 5 dixerunt enim sanctam quidem synodum Nicæa factam suscipere et secundum eorum expositionem se credere, centum quinquaginta uero reuerentissimorum episcoporum concilium et quod pridem Calchedone celebratum est, penitus ignorare. unde huiusmodi sensus ostendit eo quia contrarii cultores sint sanctorum episcoporum qui in toto orbe consistunt. nam si concilium factum contra hæreses respuunt, quale 10 est CL sub Nectario sanctæ memoriæ in maxima ciuitate regia <e> diuersis prouinciis congregatum, palam est quoniam illas hæreses prohibere nolunt, sed eas potius amplectuntur quas sanctissimi patres hæc pie constituentes anathemati subdiderunt. denique prima regula in eis est posita quæ anathematizat apertis sermonibus hæreses uniuersas. qui ergo hanc synodum refutant ita sanctam ac uenerandam, quam præ 15 omnibus quidem ueritas confirmauit, deinde et beato tempore robur accepit, certum est quia non in uno capitulo sustinent scandalum, sed in multis hæresibus languere noscuntur. nam qui legem ueritatis adiutricem refugiunt, aperti sunt ueritatis ipsius inimici, quando hanc synodum, quam se ignorare confingunt, etiam Timotheus deo amabilis tunc Alexandrinæ ciuitatis episcopus, uir anima uenerandus, una cum 20 eis præsens et ipse firmauit. post autem eorum maximam ignorantiam de ineffabili humanatione damnamus, quia dum a Cyrillo sanctæ ac beatæ memoriæ et ipso Alexandrinæ ciuitatis episcopo diuinas litteras doceri putentur, aut definitiones ab eo diuina inspiratione de ineffabili humanatione expositas ignorarunt aut hactenus sub pietatis figmento latuerunt, quando sanctæ memoriæ Cyrillo usque ad mortem 25 communicauerunt et post eius terminum diuersa sentire noscuntur. nos igitur mox syllabas pietatis uestræ suscepimus, congregati uestræ tranquillitati significamus quia nouimus Calchedonense concilium fuisse secutum expositionem trecentorum XVIII sanctorum patrum qui in Nicæna urbe conuenerunt, adsedente quoque tunc temporis ipsi uenerando concilio sanctæ piæque memoriæ Marciano et sacratissimo Christianissimo 30 moque senatu. unde sanctorum patrum sequimur per omnia uoluntatem.

Nos ergo uestræ pietatis iussionibus omni uirtute et uelociter ministrauimus; dominus autem omnium et protector Christus conseruet uestræ pietatis imperium, ut ad tempora longa procedat, quatenus uestra tranquillitate salua in pace dei sanctissimæ ecclesiæ et totius orbis terræ consistat. 35

Euethius humilis episcopus metropolis Cyzici incolumem propter omnes uestram M VII 587 pietatem et longo tempore conseruari sanctam et consubstantialem deprecans trinitatem suscripsi

Petrus episcopus Dardani similiter

Timotheus episcopus Germensis similiter 40

Thalassius episcopus Parii similiter

PW

6 d̄d̄ W dum P	in nicea W ^{corr}	9 quod W ^{corr}	10 heresis PW	11 CL P et W
regia ex diuersis <i>Surius</i>	regia diuersis PW ^{corr}	regi aduersis W	12 palum W	17 sustinet PW
languore W langore P	20 ciuitates P	23 definitionis PW, corr. W	24 et expositas PW	
27 suscipimus PW, corr. W	30 ipse PW	32 omnium uirtutem PW	34 uram P ^{corr}	
tranquillitatem PW, corr. W	saluam P	35 terra PW, corr. W	36 metropoli PW	
41 thalassius PW				

Dauid episcopus Adrianæ similiter	
Pionius episcopus Troadis similiter	
Alexander episcopus Occæ similiter	
Theosebius episcopus Ilii similiter	4
Hermias episcopus Abydi similiter	L IIII 946
Patricius episcopus Adrianotheres similiter	
Sozomenus episcopus Mileti similiter	
polytenus episcopus Scipseos similiter	
Sabas episcopus Pioniæ similiter	
Armonius episcopus Lampsaci similiter	10
Iohannis episcopus Pœmanenus similiter	
Domninus episcopus Varenus similiter.	EXPLICIT

xxxvi Piissimo et Christianissimo imperatori uictori semper augusto Leoni Iohannis Gregorius Auxentius Eustathius Epiphanius episcopi primæ Armeniæ in domino salutem. Deus uerus dominus noster Iesus Christus semper optima naturæ humanæ 15 dona concedens nullum tempus sine sua prouidentia dereliquit. qua gratia etiam nunc fidei ueræ prospiciens, quæ nostræ salutis spes est, in te pio et Christiano principe quodam secundo Dauid cornu imperii reclinauit. quem sibi nouit religiose a cunabulis seruiturum, hunc sua sententia in omni orbe terrarum imperare sanciuisset, quatenus ex uestro imperio profluerent bona subiectis et ubique pietatis prædicatio præualeret 20 uestra utique mansuetudine nihil aliud præter fidem sceptris regalia iudicante. quarum rerum testis est et præsens zelus et studium illa firmandi, unde firmitas uestri accedat imperii. a deo namque unctus in regem mox ei qui unxit, ipsa principia commendasti optime satis cogitationibus simul et uocibus ei deseruiens et ut hæc bene consistenter, præ ceteris omnibus apud cunctos pro fide orthodoxa decertatus es, omni 25 scilicet mala secta prorsus expulsa atque sublata, ad idem conuenientibus et ad inuicem concordantibus qui nuper quod fieri non oportuerat, uidebantur esse diuisi. quia prospicit uestræ pietatis intentio, ad unam reduxistis ecclesiam non solum eos qui per dissensionem noua passione languiebant, sed etiam eos quorum erat a priscis temporibus mens corrupta et a recta et regia uia recedentes ad loca praua et spinosa 30 blasphemi erroris abierant, ut secundum euangelicam uocem omnis ecclesiæ unum M VII 588 ouile consisteret et unus pastor dominus Christus esset. sed hæc quidem omnia pro- Ioh. 10, 16 ueniant in uestro semper imperio; quia uero et meæ simul humilitati piis litteris estis iubere dignati ut quid sentiam de his quæ Alexandria facta sunt, manifestem, licet [et] exaggeratio rerum ibi gestarum neque sententiæ tribuit facultatem caligine rerum 35 tristem mentibus obumbrante, hoc tamen uobis insinuo quia si uera sunt quæ in precibus religiosissimorum episcoporum et clericorum Aegyptiacæ diocesis continentur et auctor Timotheus inuenitur tantorum et talium scelerum, quæ propter nimietatem, ut arbitror, non creduntur, alienus sacerdotio cum his qui similia perpetrarunt,

PW

5 hermia P	6 similiter om. P	7 sozominus PW	meleti PW, est Μηλιτουπόλεως
8 coniecerim Polyzelus	9 pianæ PW	11 pœmaneus PW	12 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W ^{corr}]
xxxv W	13 <i>inscr.</i> EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W.	14 Maxentis p. 71, 7	17 quo PW
orbem PW, corr. W	22 testes PW, corr. W	26 ad ¹ scripsi et PW	28 unum—ecclesias PW, corr. W
32 ouilem PW	33 simul W semper P	humilitatis PW	34 in alexandria W ^{corr}
feste PW	35 et <i>deleui</i>	39 alienus a W ^{corr}	mani-

apud sanctos canones iudicabitur. et hæc quidem de his quæ Alexandria gesta sunt, cum sancto concilio quod mecum est, deliberans religiositati uestræ significauit; fidem uero solam trecentorum XVIII sanctorum patrum qui dei gratia conuenerunt in Nicæna urbe sub piæ memoriæ principe Constantino, seruamus, qua ab infantia sumus inbuti
 L IIII 947 et in sacerdotio alios inbuere nouimus quamque et post hæc CL episcopi congregati
 in ciuitate regia firmauerunt et propriam iudicarunt et ipsa sibi cooperatrice utentes et doctrina diuinitus inspirata, sancti scilicet spiritus, blasphemias et zizania radicitus amputantes quamque nihilo minus et definitio a sancto Calchedonensi concilio explanata firmauit, præcipue repugnans uesaniæ nefandi Nestorii et sanctam synodum quæ Ephesi est celebrata, confirmans, cuius præsules fuerunt deo amabiles et sanctissimæ
 10 memoriæ Romanorum et Alexandrinorum episcopi Cælestinus et Cyrillus, qui maxime aduersus sceleratam blasphemiam Nestorii suis responsionibus doctrinisque claruerunt, quorum epistolæ aduersus eundem impium Nestorium et <ad> Orientales uniuersos datæ et ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo contra eundem Nestorium anathemata
 15 proposita sunt firmata atque roborata. igitur indicamus prolatam definitionem
 a sancto Calchedonensi concilio non sicut fidei symbolum, sed sicut definitionem esse positam ad peremptionem Nestorianæ uesaniæ et exclusionem eorum qui salutem incarnationis domini nostri Iesu Christi denegare noscuntur, ut agnoscant omnes qui ob hoc scandalum patiuntur, quia neque nos post orthodoxum symbolum CCCVIII sanctorum patrum aut augmentum aut deminutionem in his quæ sic perfecte et a
 20 sancto spiritu sunt definita, suscipimus <et> fidem aliam nescimus, quia neque est nec patimur hoc audire, licet quidam esse dicant. si uero quibusdam uolunt calumniari uerbis, etiam hoc uestræ serenitati indicare confidimus quoniam ea quæ illis
 M VII 589 uidentur esse dubia, ad intellegendum sic respicere noscantur affectum. sunt enim quædam in definitione quæ <si> recte intellegantur, orthodoxa sunt; si uero aliquis
 25 ea aliter uelit inspicere, inueniet hanc sensus dubios parientem. multi siquidem et scripturas diuinas non intellegentes sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemias dogmata genuerunt, quos dominus Christus sua clementia et sacra pietatis uestræ prudentia diligentiaque conuertat et rectæ prædicare uerbum ueritatis edoceat et hoc sapere quod sancta catholica dictat ecclesia, cuius caput quidem est Christus, uos autem
 30 robur ac fundamentum imitantes immobilem Christi petram, super quam omnium creator ecclesiam suam ædificans omnibus Christianis pietatis requiem condonauit. qui etiam uestram serenitatem semper conseruare dignetur in talibus uigilantem et insidiantem bestiam Christi ouilibus a sæptis fidei orthodoxæ repellentem. credimus enim quia postquam nostris litteris hæc indicauimus, cuncta ueritatis uia et
 35 omnis modus uestræ panditur pietati quatenus sopiantur scandala et ad fidem rectam membra discordantia reducantur domino Christo de super quadam inspiratione uestram tranquillitatem ad bona omnia deducente.

Iohannis episcopus misericordia dei Sebastię metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea suscribens secundum sanctionem uestræ pietatis prædictam epistula mea
 40

PW

1 in alexandria *W^{corr}* 4 orbe *PW* 5 cl *P* et *W* 12 sceleratum *P* 13 et ad
scripsi et *PW* ad *W^{corr}* orientalis *PW*, *corr.* *W* 14 anathema *PW* 18 ut *scripsi* et *PW*
 19 a trecentis XVIII *PW* 21 suscepimus *PW*, *corr.* *P* et *addidi* 23 confundimus *PW*,
corr. *W* 24 intellegendum *W^{corr}* affectum *scripsi* effectum *PW* 25 si¹ *addidi* si² *del.* *W^{corr}*
 aliqui *W^{corr}* 26 uelint *W^{corr}* spicere *PW* aspiciere *W^{corr}* hanc *scripsi* hæc *PW* sensus *PW*,
corr. *W* multis quidem *PW* 28 suæ clementiæ *PW* 30 dicta *PW*, *corr.* *W* 31 emi-
 tantes *PW*, *corr.* *W* 38 deducentem *PW* 40 meam *W*

sententiam nuntiaui, quam habeo pro fide trecentorum XVIII sanctorum patrum in Nicæa conuenientium, quam et sanctum Calchedonense concilium confirmauit, simul et pro Timotheo, quem preces his aduersarium ostenderunt, et conseruari uestram L III 948 potestatem temporibus longis exopto

Iohannis episcopus Nicopolitanus similiter 5

Gregorius episcopus Sebastopolis similiter

Maxentis episcopus Varissæ similiter

Eustathius episcopus Coloniae similiter

Epiphanius episcopus Satalenus similiter EXPL

XXXVII Religiosissimo et piissimo et Christianissimo imperatori semper augusto Leoni 10 Otrius Acacius Iohannis Adelfius Hormisda Longinus secundæ Armeniæ episcopi in domino salutem. Deus qui glorificantes se glorificat, secundum cor suum apicem I Reg. 2, 30 uestræ tranquillitatis inueniens inexpugnabilem palmam et honorem fidei consistentem placidus præbuit uobis, Christianissimi principum, super omnes homines sine prohibi- 14 tione aliqua potestatem. insurgentes enim inopinabiliter subdidit uictoriis atque in- M VII 590 comparabilibus triumphis et uestram pietatem excellentissimis honoribus exornauit, inutilata et sine litigio et ab aliis indiuisa præbens sceptrum uestri imperii, ut firmas atque claras in uobis diuinas seruantes formas optima uoluntate seruetis. bonum enim circa dominum deum fauorem uobis habentibus, mansuetis nutibus ad legalem et mirabilem uitam conuersationemque deducitur quidquid sub sceptrum uestri imperii 20 gubernatur; æquam uero sortem salutis uestræ utilitati reliquorum hominum ponentes inconcussam catholicis totius orbis ecclesiis pacem sine tumultuatione confertis et dei clementiam imitantes neque paruulos humilesque despicitis, quando per commodum condensationis summitatis culmen ad nos etiam pro fidei causa deponitis sociosque nos, qui pro abiectioe nostra nihil in terra sumus, inter uestras accipitis curas, non 25 egentes conlationem nostram et in hoc utique magnitudinem incomparabilis dei clementiæ demonstrantes. quapropter quoniam iussi sumus, ultra nos quoque præsumimus et quid sentiamus, uestræ pietati suggerimus. nos igitur, uenerabilis imperator, in ultimo mundi loco degimus multo spatio a regia ciuitate distantes, sed uestræ potentiæ in nullo diuisi fauore circa fidem equidem rectam sententiam posside- 30 mus, ad sermones uero contentionum linguas habemus segnes. cohabitamus enim circa Armenios barbaros, fideles quidem, sed recte Romano eloquio non utentes, breui quodam ab eis spatio, magis autem intercessione Eufratis fluminis separati, et propter frequentem barbarorum permixtionem longos nequiuimus proferre sermones, uitamus autem etiam doctrinas extraneas proferentes, quia eloquia quidem sancti spiritus 35 rennuunt et propriam doctrinam in euangelicis eruditionibus adferre noscuntur. nos etenim secundam inhabitantes Armeniam una et immobili utimur uoluntate et in una fide consistimus, communiter omnes et seorsum singuli pro uestra maiestate ad deum facientes orationem ab omni hærese et lingua blasphema separati unamque doctrinam

PW

7 Auxentius p. 69, 14 9 athalenus P ataleni W EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}]
 XXXVI W 10 XXXVIII P inscr. EPISTVLA SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERA-
 TOREM W 11 longius W armianiæ P amianiæ W arminiæ W^{corr} 15/16 comparabilibus PW
 19 abentis P habentes W nutibus Baluze notibus P noctibus W 20 uestri om. P 21 guber-
 nator PW, corr. W æqua—sorte PW ponens PW 23 emitantes PW, corr. W 24 con-
 discessionis P summitates PW sumitis W^{corr} 26 magnitudine W^{corr} 28 pietatis PW,
 corr. W 29 degemus P 33 intercisione W eufrates PW, corr. W 37 secundum PW
 38 in communiter PW

super omnia claram a sanctis trecentis XVIII patribus percipientes patrum fidem in-
 L IIII 949 uiolabilem conseruamus, quæstiones uero de deo tamquam inutiles et nostra cogi-
 tatione superiores effugimus et aliud quidquam aut <sentientes aut> dicentes ualde
 declinamus a superfluis quæstionibus abstinentes et lectiones impias refutantes ab
 eorum prauitate inimica ecclesiæ sumus extranei et triticum fidei a zizaniis separa- 5
 tum uobis fidelibus imperantibus conseruamus, in traditione patrum doctrinæ suffi-
 cientiam possidentes et nihil superuacaneum quemquam loqui sinentes. superflui
 namque perscrutatores diuinarum rerum et dogmatum quæsitores et quasi pietatem
 M VII 591 suis syllabis comprehendentes cum loquuntur aut aliud quicquam de scientia diuina
 delinquunt, eleuantur mox contra deum et uolens unusquisque aliquid constituere 10
 propriam fidem scribit, a catholica ecclesia semet ipsum abrumpit, rectis dogmatibus
 contradicit, fideles et fortiter instantes et manentes in fide uehementer inpugnare
 nititur et lingua propria debellatur. unde ne sæpius aduersitate diaboli diuisi et
 in multas discreti sententias rectam patrum inminuamus fidem, propugnatores uos
 fidei, quia immensis iam beneficiis dei imaginem conseruastis, deus instituit quatenus 15
 contra operantes scandala uestra obicientes auxilia atque solatium laborantibus in
 euangelio conferentes triumphum cum eis pariter habeatis. sancta siquidem et
 catholica ecclesia euangelicam percipiens fidem, in qua tu quoque uocatus es, piissime
 principum, et confessus bonam confessionem in ea consistis atque traditiones tenes
 quascumque percepit, et uocante Iesu Christo non poteris amoueri, ab iniquis autem 20
 comprimitur quidem, non tamen adnihilatur, sed floret potius pietatis inlustrata dogma-
 tibus et uestra simul inradiata fide suscipit bella hostium sibi placentium et eorum
 mala consilia nihilo minus auersatur, peregrinis et uanis doctrinis per diuersa non
 fertur. omnibus enim blasphemias impietatis initium est languor pessimus, quo
 se magis amare uolunt. unusquisque enim horum uocationem Christi ad nomen 25
 proprium transferre uolens iniquas blasphemias aduersus Christum eructuare dinosci-
 r Ioh. 2, 19 tur; qui ex nobis fuerunt, non manserunt nobiscum. a recta namque et regia digressi
 uia et redemptorem nostrum Christum impudenter abnegantes et ipsi uocatione qua
 uocati sunt, facti probantur exortes et obædientes sibimet impie suum haberi uocabu-
 lum pro Christiana religione fecerunt, qui non in alia baptizati sunt fide aut alios 30
 Christi discipulos habuerunt alium modum baptismatis introducentes aut Christum
 Eph. 4, 5 alium prædicantes. unus enim dominus, una fides, unum baptisma, quidam
 uero imitantes Iudæ uoluntatem a semet ipsis blasphemias malitiam genuerunt et
 Christi uocabulo cum ipsa pietate priuati eos qui sub eorum nomine crediderunt, suo
 nomine uocari quadam deceptione fecerunt. hinc enim trecenti XVIII patres fidem 35
 in diuersis corporibus habentes unam confidenter bellum pro pietate gesserunt et
 ueritatem nimis mansuetissime defendentes et mentem uesanam hostium ecclesiæ
 reuelantes eos quoque qui et tunc simul erant, et nos qui post multum tempus sumus
 exorti, symbolo fidei ad ueritatis iura perducere non quiescunt. <id> enim acceden-
 L IIII 950 tibus ad baptisma tradimus quod et accepimus, non augmentum aliquod facientes aut 40
 detrimentum <in> hoc. huic namque doctrinæ nihil adfectione minus est. contra
 omnes itaque abominandas hæreses ueritatem confidenter opponimus, ne uelut in-

PW

3 sentientes aut *addidi* 4 abstinentes *scripsi* abstinemus PW 7 quamquam P 8 di-
 uinorum PW 10 unus quis PW 11 proprium PW, *corr.* W scribet PW 20 autem *nescio*
an delendum sit 25 unus quis W 29 probatur PW, *corr.* W extorres *W^{corr}* simet PW,
corr. W habere PW 33 emitantes PW, *corr.* W 36 unum *W^{corr}* 37 defedentes W,
corr. W defentes P 39 id *addidi* 41 in *addidi* adfectionem PW, *corr.* W

præparati secundum scripta spiritalia condemnemur. et eis quidem qui sacrilegium M VII 592
in diuinas perpetrant scripturas et corda sibimet faciunt adhærere simplicium, nos cf. Mt. 25, 10
qua possumus uirtute resistimus; nerui uero simul et arma ecclesiarum et uirtus uos
estis, Christianissimi principum. nam et beatæ memoriæ Constantinus princeps
militiæ omnipotentis Christi trecentos XVIII sanctos patres habens armigeros et domi- 5
nico bello uincens maximus quidem apud regem regum apparuit, in omnibus autem
dei ecclesiis tempore longo et obliuione memoriam possedit fortiolem et ab omni pio
ore laudatur. igitur quasi paternæ succedentes hereditati sacratissimi principes
qui scepra illius susceperunt, in synodo centum quinquaginta patrum et fidem trecen-
torum XVIII patrum piis et deo decibilibus sanctionibus firmauerunt et inuentorem 10
nouorum dogmatum confunderunt, inanem depellentes ab ecclesia pestem, æqualem
patris et filii et sancti spiritus substantiam uirtutem atque diuinitatem adnuntiantes,
in nullo dignitate auctoritate aut dominatione penitus imminuta. rursus ergo
diabolus arma suæ malitiæ Nestorii linguam exacuens in duos filios diuidere unum
et solum Christum nefanda uoluntate præsumpsit et rem unitatis ueræ dissoluens seor- 15
sum in hominem et seorsum in deum Christum filium dei uiui impia machinatione
discreuit. quo facto mox beatæ memoriæ Cælestinus Petri sedis sententiæque suc- Mt. 16, 16
cessor et Cyrillus Alexandrinæ ciuitatis episcopus et Acacius magnus noster pater et
doctor cum multitudine patrum sibimet adgregata sapientes impetum contra ueri-
tatem factum destruentes inuentorem mendacii cum ipso mendacio pariter expulerunt 20
et sanctorum trecentorum XVIII patrum fidem roborauerunt. sed neque hac dia-
bolus deuictione confusus dogma Valentini olim sopitum per Eutychem denuo reno-
uauit surrexitque dicens cæleste corpus adsumpsisse dominum Iesum Christum et ad
homines aduenisse. quem si fas esset, callidum uerbis, non uero intellectu conten-
dentem, ut non dicam dogmatum nummularium, ut cum corpore ad cælos educeretur, 25
ostenderemus ei dominum gloriæ figuras clauorum in manibus habentem et his potius
quam inaccessiblei luce fulgentem. in carne enim is qui semper est, apparuit;
factus est ex muliere creator omnium, factus sub lege, ut eos qui sub lege erant, Galat. 4, 4. 5
redimeret, ut filiorum adoptionem reciperemus. pauper factus est, 2 Cor. 8, 9
cum esset diues, et participationem meæ carnis elegit, ex semine Abrahæ factus Hebr. 2, 16. 14
[est] et sanguine et carne participatus, proxime nobis uniens et compaginans in unum 31
diuinæ naturæ peccatricem nostram ex transgressione naturam. caro enim et Luc. 24, 39
ossa secundum euangelistam deum ostenderunt et deus in carne et ossibus mani-
festatus est, ut cum a uita nostra mortalitas sit absorpta, nequaquam sit iam mors 2 Cor. 5, 4
uita uiuente per mortem. uiuus enim dei sermo in morte semet ipsum ostendens 35
quia uita est, mortem nequaquam esse declarauit et robur atque integritatem suæ præ- M VII 593
sententiæ demonstrare uolens ad discipulos ait: palpate me et uidete quia spiritus L III 951
carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere, factus utique secundum 38
nos homo, qui permansit deus, mediator effectus dei et hominum, primitiæ dormien- 1 Tim. 2, 5
tium, primogenitus ex mortuis, secundus Adam, caput corporis ecclesiæ. ait nam- 1 Cor. 15, 20. 47.
que propheta: et homo est et quis agnoscet eum? quod enim ait et homo, et Col. 1, 18
Ier. 17, 9

PW

1 condemnemus PW 8 principis PW, corr. W 10 docibilibus Wcorr 13 dignitatem
auctoritatem aut dominationem PW imminuta P imminutum Wcorr 14 militiæ P diuire P
17 factos PW, corr. W 19 multitudinem PW aggregata Wcorr adgregatam PcorrW adgregatum P
23 dñi P 24 intellectum PW, corr. W 25 ut² Surius et PW 26 ostenderimus PW
fixuras Baluze 27 inaccessiblei PW, corr. P carnem PW, corr. W 31 est deleui 32 ex
transgressionem P extra gressionem W 34 obsorta P nequam PW, corr. W 35 uiuus P cuius W

augmentum (per) adsumptionem ostendit et eius qui est, et futuri in sæcula diuinitatem interpretatur. eum itaque adoremus Christum, qui et dispensatiue pro nostra salute suscepit carnem passionis et diuinæ nobis impassibilitatis iura donauit. sic enim concilium sanctorum patrum Calchedone celebratum sapiens et trecentorum XVIII patrum inuiolabilem et intemptabilem custodiuit fidem et fortiter ineruditi uiri 5 fatuitatibus resistens catholicis ecclesiis in toto orbe fundatis contulit bona pacis, cum quibus nos quoque in uno corpore congregati per fidem uestrum imperium inmutilatum et ad filiorum filios peruenire ab omnium domino deprecamur. si uero quidam decerpentes congruentias syllabarum conpositionesque uerborum bella et lites mouere temptant aduersus ecclesias, deus restitit eis; nos autem intentionem exponen- 10 tium fidem et mentem probantes nequaquam a uerborum conpositione recedimus, sed et propugnatores dogmatum et perfectos custodes fidei trecentorum XVIII patrum habemus sanctos patres Calchedone collectos et sicut et ipsos trecentos XVIII patres honoramus. nihil enim adicientes illorum symbolo os obnoxium multis suppliciis damnauerunt. igitur sanctionem pietatis uestræ suscipiens una cum sanctissimis 15 episcopis nostræ prouinciæ relegensque preces ab Alexandrinis clericis uestræ maiestati porrectas priores atque posteriores in prioribus quidem inuasionem ouium factam Num. 16, I. 13 contra pastorem fleui et contra ipsum sacerdotium seditionem noui Dathan et Abiron nimis ingemui. pudor enim cunctus per arrogantiam est expulsus, omnis lex et timor imperialis et iudicium est contemptus et sacerdotales sanctiones uexauerunt nefan- 20 dissimæ uoluntates manus contra sacerdotes armantes, quas debuerunt optime temperare et donum perceperunt dignum suæ salutis pignus. habens etenim mentem ratione priuatam, sicut precibus sumus edocti, si tamen ueræ sunt, sceleratus Timotheus principatus amorem utilitati præponens ad res nefandas accessit sedibus non sibi competentibus inruens adhuc uiuo ecclesiæ sacerdote dispensationemque ecclesiæ 25 petulanti uoluntate diripiens et principium sacerdotii faciens sanguinis effusionem, sed etiam sanctarum gregium cædis factus occasio inpudenter custodem constituit semet M VII 594 ipsum, qui neque uocari dignus est Christianus, quando cruentis manibus uenerabilia mysteria non dubitat impia præsumptione contingere et post damnationem illam operari quæ (neque) eum neque alios agentes sanctorum patrum regulæ uidere per- 30 L IIII 952 mittunt. qui [neque] non sustinens ut secundum regulas ordinaretur ecclesiasticas et ab his qui simili castigationi uidebantur esse subiecti, factus episcopus ab omnibus ecclesiis semet ipsum excommunicasse dinoscitur quasi faciens diuinæ gratiæ donis iniuriam. deinde cum non ualeat curare quæ ab eo male præsumpta sunt, si tamen quæ de ipso dicta sunt, cum ueritate concordant, patrum conciliis obloquitur et cum 35 ei mala patriæ non sufficiant, omnes conturbare temptat ecclesias, quasi potestatem habens gerendi quæcumque uoluerit, et neque uiuis neque mortuis præsulibus parcat ecclesiæ, sed quasi contra omnes potestatem impietatis adeptus primum CL patrum synodo derogat, quam spiritu diuino statuit sedes Alexandrina. quod mihi fecisse uidetur, ut effugiat homicidii adulteriique supplicia, illic namque in ipsis principiis 40

PW

1 per <i>addidi</i>	2 adoramus P	3 carne PW, <i>corr.</i> W	inpassibilitatis PW,
<i>corr.</i> W	5 ineruditus uiris <i>W^{corr}</i>	6 orbem PW, <i>corr.</i> W	9 congruentia PW
positionisque PW, <i>corr.</i> W	11 conpositionem PW, <i>corr.</i> W	12 perfectas PW	custo-
dis PW, <i>corr.</i> W	13 habemus et <i>W^{corr}</i>	17 prioris atque posterioris PW, <i>corr.</i> W	19 cunctos W
20 sacerdotalis P	sanctionis PW, <i>corr.</i> W	21 debuerant <i>W^{corr}</i>	23 scelaratus P
PW	25 sacerdotem PW, <i>corr.</i> W	28 dignus PW ^{corr} dignatus W	29 contigere PW,
<i>corr.</i> W	30 neque ¹ <i>addidi</i>	31 neque <i>deleui</i>	32 similia castigatione PW
39 sedis PW			38 CL P et W

contra homicidas excommunicationis decreuerunt pœnam. non suscipit autem sanctum et uniuersale Calchedonense concilium nesciens quia etiam ante hoc a trecentorum XVIII sanctorum patrum fide semet ipsum fecit extraneum, quam sanctum utique Calchedonense concilium confirmauit ac roborauit. oportebat enim eum ascendentem tyrannice ad thronum beatæ memoriæ Cyrilli, illius libris incumbere et ⁵ doctrinam illius possidere. sed uos, pii, tamquam uniuersos principes optima uirtute superantes fidem defendite tyrannidem sustinentem, patrum sanctionibus conferte uirtutem, sacerdotibus donate a periculis libertatem, prohibete eos qui irregulariter contra ecclesias nituntur insurgere, quatenus sine seditione et lite atque bello uestris temporibus sanctæ dei ecclesiæ constitutæ incessabiliter pro uestra longæuitate atque ¹⁰ salute emittant domino Christo suas orationes, ut longis pacificisque temporibus uniuerso orbi terrarum et omnibus sanctis et catholicis dei ecclesiis condoneris, per omnia inuictissime et Christianissime triumphator semper auguste.

Otreius misericordia dei episcopus Melitenæ metropolis sanctæ et catholicæ ecclesiæ propria manu subscribens secundum sanctionem uestræ pietatis meam sententiam ¹⁵ per præfatam epistulam protuli quid sentio et in confessione sanctorum patrum Nicæa conuenientium, quam secuta est et Calchedonense sanctum et uniuersale concilium, simul et quod sapio super Timotheum, quem preces accusauerunt, et custodiri uestram potestatem sanctis ecclesiis et omni orbi terrarum temporibus longis exoro

Iohannis episcopus Arcæ similiter

20

Adelphius episcopus Arabissi similiter

XXXVIII Religiosissimo et a deo infulas imperiales adepto Leoni augusto Alypius episcopus ^{M VII 595} Cæsareæ Cappadociæ in domino salutem. Maximus omnium dominus deus munus optimum et sanctis dei ecclesiis et toto orbi terrarum uestrum condonauit imperium. ²⁴ et hoc nos non aliqua coniectura dicimus, sed ipso rerum experimento eruditi proferimus. nam quando in ipso principio uestri regni, quod a deo in omni orbe suscepistis, non aliunde nisi unde decebat, imperii fecistis initium, maximum est indicium uoluntatis uestræ quam habetis circa beneficii largitorem. mox enim ut ad imperium accessistis, bene etiam hoc dispensante pro nobis domino nostro Iesu Christo repente iusta dei sententia in uestra pietate monstrata est, magis autem in nobis. nam ³⁰ uirtus imperantis commune bonum est et utile singulorum redditusque per uos et a uobis cunctis sanctis dei ecclesiis honor litteris ubique currentibus atque significantibus et quam habeatis circa fidem orthodoxam uoluntatem, et quia nihil ueritati præponitis. hinc itaque nobis fiducia conceditur et bonorum omnium spem habere confertur sub tali principe constitutis, qui et subiectorum salutem rebus omnibus ³⁵ superponit. quia uero contigit turbas atque tumultus emergere et in his magis rebus, ubi uobis maximum est studium, id est circa dei ecclesias pacis iura conferre, quam bonitatis inimicus diabolus ab eis auferre et uiolentiam inferre temptauit, neque in hac causa nostra probaris neglexisse cautelam, inuigilas autem et cuncta consideras

PW

1 excommunicationes PW	3 fidem PW	6 principis PW, corr. W	7 conferre PW
8 proibite P	9 bello <i>Surius</i> illo PW	12 orbis W	14 tresius PW
16 in nicea <i>W^{corr}</i>	17 secuta <i>scil. σύνοδος</i>	19 orbe PW	21 arabix PW
CIT LIBER [EPISTVLA <i>W^{corr}</i>] XXXVII W			
IMPERATOREM W	22 <i>inscr.</i> EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM	Alypius p. 23, 19. 77, 17 <i>Pelag. ep. III ad</i>	
<i>episcopus Histrizæ</i> [t. III 2 p. 128, 37]	olimpus PW	24 orbe W	25 coniecturia PW
28 beneficia P	30 sententiam PW, corr. W	pietatem PW, corr. W	36 tumultos PW
39 causam PW, corr. W	nostram PW		

secundum pastores bonos, ne lupis liceat oues arripere, aut certe secundum optimos medicorum alligas uulnera et eis præbes denuo medicinam. cooperetur itaque dominus huic uestræ pietatis intentioni et modum inueniat quatenus omnia quæ diuisa sunt, copulentur et disrupta totius corporis membra rursus conpaginentur et totum ecclesiæ corpus salubritati reddatur unitumque seruetur. de his enim unde mihi 5 uestris litteris præcepistis, id est de sancto Calchedonensi concilio et Alexandrinis malis, quæ cum fieri non oportuerit, facta dicuntur, hoc tantum dico quia similiter ignorauit et quæ Calchedone sunt gesta, quia nec in synodo fui, et ea quæ Alexandria facta sunt, nunc uix audiui, simul et quoniam defunctus est sanctæ memoriæ Pro-
M VII 596 terius et quia eo uiuente is qui nunc episcopus factus dicitur, ordinatus est. quia 10 uero iussistis de his omnibus ignorantem meam uobis sententiam declarare, collegi reuerentissimos episcopos sub me constitutos (sunt enim duo), quorum unus, sicut præcepistis, aduenit et ipse mecum fecit sententiam manifestam, alter uero infirmitate detentus occurrere quidem non ualuit, suam uero uoluntatem ad me datis litteris indicauit, quas etiam meæ suggestioni coniungens pariter destinaui. his itaque sic 15 se habentibus uestræ pietati significo quia ea quidem quæ particulariter examinata sunt atque gesta a sanctis episcopis in Calchedonensi ciuitate collectis, non legi (neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est adlatum ex his quæ gesta noscuntur), sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto concilio ab eo delatam inspexi, quam relegens salubriter 20 congruenterque suscipiens atque intellegens et, ut reor, mente recta eam et ut oportebat examinans conperi a recta fide non dissonare. nam et trecentorum XVIII sanctorum
L IIII 954 patrum Nicæa conuenientium laudat fidem et eam sequi omni intentione festinat et inuiolabiliter immobiliterque custodit, in qua gratia domini nostri Iesu Christi et baptizati sumus et credimus et in qua credere accedentes ex gentibus edocemus, sed 25 et reliquos omnes sanctos sequitur patres, et eos qui post illos in regia ciuitate collecti, et rursus qui Ephesi conuenerunt, et ut simpliciter dicatur, omnes qui in fide et recto dogmate sunt præclari, socios adserit et fidei communicatores. inscribit et sanctæ memoriæ Cælestinum et maximum Cyrillum, qui ubique noscitur adprobatum et maxime in anathematibus prolatis contra Nestorium et ei similia sapientium, sed 30 etiam eos qui cum illis pro pietate dimicauerunt atque decertati sunt contra Nestorium
Ps. 74, 6 ueritatis inimicum et qui iniquitatem locutus est in excelsum, nec non aduersus eos quicumque adulterare uera dogmata cognoscuntur et, quod summum est, dominum nostrum Iesum Christum non confitentur ex sancta Maria uirgine dei genetrice incarnatum nostra carne et per omnia secundum nos factum præter nostrum peccatum 35 propter salutem nostram, quod ab omnibus qui recte crediderunt et credunt, intellegi et dici omnes agnoscimus qui hanc gratiam adepti sumus. ergo quantum ad definitionem, quam etiam legi, nihil habeo in quo sanctum concilium possim de mala secta culpate. si uero non propter fidem, sed propter alia quædam quasi non secundum regulas a sanctis trecentis XVIII patribus in Nicæna urbe prolatis facta 40

15—20 sic se—inspexi *adfert Pelagius in ep. III ad episcopos Histriae* 121 [t. IIII 2 p. 128, 38]

PIV

1 ouis arripuit <i>PW, corr. W</i>	optimus <i>PW</i>	8 calchedona <i>PW</i>	11/12 collegi reueren-
tissimos <i>Baluze colligere uos PW</i>	12 eps <i>PW, corr. W</i>	constitutus <i>PW, corr. W</i>	16 quia
<i>Pelagius</i> qui <i>PW</i>	18 thalasio <i>W</i>	qui <i>Pelagius om. PW</i>	20 ab eo <i>PW</i>
huc [hac <i>cod.</i>] <i>Pelagius</i>	25 occidentes <i>PW, corr. W</i>	30 anamatibus <i>PW, corr. W</i>	eis <i>PW</i>
sapientium] <i>κατὰ . . . φρονούντων</i>	33 adulterari <i>PW</i>	35 præter nostrum <i>P</i> pro nostram <i>W</i> .	
<i>del. Wcorr</i>	36 nostram <i>om. W, corr. W</i>	37 quia <i>PW</i>	40 orbe <i>PW, corr. W</i>

sint, quæstio nunc exorta est, hæc non uniuersalem debent tumultum facere, sed uestræ indigent examinatione pietatis. uobis namque hæc inquiringibus et sacras **M VII 597** regulas relegentibus bene noui quia correctionem causa suscipiet. nullus itaque iudicet quia supra me et ultra quam mihi conuenit, hæc locutus sum. nam neque hæc ipsa dicerem, nisi coniurationem uestræ pietatis syllabis positam formidarem **5** compellentem nos quæ uera sunt, cum fiducia declarare. de his autem quæ in Alexandrina ciuitate facta uulgantur, hoc tantummodo dico quia lamentatione digna sunt quæ gesta dicunt, et si uere facta sunt aut a Timotheo, qui episcopus dicitur ordinatus, aut a quolibet alio et sicut conscripta sunt in libellis pietati uestræ ab accusatoribus eius oblatis, ita contigerunt, indignos sacerdotio huiusmodi operarios **10** esse dico. uestrum est autem omnia disponere sapienter et provide huius mali impetum cohibere, ne ulterius possit accidere. igitur quæ de prædictis causis noui atque dicere debui, hæc sunt; quæ uero ipsius negotiis et omni mundo profutura sint, opto, siquid meæ orationes prosint, ut dominus Iesus Christus cuncta bona sua uestro præstet imperio et nobis in se sperantibus longis temporibus uestrum custodiat **15** principatum dispensantem mansuete atque clementer et religiose quæ nostra sunt.

Alypius misericordia dei episcopus metropolis Cæsareæ primæ Cappadociæ sanctæ dei ecclesiæ obediens his quæ pie mihi a uestra potestate præcepta sunt, hæc meis scriptis insinuauit.

Musonius episcopus Nyssenus similiter **EXPLICIT**

20

XXXVIII Piissimo et Christianissimo amabili imperatori semper augusto Leoni Patricius **L IIII 955**
Eustathius nebulius Theodosius Aristomachus Cyrus Ambrosius Patrofilus episcopi secundæ Cappadociæ. Intentio pia et studium quod circa rectam fidem geritis, munus Romanorum uobis contulit principatum, o sacratissime et Christo amabilis imperator. quam fidem in utroque conseruans uis equidem sanctas ecclesias esse **25** et eas augeri nec non unumquemque (ad) fidem rectam, quam a prima iuuentute serenitas uestra seruauit, adducere quamque etiam uobis nunc tempus est aperte omnibus explanare. quia uero nostram sententiam quid sapiamus, sacris litteris manifestare sancistis et agnoscere uoluistis quid de sancto Calchedonensi concilio sentiamus et de his quæ Alexandriæ gesta dicuntur, conuocatis in idem sanctis episcopis secundæ **30** Cappadociæ hoc egimus. conuenientes enim in unum una cum clericis primum quidem **M VII 598** pro uita uestræ tranquillitatis orauimus ad custodiam sanctarum ecclesiarum nec non ipsius rectæ et uenerabilis fidei et pacem undique uictoria cunctarum gentium longius propagandam. relectis autem precibus ex utraque parte uobis oblatis, hoc est et a sanctissimis episcopis Aegyptiacæ diocesis et ab aliis, indicamus quia et ab initio in **35** his quæ definita sunt a sancto et uniuersali Calchedonensi concilio, tunc consensimus et nunc in præsentis subscripsimus et ea ita seruamus sicut antiquum sanctum et uniuersale concilium sanctorum trecentorum XVIII patrum in Nicæna urbe celebratum, secundum quod et baptizati sumus et nosmet ipsos bonæ confessioni tradidimus sacer-

PW

3 causas <i>PW</i>	5 formidare <i>PW</i>	6 fiducia <i>PW, corr. W</i>	8 uera <i>PW</i>	12 acce-
dere <i>PW, corr. W</i>	14 orationis <i>PW</i>	16 dispensante <i>PW</i>	19/20 insinuauimus onius	
[unius <i>W</i>] <i>PW</i>	20 nussenus <i>W</i>	EXPLICIT LIBER [EPISTVLA <i>W</i>corr] XXXVIII <i>W</i>		21 <i>inscr.</i>
EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM IMPERATOREM <i>W</i>				XL <i>P</i>
amabili] <i>cf. p. 41, 5</i>	22 nebulius <i>PW</i> anebrius <i>p. 79, 19 coniecerim</i> Nebridius			26 ad
<i>Surius om. PW</i>	28 explare <i>P</i>	32 uestra <i>PW</i>	oramus <i>PW, corr. W</i>	33 pace <i>W</i> corr
uictoriam <i>PW</i>	34 propaganda <i>PW</i>	35 dicesis <i>P</i>	37 nunc <i>W</i> corr tunc <i>PW</i>	

dotiumque sortiti clementia domini nostri saluatoris Christi ad fidem eius eos qui imbuuntur, adducimus. nec non et alias synodos, quas per singula tempora congregari necessariae res exegerunt, sicut in his indicatur, per omnia custodimus, quod a sancto spiritu celebratae sint et his quae placuerunt, constituta noscantur, et arbitramur quia quicumque sancto et uniuersali Calchedonensi concilio aduersari nituntur, semet ipsos non intellegunt, quando et sanctorum trecentorum xviii patrum Nicæno concilio inimici apertissime conprobantur. nam si sancta Calchedonensis synodus hanc synodum suscepit atque firmavit tamquam ueritatem habentem et rectae fidei firmitatem (utraque enim inest in se), quomodo non aperte illi quoque repugnare noscuntur? non enim prudentis est animi in parte quidem suscipere, in parte uero aliquid reprobare et 10 propria abicere sententia quae ab illis sunt utiliter definita. et de sancto quidem Calchedonensi concilio haec dicta sufficiant; de his autem quae Alexandriae non bene gesta sunt, dudum quidem sufficienter fleuimus et nunc etiam nequaquam lamentari quiescimus. qui enim modus nostrarum erit lacrimarum, cum multa et inportabilia uideantur quae in ea urbe contigerunt, sanctis ecclesiis passis iniurias, licet hoc uel 15 dicere praesumptiuum sit, et neque pudore prohibitis eis qui sanctum baptisterium inuaserunt quique forsitan et in eo sanctam gratiam adepti sunt ad redemptionem pristinorum utique peccatorum? cum uero adicitur quia et in his locis sacerdotis interfectio perpetrata est, quomodo non erit ita terribile, ut omnem auditum ualeat obturare? dum autem etiam depompatum dicatur omne corpus iniuriisque subiectum, cum iam caruerit sensu, et membra diuisa ignique contradita collectusque cinis secundum quod illis placuit, esse dispersus, quomodo non erit hoc miserandum et multarum lacrimarum rigatione dignissimum? praecipue dum quis animo cogitet quia neque post mortem defuncto sacrificii oblationem fieri permiserunt, sed tamquam 20 extra naturae legem eum puniri festinauerunt, qui iam nequaquam harum iniuriarum uidebatur habere sensum. ea uero quae de Timotheo gesta sunt, penitus non laudamus. sacerdotium habere non potest, primum quidem, quia oportet eum qui ex quacumque causa deponitur, sustinere et neque ad eum gradum accedere neque ad maiorem currere dignitatem, antequam is qui eum deposuit, soluat sententiam in eo prolatam aut certe sanctorum episcoporum synodus quae perspexerint iusta definiant. 30 depositos autem episcopatu seu clericatu aliis hanc conferre dignitatem lex ecclesiastica nulla permittit. si autem etiam sinamus per concessionem quia duo episcopi fuerunt fidei praekonio digni, neque hoc modo deficiente numero ordinatio episcopi potuit prouenire, quando hoc sacris canonibus inhibetur. dum uero habente episcopo in sua ecclesia sacerdotium et in nulla parte reprehenso neque remoto alter 35 in ecclesia dicatur introductus, et culpabile et omni ratione probatur incongruum. quia uero, sicut precibus indicatur, omnia quae de Timotheo gesta sunt, sine uenia sunt et omni consequentia uidentur extranea et a sacerdotio dissonantia, non solum si haec omnia in eo probantur effecta, sed uel si unum tantummodo horum quae praedicta sunt, contigit, neque sic eum subtilitates canonum sacerdotium habere per- 40 mittunt. quodsi etiam insidiatus agnoscitur sanctae memoriae Proterio aut uolun-

PW

1 clementiam PW, corr. W   2 alia synodus PW   7 calchedonensi PW, corr. W   16 pudorem PW   20 obdurare W   21 sensum PW   22 dispersum PW   25 nequam PW, corr. W
 27 non om. PW, corr. W   29 maiorem Surius mortem PW   30 praespexerint PW   31 depositus PW
 33 digni neque W digneque P   35 reprehensum PW   aliter PW   38 omnes PW
 omnis W^{corr}   uidetur PW   a] ad P ut W, del. W

tate aut opere, palam est quia et sacris canonibus expellitur et apud leges bene positas odibilis inuenitur.

Hæc itaque sunt quæ in unum conuenientes atque deliberantes pariter approbauimus; uestra uero piissima Christianissimaque serenitas, quæ super nos prouide sortita uidetur imperium, multis bonisque fruatur temporibus et sicut oramus, sanctissimas sub quiete seruet ecclesias et pacem omni conferat mundo omnesque gentes uobis quæ sub sole sunt constitutæ, subcumbant, quod dudum gratia domini Christi constat esse iam factum, ut rursus ad meliorem statum Romanus perueniat principatus.

Patricius episcopus Tyanorum metropolis secundum uestræ pietatis sanctionem meam manifestavi sententiam de Calchedonensi synodo quia eam suscipio nihil contrarium sanctis patribus sapientem, similiter autem et de Timotheo, sicut supra scriptum est, et manu mea suscripsi et potestatem uestram multis oro custodiri temporibus

Eustathius episcopus Parnassi similiter

Theodosius episcopus Nazianzi similiter

14

Aristomachus episcopus Coloneorum similiter

L III 957

Cyrus episcopus cobistuliæ similiter

Ambrosius episcopus Sasimæ similiter

Patrofilus episcopus Faustinopolis similiter

anebrius episcopus Doalæ similiter

EXPLICIT

19

XL Piissimo et Christianissimo imperatori Cæsari Leoni triumphatori semper M VII 600
augusto Euippus Petrus Iohannis Gratianus episcopi prouinciæ uestræ Ponti Polemoniæ. Vos equidem inuictissimos atque Christianissimos principum quis non laudet terrarum orbem sapientia gubernantes et principatum fortiter optinentes et optimum æquitatis fundamentum, hoc est amorem quem circa nos geritis, digna ædificatione ponentes? aperte namque per hæc monstratur quia nulli fuit
aliquando cuiuslibet rei sic feruentissimus amor sicut uestræ pietatis imperio ut Christianorum populus possit augeri et ad maximam gloriam potestatemque perducere. quem penitus in malis esse non sinitis nec uos ab huiusmodi uoluntate suspendit neque fauor populi neque multitudo pecuniarum nec adquæstus gloriæ neque quod rex regum esse uideris et nominaris, nec omnia reliqua
quibus agnoscitur humana felicitas. nil igitur horum omnium uos ita lætificat quomodo ut per uestram maiestatem nos exultemus et per nos uestrum apud deum et homines adprobetur imperium et insolubilis apud nos potestas permaneat in æternum. propterea siquidem alienigenarum quidam populus, qui pridem nostram prouinciam ueluti suam inuaserat, non magno labore subiectus est, sed et omnes
circa Romanum imperium gentes inimicæ destructæ sunt. uos autem hæc omnia secundo loco ponentes tamquam diuina manu protecti nostram concordiam ualde requiritis, bene scientes quia uestra securitas ecclesiarum tranquillitate consistat. nam si fuerit pax inconcussa, immobiliter seruabuntur uniuersa. nos itaque quis

PW

5 uidentur PW, corr. W   6 ecclesia PW, corr. W   9 uestram PW   10 qui PW, corr. W
13 Parnassi scripsi cf. Hierocl. p. 700, 7 paternus PW   14 nazialis PW   15 colonorum PW
16 cobistuliæ P cubistuliæ W, legendum esse uidetur Cybistræ, cf. Gesta Chalcedonensia
17 asime PW   18 patrofilus PW   19 anebrius PW cf. p. 77, 22   EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XXXVIII W
20 inscr. EPISTVLA SVBDVS INNEXIS EPISCOPORVM AD LEONEM IMPERATOREM W   XLI P   triumphari PW, corr. W   21 Cratidianus Gesta Chalcedonensia
21/22 polimoniæ PW   27 feruentissimus Surius fruentissimos PW fruentissimus W^{corr}   31 itaque PW, corr. W   38 consistit W^{corr}

possit digne flere sciens uerborum * * facta considerare et passiones lamentationibus æquare? quoniam pacem quam a patribus percepimus, non seruamus et cuius tantum nomen audiuimus, hanc nec leuiter uenerari cognoscimus. solutum est enim uinculum caritatis, thesaurorum nostrorum pax direpta est. o quanta sunt mala; protrahimur enim passionibus nostris ad gemitus. nostra fuit caritas aliquando, 5 paterna est hæc hereditas, quam in nobis per discipulos dominus thesaurizauit dicens: Ioh. 13, 34 mandatum uobis do nouum ut diligatis ad inuicem. sed hanc hereditatem priores quidem successores filius a patre suscipientes usque ad nostros patres inuiolabiliter seruauerunt, hæc autem luxuriosa generatio non seruauit. quomodo lapsæ M VII 601 sunt de manibus nostris caritate defluente diuitiæ? nos caritate pauperes sumus et 10 Ps. 72, 3 inimicus de nostris malis locupletatur. ait enim psalmista: zelatus sum super iniquos. nos paululum transeuntes quod scriptum est, legamus: zelati sumus super iniquos pacem peccatorum uidentes. illi siquidem sunt concordēs alterutris L III 958 et sibimet copulantur et uelut funes sua perplexione roborantur: nos autem nec consentimus ad inuicem neque nostris sententiis concordamus, cum nullus ignoret quia 15 sanctæ et laudabilis trinitatis primum bonum sit pax et indiuisio, unde et deus unus et est et esse creditur non minus propter concordiam aut æqualitatem substantiæ, sed etiam ut nomen hoc unitatis deo sit commune cum aliis quibus gaudet. pax enim et caritas et similia uocatur, per hæc nomina nobis præstans ut his uirtutibus transformemur ad deum. secundæ uero post deum potestates, id est angelicæ 20 cælestesque uirtutes nihil ita libenter habent quomodo quietem tumultusque uacationem. deinde siue leges creaturæ respiciamus quia cælum et terra et mare et totus hic mundus, maximum dei elementum atque mirabile, quod etiam deus declaratur, donec constiterit et pacem ad semet ipsum habuerit manens in propriis naturæ terminis et nihil ulterius contingens neque uincula suæ armoniæ digrediens, quibus 25 artifex ratio omnia conligauit, mundus est, quod uocatur pulchritudo præcipua, qua nihil poterit quilibet hic clarius aut magnificentius inuenire, mox autem ut pacem amiserit, et mundus esse cessauit et illud pacis bonum quale fuerit, tumultuatione monstratur. et ut relinquamus populos et ciuitates et choros et militias et domos et nauium complementa et coniugia atque societates pace quidem creuisse, tumul- 30 tuatione uero defecisse, ad Israhel ueniamus et aliorum flagello corripiamur. illi Deut. 7, 6 namque donec pacem habuerunt et ad inuicem et ad deum, sanctus populus et pars Exod. 19, 6 domini et regale sacerdotium uocabantur, sed a principibus regebantur gubernatis Exod. 13, 21. 22 a deo et columnæ eos ignis et nubis nocte dieque deducebant ut inter eos adstantes, Exod. 14, 21 mare uero eis Moyses uirga percussum uelut uitrum in aliqua summitatis parte 35 usque ad finem sectum ab initio litoris usque ad terminum alterius probatur esse diuisum, ut et Moyses cum omni populo in fundo constitutus sine ulla infusione, adustus etiam sole, et pedibus abyssos in siccitate fundi digrediens non timuerit repentinum murum ex fluctibus fabricatum, hinc et hinc instar muri conspiciens aquas

PW

1 lacunam statui e. g. supplendo compositione (uel apparatu) male 2 percipimus PW, corr. W
 3 cognoscitur PW 11 inimicis PW inimici W^{corr} locupletantur W^{corr} 12 iniquas W
 14 roborabuntur PW 15 concordam P 20 secunda PW 21 cælestisque PW uirtutis
 PW, corr. W 22 terram PW 23/24 declaratus PW declarat Surius 24 dona hæc P
 25 ulterius scripsi alterius PW armenia P^{corr} degrediens PW 29 populus PW, corr. W
 chorus PW, corr. W domus PW, corr. W 30 societatis PW, corr. W 31 fecisse PW, corr. W
 32 don hæc P 34 deducebat PW, corr. W 35 moyses W^{corr} 36 sectum Surius secutum PW
 altaris P^W alteris W^{corr}

fuisse coagulatas. esurientibus autem cibus cælitus est adlatus, fontem petra sitien-
 tibus ministravit, pugnantibus autem manuum extensio pro innumeris milibus fuit
 et triumphos oratio contulit, itinera præparavit. ab horum facie flumina recede-
 bant imitantia mare cognatum, sol stetit iusti oratione uinctus et proprio cursu sub-
 sistens occasionem persequendi concessit, augmentum cottidianæ mensuræ largitus
 est. sed et murus hostium propter sacerdotum ambitum tubarumque sonum for-
 tissimus est commotus. at ubi iam mente languere cœperunt et legem umbram
 futurorum sæpius conculcare et prophetas clamantes spernere, deinde euangelica
 miracula quæ per Christum sunt facta, respicientes, id est conceptum sine permixtione,
 incorruptam natiuitatem ex uirgine et de super inuisibiliter testificantes uoces ei cuius
 supereminet dignitas, et naturalium infirmitatum salubritatem non aliqua medicina, sed
 puro sermone et iussu uoluntatis effectam et mortuorum regressionem et timorem dæ-
 monum et potestatem passionum in aere et super maria gressum, non diuiso per utramque
 pelago nec in fundo nudato gradientibus secundum miracula Moyseos, sed ipsa superficie
 gressibus quasi terræ constipatione substrata per quandam fortitudinem procedente
 uestigio, et ciborum copiam quantam ille uoluit, ministratam et epulas in deserto
 largissimas, cum multa milia pascerentur, quibus non cælitus manna fluebat neque
 terra frugifera de sua natura res necessarias dabat, sed de ineffabilibus horreis diuinæ
 uirtutis hæc munificentia procedebat, panisque præparatus ministrorum fructificatus
 in manibus et amplificatus satietate comedentium, ita ut reliquiæ multis aliis mensis
 copiam ministrarent et de [panibus] epulis totidem numero cofini quot sunt apostoli,
 remansissent, hæc itaque miracula uidentes singuli grauiter ualde respiciebant, sed
 et piscium epulas, quas maria non præbebant, sed ille qui etiam mari hoc genus in-
 seruit, pro tantis beneficiis mordacitate concussi et inuidentes suæ saluti, ut domini
 bona paterentur, crimen hoc maximum iudicantes, aduersus saluatorem et Christum
 magis accensi sunt in multasque diuisi partes aduersus semet ipsos postea sunt con-
 uersi crucifixo domino eos ad hanc pœnam utique compellente. igitur quanta in
 oppressionem sint passi non uictum porrigentes filiis, sed eos pro uictu necantes et
 famis remedium carorum pignora facientes, longum est enarrare. uerumtamen una
 est horum maxima ualde calamitas quod toto mundo dispersi sunt, ut et cultus de-
 ficeret eorum et Hierusalem pauimentum uix possit agnosci, ad quam eis ad hoc
 tantum licet accedere quantum possunt desolationem eius in die lugere. sed nos
 etiam huiusmodi habentes exempla ad discordiæ mala procedimus. heu mihi
 quia ditati sumus in malis et omnia tenebræ conceperunt et operuerunt uniuersa
 multum VIII plagis Aegyptiorum grauiora. palpabiles tenebras iam timemus ne
 fumus expectati illius ignis hæc præsentia comprehendat, ne in his antichristus adsit
 et tempus habeat suæ potentiæ nostra uitia præsentisque languores. non enim
 contra bene ualentium muros accedit aut caritate coarmatos adgreditur. propterea,
 inquit Hieremias, ego defleo in lamentationibus et quæro oculis meis fontes lacri-

Exod. 16, 4 sq.

Exod. 17, 6

Exod. 17, 11. 12

Ios. 3, 14—17

M VII 602

Ios. 10, 12. 13

5

Ios. 6, 12—16. 20

Mt. 14, 25

L III 959

Mt. 14, 19

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

Mt. 14, 20

PW

1 coagulatus PW, corr. W   1/2 sitientibus ministra sitientibus ministravit PW, corr. W
 2 manum PW   3 faciem PW, corr. W   3/4 recedebat PW   4 emitantia PW, corr. W
 5 concessit Surius consensit PW   6 muros PW   pter PW, corr. W   sonum numque PW
 sonum murum W^{corr}   6/7 fortissimum PW   7 commotum PW   10 incorruptum W   11 qui
 dignitas PW, corr. W   15 quas PW   procidente PW   19 uirtutibus PW   21 mini-
 straret PW   panibus deleui   22 remansisse PW   24 ut domini Surius et dñi PW   27 hunc PW
 compellentem PW   28 negantes W   30 totum mundo PW in totum mundum W^{corr}
 30/31 deficere et PW, corr. W   35 palpabilis PW, corr. W   37 præsentisque PW, corr. W

marum. passiones sufficientes et uoco sapientes ut lamentationem operentur, et utero doleo; non est quomodo releuetur dolor aut quibus sermonibus hoc agatur, quia deuictis inimicis a nobis ipsis modo destruimur tamquam uesani carnes proprias comedentes nec sentientes quia alterutros iaculamur et ab alterutris in fugam conuertimur. nam si preces oblatae uestrae potentiae a religiosissimis episcopis Aegyptiacae prouinciae et reuerentissimis clericis cum ueritate concordant, quae magnitudo est relicta nequitiae? aut ubi sic amarus terminus alicuius tragoediae poterit inueniri? quis sine lacrimis permanebit, ut in hac narratione grauitate philosophiae non possit excedere, audiens mediatorem dei et hominum, qui cum angelis stetit, qui cum archangelis choros egit, in uenerabili paschae tempore, quo etiam latrocinantium collegia 10 requiescunt, arma non mouentur, praetoria nihil agunt et unum omnibus Christianis studium est a rebus aliis uacantibus Christo per orationis puritatem in passionis atque resurrectionis sacramento communicare, ab spiritaliter pariente matre fuisse protractum et ab eis qui ab ipso in eo fonte nascuntur initiati? pariter et quia sacerdos sacrificiorum sine sanguine celebratorum necatus est et manus sacrificia faciens suo sanguine uiolata est, quia in multas partes ferro corpus diuidebatur eius diuersis contumeliis sauciatum et inrationali populo lusus effectum uiris et mulieribus atque iuuenibus calamitatem hanc pro pompa gerentibus ignique contraditum et pyramide tracta in ciuitate Christiana in cinerem dissolutum? hoc tamen gestum est, ut per omnia elementa sacerdos uictor existeret, in terra punitus, igne consumptus, in aerem 20 dispersus et ut adsolet, per minutas partes et atoma direptus, ad uicinas aquas uentis effusus, ita ut nec sepulturam sanctam promereretur, quae etiam impiis non negatur. quantos credendum est tunc paganos atque Iudaeos taliter conspicientes * nostra mysteria derisisse? haec igitur erunt posteris fabulae incredibiles et amarae; sed quis horum malorum auctor, si tamen accusatores ueri sunt? is utique qui adhuc uiuente 25 pontifice in Marci sedem prorupit ascendere et adulteri modo thalamos inuiolabiles adtemptare ad sacrum altare pedibus non lotis accedens, qui suis manibus pontifex ordinatus est, qui omnes simul patrum terminos commouit et sententiam in sua damnatione prolatam ipse, sicut putauit, absoluit et alio iudicio episcoporum non indigens nefandam atque imaginariam ordinationem a damnatis episcopis, et hoc 30

M VII 604 duobus accepit, cum regulae patrum sanctam et uenerabilem colentium trinitatem uel tres episcopos corporaliter adesse in huiusmodi dispensationibus omnino prospiciant. hic autem non tali obseruatione prouectus quoniam non poterat uirtute hanc bonitatem praesulis ecclesiae Alexandrinae transcendere, alium molitus est modum per quem conspicuus e contrario uideretur, et idem passus quod prouenit eis qui furoris 35 immensitate caecantur et quicquid prius occurrerit eis, inrumpunt, licet sit quoquo modo parcendum, qui cum tales sint, alios medicare contendunt neque hoc mansuete aut mitissime faciunt, sed uelut quidam medicus inperitus incidere solummodo et urere

PW

1 scripserim passioni	et uoco] conicio euoco	2 utero] conicio iterum	releuetur
Surius reueletur PW	3 carnis PW, corr. W	4 fuga PW	7 tragiæ PW
hanc PW, corr. W	10 chorus PW, corr. W	11 mouetur PW, corr. W	12 orationes PW,
corr. W	14 inuitiati PW	18 pompam PW, corr. W	19 conicio extracta
20 existere PW, corr. W	21 uentis Pcorr uendis PW	undis Wcorr	23 quantus PW quantum
Wcorr	paganos Pcorr paganus PW paganis Wcorr	iudæis Wcorr	lacunam indicaui e. g.
supplendo acta	24 miseria Wcorr	26 adultero PW	27 lutis PW, corr. W
ā P ordinatione meam W	ordinationem suam Wcorr	damnantis PW, corr. W	30 ordinationem
corr. W	31 regulare PW	32 praespiciant P	35 e Surius est PW
38 urere scripsi	incidere PW occidere Surius		

præparatus, cui recte dicendum est: medice, cura te ipsum, abstulit itaque de diptychiis eum qui lege et ordine ascensu spiritali honoratus erat, et conscripsit illum qui dogmate tantorum episcoporum de pontificali cathedra proiectus est. his igitur ita gestis, ut dictum est (non enim nos harum rerum integritatem nouimus in ultimo quodam loco Ponti degentes), huiusmodi emendatio uestra tranquillitate nunc eget, quia nisi causa 5 languoris ablata fuerit, non poterit sanitas reparari. quia uero etiam de concilio fecere memoriam hi qui multa primitus commiserunt, etiam de hac causa, quoduis nos pati contingat, pro ueritate licet sustinentes pericula non celamus, dum liberam potestatem et fiduciam utique sumpserimus, quatenus in nullo dissimilitudinis imago possit a principali figura disiungi et propterea sæpius uera sententia supplantari, 10 multis utique propter honoris adfectum atque potentiæ, qui neque præsumptionem neque fastum, sed uitam deberent sequi, uirtutum contraria facientibus quique a ueritate propterea diuelluntur et cum eis abrumpitur etiam multa pars plebis, cui mos est seditionibus congaudere et cum uoluntatibus pariter aduolare. huiusmodi L IIII 96r siquidem conspirationibus * amatorum adquiescendum non est, dum magis ordo 15 episcopalis per miracula conquiratur. quid enim de eis qui Gregorii magni nostræ ciuitatis episcopi et aliorum eiusdem uocabuli episcoporum et Basili et immortalitatis amatoris, qui nomini suo respondit, Athanasii dogmata sapiunt, aliud post tanta tempora potest credi? aut quia aliquid conuertibiliter de inconuertibili poterunt cogitare et secundis semper priora dissoluere et non magis per quietem impetum tergiuersa- 20 torum semper quæstiones de deo quærentium destruere et aliquando post longas turbas sanctis dei ecclesiis pacis iura conferre? sicut enim rerum materies uehementi spiritu inruente in semet ipsa contrita ignem et flammam sponte frequenter emittit nequaquam prius hoc passa, donec spiritus flare cessabat, aut certe sicut celatus ignis in paleis nulla respiratione flammæ concessa neque ea quæ sunt uicina, consumit nec 25 omnino ualet extinguui, sed pro flamma uapor quidam per paleas fertur in aera, si uero M VII 605 quandam respirationem sumat, fumum conuertit in flammam, sic et nunc agitur, dum adhuc intus sunt querimoniam, quæ contra nos machinari noscuntur; si uero conuenientes contra nos certamen decreuimus excipere, quod neque aures audiant neque oculi uideant aliquando pie uestra potentia sceptrum imperii gubernante, metus est ne forsitan 30 ad impudentissima bella perueniamus et confusio magna præualeat et nullam pacem ulterius expectemus. unde considerandum est, quia iam rex cælestis ad ianuam est, * nouissima sustineamus et ipsum dominum in gloria paterna uenturum iam non sub imagine, sed aperte respiciendum, iudicaturum omnem naturam humanam timoris et spei futurorum ambiguitate pendentem et propter euentum utriusque rei fortiter 35 inhiantem. quia uero etiam de his qui Calchedona conuenerunt, consulere nos uestra tranquillitas dedignata non est, dicimus quoniam multitudinem illorum uirorum respicientes senectute sapientiaque pollentium in cunctis spiritalibus donis admirandorum, super hæc et fidem glorificantium pii numeri quos in Nicæna urbe sanctus spiritus congregauit, nec non CL, quos idem spiritus in regia urbe collegit, cui 40

PW

1 dyticiis PW dypticiis W   2 ascensus PW   honorandus W^{corr}   5 egit PW,
 corr. W   7 fecerem P fecerim W   10 possit a scripsi posita PW   14 euolantibus Surius
 15 lacunam indicaui e. g. supplendo contentionis   18 amatori PIW   nomine PW   anathasii
 W, corr. W   19 haut P^{corr}   20 impetu PW   20/21 tergiuersarum PIW   24 cessabit W^{corr}
 sicut scripsi si PW   27 sumit W^{corr}   31 confusio Surius confessio PW   32 alterius W
 33 lacunam indicaui e. g. supplendo quomodo   34 imaginem PIW, corr. W   35 ambiguitatem PW
 40 CL P et W

etiam nos confirmati esse dinoscimur et pie conseruamus quæ ab eis prouisa sunt, et numquam tantum concilium nos denegamus. hæc ergo breuiter piscatorie et non Aristotelice suggestimus; siquid uero inerudite dictum est aut uelut ignorantibus compositionem ornatumque sermonis aut uelut a negotiis longe positis, ueniam supplicamus uestram tribuere pietatem. 5

Euippus misericordia dei episcopus metropolis Neocæsariæ sanctæ dei ecclesiæ suscripsi et oro pacificum uestræ pietatis imperium longis conseruari temporibus pro sanctarum dei ecclesiarum et totius orbis statu, piissime et deo amabilis imperator

Petrus episcopus Comanenus similiter

Iohannis episcopus Polemonii similiter 10

Gratianus episcopus Cerasuntis similiter EXPLICIT

L IIII 962
XLI

Piissimo et Christianissimo terræ domino possidenti cæleste regnum perpetuo augusto imperatori Leoni Seleucus Vranus Erythrius Aelianus Hyperechius Paulus humiles episcopi Helenoponti prouinciæ. Dignæ sanctiones actuum uestrorum, qui uobis imperii retinacula geminarunt. secundum fidem namque apostolicam catho- 15
licamque uirtutem uobis agentibus deus potentiam mundi commisit, quam pace deo placita gubernatis. sancti itaque prouinciæ nostræ deo amabiles episcopi conuenientes in unum relegere uestræ serenitatis epistulam et preces innexas, ut quod secundum sanctiones ecclesiasticas placeret, uobis indicaretur. considerantes ergo prædictas preces et earum lectione uelut oculis inspicientes necem sanctissimi sacer- 20
dotis in uenerabili baptisterii loco præsumptam, in quo etiam his qui pessima facinora committunt, refugientibus salus est, nec non et peregrinam quandam et ineffabilem, quæ neque apud feroces barbaros agitur, in eius corpore iniuriam factam, et non solum aduersus eum, sed etiam contra totius ordinem sacerdotii et pietatis pariter perpetratam horumque scelerum Iudaica uesania atque superbia commissorum auctorem fuisse 25
Timotheum, lamentatione simul et lacrimis etiam nunc sumus inpleti et neque medium tempus luctum nostrum potuit inminuere, quia temporibus Christianis et uestris a Christianis quoque talia in sacerdote proprio committuntur, quæ a sæculo facta non sunt nec quilibet sermo hæc rettulisse cognoscitur. quæ audientes et uix ab-
stinentes a lacrimis indicamus quoniam qui hoc scelus uere gesserunt, nequaquam 30
episcopatu digni sunt, sed neque is qui ab eis ordinatus est, sacerdotium poterit obtinere, uel si regulariter prouenisset, quando etiam is qui dicitur ordinatus, ut aiunt, damnatus erat a sanctissimæ memoriæ episcopo suo Proterio et concilio sanctorum episcoporum Aegyptiacæ diocesis quique a duobus solummodo similiter secum condemnatis et neque numerum ordinantium complentibus regularem nefandam ordinationem dicitur 35
suscepisse uiuo pontifice et ea quæ sunt sacerdotii, celebrante et super hæc orthodoxos ac uenerabiles episcopos pæne totius Aegyptiacæ diocesis a propriis sedibus exclusisse nec non et clericos et monachos a proprio ciuitatum suarum ordine reppu-

PW

1 confirmati PW corrupte, conformati Surius dinoscimus PW, corr. W 2 nos scripsi non PW
9 comanus PW 10 polimonii PW 11 Gratianus] cf. p. 79, 21 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA
W^{corr}] XL W 12 inscr. EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEONEM IMPERAT W XLII P
13 oranius PW hypericius PW 14 humilis PW, corr. W hellenus ponti PW sanc-
tionis PW, corr. W 16 pacem PW 17 placitam W^{corr} gubernantes PW scs PW,
corr. W amabilis eps PW, corr. W 19 placere PW 20 lectiones W^{corr} 20/21 sacer-
dotes PW, corr. W 21 uenerabilis PW, corr. W præsumpta PW, corr. W 26 lam-
tationem PW, corr. W 32 prouenisse PW, corr. W aiunt P^{corr} adiunt P audiunt W
audirunt W^{corr}

lisse et irregulares homines et mendaces in locis expulsorum temptauit euehere. sed et alia plurima perpetrata dicuntur, quæ cuncta sacris canonibus fieri prohibentur et ea sanctionibus ecclesiasticis excluduntur. super hæc autem dicit se non suscipere sanctam et uniuersalem synodum Calchedone celebratam, quæ per omnia fidem CCCXVIII sanctorum patrum [qui] Nicæa conuenientium inuiolabilem custodiuit, simul ⁵ et quæ in reliquis conciliis definita sunt, hoc est CL sanctorum patrum in regia ciuitate congregatorum et prioris Ephesii, (quod) et nascentes hæreses spiritalibus gladiis radicitus amputauit et ita fidem inuiolatam prædictorum trecentorum XVIII sanctorum patrum per omnia roborauit, in qua et nati sumus et baptizati et baptizamus et in ea uitam finire semper oramus. si uero lucem cæci et ueritatem mendaces accusant, ¹⁰ illi quidem propter cæcitatem uisus, illi uero eo quod eorum error et malitia pariter arguatur, nouimus quia omnes hæretici sanctas synodos eorum malas sectas destruentes accusant. sic enim Arriani et Eunomiani de trecentis decem et VIII Nicænis patribus agunt, Macedoniani uero de centum quinquaginta in Constantinopolitana urbe congregatis, Nestoriani autem Ephesiæ synodo, Eutylianistæ uero et Apolli- ¹⁵ naristæ et ceteri malorum adiuuatores sexcentis xxx patribus Calchedona conuenientibus aduersantur, inimicas ueritati destructiones extendunt et per suam uesaniam mentiri probantur. igitur Timotheum, qui Apollinarista cognoscitur et propterea semet ipsum a sancto concilio facit extraneum, irregulariter ordinatum et tanti mali reum, si tamen accusatores ueri probantur, nequaquam episcopum nominamus aut communi- ²⁰ catorem sacerdotii sumimus, qui his ita malis uidetur obnoxius, et supplicamus piæ uestræ potentiae quatenus sanctarum ecclesiarum prouidentiam sollemniter habeatis et disciplinam Aegyptiacæ diocesis dignam uestræ rectitudinis teneatis, quatenus fuga quidem persecutionem patientium depellatur et eis qui turbati fuerant, pax alta reuocetur sanctisque ecclesiis illic positis unitas conferatur. nostræ uero ecclesiæ dei ²⁵ gratia uestræ prouidentia pietatis in pace et unanimitate et fidei rectæ concordia magna consistunt nostraque uoce deposcunt quatenus resistatur eis qui synodum fieri quærunt. nam si sæpius conueniamus, aliud quicquam sapere poterimus præter ea quæ nobis sunt tradita a sanctis patribus et sanctis conciliis explanata. nihil enim aliud student qui optant synodos congregari, nisi (ut) uasa sacra plurimi sanctorum episcoporum ³⁰ uendentes pro sumptibus et expensis et subuectionibus animalium pretia uniuersa consumant et aliqui eorum in peregrinatione aut mari uitæ huius luce priuati onus hoc atque peccatum congregantibus concilium prouidere noscantur. sed iubete potius singulos sacerdotum in propria ecclesia positos et altari ubi constituti sunt, permanentes orationes et preces pro uestri æternitate imperii celebrare. ³⁵

Seleucus gratia dei episcopus Amasinæ metropolis sanctæ Christi ecclesiæ manu mea subscripsi secundum religiosam sanctionem uestræ pietatis meam sententiam per prædictam epistolam manifestans una cum deo amantissimis episcopis cunctæ pro-

PW

1 irregularis PW, corr. W	inuehere W ^{corr}	3 dicet PW	4 scm PW	celebra-
tum PW	5 trecentis XVIII PW	qui om. Surius	6 CL P et W	7 priores PW
quod addidi nesciens an etiam plura exciderint	heresis PW, corr. W	12 arguantur W ^{corr}		
hereticos W ^{corr}	sca W	synodus W ^{corr}	13 ariani PW, corr. W	eunominiani PW
viii W ^{corr} xviii PW	niceni PW	14 macedonii PW	17 malim extendentes	21 uiden-
tur PW, corr. W	23 rectitudinis W ^{corr}	rectitudini P rectitudinem W	fugam PW, corr. W	
24 persecutionum W ^{corr}	26 gratiæ PW	28 nisi PW, corr. W	29 sc̄i concilii PW	30 syno-
dus PW, corr. W	ut Surius om. PW	32 mare PW	33 noscuntur W	34 altar P
alter W	35 uestræ æternitatis imperio PIV	36 seleucius PW	38 di amantissimis PW	

uinciae, quid sentiam et pro recta fide trecentorum XVIII sanctorum patrum Nicæa conuenientium, quam et Calchedonense concilium confirmauit, nec non et de Timotheo, qui precibus accusatus est, et multis temporibus a deo seruari uestrum oramus imperium

Vranius episcopus Iboreæ similiter
 M VII 608 Erythrius episcopus Amisi similiter
 Aelianus episcopus Sinopensis similiter
 Hyperechius episcopus Zili similiter
 Paulus episcopus Andrapenus similiter   EXPLICIT

5

L III 964
 XLII

Piissimo et Christianissimo amabili imperatori et regnum cælestium possidenti augusto Leoni Petrus Aetherius Saturnilus hipedius episcopi Paflagoniæ regionis. 10
 Erexistis equidem olim dei sanctas ecclesias, primum hoc iustum sacrificium offerentes domino Christo, quod iura omnia pietatis transcendat et propriam uirtutem habeat [et], quatenus ea quæ a diuæ memoriæ Marciano constituta sunt, firma permaneant. nunc itaque orta nobis est Christo amabilis et regnum a diuinitate suscipiens uestra tranquillitas, ut magnæ intentioni concordiæ [et] indiuisæ recta piaque seruetur fides 15
 in sanctis dei ubique constitutis ecclesiis. agnouimus etenim uestræ pietatis oraculo quia pro Alexandrinæ ciuitatis pace curam maximam habeat uestra serenitas, ex precibus autem subiectis inuenimus Proterii quidem beatæ memoriæ ab eadem ecclesia factam exclusionem et uoluisse Timotheum in eadem ciuitate sumere pontificatus officium et machinatum ut memoratus uir cum pœna de præsentis uitæ recederet; ad 20
 hæc autem confiteri Timothei sectatores quia trecentorum quidem XVIII patrum et concilii Ephesi congregati sequantur fidem, CL uero sanctorum patrum concilium in regia ciuitate celebratum et sanctam et uniuersalem Calchedonensem synodum denegare noscantur. sancientes ergo quæ communiter sapimus episcopi Paflagoniæ regionis, ad notitiam pietatis uestræ deducimus. præcedente siquidem nostra 25
 oratione ac supplicatione ad dominum nostrum Iesum Christum emissa pro uestræ serenitatis imperio et unitate sanctarum ecclesiarum et cum multa deliberatione diuinas litteras intuentes et preces subiectas eis uestræ pietati suggerimus quia cuncti ante nos deo amabiles episcopi doctrinam sanctorum euangeliorum et apostolorum percipientes et sequentes fidem sanctorum patrum apostolicam confessionem docen- 30
 tium tradiderunt nobis unam cum fidei populo huiusmodi fidem. unde dominum et deum nostrum orantes rem publicam potentiamque uestram a deo nobis concessam longa ætate seruari, nequaquam separamur a traditione trecentorum XVIII sanctorum patrum neque concilium sanctorum CL in regia ciuitate celebratum neque sanctam et
 M VII 609 uniuersalem synodum in metropoli Calchedone factam * * sed neque augmentum aut 35
 imminutionem a traditione sanctorum CCCXVIII patrum eas habere dicimus, sed ad peremptionem eorum factas qui quantum ad se, gratiam sancti spiritus denegare noscuntur et in sancti mysterii Christi domini dispensatione * *. quam ob rem repugnant et contumelias inferunt etiam illi magno sanctoque concilio trecentorum

PW

4 oranius PW   5 eruthrius PW   amasi PW   7 hypericius PW   8 adrapenus PW
 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XLI W   9 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM
 AVGVSTVM IMPERATOREM W   xpianissimo amabili PW *cf.* p. 41, 5   cælestium] οὐρανίῳν *pro*
 οὐρδνιοῦ   10 saturnellus PW   hipedius PW, *latet* = Ὑπερέχιος   12 propria PW, *corr.* W
 13 et *deleui*   15 et *deleui*   17 pacem PW   19 facta exclusione W^{corr}   pontificatum PW
 22 CL *om.* W *post uero coll.* W^{corr}   24 noscuntur W   34 CL PW^{corr} et W   sc̄m PW
 35 *lacunam indicauerunt editores Romani*   36 trecenti PW trecentorum W^{corr}   38 *lacunam*
indicaui Surius

XVIII sanctorum patrum. non enim sine periculo esse putauerunt sancti patres, si tacerent hæreticorum incredulitatem nitentem sancti illius concilii iura subuertere et non aperta narratione sanctam ueramque fidem omnibus explanarent. L IIII 965 propter ostenditur quia isti qui nunc sancta concilia denegant, non zelo pietatis, sed inconstanti contentiosaque sententia non solum contumelias patribus sanctis inferunt, 5 sed etiam uniuerso ordini sacerdotum. de Timotheo uero et quæ ab eo machinata dicuntur, si tamen ueræ preces sunt quas uestræ serenitati porrexerunt reuerentissimi clerici Alexandrinæ ciuitatis et sanctissimi episcopi Aegyptiacæ diocesis, dicimus quia dura uidentur et ualde crudelia quæ ab eo commissa sunt, et cunctos iniquitatis terminos tali operatione transcendunt, ita ut non solum sacerdotii gradu probetur in- 10 dignus, sed etiam ab ordine sit laicorum remouendus, præsumens cum multis criminibus quæ gessit, contumelias quoque conciliis sanctis inferre. de quo domini quidem dei opus est ut ei remittatur opus quod fecit aduersus sacerdotem nihil sibi nocentem, uestrum uero, triumphator maxime principum, ut iustum sacrificium offeratis domino deo tantorum scelerum uindictam uobis placitam facientes. 15 deprecamur autem et uestram pietatem totis uiribus exoramus ut apostolicam doctrinam, in qua creditis, immobilem conseruetis in pace multa et tranquillitate sub uestræ pietatis imperio et clero et omni populo in fide saluberrima constituto et ut eis qui inaniter alia concilia fieri desiderant, resistatis et ut nobis uestra pietate donetis quatenus sub quiete degentes secundum fidem et traditionem sanctorum patrum confitentes in pace 20 inuiolabili et disciplina seruemur orationi diuinæ supplicationique uacantes et uitæ atque conuersationi domino Christo placenti ad honorem orthodoxæ fidei et fundentes domino deo preces pro uestra serenitate, quatenus dominus Christus uestræ pietatis imperio suæ infundat dexteræ claritatem, quæ uos sua pace conseruet et fortitudinem uobis atque uirtutem præstet, simul magnificentissimis maximisque proceribus et 25 gloriose sapienti iustissimoque uestro senatui ad peremptionem ferocitatis malignarum (hæresium) et unianimitatem sanctarum Christi ecclesiarum et totius Romanæ pacis et disciplinæ.

Petrus episcopus Gangrenæ metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea subscripsi et secundum sanctionem uestræ pietatis propria sententia declarauit, sicut 30 in hac epistula probatur esse prædictum, una cum deoamantissimis episcopis M VII 610 nostræ prouinciæ quam habemus uoluntatem in orthodoxa fide trecentorum XVIII sanctorum patrum Nicææ conuenientium, quam et sanctum Calchedonense concilium confirmauit, nec non et de Timotheo, qui in precibus accusatus est, et oramus orthodoxum et Christo amabilem principatum uestrum multis a deo domino conseruari 35 temporibus

Aetherius episcopus Pompeiopolis similiter

Olympius episcopus Surensis similiter

Saturnilus episcopus Amastrenæ ciuitatis (simul et) pro sanctissimo episcopo *, eo quod ægrotaret, subscripsi similiter EXPLICIT 40

PW

2 nitentes <i>PW</i>	conuertere <i>W</i>	4 sc̄am <i>PW, corr. W</i>	concilium <i>W, corr. W</i>
5 sc̄i <i>PW, corr. W</i>	10 gradum <i>PW, corr. W</i>	14 triumphatorem <i>PW</i>	offeretis <i>P</i>
16 totius <i>PW, corr. W</i>	quam <i>W^{corr}</i>	18 de clero <i>W</i>	22 conuersatione <i>W^{corr}</i>
27 hæresium <i>addidi</i>	unanimitem <i>W</i>	33 nicenæ <i>PW</i>	34/35 orthodoxam <i>PW</i>
39 saturnellus <i>PW</i>	simul et <i>addidi</i>	nomen excidisse uidit <i>Surius</i>	35 xp̄i <i>PW</i>
			40 EXPLICIT LIBER [EPI- STVLA <i>W^{corr}</i>] XLII <i>W</i>

XLIII Domino piissimo et inuictissimo atque Christianissimo perpetuo augusto im-
 L III 966 peratori Leoni Vrsilius Dalmatius Maximus episcopi uestræ Dardaniæ. Et agno-
 uimus et inuenimus in electione imperii uestri saluatoris dei iudicium et quia uirtute
 sua cunctas regno uestro subdit barbaras nationes et per uos eius pietas firma inuio-
 labilisque consistit, [et] ut nemo præsumat apud pium imperatorem aliquid iniquum 5
 petulantia scelerata suggerere, quia sicut in sua pace omnia diuina consistunt, ita
 nihil sacramentorum dei per fidem tranquillitatis uestræ humana uarietate mutatur.
 quid enim ita præceptum est aut sic impium poterit iudicari quam credere pietatem fidei
 terminis apostolicis communitam, innumerabilibus sacerdotibus et omnibus sanc-
 tarum scripturarum testimoniis roboratam nec non et decretis Nicæni Calchedonen- 10
 sisque concilii iudicio confirmatam inanibus et profanis præsumptionibus posse uiolari,
 dum ad omnem perfectionem catholicæ fidei sapientissimi Salomonis doctrina sufficiat?
 Sap. Sal. I, I ait enim: sapite <de> domino in bonitate et in simplicitate cordis quærite
 eum. quid ergo pessima calliditate nequitia faciet, cui ultra bonitatem nequaquam
 licet excedere? sed sicut ostenderunt litteræ meæ humilitati directæ, hæc Timotheus 15
 nihil respuisse dinoscitur, qui episcopatum ambiens episcopi morte percepit, quapropter
 aliorum scelus eius ruina factum est et in fraterno concilio non uocatur, quando fratris
 necator esse cognoscitur, utique a reuerendæ memoriæ Proterio, quantum ad fidem eius,
 in nullo læsus, cuius tali morte hic ordinatus uestræ tranquillitatis iudicio nullum poterit
 eius gradus habere robur. igitur religio uestræ pietati commissa ab æterno deo, 20
 inuictissime principum, conseruetur, eius clementia imperium quod uobis collatum
 est, in omni gloria longa ætate muniatur et sicut uestra mansuetudo diuina propi-
 M VII 611 tiatione continuis temporibus custoditur, sic et sacra mysteria nullorum scelestis
 præsumptionibus uulnerentur, sed pietatis uestræ laboribus pax mundo collata in
 sua soliditate intransgressibili pietate seruetur. 25

Vrsilius episcopus Dardaniæ incolumem tranquillitatem tuam pro pace mundi
 et catholicis ecclesiis multis annis uirtus æterna custodiat, domine piissime et in-
 uictissime perpetue auguste

Dalmatius episcopus neutimæ similiter

Maximus episcopus Dioclitianensis similiter   EXPLICIT   30

XLIII Piissimo et inuictissimo domino totius terrarum orbis et Christianissimo im-
 peratori Leoni Petrus episcopus metropolis Corinthi et reliqui episcopi reuerentissimi
 sub me constituti Iohannis Athanasius Timotheus Afobius Epictas Demetrius Zoilus
 Plutarchus Georgius anoxolius Rufinus Alexander Candidus Agathemerus Alexander
 Architimus Cyriacus Thalys Domitius Ossius Constantinus et Hesychius in domino 35
 salutem. In omni quidem quibus propter religiosum imperium uestrum res publica
 L III 967 bene regitur, omnium dominus glorificatur Christus, præcipue autem in quibus ortho-
 doxæ fidei inconcussa iura seruare studet uestra tranquillitas, pro quibus sancta et

PW

1 *inscr.* EPISTVLA INFRA SCRIPTIS EPORVM AD LEON̄ IMPM̄ W XLIII P 2 Vrsicinus p. 24, 23
 dalmatius et *W^{corr}* 3 lectione W 4 subdidit *W^{corr}* 5 et *deleui* 7 tranquillitates PW,
corr. W mutantur PW 9 commonita PW 10 roborata PW 10/11 calchedonisque PW
 11 in animabus PW inanis *W^{corr}* 12 salomonis PW 13 de om. PW 16 morte *Surius* mente PW
 percipit PW 22 ætatem PW, *corr.* W 26 Vrsicinus p. 24, 23 29 *scripserim* Vlpianæ
 30 dioclitianensis W declitianensis P EXPLICIT LIBER [EPISTVLA *W^{corr}*] XLIII W 31 XLV P
inscr. EPISTVLA EPORVM SVBVS SCRIPSIT AD LEON̄ IMPRM̄ W 33 metrius PW 34 gerocius PW
 anoxolius PW *scripserim* Anatolius Candidus p. 89, 28 caredimus PW agaterus W acaterus P
 35 ossius p. 89, 35 osius PW

adoranda trinitas intentionem uestram remunerans et uictorias de inimicis et omnia sicut optatis, præbuit et præbebit uestræ pietatis imperio. unde uero dignata est nobis scribere uestra tranquillitas et aperte iussit nostram manifestare sententiam, hæc pietatis uestræ potentia declaramus quia ea quæ a Calchedonensi sancto et uniuersali concilio definita sunt, tamquam sanctis synodis præcedentibus consona et in nullo contraria aut sanctorum trecentorum xviii patrum Nicæno concilio aut Constantinopolitano cl aut Ephesi sub beatæ memoriæ Cyrillo celebrato omnibus sententiis manere immutilata decreuimus. nihil enim dubium in eadem sancta et salutari fide derelictum est nec conuenit de tali causa sæpius fieri tractatus uniuersales, quasi in uerborum nouitate et non in fide inconcussa rectaque conuersatione 10 salus humani generis constituta sit. Timotheum uero, sicut ex his quæ sunt scripta, cognouimus, nec regulariter nec consequenter sacerdotium optinere perspicimus; quo tamen modo oporteat eius causam et sanctas ecclesias in illa constitutas regione M VII 612 disponi secundum deum, in uestra pietate et iustitiæ pendet arbitrio, quæ non minus paci ecclesiarum quam securitati ciuitatum et subiectorum prouidere dignatur, perfecte sciens quibus imperare diuino iudicio constituta sit, docta pariter ecclesiasticas sanctiones et proprias leges, et per utraque tam orthodoxam fidem quam rei publicæ iura disponens. nostras igitur orationes, quas pro uestræ serenitatis imperio incessanter offerimus, omnium deus et dominus placatus accipiat, quatenus et omnis mundus per uos et sanctæ eius ecclesiæ cum omni pace et tranquillitate et fide ortho- 20 doxa gubernentur.

Petrus episcopus metropolis Corinthi sancta et consubstantialis trinitas, quæ tuum genus ad munimen fidei orthodoxæ et salutem generis humani constituit, pium tranquillitatis tuæ longissimo tempore seruet imperium, uenerabilis imperator

Athanasius episcopus Atheniensium similiter	25
Rufinus episcopus Thespiensis similiter	
Alexander episcopus Patrenus similiter	
Candidus episcopus similiter	
Agathemerus episcopus Megarensis similiter	
Alexander episcopus Elatiæ similiter	30
Architimus episcopus Thebarum similiter	
Cyriacus episcopus Carystenus similiter	
Thalis episcopus Argi similiter	
Domitius episcopus similiter	
Ossius episcopus Lacedæmonis similiter	35
Constantinus episcopus Calchidis similiter	
Isychius episcopus Tanagrensिस similiter	
Iohannis episcopus Messinæ similiter	
Athanasius episcopus Oponi similiter	
Timotheus episcopus Megalopoleos similiter	40
Afobius episcopus Coronæ similiter	
Zoilus episcopus Scarfiæ similiter	

PW

7 cl PW^{corr} et W * epheso PW 8 sca et P scae W 9/10 uniuersalis PW 12 pro-
 spicimus PW 13 causa PW 14 pietates P 16 impetrare PW doctas W^{corr}
 17 sanctionis PW, corr. W 19 omnes PW, corr. W 22 metropoli PW consubstan-
 tiales PW, corr. W 25 athenensium PW 26 tespiniensis PW 35 lacedomnis PW 38 mis-
 sinæ PW 39 poponti PW 41 fouius PW 42 carfiæ PW

Plutarchus episcopus Platensis similiter
Georgius episcopus similiter   EXPLICIT

L IIII 968
XLV

M VII 613

Religiosissimo et Christianissimo amabili imperatori augusto Leoni Anastasius Iulianus Proclianus Eufanius Danihel Armatus et Eufrasius episcopi primæ Galatiæ. Qui sermo sufficiat ad laudem domini Christi tantam felicitatem humano generi conferentis et suam prouidentiam in totius uitæ tempore demonstrantis? ecce enim uenerandæ memoriæ principe Marciano ad deum proficiscente et de gloria ad gloriam demigrante et de terrenis sceptris cæleste imperium possidente uestram potentiam deus euexit regno eius et pietati pariter succedentem, quatenus hæc per apostolicam uestram religionem in ecclesiis conseruata permaneat.   quapropter mox deus uos 10 ad solium imperiale perduxit, primitias largitori uestro clarissimas optulistis, id est legem hanc erroneis dogmatibus resistentem, ecclesiasticæ ueritatis adiutricem.   semper enim diuinarum rerum curas habentes neque tumultum qui Alexandria prouenisse dicitur, sine examinatione dignissima reliquistis, sed uestræ pietatis oraculis primæ Galatiæ synodum sanctorum episcoporum in metropoli Galatiæ conuenire sancistis, qua- 15 tenus deliberationem subtilissimam adhibentes et relegendes utriusque partis subiectas oraculo uestro preces oblatas a sancto Aegyptiaco concilio et clericis Alexandrinæ ciuitatis nec non et Timothei defensoribus nostram sententiam panderemus, quid de sancto Calchedonensi concilio et de his quæ Alexandria gesta sunt, sentiamus.   quapropter omnibus nobis celeriter congregatis hæc principia, hoc nostrum fuit initium 20 ut omnium dominum rogaemus quatenus uobis tantum studium pro ecclesia eius habentibus supernam retributionem conferat pietatemque uestram maxima longæuitate custodiat pro dogmatum catholica * sacrorum.   deinde considerantes etiam preces, quæ sapimus, uestro imperio declaramus.   fidem itaque habemus atque seruamus, in qua et nati sumus et cum qua pergere ad dei terribile iudicium 25 omnes oramus, in qua etiam baptizati sumus et absque merito ad sacerdotium euocati ad fidem gratiam accipientes inbuimus.   quam fidem uenerabilis euangelistarum numerus et chorus tradidit gloriosus apostolorum, quibus utique sacramenta cælestia de super inspirata sunt, sed et numerus trecentorum XVIII sanctorum episcoporum collectus in Nicæna urbe sanciuuit, apostolicam religionem 30 perfecte et apostolico spiritu conscribens et diuina ecclesiæ nostræ dogmata cum magnanimitate custodiens nec non et aliæ sanctorum episcoporum ecclesiæ catholicæ synodi, quæ necessarie pro insurgentibus hæresibus sunt collectæ, hanc seruari cum integritate iusserunt.   nihilo minus et Calchedonensis nutu Christianissimi principis congregata æquam de ea habuit uoluntatem definiens illorum sanctorum 35 patrum dogmata intemerata immobiliaque seruari et quasi ex quadam diametro utramque redarguens ueritatis aduersitatem, quæ duo æqua impietate perducere probantur in præceps, et destruens Nestorii nefandi uesaniam diuisionem et sectionem dispensationis domini Christi pessime dictantis nec non et Apollinaris furorem, qui

PW

2 EXPLICIT LIBER [EPISTVLA] XLIIII W   3 *inscr.* EPISTVLA EPISCOPORVM INFRA SCRIPTIS AD LEONEM AVGVSTVM [et *add. W^{corr}*] IMPERATOREM W   XLVI P   xpianissimo amabili PW *cf. p.* 41, 5
6 conferentes PW   demonstrantes PW   7 proficiscentem PW   8 demigrantem *W^{corr}*
cælestem PW   possidentem *W^{corr}*   9 inuexit regnum *W^{corr}*   10 permaneant PW   11 imperialem PW   16 subtilissima PW   partes PW   22/23 longæ uitæ PW, *corr. W*   23 lacunam *indicaui Surius, suppleas fide uel religione*
33 collecti PW   35 principes PW, *corr. W*   27 uenerabiles PW, *corr. P*   31 diuinæ PW
39 ditantes PW, *corr. W*   congregatam PW   37 utrumque PW

confusionem in eiusdem unigeniti inhumanationem introduxit et multa alia uane locutus est (longe) a ueritate posita. bonam igitur confessionem fidei trecentorum XVIII nostrorum patrum et Calchedonensis synodus et aliæ decreuerunt inuolabilem permanere et nos [et] ecclesiarum Galatiæ prouinciæ sortiti [sumus] episcopatum cum omnium ecclesiarum populis hanc perfecte seruamus. insolubilis enim est firmitas dogmatum apostolicorum patrumque nostrorum, augmentum non egens, imminutionem nequaquam suscipiens, sed qualis fuit a patribus conscripta et tunc prædicata, usque ad finem sæculi conseruanda [est] ab omni nouitate manebit extranea. nullus itaque ad rationem ecclesiasticæ ueritatis apostolo Paulo maior est, qui uas electionis esse promeruit. hic enim doctrinas imbuit quarum eruditionem in tertium cælum ascendens accepit. nullus ad ministrandum supernis sacramentis decentior angelo, quoniam pura natura illis nouit ministrare purissimis; sed siue Paulus uoluerit aliquid iubere quod primitus ipse non docuit, seu angelus, hoc ecclesia dei non suscipit, sciens quia scriptum est. ergo siue angelus prædicet præter quod Paulus edocuit et chorus trecentorum XVIII sanctorum prædicauit episcoporum, non terremur angelica dignitate ut aliud doceamus præterquam sumus a sanctis patribus eruditi, nec Pauli merito subdimur, qui raptus est in paradysum eique ineffabilia uerba sunt credita. hæc enim lex est: siue ego, inquit, uel angelus de cælo annuntiauerit uobis præter quod accepistis, anathema sit, non quia Paulus erat suis dogmatibus permutandus, qui per Christum et monebatur et loquebatur, nec quia angelus de cælo ad ministerium nostræ salutis mittendus erat, ut aliquid extra gratiam sacramentorum prædicare pateretur, sed ut tantorum merito cunctis aliquid contra ecclesiastica dogmata nitentibus omne conamen nouitatis abrogaretur. nos itaque omni uirtute seruamus sanctorum patrum dogmata et sanctum concilium Calchedonense cognoscimus quod scilicet paternorum diuitias sanctis ecclesiis inuolabiliter conseruauit. qui uero ab eo concilio semet ipsos abscidunt, ignorant quia nomine quidem Calchedonense concilium denegant, rebus autem ipsis cuncto totius mundi collegio sacerdotum sine dubio segregantur. illud omnibus celebratum est, eorum qui ibi collecti sunt, nullus penitus discordauit, sed et si pauci quidam pro aliquibus necessitatibus per prouincias remanserunt, ad communionem eius adtracti sunt, quoniam antiqua ecclesiæ dogmata seruare dinoscitur. ea siquidem quæ Alexandria perpetrata diuulgantur, dudum quidem ad nos fama perduxit, sed nunc integritatem insertam precibus agnoscentes et mensuram nostri gemitus non habentes fontes requirimus lacrimarum et luctus Hieremiæ lamentationibus pares, scientes utique fletum passionibus adæquare. quis enim ualeat abstinerere eo, licet animum habeat adamante fortiorem, audiens in sacris locis nullum pudorem fuisse seruatum sanctumque locum communis redemptionis nostræ, hoc est uenerabile baptisterium multorum uirorum, quantum ad eorum adtinet uoluntatem, inuasionem fuisse temeratum, dum diuina omnia nequaquam iniuriarum moli subcumbant, et hæc perpetrata ab illis forsitan qui peccatorum redemptionem ibidem susceperunt, et quod est crudelius, sacerdotis necem etiam auribus ualde terribilem,

PW

2 longe *addidi* 4 et *deleui* sumus *deleui* 5 omni PW 8 prædicta PW est *deleui*
 10 quia PW 12 natura illis *scripsi* natura aulis P naturalis W 17 paradiso PW, *corr.* W
 20 monitatur PW, *corr.* W 26 conseruabit *Wcorr* 27 denegantes PW 30 alio quibus PW,
corr. W 36 eo licet *scripsi* scilicet PW licet *Surius* adamantem PW 37 redemptio PW,
corr. W 39 inuasionem PW teneratam PW mole PW 41 quod *scripsi* qui P quid W
 quia *Pcorr* sacerdotes PW, *corr.* W

iram nec usque ad interitum illius habentem finem, sed ultra naturam indisciplina-
biliter excedentem? solet enim contra aduersarios furor insurgere; quem uero quilibet
inimicum non habet, hunc honorandum natura docet. omnis ciuitas scelerum im-
manitate completa est et secta membra sacra mysteria celebrantis et per omnes plateas
et omnes porticus tracta referuntur et ad nouissimum incensa atque consumpta et 5
ad cineres usque redacta. et neque in his solummodo doctorem atque pontificem
sistere passi sunt, sed etiam in uentos miserabiliter disperserunt. hæc igitur quan-
tum uirtus fuit, ualde deflentes de Timotheo tantorum malorum auctore, sicut preces
edocuerunt, quæ bene se habere credimus, secundum piam sanctionem uestræ potentiæ
nuntiamus: si re uera accusantium uerba cum accusationis ueritate concordant, 10
alienum eum ab omni sacerdotio esse demonstrant. nam eum qui ex quacumque
causa depositus est, non solum ad maiorem gradum uenire lex ecclesiastica non per-
mittit, sed neque in ordine in quo fuit, * * propria sententia eum rursus absoluat
aut certe synodus sanctorum episcoporum aliquid de eo disponat. sed etiam
episcopi qui sua dignitate depositi uidebantur, sicut edocuerunt, lex non est ut alium 15
possint ad officium euehere, quod ipsi uidebantur amisisse, et duo solummodo [qui],
licet super omnes honorabiliores existerent et omni accusatione liberi essent, ordinationem
tamen episcopi celebrare ecclesiastico ordine prohibentur. quod autem et uiuo
pontifice ecclesiam gubernante et nullo propter ordinationem regulariter procedente
decreto constitutus dicitur, omnem transcendit iniquitatem. quod uero et necem 20
ita crudelem adgressus est aut cooperatus, sicut edocuerunt, non solum hoc regulis
interdictum, sed etiam legibus et communi iure naturæ prohibitum est. igitur si
ueræ monstrantur accusantium preces, nulli horum sacerdotium conferre potest
sacrarum subtilitas litterarum. uestrum itaque inuictum et triumphale imperium
agnoscens quæ bene se habere decreuimus, æquum ordinem suæ prudentiæ sanctis 25
M VII 616 seruet ecclesiis atque dignetur disciplinam communi pietatis custodire collegio omni-
que uirtute ac fortitudine bono Christi corporis unianimitatem pacemque seruare
sciatque uestra tranquillitas et agnoscant qui nescio quomodo sunt seducti, quia
neque sanctum Calchedonense concilium neque nos nec quilibet alius cui pietatis
ecclesiæ apostolicæ participium inest, alienam tenet fidem præter antiquam illam 30
L IIII 971 euangelicam quam chorus trecentorum XVIII patrum superna gratia inspiratus ecclesiis
Christi immobili religione dereliquit. qui uero propriis quidem passionibus insti-
gati, zeli autem figmentum sibimet adponentes et simpliciores seducentes Alexan-
drinam ecclesiam turbauerunt, ipsi iudicium portabunt, quicumque esse noscuntur.
in tantum enim <nec> recta intentione nec sermone ueritatis utuntur contra sanctum 35
Calchedonense concilium quia non solum ab illo se separant, sed neque CL sanctorum
patrum concilium in regia ciuitate factum se suscipere profitentur, cum et ibi dogmata
sanctorum trecentorum XVIII patrum subtiliter seruari præceptum sit et in ipsa sancta
synodo inter primos fuerit cui illo tempore pontificium Alexandrinæ ciuitatis uidebatur
esse commissum, uir apostolicus et ab omni macula sermonum aut actuum segregatus. 40

PW

2 solite PW, corr. W   4 celebrantes PW, corr. W   5 porticos PW   6 cinis PW
cinis W^{corr}   7 uentis PW, corr. W   7/8 quantus PW   8 auctorem PW, corr. W   9 ē docu-
erunt P est [del. W] docuerunt W   10 nuntiauius PW, corr. W   13 *suppleuit* permanere
nisi deponens [malim qui deposuit] *Surius*   16 quem PW   admisisse PW, corr. W   qui PW
om. *Surius*   17 existere PW, corr. W   accusationi PW   19 gubernantem PW
23 nulli *scripsi* nihil PW   24 uestrarum W   triumphalem PW, corr. W   27 bono PW *corrupte*
28 *sci* atque PW   et *Surius* ut PW   29 nos om. W   32 quid PW   35 nec¹ *Surius*
om. PW   36 CL P et W   38 reseruari PW

sed qui donauit uenerabile uestræ pietatis imperium Romano principatui et dei sanctis ecclesiis, longa serenitatis uestræ tempora dignetur efficere pacemque per uos et unitatem ouilibus Christi conferre subiciatque uobis omnes aduersarias nationes, quatenus undique pace Christi muniti patrum dogmata inuiolabilia conseruetis et omnem rem publicam æquitatis ordine disponatis. 5

Anastasius episcopus Ancyræ metropolis sanctæ dei ecclesiæ manu mea subscribens secundum pietatis uestræ sanctionem per prædictam epistulam insinuauit quid sentiam de confessione sanctorem patrum Nicæa congregatorum, quam Calchedonensis sancta synodus secuta esse dinoscitur, et de Timotheo, qui precibus accusatus est, et seruari uos temporibus longis oro 10

Iulianus episcopus asponæ similiter

Proclianus episcopus Iuliopoleos similiter

Eufanius episcopus Asponæ similiter

Armatius episcopus Mnizi similiter

Danihel episcopus Cinnæ similiter 15

Eufrasius episcopus Laganias similiter   EXPLICIT

XLVI Deo amantissimo atque piissimo et Christianissimo uictori triumphatori semper **M VII 617** augusto Leoni humilis episcopus Eugenius in domino salutem. Nos equidem humillimi uoluimus, et hoc superna gratia promerentes, nostra mente quiescere et taciturnitatis pelagus in sancti et adorandi spiritus pace retinere, ut sic abstinentes 20 siue propter humanam inopiam aut infirmitatem dicendi timorem tanti delicti apud nos haberemus; sed quia post proprii * * principatus adulter extollitur et in sublime semper eleuatur suisque scintillis multorum corda succendit ut pulchritudinem sapientissimam solummodo dei conturbent ecclesiarum, summa necessitas nobis incubuit mutare propositum, ut a uobis prouocati per hanc dicendi occasionem egrediamur in aerem, 25 dei fide nostros obturantes auditus, ut ita Sirenarum mortiferum peccatum siue earum secundum Hieremiam filiarum mortem transeuntes (in) ipsum pelagus uitæ **Ier. 27 [50], 39** tecum sobrie ueniamus. suscipe igitur hoc, piissime, suscipe libenter a nobis munus **L IIII 972** nostrum omnium sacerdotum et reliquorum qui in ministerio diuinæ scientiæ constituti sunt, prædicationem tuæ iussionis quasi ex una curia consensuque scriptam. 30 fideli namque fideliterque interroganti principi lucrum est sacerdotibus immortalis libri sanctam offerri responsionem, ut ex te denuo, Christianissime, et tuæ tranquillitatis imperio in omnem terram et cunctos homines cum mansuetudine pietatis poculum ministrent, uno omnium nostro domino unigenito dei filio gubernante, qui solus in omnibus sæculis perpetue regnans et tibi imperatori coronam, quando 35 oportuit, latenti, immo magis claro nutu superinposuit. primum tibi signum regalis dignitatis beati Dauid fundibulum laudabili uoluntate committens per deserta discurrens

17 cf. *Hormisdæ epistulam* [Coll. Auell. 120] ad synodum Epiri ueteris p. 529, 22 sq.

PW

1 dona PW   4 pacem PW   dogma PW   11 asponæ PW, *postulatur* Tabiæ cf. p. 23, 28
et Gesta Chalcedonensia   12 hielepoleos W heilepoleos P   13 ponæ W sponæ P   14 mniz PW
15 cinnæ W   16 lagnia PW   EXPLICIT LIBER [EPISTVLA W^{corr}] XLV W   17 *inscr.* EPISTVLA
SVBDVS SCRIPTIS EPISCOPORVM AD LEONEM AVGVSTVM IMPERATOREM W   XLVII P   20 scis PW
si PW   21 dilecti PW, *corr.* W   22 *post om.* W   *lacunam indicaui, suppleas e. g.* principis
cædem   24 conturbet PW   25 a *Surius* aut PW   *occasionem scripsi orationem* PW
26 obdurantes W   auditos PW, *corr.* W   *senararum* PW, *corr.* W   27 in *addidi* per *Surius*
32 libri *Surius* liber PW   ut *Surius* uel PW   35 regnans *Surius* regenerans PW

aptissime bestias iacularis, nos autem sub arbore pacis positi sine timore in aura
 Dan. 8, 5 delectabili commoremur. iaculare ergo, iaculare, potentissime, secundum Danihelum
 etiam Libyæ hircum paternæ fidei iaculo, ut nequaquam perditus uentilet ea quæ
 sunt ad austrum. ille namque paululum exiliens ad ultima Libyæ regionis illam
 inmedicabilem Alexandrinorum influit passionem, ut sacerdotis sui interemptorem 5
 amatorem dei populo demonstraret et uiro sacrilego sacerdotii priuilegia nefande
 M VII 618 committeret, qui non solum sacerdotali uoluntate, sicut preces de eo conscriptæ
 referunt, alienus ostenditur, sed etiam omni affectione uulgi peregrinus agnoscitur,
 licet quibuscumque uerbis gestorum delere nitatur auditus. nam si ei animo concepti
 adulterii non immineret crimen, hoc solūmodo paternæ traditionis destructor quod est, 10
 sufficeret ut in eo iuste possit ultio prouenire. cui namque clarum non est, nisi
 qui forte sponte bona scire despicit, quod per sacratissima sanctissimi et beatissimi
 et post deum patris nostri Leonis scripta sancitum est? tacemus enim quæ primitus
 sub sanctæ memoriæ principe Marciano coram omni populo in ciuitate Calchedonensi
 de fide orthodoxa sunt prolata ad confusionem quidem maleficorum et uesanorum 15
 hominum, (sed) et commemorationem atque consolationem piorum et fidelium. quæ
 fides et ab illo sancto omnibusque honorando concilio testimonium bonum promeruit
 et definitione scientiæ clarioris uno nutu ab omnibus obsignata est, ipsam formam
 detinens quæ dudum in sancto Nicæno concilio et Ephesio primo apud recte sapientes
 constituta dinoscitur. in qua præcipue æternitas et humanitas, sic enim dicendum 20
 est, unius unigeniti custoditur, hoc est in uno domino nostro Christo incarnato deo
 Phil. 2, 10. 11 uerbo oratione seruata, ut in nomine Iesu Christi, sicut ait apostolus, omne
 genu flectatur cælestium, terrestrium et infernorum et omnis lingua
 confiteatur quia dominus Iesus Christus in gloria est dei patris. quie-
 scant igitur, quiescant, et hoc per te, piissime, qui modicum bonum putant munus 25
 taciturnitatis existere; quiescant confundere et dei ecclesias conturbare et curiosis
 sermonibus auditus personare simplicium. uel tuam rectam fidem, si metum
 futuri iudicii non habent, erubescant. quur uentis sermonum tranquillitatem sanctæ
 L III 973 fidei nostræ conturbant? quur concilia aduersus deum in omni loco et gente faciunt
 residere uilissima? quur tela contra nos dæmonibus subministrant? quur de morte 30
 paruulorum cogitantes nostræ immortalitatis auctorem * * pascua sectantur qui adhuc
 Gen. 3, 5 terrenas causas tractare noscuntur? quur certantur sua scientia secundum Adam
 fieri uelut dii, qui adhuc nec quæ sunt hominum agunt? quur lenem nostram mollem-
 que pacem inpugnant aspero zelo, simplicitatem sancti nostri et celandi inysterii
 suffocantes? quo mysterio non solum nos, sed et omnes ministri spiritus superantur. 35
 quapropter gloriamur quia uelut codicillos nos habere creditis dignitatis huius qua
 (de) diuinitate tractatur et immensæ scientiæ cum mensura congrua ministrare dicatur.
 iterum a nobis dicatur et hoc tecum, deo amantissime, et cum omnibus hominibus in
 M VII 619 omni loco positus. in hoc enim tibi librum responsionis de confessione et oratione

PW

3 perditos PW	6 populo <i>Surius</i> populum PW	demonstrare PW	8 peregi-
mus PW, corr. W	10 imminerit PW imminuerit <i>Surius</i>	quod est PW	possit quod est W ^{corr}
11 sufficere PW	11/12 nisi qui <i>Surius</i> qui nisi PW	12 displicet W ^{corr}	quod P qui W
16 sed <i>addidi</i>	18 definitionis PW	clariores PW	19 ephesio W ^{corr}
sapientis PW, corr. W	21 ihū xpō W	dī W ^{corr}	27 auditos PW, corr. W
corr. W	30 resedere PW, corr. W	31 lacunam <i>indicaui</i>	34 inpugnata spero P inpugnatas
pero [pro W ^{corr}] W	36 dignitates PW, corr. W [= ἀξιώσεως]	37 de <i>addidi</i>	malim tractare
38 tecum <i>scripsi</i> teum P dm W	39 liberum PW	orationem PW, corr. W	

concludimus, quod a sanctis patribus et ab initio et hactenus dicitur: pater et filius et spiritus sanctus in æterna trinitate est, unius principatus uirtus, qui est super Rom. 9. 5 omnia benedictus in sæcula deus.

Eugenius episcopus Epiri incolumem uestram pietatem omnium dominus noster Christus pollentem magna longæuitate conseruet et sanctæ nostræ et beatissimæ 5 fidei sanctionibus, per omnia deo amantissime atque piissime

Valerianus episcopus Phœnicæ similiter

Claudius episcopus Anchiasmi similiter

Soterichus episcopus Cercyræ similiter

Hypatius episcopus Adriani similiter

10

Diadochus episcopus Foticæ similiter

Eugenius episcopus Euroæ similiter

Vranus episcopus Dodonæ similiter

Stephanus episcopus Buthroti similiter   EXPLICIT

XLVII Piissimo et Christo amantissimo a deo principi constituto uictori triumphatori 15 semper augusto Leoni Lucas archiepiscopus Artemius Antonius Filocharis Eusebius Nazarius et Paulus episcopi nouæ Epiri. Relegentes ea quæ nobis a uestra tranquillitate sunt scripta, et agnoscentes mox inter ipsa principia non solum pro fide catholica sanctarum ecclesiarum, sed pro omni ciuitate quæ sub uestri imperii sceptrâ dinumeratur, tantam uos habere sollicitudinem quantam oportet gerere diuino nutu 20 Romana imperia conscendentem et tranquille omnia gubernantem, (ut) undique totius orbis terrarum inconcussa et sine fluctu sit nauis, maximas gratias saluatori nostro Iesu Christo debere nos confitemur, orantes pariter ut Christianum nobis uestræ pietatis imperium multis temporibus conseruetur, quod nobis et singulis utique et pariter uniuersis spes maximas et demonstrat et donat.   decet enim et simul et sin- 25 gillatim uniuersos quasi de quodam pectoris nostri cubiculo bona uestra proferre, quorum prima et maxima est pacis utilitas.   relegentes igitur oblatas uobis preces ab Alexandrinis in malorum tempestate maxima constitutis et agnoscentes scelus a dæmone **M VII 020** ibi commissum, amarissime in his ingemescentes et propria membra lugentes, quæ tali **L III 074** calamitate noscuntur adflicta, paululumque ex * respirantes et communem de his 30 rebus tractatum habentes omnes episcopi in uestra Epiro constituti secundum ea quæ a uestra tranquillitate sancita sunt, hæc uestris piis auribus indicamus, gratias primitus etiam in hoc agentes quoniam parcentes nostris infirmitatibus atque laboribus et maximam propter hiemis uehementiam nostri sollemniter curam habentes præcipitis ut singuli nostrum in regione propria residentes de præsentibus rebus suam 35 debeant proferre sententiam.   quapropter edicimus, quia si ea quæ ab Alexandrinis in accusatione deducta sunt, cum ueritate concordant (non enim ex una parte uerba suscipienda sunt), nec ordinatio Timothei firma consistit et ab episcopatu quem adripuisse dicitur, est penitus alienus.   si autem oportet ei sermo satisfactionis in præsentem euocato præberi pro his quæ commisit, sicut et conuenit, iustum est simul 40

PW

5 ih̄s xps <i>W</i>	7 phœnicæ <i>PW</i>	9 cernire <i>P</i>	11 Diadochus <i>Baluze</i> didacus <i>W</i>
didatus <i>P</i>	12 eurocæ <i>W</i>	13 oranius <i>W</i> oranius <i>P</i>	14 botroti <i>PW</i> EXPLICIT LIBER
[<i>EPISTVLA IV corr</i>] xlvii <i>W</i>	15 <i>inscr.</i> EPISTVLA INFRA SCRIPT̄ EPORVM AD LEONEM IMPERAT̄ <i>W</i>		
xlviii <i>P</i> principe <i>PW</i>	21 ut <i>add. Surius</i>	24 pietatis <i>om. W</i>	27 nobis <i>PW</i> 28 tem-
pestatem maximam <i>PW</i>	28 scelus a <i>scripsi</i> scelera <i>PW</i>	29 ingemescentes <i>PW, corr. W</i>	
30 exrespirantes <i>PW, coniecerim</i> ex hoc mærore siue tale quid		36 quæ <i>om. P</i>	

Niceas episcopus Cantanensis similiter
Sebon episcopus Cydoniæ similiter

EXPLICIVNT EPISTVLAE ENCYCLIADES ID EST TOTIVS ORBIS EPISCOPORVM NVMERO
QVINGENTORVM FELICITER

IN HOC BREVIARIO HAEC SVNT

		5
I	Prooemium	p. 1 Garn.
II	De Paulo Samosateno et quod auctor sit Nestorianæ heresis	
III	De Apollinario et eo quod auctor sit Eutylianæ heresis	
IIII	De Nestorii ordinatione et eius herese	
V	De synodo Ephesena prima et Nestorii damnatione	10
VI	De discordia Cyrilli Alexandrini et Iohannis Antiocheni	
VII	De ordinatione Maximiani Constantinopolitani episcopi	
VIII	De pace Cyrilli et Iohannis	
VIIII	De Cyrilli epistulis pro Orientalibus episcopis scriptis	
X	De Nestorianorum scandalo et monachis Armeniæ	15
XI	De Eutyche presbytero et egumeno et eius herese eiusque damnatione	2
XII	De synodo Ephesena secunda et Flauiani morte	
XIII	De synodo Calchedonensi et de damnatione Dioscori	
XIIII	De exilio Dioscori et ordinatione Proterii Alexandrini episcopi	
XV	De ordinatione Timothei Eluri et morte Proterii	20
XVI	De ordinatione Timothei catholici et Petri heretici	
XVII	De ordinatione Iohannis catholici et damnatione Acacii	
XVIII	De episcopis Alexandrinis	
XVIIII	De Seuero et Iuliano	
XX	De Gaiano et Theodosio	25
XXI	De Agapeto papa et Anthimo Constantinopolitano episcopo	
XXII	De Siluerio et Vigilio	
XXIII	De Paulo Alexandrino episcopo et monachis Hierosolymorum	
XXIIII	De Pelagio et Theodoro Cappadociæ	

INCIPIIT BREVIARIIVM CAVSÆ NESTORIANORVM ET EYTYCHIANORVM COLLECTVM A SANCTO 30
LIBERATO ARCHIDIACONO ECCLESIAE KARTHAGINIS REGIONIS SEXTAE FELICITER

I Peregrinationis necessitatibus defatigatus et aliquatenus feriatu animo a 3
curis temporalibus, duarum heresum, hoc est Nestorianorum et Eutylianorum ex

4 *cf. Ephraim Ant. ap. Phot. 229 p. 255^a* 4 τετρακόσιοι καὶ ἑβδομήκοντα ἀρχιερεῖς ταύτην
(fidem concilii Chalcedonensis) ἐγγράφως ἐβεβαίωσαντο

PW

1 catamensis PW 2 doniæ PW 3 ENCYCLIADES—ORBIS *Pcorr om.* PW 4 FELICITER AMEN W

PWIT

Titulum [30. 31] *indici anteponit* W 8 nestoriane IT 9 heresi I 12 maxi-
miani *Wcorr* maximini PWIT constantinopolis I 16 eugemeno P hæreses PW heresis T
heresi I 18 calcedonense P de *om.* P 19 Alexandrini episcopi *om.* I 20 elluri PWIT
23 epistolis PWIT 25 Theodosio] iuliano W 26 agapito WIT *subscr.* EXPLICIVNT CAPI-
TVLA P EXPLICIVNT INDICVLA W 30/31 COLLECTVM—FELICITER *om.* P 32 a *om.* W

ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata et ex gestis synodalibus uel sanctorum patrum epistulis hoc breuiarium collegi, nectens temporum illa quæ in Græco Alexandria scripto accipi uel grauissimorum hominum didici narratione fideli. quod faciens pro mea eruditione et responsione contra falsiloquos utrarumque partium sectatores, qui consueto studio aliter loquuntur de suis auctoribus quam ueritas habet, 5 libenter offero catholicis fratribus ignorantibus acta ipsarum heresum et legere uolentibus.

Igitur Nestoriani dogmatis auctor, ut multi uolunt, Paulus agnoscitur Samosatenus episcopus, qui secutus doctrinam antiquorum hereticorum dominum nostrum Iesum Christum purum hominem asseruit natum et passum, de sancta uero et summe beata trinitate, ut Græci tradunt, Sabellii sententiam secutus est. et propterea 5 dicunt Nicænum statuisse concilium Paulianos omnino baptizandos, ponentes differentiam inter Pauli Nestoriique doctrinam eo quod Nestorius confitens existentiam diuinitatis filii dei Christum purum hominem credidit conceptum atque formatum et postea in deum prouectum, hoc est hominem deificatum, et non uerbum carne factum et habitasse in nobis, quod prædicat euangelium et catholica confitetur ecclesia [negat]. propterea in epitoma chronicorum Lucentius hoc ponit et dicit:

Felice et Tauro consulibus Nestorius Constantinopolitanus episcopus nouum ecclesiis molitur errorem inducere, prædicans Christum hominem tantum, non etiam deum natum eique diuinitatem conlatam esse pro merito [dicit];

Socrates uero in libro Ecclesiasticæ historiæ dirimit Nestorium a Paulo eorumque differentiam sic ponit:

Apparet, inquit, Nestorium ignorasse lectiones antiquorum; quapropter, ut dixi, in sermone solo moratus est, et non solum eum sermonem examini dedit, sed etiam omnino deum esse qui natus est, denegauit. nos autem fatemur quoniam qui de sancta uirgine natus est, dominus est gloriæ, sicut dicit apostolus: si enim cognouissent, numquam dominum gloriæ crucifixissent. porro Nestorius dicit: noli gloriari, Iudæe, non crucifixisti deum, tamquam ipse dominus gloriæ idem non sit deus. nam quia purum hominem non dicit Christum sicut Photinus et Paulus Samosatensis, etiam omeliæ quas fecit, ostendunt; nusquam enim dei uerbi substantiam perimit, sed ubique eum subsistere confitetur et habere substantiam et non sicut Photinus et Paulus Samosatensis eius subsistentiam perimentes.

Hæc Socrates de Paulo et Nestorio; cuius testimonio utens sequar (narrare) quid alia respondeat lectio:

Ignarus Nestorius expositionum sanctorum patrum prædicantium dei filium unitione naturæ suæ in personam suscepisse hominem, quam non habet cum patre

1 ecclesiastica—translata] est Cassiodori historia tripartita, quæ incipit in codicibus: In hoc corpore continentur historiæ ecclesiasticæ ex Socrate Sozomeno et Theodorito in unum collectæ et nuper de Græco in Latinum translatae libri numero XII . . .

18—20 Prosper epit. chron. p. 472

23—32 Cassiod. Hist. Trip. 12, 4 [Socr. 7, 32^{18—20}]

PWIT

1 et om. W	3 alexandrine I	6 libenter om. IT	ipsarum PW ipsa IT	heresium P
8/9 samosatheus I	10 summa P	13 existentia PW	15/16 carnem factum IT	
17 negat PWIT del. Garnier	preterea W ^{corr}	propter I	lugencius W	ponit et PWT
penitet I	19 ecclesie I	20 dicit deleui	21 sic dirimit T	26 gloriæ est W
iudæ W	deum Cassiodorus	dominum PWIT	30 omelia I	31 eum om. T
substantiam I	33 testimonium W ^{corr}	narrare addidi om. PWIT		32 pauli W

communem, propter indiuiduam et inseparabilem patris et filii naturam beatam Mariam noluit dicere dei genetricem, ne patri quoque natiuitatem applicaret, ignorans demens quoniam pater et filius natura unum sunt, discreti personis, quoniam qui genuit, non est genitus neque qui genitus est, generauit. hoc ignorantes Nestoriani quasi nodosam et indissolubilem hactenus nobis proponunt quæstionem, inpudenter obicientes patrem cum filio natum, si beatam Mariam theotocon confiteamur.

Verum his ita se de Nestorio habentibus cœptum percurram. 7

III Post damnationem Pauli Samosateni una temporis generatione transacta, Apollinarius Laodicensis episcopus de incarnatione domini Arrianorum blasphemiam secutus, asserens contraria Paulo, carnem et omnipotens dei uerbum unius esse prædicauit substantiæ, contentiosissime adseuerans uerbum carnefactum uel aliquid uerbi in carne fuisse conuersum atque mutatum, non autem carnem de Maria uirgine sumptam Hebr. 4, 15 atque susceptam, ut absque peccato consubstantialis nobis et per omnia similis Christus agnoscat, sicut ait apostolus. Theodoritus episcopus in Ecclesiastica historia Apollinarem et eius heresem sic notat: 15

Apollinaris, inquit, Laodicensis, dum pietatis induceret uultum et apostolica se fingeret dogmata conseruare, post paululum manifestus hostis apparuit. de diuina namque natura adulterinis rationibus utebatur, gradus quosdam generans dignitatum et sacramentum dispensationis imperfectum explanare præsumens animamque rationalem, quæ corpus regit, priuatam salute confirmans. si enim animam non adsumpsit secundum illius rationem deus uerbum, neque medicinam animæ tribuit neque honorem dedit, sed corpus quidem terrenum ab inuisibilibus uirtutibus adoratur, anima uero secundum diuinam imaginem facta in inferiore permansit contumeliis induta peccati. qui etiam plurima super hæc uesanus asseruit; aliquando etenim pariter confitebatur et ipse ex sancta uirgine adsumptam carnem, aliquando uero eam cum deo uerbo cælitus descendisse, aliquando eum ipsum carnefactum et sumpsisse nihil ex nobis, aliasque plurimas et inanes fabulas sacris promissionibus copulabat, quas in præsentem dicere superfluum iudicauit. talia quidem ille dicens, non solum suos peste compleuit, sed etiam quosdam nostrorum fecit huiusmodi lepra participari. post paucum uero tempus dum suum uiderent opprobrium et ecclesiæ claritatem, pæne cuncti reuersi sunt, non tamen priorem deposuere languorem, sed magis plurimos constantium latenter sauciauerunt. ex hac ergo radice in ecclesiis germinauit una carnis deitatisque natura et ut diuinitati unigeniti passio copuletur, et alia quæcumque populis et sacerdotibus certamina genuerunt.

Et post pauca: 35

Verum Apollinaris præsulatu nudatus nouitatem doctrinæ suæ aperta inpudentia ecclesiæ prædicabat, ducem semet ipsum ostendens hereseos.

Quapropter apparet ex omnibus superius dictis atque probatis a Paulo Nesto-

16—34 *Cass. Hist. Trip.* 9, 3 [*Theodoret.* 5, 3²⁻⁸]

36—37 *Cass. Hist. Trip.* 9, 3 [*Theodoret.* 5, 4¹]

PWIT

1 commune PW 4 non om. PW, corr. W 6 beata Maria PW 7 de nestorio se I
percurram P percurramus IT percurram opus W 8 paulo W 8/9 appollinaris IT 10 om̄s I
11 carnem factum IT 12 carne¹ T carne² PW 12/13 sumpta atque suscepta PW 13/14 agnoscat
scatur x̄ps IT 14 ait om. PW Theodericus T 15 heresim PT 18 adulterinis PW 20 que PW
qua IT regit *Cassiodorus* resurgit PWIT priuata PW 22 odoratur W 23 animam PW
factam PW 24 etiam I enim PWT 26 uerbo] uero I carnem factum IT 27 fabulas om. PW
30 uideret PW 31 deposuero PW corr. W 37 ecclesia PW heresos I

rianos fuisse propagatos et ab Apollinario unius naturæ prædicatores, ut sunt Acephali et Eutychiani. cuius dictis et epistolis respondebat eo tempore Diodorus Tarseorum episcopus, deinde Gregorius Nazanenus, Basilius et Theodorus Mompsuestenus, probabiliter ostendentes ex diuinis testimoniis duarum proprietates naturarum in una Christi persona, sicut ipsa probant eorum uolumina. 5

Sequimur iam nunc, utrarumque heresum auctoribus demonstratis, earum acta narrare, sicut præfatio pollicetur.

III Post Apollinaris damnationem et depositionem aliquantis temporibus euolutis, 11 mortuo Sisinnio, qui post obitum beati Attici Constantinopolitanæ ecclesiæ præsu- 12 latum susceperat, uisum est imperatoribus nullum ordinare de Constantinopolitana 10 ecclesia pontificem, sed ab Antiochia Syriæ, unde prius illa ecclesia Iohannem susceperat, aliquem aduenam accersire et episcopum facere. et sicut Socrates in Ecclesiastica historia narrat, erat quidam presbyter Antiochiæ nomine Nestorius, genere Germaniciensis, boni eloquii, quem quasi utilem ad docendum Constantinopolim principes euocauerunt. et transactis tribus mensibus Antiochia uenit Nestorius. qui 15 castitate inter plurimos præcipuus habebatur; quibus autem moribus institutus fuerit, sapientes a prima eius omelia cognouerunt.

Erat cum eo et Anastasius presbyter pariter destinatus, quem nimis honorabat et habebat consiliarium in causis suis. ordinato ergo Nestorio die prima mensis Aprilis cons̄s Felicis et Tauri, Anastasius coram ecclesia docens dei, a. 428 inquit, genetricem Mariam nullus dicere præsumat, quoniam Maria homo fuit et 21 deum ab homine generari nimis est impossibile. quod cum pariter audissent plurimi clericorum et laicorum, multum conturbati sunt; didicerant enim antiquitus deum confiteri Christum et nullatenus per dispensationem hominem a deo separatum credebant. tumultu ergo facto in ecclesia Nestorius uolens firmare 13 Anastasii sermonem eo quod eum honoraret, tamquam blasphemum noluit arguere, 20 sed frequenter hoc coram ecclesia docebat et agitabat hanc quæstionem cum contentionibus, abnegans dei genetricis confessionem. unde diuisio nata est in ecclesia et concussionem magnam orbi terrarum tepidissimi tractatus Nestorii concitauerunt. sed eo non emendante Constantinopolitana ecclesia erat in scan- 30 dalo et uelut in nocturna lite repleta omni confusione sociorum et hostium nulla erat agnitio, diuersis nunc his nunc aliis consentientibus et uerba propria mutantibus, quoniam Nestorius in ea erat opinione quia omnino purum hominem diceret Christum, introducens in ecclesiam Pauli et Fotini doctrinam.

Quod audiens Cyrillus Alexandrinus episcopus, cui tunc dabat primatus de 35 talibus agere (uenerant ad eum aliqui de populo Constantinopolitano non communicantes Nestorio et suggesserant ei quæ Constantinopolim acta fuerant), direxit ergo

8—17 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 29¹⁻³] 18—34 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 32¹⁻⁶
19/20 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 29⁴] 29—34 *Cass. Hist. Trip.* 12, 4 [*Socr.* 7, 32²²]

PWIT

1 ab om. PW appollinari IT 2 Diodorus *Garnier* dioscorus PWIT 3 nazazenns PW, corr. W 4 proprietatis PW 5 ipsa om. I 6 heresim I 9 sisennio IT 14 germanicinis PW corr germanicianensis PW 16 castitate *Cass.* caritate PWIT habebatur præcipuus W 15 antiochiam WIT 18 presbyter ab Antiochia *Cass.* 19 primo W decima *Cassiod.* 20 consulatione IT ecclesiam PW 22 quod WIT quæ PW corr 23 didicerunt PW 24 hominem per dispensationem T 31 nocturnalitate W corr et² om. I 32 consentibus P 33 ea om. P erat in ea T ut I diceret W corr IT dicere PW 35 quod WIT quæ PW corr dabatur WI primatum T 36 uenerunt IT populis T constantinopolitanorum IT non om. T 37 suggesserunt IT constantinopoli I

Nestorio epistolam Cyrillus, cuius est principium Venerabiles filii ac fide digni, 14 persuadens ei ut si in plebe lapsus fuerat sermo, in tractatibus corrigeretur, ut dei puerperam diceret sanctam uirginem, id est theotocon, ut totius orbis offensio con- quiesceret. iam enim quaterniones expositionum eius per Antiochum quendam inlustrem papa Cælestinus acceperat dogmaque ipsius Nestorii manu eius suscriptum 5 et ab eo directum legerat atque tractauerat totusque Oriens ex eius scriptis iam cognitum habebat. sed Nestorio emendare nolente rursus quoque Cyrillus secun- dam ad eum direxit epistolam, cuius est principium Obloquuntur me quidam apud tuam fraternitatem, in qua ei et incarnationis Christi plenam reddidit rationem, rogans eum ut cum eo illa sentiret, ut ecclesiarum pax perstaret incolumis et sacer- 10 dotibus indiscissa concordia permaneret. ad hæc autem Nestorius contrariam scribens Cyrillo epistolam, cuius est principium Iniurias quidem quæ contra nos sunt, mirandarum tuarum litterarum, [uerumtamen] beatam Mariam theotocon noluit dicere nec suum emendauit sermonem. Iohannes quoque Antiochenus direxit Nestorio epistolam, cuius est principium Meam intentionem circa tuam reueren- 15 tiam, per quam eum hortatus est ne se repelleret bonum sibi futurum consiliarium, 16 dum eum dicere piget beatam uirginem dei genetricem, quod sancti patres docuerunt et scripserunt. in qua epistola meminit Theodori Mompsuestini, ostendens ei retractationis exemplum, quomodo ille, dum tractat, tumultu facto, surgens fortissi- mus uir sine confusione suam sententiam retractauit et quæ parum * * ignorantibus 20 uidebantur, uelociter ad utilitatem correxit ecclesiæ. sed hanc Nestorius con- temnens ciuitati suæ odibilis factus est. Cyrillus uero per Possidonium diaconum suum rettulit de eo papæ Cælestino et quid Constantinopolim ageretur, ei per epi- stulam suam allegauit. cui identidem Cyrillus tertiam Nestorio synodicam direxit epistolam, in qua et duodecim capitula contra eius dogma dictauit et inseruit, et est 25

Mt. 10. 37 principium Dicente domino qui amat patrem suum aut matrem suam plus quam me non est me dignus. cuius exemplar epistolæ perueniens ad Iohannem Antiochenum, offensus est in ipsis Cyrilli capitulis; putauit enim eum, dum immoderate occurreret Nestorio, in sectam Apollinaris incidisse. mandauit ergo Andreae et 16 Theodoreto episcopis concilii sui ut scripto responderent contra ipsa XII capitula 30 tamquam Apollinaris dogma instaurantia. cognoscens itaque Nestorius quod Cyrillus non pateretur sic esse ecclesiam in perturbatione et populos in scandalo, subripuit pio principi Theodosio ut sacram ad eum dirigeret et a sua eum persecu- tione conpesceret. et scripsit quidem ad eum sacram imperator arguens eum tamquam inquietum et scandala sectantem, qui sine consortio sacerdotum ageret 35 atque scriberet.

1 t. 11, 1 ep. 2   4 t. 13 p. 37, 3   8 t. 11, 1 ep. 4   12/13 t. 13 ep. 7   15/16 t. 13 ep. 19
22 t. 12 p. 5, 3, 23   26/27 t. 11, 1 ep. 6   31—34 t. 13 p. 47, 9—13   34—36 t. 13 ep. 20

PWIT

5 dogmamque *W^{corr}* dogma *T*   subscriptam *W^{corr}*   6 directam *W^{corr}*   7 habeat *WI*,
corr. WI   7/8 secunda *P*   8 est *om. I*   9 in *om. IT*   reddidit *W, corr. W*, reddit *P*   10 pax *Crabbe*
pacem *PWIT*   perstaret *Surius* *p̄staret PWT* *p̄staret ut I*   10/11 et sacerdotibus *PWT* sacer-
dotibus et *I*   11 indiscussa *T*   concordia *Crabbe* discordia *PWIT*   permanere *PW*   13 mirau-
dorum *W*   uerumtamen *deleui*   theotocon *I*   14 errorem *T*   16 hornatus *I*   a se *W^{corr}*
consilium *W^{corr}*   18 theodori *T* theodoriti *PWI*   mompsuesteni *IT*   19 dumtaxat *T* dum trac-
taret *W^{corr}*   20 quæ *om. I*   parum *PWIT* prauum *W^{m8}* parum prodesse *Crabbe, malim supplere e. g.*
bene dicta   21 non uidebatur *I*   uelocius *T*   22 ciuitatis *W*   23 constantinopoli *I*
26 aut *PWI* et *T*   27 me^a *om. I*   29 occurrerit *PWT corr. W*   secta *W* sectu *P* senectam *I*
30 theodorito *IT*   32 ecclesia *P*   33 pio *om. P*

Et post hanc scripsit aliam sacram ad uniuersos episcopos, ut Ephesum 17 conuenirent et conferrent de Nestorii libris et Cyrilli iudicium. scripsit imperator sacram et beato Augustino Ipponiregiensi episcopo per Euagnium magistranium, ut ipsi concilio præstaret sui præsentiam; qui Euagnius ueniens Karthaginem magnam audiit a Capreolo ipsius urbis antistite beatum Augustinum ex hoc 5 mundo migrasse ad dominum acceptisque ab eo ad imperatorem litteris loquentibus de obitu beati Augustini Constantinopolim, unde uenerat, rediit. porro Capreolus 18 archiepiscopus propter impetus Wandalorum Africanas regiones obsidentium uniuersale concilium congregare non ualens Vessulam diaconum suum misit Ephesum ad concilium legatum. 10

Cælestinus uero papa Romanus scripsit Nestorio increpationis epistolam cum exhortatione et uituperatione quia errare non debuerit ad cuius ordinationem gauisus est, et est eius principium Aliquantis diebus uitæ nostræ, tribuens ei decem dierum spatium, hoc est a prima die acceptionis ipsius epistolæ suæ usque in ultimam diem, ut si minime Nestorius emendaret expositiones suas et reuocaret ad ecclesiam qui 15 propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius collegio et episcoporum omnium consortio separatum, insinuans ei dedisse uicem suam in concilio Cyrillo per epistolam suam, cuius principium est Tristitiæ nostræ sanctitatis uestræ litteræ, qua Cyrillum admonuit ut si per illos decem dies doctrinam suam minime Nestorius emendaret, disponderet eum a communi corpore remouendum et 20 prouidendum illi ecclesiæ. eadem de eo pariter scripsit Iohanni Antiocheno, Rufo Thessalonicensi, Iuuenali Hierosolimitano et Flauiano Philippensium archiepiscopis. 19 scripsit et ad clerum Constantinopolitanum, ammonens eos contra doctrinam Nestorii fortiter stare eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus afferunt coronarum, scientes ab eo excommunicatos uel deiectos in apostolicæ sedis permanere 25 communionem.

v Continuo autem post paschalem festiuitatem Nestorius cum maxima multitudine d. 19. m. Apr. 431 uenit Ephesum et inuenit plurimos episcopos collectos. porro Cyrillus Alexandrinus modicum retardatus circa pentecosten occurrit et Iuuenalis Hierosolimorum. d. 7. m. Iun. 431 sed Iohanne Antiocheno remorante quæstionem mouebant præsentem episcopi de 30 beata Maria dei genetrice, Cyrillus autem deflorationes quasdam librorum Nestorii faciebat, eum perturbare uolens; erat enim, ut dicitur, eius inimicus. et cum plurimi deum confiterentur Iesum Christum, ego, inquit Nestorius, qui fuit duorum mensuum uel trium, numquam confiteor deum. qua gratia ter mundus sum a sanguine uestro et a modo ad uos non uenio. « et his dictis cum reliquis congregabatur epi- 20 scopis qui eius sententiam sequebantur. præsentem ergo episcopi in duo ordines 38 sunt diuisi. porro Cyrillus cum suis, habens uices sedis apostolicæ, concilio con-

1. 2 cf. t. II, I ep. 25 13 t. 12 ep. 2 18/19 t. 12 ep. 1 21 t. 12 ep. 6 23 t. 12 ep. 5
27—p. 104, I Cass. Hist. Trip. 12, 5 [Socr. 7, 34²⁻⁶]

PWIT

3 ypponiensi IT Euagnium scripsi ebagnum PW ebagnium T ebaginum I 4 euagnus PW
ebagnus W^{corr} T ebaginus I 5 magnum IT antistitem PW, corr. W 6 loquentes IT
8 uandalorum W 9 uessulum W^{corr} 11 Romanus om. IT misit IT 12 quia IT que P
quod W ab eius ordinatione IT 12/13 gauisus est om. IT 15 expositionis sua et W
suas W^{corr} 16 ab om. T 19 ut IT et PW 19/20 doctrina sua W^{corr} 20 nestorius
minime IT 21 deo W 22 philippiensium T 24 persecutionis PW, corr. W 26 commu-
nionem PW 27 v hic W adscr. p. 104, II I om. PT magna T 30 remorantem I præsentem P
præsent W, corr. W 32 perturbari IT 33 fui T 34 mensium IT gratia ter P^{corr} WIT
grater P 35 ueniam IT congregatur P 36 duos IT

gregato ducentorum episcoporum Nestorium uocauerunt. at ille uenire noluit, differens usque in præsentiam Iohannis Antiocheni. scripserat enim ipse Iohannes de itinere Cyrillo positus in sexta mansione, festinationem suam et itineris labores animaliumque ruinas et episcoporum qui secum fuerant, necessitates insinuans. qui uero circa Cyrillum erant episcopi, omelias Nestorii, quas de hac quæstione pro 6 tulerat, sæpius relegentes, priusquam Orientis concilium et aliquarum prouinciarum episcopi ipso concilio coniuncti ad synodum occurrerent, iudicantes Nestorium tamquam blasphemantem dei filium damnauerunt. [hoc facto circa Nestorium Iohannes et episcopi qui cum eo erant, alterum concilium apud se facientes damnauerunt Cyrillum et cum eo Memnonem Ephesiorum episcopum.] 10

VI Post biduum uero uenit Iohannes Antiochenus et cognoscens [ita fecit quæ 23 supra diximus et post hæc] quæ gesta fuerant in damnatione Nestorii, et illa duodecim capitula Cyrilli in ipso concilio suscepta et confirmata, indignabatur ualde contra Cyrillum tamquam seditionis auctorem, quod feruentissime Nestorii fecisset damnationem. qui autem cum Iohanne conuenerant episcopi, id est Alexander Apamiæ, 15 Iohannes Damasci, Dexianus Seleuciæ, Alexander Hierapoleos, Himerius Nicomediæ, Helladius Tarsi, Maximus Anazarbi et ceteri numero xxxiiii qui tunc cum eo Ephesi occurrerant, querebantur de Cyrillo dicentes »secundum iussionem principum quor non sunt expectati aliarum prouinciarum episcopi, ut quomodo iudicauit de libris Nestorii, et de Cyrilli dictis concilium iudicaret?« congregatis ergo illis Ephesi 20 Iohannes contra Cyrillum et Memnonem interlocutus est: 24

Orabamus quidem secundum regulas sanctorum patrum et secundum litteras piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum cum pace fieri synodum; quoniam autem audacia et seditione et heretico sensu utentes soli consedistis, nobis propinquantibus secundum litteras piissimorum nostrorum imperatorum, et omni turba 25 <urbem> et sanctam synodum inplestis, ut ne requirerentur capitula quæ conueniunt Apollinarii et Arrii et Eunomii perfidiæ et impietati, neque expectastis præsentiam sanctorum episcoporum qui undique a piissimis imperatoribus conuocati sunt, cum magnificentissimus comes Candidianus in scriptis et sine [in]scriptis præcepisset uobis nihil tale præsumere, sed expectare commune omnium sanctorum episcoporum con- 30 cilium, ideo scitote quod depositi estis et alieni ab episcopatu, tu Cyrille Alexandrine episcope et tu Memnon huius ciuitatis, et omni ecclesiastico ministerio alieni utpote uniuersæ seditionis et iniquitatis auctores, qui ut regulæ patrum et imperiales sanctiones decalcarentur, causam dedistis. ceteri autem omnes qui consensistis sedi- 35 tiosis et agentibus contra leges et aduersus sanctiones imperiales, excommunicati

2—4 cf. t. I I, 1 ep. 30 5—8. II—15 *Cassiodor. l. c. [Socr. 7, 347—9]* 15—18 cf. t. I I, 5 p. 123, 4 sq., *extant nomina XLIII* 22—p. 105, 6 t. I I, 5 p. 122, 13—123, 3

PWIT

2 præsentia *P* presentia *IT* iohannis *PW*, *corr. PW* 4 episcoporum *P* 8—10 hoc—episcopum *deleui* 9 erant *om. WT* 10 memnonem *W^{corr}* omnem nomen *PW* omne nomen *IT* episcoporum *IT* 11 *VI hic adscr. T* 8 *W* 22 *I om. P* antiochus *I* 11/12 ita—hæc *deleui* 11 ista *I* facta *W^{corr}* 12 fuerunt *I* 16 axianus *IT* seulciæ *P* seultiaë *W* 17 xxxiiii *P* qui *om. W* 18 uisionem *I* principis *IT* 19 libri *PW*, *corr. W* 20 et *om. P* ephesiis *W^{corr}* 21 interlocutus *scripsi* ita actus *PWIT* ita locutus *W^{corr}* 23 patefieri *PW* 26 urbem et *scripsi ex Græcis* et *PW om. IT* non *T* requirentur *PW* qua *T* 27 appollinaris *I* impietatis *PWT* 29 scriptis *Crabbe* inscriptis *PWRT* 31 tu *om. IT* 32 ciuis *WI*, *corr. W* 33 iniquitates *PW*, *corr. W* qui ut *IT* quibus *PW* 34 consentistis *P* 34/35 seditioni *W^{corr}*

estis, donec agnoscentes proprium delictum pænitentiam agatis et fidem sanctorum patrum qui in Nicæa congregati sunt, suscipiatis, nihil aliud ei nouum introducentes, et anathematizetis hæretica capitula quæ a Cyrillo Alexandrino exposita sunt contra- 25
(ria) euangelicæ et apostolicæ doctrinæ et sequamini litteras piissimorum et Christianissimorum imperatorum nostrorum, quæ iubent quiete et subtiliter de fide cum 5
pace examinationem fieri.

Hanc interlocutionem suam Iohannes et qui cum eo, aduersus Cyrillum et Memnonem Ephesi publice proponentes utrorumque damnationem litteris suis imperatori insinuauerunt, quarum est principium Pietas uestra præfulgens ad beneficium orbis terrarum. post hæc aduenerunt ab Hesperia ad concilium legati papæ Cælestini, 10
Arcadius et Proiectus episcopi et Philippus ecclesiæ Romanæ presbyter. quibus residentibus Cyrillus et Memnon obtulerunt libellos in concilio contestationem deponentes aduersus Iohannem Antiochenum et qui cum eo erant episcopi, ut euocarentur et redderent causam depositionis suæ. uocati ergo a concilio per Danihelem Coloniae et Commodum Tripolis Lydiae et Timotheum Hellesponti episcopos una cum Musonio 15
notario cum anagnostico, per interadnuntiantem diaconum tale acceperunt responsum: neque uos mittatis ad nos neque nos ad uos mittimus, quoniam de uobis responsum 26
principis expectamus. igitur Cyrillus cum Iuuenale, uolentes se ulcisci, Iohannem damnauerunt et omnes qui cum eo conuenerant. multa et mala pari astu utrique Ephesi pertulerunt; porro imperator per Iohannem comitem sacrarum scripsit omni 20
concilio et ad locum dixit: Nestorii, Cyrilli et Memnonis damnationem suscipimus; alia uero quæ apud uos gesta sunt, reprehendimus, Christianam fidem rectitudinemque custodientes quam ex patribus progenitoribusque suscepimus. sed euntibus de concilio VII et VII episcopis satisfacere imperatori quia magnum et uniuersale concilium omnia regulariter agens damnauit Nestorium, his agnitis iussit eos imperator 25
ecclesiam ingredi et pro Nestorio alterum ordinare episcopum. et post hæc iussit omnes episcopos abire unumquemque ad propriam regionem.

Et ita Iohannes cum suis Antiochiam profectus est, ubi colligens plurimos episcopos damnauit iterum Cyrillum, cum iam esset in Alexandria. et, sicut Socrates dicit, cognoscens Nestorius contentionem ad quandam perniciem peruenisse partes 30
dei genetricem Mariam uocabat dicens: dicatur etiam Christi genetrix, et ea quæ 27
ferunt tristitiam, conquiescant. sed nullus eum ex pænitentia talia dicentem suscepit; quapropter hactenus damnatus et in exilium Oasiam missus est. post

9/10 t. 11, 5 ep. 158 10—19 t. 13 ep. 39 20—23 t. 13 ep. 40 p. 112, 16—19 23—27 t. 13
ep. 64^a 28/29 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 6 [*Socr.* 7, 34¹³] 29— p. 106, 3 *Cassiodor. Hist. Trip.*
12, 5, 6 [*Socr.* 7, 34^{10—12, 14, 15}]

PWIT

1 agnoscatis P 2 ei P et WI del. I om. T 3 anathematizantes W 3/4 contraria
scripsi ex Græcis contra PWIT 4 euangelicam et apostolicam doctrinam IT 4/5 et Christianissimorum om. I 5 qui I quiete T qui PW queri I 6 fieri uolunt W 10 uenerunt T
11 archidius W præiectus PWIT 13 episcopos IT 14 uocat PW concilium W^{corr}
coronæ PWIT 15 musonio PW musinio IT 16 interadnuntiante diacono PW 18 Iuuenale] memnone I
19 uenerant W astu PWIT *superscr.* ī fastu I 20 sacrorum W sacram IT
21 dicens IT 22 xpianamque IT 23 progenitoribus T suscepimus] suscepimus redeuntibusque suscipimus I sed euntibus PW redeuntibus IT 24 epi PWIT, *corr.* W satisfacere IT 26 alium IT 29 in Alexandria *Cassiod.* alexandria PW alexandriæ IT 30 per contentionem IT partes PWIT *Cassiodor.*, ubi *postulatur* pænitens ἐκ μεταμελείας *Socr.* 32 ferunt T *Cassiod.* fuerunt PW fecerunt I tristitiam WIT tristicia W^{corr} tristia P conquiescunt PW, *corr.* P ex pænitentia om. T 33 usiam W^{corr}

damnationem autem eius dura Constantinopolim turba contra ecclesiam mota est diuisusque est populus propter tepidum eius, sicut dictum est, tractatum; clerici uero communi decreto eum anathematizauerunt.

vii His ita prouenientibus de electione episcopi quæstio rursus exorta est. multi 28 enim Philippum quærebant presbyterum, qui a beato Iohanne cognomento Chryso- 5 stomo diaconus fuerat ordinatus multaque conscripserat uolumina contra imperatorem Iulianum apostatam; alii uero Proclum presbyterum quærebant, quem Sisinnius ad Cyzicum episcopum ordinauerat, qui priusquam Cyzicum proficisceretur, præcedentes ciues eiusdem ciuitatis Dalmatium monachum sibimet ordinauerunt episcopum, quoniam Attico præcessori Sisinnii soli hoc præstitum uidebatur. sed 10 proceribus palatii ut fieret, displicuit. quod quidem postea factum est; manebat enim Proclus non habens ecclesiam propriam, qui tamen in doctrina ecclesiarum Constantinopolim ualde florebat. cumque quattuor transissent menses post Nestorii 29 damnationem, Maximianus ordinatur episcopus, uita quidem monachus, ordine uero presbyter, constans quidem in fide uera, idiota autem sermone, et sub quiete uiuere 15 potius eligebat.

viii Post paululum uero tempus uidens imperator Cyrilli et Iohannis permansisse discordiam, intolerabilem eorum iudicabat dissensionem et uocans tunc ad se Maxi- 30 mianum episcopum et alios plurimos Constantinopolim repertos episcopos, quomodo tolleretur ecclesiarum dissensio, cogitabat. at illi dixerunt quia non aliter hoc 20 fieri posset, nisi prius iretur et præferretur unius fidei uinculum et Iohannes Antiochenus episcopus anathematizaret Nestorium et [probata] dogmata eius. et gauiso ualde super hoc imperatore missus est hoc ipsud agere Aristolaus tribunus, sacram principis deferens Iohanni et Cyrillo, in qua comminatus est utriusque Nicomediam exilium, nisi pacem haberent ad inuicem. scripserunt autem et episcopi a Constantinopolim 25 Cyrillo quia amicitiarum modum et pacem sanctarum ecclesiarum non aliter fieri conueniret, nisi omnia quæ ab eo in causa scripta sunt epistolis et tomis et libris, euacuarentur; Cyrillo uero hoc facere inportabile uisum est. uerum Iohannes Antiochenus imperatori mandauit: propter illa ipsius capitula fidem meam Cyrillo dirigam, quam si suscipiens subscripserit, communicabo ei; alioquin pacificus cum eo 30 esse non potero. et congregans Iohannes iterum apud Antiochiam concilium dictauit fidem ita se habentem: 31

Confitemur dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, deum perfectum et hominem perfectum ex anima rationali et corpore, ante sæcula quidem ex patre natum secundum deitatem, in fine uero dierum eundem propter nos et propter 35 nostram salutem de Maria uirgine secundum humanitatem, consubstantiali patri secundum diuinitatem et consubstantiali nobis secundum humanitatem. duarum

4--7 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 3 [*Socr.* 7, 27²] 8--11. 11--13 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 3 [*Socr.* 7, 28¹⁻³] 13--16 *Cassiodor. Hist. Trip.* 12, 7 [*Socr.* 7, 35³⁻⁴] 17--28 t. 13 p. 195. 9--30 24/25 *male intellecta esse uidentur* t. 11, 4 p. 4, 13 33--p. 107, 8 *desumpta esse ex* t. 13 ep. 72 [p. 188, 27--189, 9], *id est epistula Cyrilli Exultent cœli demonstrat uaria lectio*

PWIT

4 vii om. P itaque IT mota IT 5/6 chrisosmoto PW chrisostomus W^{corr} 6 uolumina conscripserat T 7 proculum W 7/8 sisinnicus IT 9 præcessoris PW 12 proculus W^{corr} 17 viii om. P 18 iudicabat eorum IT 21 prius iretur] *corrigebat Liberatus lectionem corruptam uersionis T* prioriretur *pro* prior oriretur [*προανατείλαντος*] 22 improbata IT probata PW *deleui* dogma PW 23 ipsum IT sacra PW 24 utrisque IT 25 a om. IT 26 modus PW 29 imperator I 31 iohannis iterum PW iterum iohannes IT 35 diuinitatem IT

enim naturarum unio facta est, propter quod unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. secundum hunc inconfusæ unitionis intellectum confitemur sanctam uirginem dei genetricem, propter quod deus uerbum incarnatum est et homo factus et ex ipsa conceptione uniit sibi templum quod ex ipsa suscepit. euangelicas uero et apostolicas de domino uoces scimus deiloquos uiros quasdam coniungentes 5 tamquam in una persona, quasdam diuidentes tamquam in duabus naturis, et diuiniore quidem atque altiores secundum diuinitatem Christi, humiliores autem secundum humanitatem eius tradentes.

In isto ergo modo hanc fidei regulam interponens Iohannes epistolæ suæ, cuius est principium Dudum per sanctionem piissimorum principum, quam tradidit Paulo 10 episcopo Emiseno et direxit Alexandriam Cyrillo. in quam urbem ueniens Paulus 32 et gratissime a Cyrillo susceptus est et sine contentione uel difficultate, ut a multis putabatur, memoratam fidem Orientalium suscepit episcoporum. tunc Paulus dominico die fecit sermonem in populo præsentem Cyrillo et exposuit capitulum de euangelio 14 Iohannis uerbum caro factum est et habitauit in nobis, conspice, inquit, Ioh. I, 14 Iohannem duas naturas prædicantem et unum filium; aliud enim habitaculum et aliud qui habitat, aliud templum et aliud qui habitat deus. intendite eis quæ dicta sunt, rogo: non dixi alter et alter tamquam in duabus personis aut in duobus Christis aut in duobus filiis, sed aliud et aliud ut in duabus naturis. quando ergo dixit et habitauit in nobis et prædicauit duas naturas, tunc addidit et uidimus 20 gloriam eius, gloriam tamquam unigeniti a patre, plenum gratia et ueritate. et in sequentibus fidem quam Cyrillo portauerat, disserebat, aperte prædicans duas in domino Christo naturas in una persona et clamante populo »bene uenisti, orthodoxe«, mox Cyrillus similia tractauit et inter cetera ait: quid horum clarius sermonum? qua indigent hæc explanatione? aperte nos docuit quia aliud 25 quidem est qui inhabitat, et aliud quod inhabitatur, et aliud natura humana et aliud diuina. et concludens sermonem ad confirmationem eorum quæ a Paulo dicta 33 sunt, conspice, inquit, Iohannem duas naturas prædicantem et unum Christum, duas naturas unigeniti et unam personam, et quando dixit habitauit in nobis et prædicauit duas naturas, tunc addidit hæc: et uidimus gloriam eius, gloriam 30 tamquam unigeniti a patre, plenum gratia et ueritate. hæc Cyrillus Paulo præsentem tractauit et Alexandrinam docuit ecclesiam ita de Christo credere sicut Paulo dudum tractante didicerat. post hæc Cyrillus fidem epistolæ quam a Paulo suscepit, epistolæ suæ interponens, cuius est principium Lætentur cæli et exultet terra, satisfaciens aliquorum rumoribus qui de illo habiti sunt, quoniam non adsereret de 35 cælo corpus Christum sumpsisse neque fermentationem aut commixtionem senserit naturarum eius, scripsit et subscripsit præfatam fidem et Orientalibus direxit episcopis. ascendens ergo Antiochiam Paulus obtulit Iohanni archiepiscopo et omni concilio eius epistolam Cyrilli; qui ut cognouerunt eum suscepisse fidem a se directam et in eius

10 t. 13 ep. 71   15—22 t. 15 p. 308, 29—34   23—27 ibid. p. 310, 7—9   28—31 ibid. p. 310, 21—24   34 t. 13 ep. 72

PWIT

3 et om. IT   4 et] est W   uniuert W^{corr}T   5 atque IT   6/7 diuiniore PW,
 corr. W   7 diuinitatem P diuinitatem W   10 per sanctionem PW pensionem IT   principium I
 13 memoratam PW inuolatam IT   14 et om. PW   17 aliud enim templum IT   21 glo-
 riam² om. T   23 xp̄o dño T   25 quam PW   26 quidem om. IT   qui:
 quod W   qui IT   inhabitabitur I   32 præsentem om. T   33 paulum¹ I   34 est
 om. IT   38 ascendens P

suscripsisse confirmationem, pacem cum eo et eius facerunt concilio, damnantes Nestorium et suscipientes Maximianum, qui pro illo fuerat factus episcopus, dubi- 34 tantibus adhuc ex eis aliquibus episcopis Cyrillo communicare, putantibus eum errasse et postea ueritatem agnouisse et culpantes Iohannem, cur ab eo non expetierit capitulorum eius damnationem. ex altera autem parte quidam de palatio per Eulo- 5 gium presbyterum et apocrisarium Alexandrinæ ecclesiæ culpauerunt Cyrillum cur susceperit ab Orientalibus episcopis duarum confessionem naturarum, quod Nestorius dixit et docuit; sed et Valeriano Iconii et Acacio Melitinensi episcopis hoc ipsud de Cyrillo uidebatur. scripsit ergo eis Cyrillus in defensionem Orientalium episco- 36 porum pro duabus unius Christi naturis, et superfluum non esse reor interponere aliqua 10 huic operi ex ipsis epistolis ad confusionem Alexandrinorum phantasiastarum uel corrupticolarum gloriantium de Cyrillo tamquam de patre atque de auctore suo

VIII Commonet ergo Eulogium presbyterum suum Cyrillus et dicit:

Reprehendunt quidam expositionem quam fecerunt Orientales, et dicunt: cur duas naturas nominantibus eis passus est audire aut etiam laudauit Alexandrinus 15 episcopus? alii uero [dicent] idem dixisse Nestorium dicunt et illum sic sapere, subripientes nescientibus subtilitatem. oportet enim culpantibus nos illa dicere quia 37 non omnia quæcumque dicunt hæretici, fugere et refutare decet. multa enim confitentur, sicut et nos confitemur. uelut Arriani quando dicunt patrem quia creator est omnium et dominus, numquid propter hoc fugere consequens est huiusmodi 20 confessiones? sic in Nestorio: licet <dicat> duas naturas diuersitatem significans carnis et uerbi (altera enim uerbi natura, altera carnis est), sed tamen nequaquam unitatem confitetur nobiscum. nos autem unientes hæc, unum Christum, unum filium, eundem unum dominum confitemur.

Et iterum:

25

Nestorius itaque in suis expositionibus simulat se dicere unus filius et unus dominus; sed refert filiationem ad solum dei uerbum, cum autem uenerit ad dispensationem, rursus alium dominum qui ex muliere est, seorsum hominem dicit copulatum dignitate æquo honore, * * quia habet copulationem ad Christum, quomodo non apertum est duos eum dicere Christos, si Christus ad Christum habet coniunc- 30 tionem alter ad alterum? qui uero ex Oriente sunt, nihil tale dixerunt; uoces autem diuidunt solum. diuidunt autem secundum hunc modum et alias quidem deo decibiles esse dicunt, alias autem humanas, alias autem communes factas tamquam habentes simul et quod deo decibile est et quod humanum, uerumtamen dictas ab uno eodemque [Christo] et non sicut Nestorius alias quidem deo uerbo seorsum 35 tribuit, alias autem qui ex muliere est, tamquam alteri filio.

Item Acacio Melitinensi episcopo scribens inter alia sic dicit:

14—24 t. 13 p. 193, 3—13

26—36 t. 13 p. 194, 5—16

PWIT

3 aliquantibus W 5 damnatione PW, corr. W 8 melitensi PW militensi IT ipsum IT
 9/10 ἐπὶ PWI, corr. WI 11 alexandrinarum P 13 VIII PW 9 adscr. IT Cyrillus om. T
 16 dicent PW dicunt IT deleui dicent—Nestorium] qualia Nestorii sunt uersio T(uronensis)
 τὰ Nestorioῦ φρονούντες Γ 19 et] aut T 21 dicat uersio T om. PWIT 24 unum om. I
 dñm IT 27 autem om. W 29 omissa sunt dicendo enim quia propterea deus uerbum Christus
 nominatur quia WIT qui P 31 didicerunt IT 32 ut uersio T 33 ἰ deodicibiles superscr. I
 dicant uersio T 34 ἰ deodicibile superscr. I 35 Christo om. IT et uersio T non om. T
 nos W 37 meritinensi IT sic PIT et W

Nestorius etenim Christum seorsum nominari dicit dei uerbum, habere autem coniunctionem ad Christum continuam. putas igitur non duos Christos apertissime dicit? Orientales uero Christum unum et filium et dominum et deum confitentur se adorare, eundem ex patre secundum diuinitatem et eundem ex sancta uirgine secundum humanitatem. duarum namque naturarum unitionem factam dicunt, tamen 5 unum Christum, unum filium, unum dominum confitentur aperte factum.

Et in sequentibus concordans aliquatenus tomo papæ Leonis Cyrillus sic dicit:

Sunt aliquæ uocum maxime deo decibiles, aliquæ uero sic rursus hominem condecentes, aliæ autem quendam ordinem obtinent ostendentes filium deum existentem 9 et hominem simul et idem. quando enim Philippo dicit: tanto tempore uobis- Ioh. 14, 9. 10. 9 cum sum et non cognouistis me, Philippe? non credis quia ego in patre et pater in me est? qui uidit me, uidit et patrem. ego et pater unum Ioh. 10, 30 sumus, deo decentissimam adfirmamus uocem; quando uero Iudæorum increpat 39 populis illud dicens: si filii Abrahæ essetis, opera Abrahæ utique faceretis; Ioh. 8, 39. 40 nunc autem quæritis me occidere, hominem qui ueritatem uobis locu- 15 tus sum. hoc Abraham non fecit, homini decenter dicta hæc dicimus.

Huius epistolæ sequentia duarum naturarum probabilem continet expositionem, [quam] tamen pro huius operis compendio omnia ponere intermisimus necessaria documenta. Valeriano autem Iconii ita rescripsit:

Vniuersi Orientales episcopi simul cum domino meo religiosissimo (episcopo) 20 Antiochenorum Iohanne per scriptam manifestamque condicionem clarum constituere uniuersis quoniam pollutas Nestorii quidem nouitates condemnant anathematizantque nobiscum et nullatenus eas umquam sermone dignantur, sed euangelica et apostolica secuntur dogmata et patrum confessionem nullo modo contristant. confessi sunt enim et ipsi nobiscum quia dei genitrix sit sancta uirgo, et non addiderunt 25 quia Christi genitrix sit, sicut inquit qui Nestorii infelices et respuendas opinatiunculas curant, sed inquit palam unum esse Christum et filium et dominum, ex deo quidem patre ante omne sæculum ineffabiliter genitum dei uerbum, in ultimis uero temporibus hunc ipsum etiam ex muliere secundum carnem, ita ut idem ipse sit simul deus et homo, perfectus in deitate et perfectus in humanitate idem ipse, et unam 40 eius esse personam, nullo modo diidentes in duos filios aut Christos aut dominos. 31 si igitur quidam mentientes dicunt alia quædam præter hæc sapere illos, non eis credatur, sed sicut impostores et fallaces secundum patrem suum diabolum proiciantur, ut non perturbent eos qui recte ambulare desiderant. si uero et epistolas sibimet componentes quidam circumferunt uelut ex persona clarorum uirorum, minime oportet 35 præsumere de his. qui enim semel scripto confessi sunt fidem, quomodo poterunt alteram scribere uelut ex pænitentia reuocati ut recte sapere non uelint? alloquere fraternitatem quæ apud te est. te qui nobiscum sunt, in domino salutant.

1—6 t. 13 p. 199, 13—15. 17—24

8—16 t. 13, p. 201, 1—11

20—38 t. 1, 1, 3 p. 100, 19

PWIT

3 deum et dominum IT 4 se om. PW parte I 6 factum] initium uersus Ioh. 1, 14
 qui in textu sequitur, inepte retinuit Liberatus 8 decibiles I, superscr. l dicibiles 9 quædam T;
 ueritatem uersionis T retinuit Liberatus 9/10 existentem et IT existente et P existente W 12 uidit
 (bis) W uidet PIT et ego et IT 13 dicentissimam PW affirmant I affirmauit T 13/14 iu-
 daicum—populum IT 14 faceritis I 15 interficere IT 17 continent IT 18 quam PW
 cuius IT deleui 20 episcopo addidi 22/23 anathematizantque PW corr. W 24/25 confes-
 sunt W 25 genetricis I 27 deum IT 28 quidem] qui de PW de IT 29 autem T
 30 in deitate et om. P unum P 31 nullum modum P

In hac conclusione epistolæ suæ, in qua dicit Cyrillus »si uero epistolas sibimet componentes quidam circumferunt« et cetera, probat Ypatius Ephesiorum episcopus in collatione quam contra Acephalos suscepit iussione Iustiniani principis medio Stratigio comite sacrarum largitionum in palatii loco quod dicitur Eptaconcon, Cyrillum epistolæ Ibæ fecisse mentionem scriptæ ad Marim Persam, quam neque Cyrillus 5 condemnandam iudicauit neque Nestorianam esse in ipsa sua notauit epistola.

Et hæc sunt quæ Cyrillus scripsit in defensionem Orientalium episcoporum pro 41 duabus unius Christi naturis, quam quicumque tunc minime receperunt, hos esse puto auctores Acephalorum, qui neque Cyrillum habent caput neque quem secuntur, ostendunt. 10

Tunc et Euoptius Ptolomaidis episcopus regionis Pentapoleos accipiens exemplar dictorum Theodoriti quæ scripserat contra XII capitula Cyrilli, direxit illud Cyrillo, ut responderet ad ea et sua capitula exponeret. quod gratissime suscipiens Cyrillus fecit interpretationem capitulorum suorum XII adiciens oppositiones, quo uideretur plenam pro eis reddere rationem. itaque Cyrillo suscipiente et defendente fidem 15 Orientalium episcoporum et sua capitula exponente pax et unitas ecclesiis restituta est, in qua pace gaudente ecclesia inimicus pacis æmulus unitatis non quieuit aduersus Mt. 13. 39 eam mouere uasa sua ad seminandum zizanas.

x Nestorii namque sectatores uidentes libros illius blasphemos non posse proferri 44 in publicum eo quod synodo Ephesena anathemate fuerant condemnati et imperiali 20 lege prohibitum fuerat ne quis eos legeret aut defenderet, tunc cœperunt Diodori Tarsensis et Theodori Mompsuestenæ ciuitatis episcopi et aliorum episcoporum qui contra Eunomium et Apollinarem unius naturæ adsertores libros composuerant duas in Christo ostendentes naturas in una persona, quod Nestorius sic non dixerat, circumferre uolumina et simplicissimos quosque decipere cupientes aiebant non sapuisse 25 noua Nestorium, sed antiquorum patrum prosecutum fuisse doctrinam et in tantum 45 studii gesserunt, ut ipsa eorum uolumina malitiose in Syrorum linguam et Armeniorum atque Persarum transferrent. sed ubi hæc agnouerunt Acacius Melitinensis et Rabula Edessenæ ciuitatis episcopus, de quo Ibas successor eius in epistola sua dicit: hunc præsumpsit, qui omnia præsumit, aperte in ecclesia anathematizare, scilicet de 30 Theodoro Mompsuesteno superius loquens, scripserunt Armeniæ episcopis ne Theodori Mompsuesteni libros susciperent tamquam hæretici et auctoris dogmatis Nestoriani, insimulantibus episcopis Ciliciæ Rabulam et Acacium quod hoc non ex caritate, sed

1—6 ex Innocentii Maronitæ epistula, cf. t. III 2 p. 169, 23, 25. 170, 9. 182, 4 sq. 11—13 t. 15 p. 249 13—15 ibid. p. 253, 254 etc. x cf. quæ exposui Concilstudien II (Schrift. d. Strassb. Wiss. Ges. 20) p. 23 sq. Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6 p. 91 sq. 19—29 desumpta sunt præter Diodori mentionem ex epistula Innocentii Maronitæ t. III 2 p. 68, 6—14 20 Theodos. 16, 5⁶⁶ t. 11, 3 p. 68; data est Isidoro Senatore cons. a. 436 [cf. l. c. p. 67, 12] post mortem Rabulæ d. 8. m. Aug. a 435 [Concilstud. 2 p. 26²] 29—31 Gesta Chalcedon. 10, 138 31—p. 111, 6 desumpta ex epist. Innocentii l. c. p. 68, 14—25

PWIV

1 x I 2 ypatius W, corr. W, cypatius IT 3 collationem PWIT 4 stragio IT
 legationum T Eptaconcon] eptacon contra PW epta contra IT 5 Ibæ scripsi hæ PW
 om. IT scriptam PWIT 8 hoc W 9 sequantur I 11 photolomaidis P exemplum P
 12 theoderiti I theoderici T 17 inimicos PW, corr. W 18 zizania IT 19 xi I 20 ephesina IT
 anathematizante IT 21 legere PW legere auderet W^{corr} defendere PW dioscori T theodori W^{corr}
 22 epōs PW epī PW 25 circumferebant PW 26 antiquarum PW, corr. W per-
 secutum PW 27 arminiorum P 28 militensis IT 29 rabula sederentes [sede-
 rentis W^{corr}] PWI rabula sederensis T 31 theodorum W theorum P 32 mompsuestenus PW

ex æmulatione atque contentione fecissent. congregati sunt ergo in unum uenerabiles Armeniæ episcopi et miserunt duos presbyteros Leontium et Abelium ad Proclum Constantinopolitanum episcopum secundum morem cum libellis suis et uno uolumine Theodori Mompuesteni, scire uolentes utrum doctrina Theodori an Rabulæ et Acacii uera esse probaretur. itaque Proclus accipiens Armeniorum libellos et illud Theodori uolumen, diligentius utraque examinans, tomum Armeniis scripsit et destinauit, in quo posuit ad interimendas Nestorianorum uersutias, qui duas in Christo inducunt 46 personas, unum de trinitate incarnatum. quem et direxit Iohanni Antiocheno per Theodotum diaconum suum, continentem subter capitula ab hæreticis prolata, expetens ab eo pro communi fide seruanda ut cum suo concilio eum susciperent et subscriberent. Iohannes autem et qui cum eo congregati episcopi legentes tomum et eius laudantes conpositionem subscripserunt in eo et Proclo transmiserunt. hunc et Calchedonensis synodus per relationem suam quam Marciano imperatori direxit ad probandum non tantum gestis synodalibus, uerum etiam epistolis fidem constare, inter sanctorum patrum epistolas suscepit et confirmauit. scripsit autem idem 15 Proclus epistolam ipsi Iohanni, cui et tomum suum direxerat, in qua dicit: dicentes autem iterum passibilem deum, id est Christum, confitemur eum non eo passum, quod est, sed quod factum est, id est propria carne, et ita prædicantes nullo modo fallimur, quoniam quidem et unum ex trinitate secundum carnem crucifixum fatemur et diuinitatem passibilem minime blasphemamus. 20

Sed Basilius quidam diaconus sumens tomum Procli quem Armeniis scripserat, 47 Alexandriam uenit et Armeniorum libellos suis libellis adnectens obtulit Cyrillo eiusdem urbis antistiti. quibus, ut ferunt rumores, permotus Cyrillus quattuor libros scripsit, tres aduersus Diodorum et Theodorum quasi essent Nestoriani dogmatis auctores, et alium de incarnatione librum, in quibus continentur antiquorum patrum 25 corrupta testimonia, id est Felicis papæ Romani, Dionysii Ariopagitæ Corinthiorum episcopi et Gregorii mirabilis thaumaturgos cognominati. et licet in eis libris Theodori dicta laudentur contra Arrianos edita, ipsum tamen magistrum Nestorii probare contendunt. contra quos catholici ueritatis defensores sic Acephalis responderunt ita illos libros non esse Cyrilli, quoniam testimoniis, quæ in eis contra mortuos 30 posuisse dicitur, contra uiuentem Nestorium non est usus neque in synodo neque in aliquibus epistolis. unde dicunt illos libros nec dictasse Cyrillum nec edidisse.

7—8 t. III 2 p. 192, 7; tomum scriptum esse a. 435 testatur Dionysius exiguus t. III 2 p. 205, 41, sed aliquanto post ad Iohannem missus est, cf. Concilst. 2 p. 28 12—15 Gesta Chalcedon. 20 15—20 ex eadem uersione adjert Facund. I, 1 21—24 Theodorum desumpta ex epist. Innocentii l. c. p. 68, 25—27 25 cf. t. I 4 p. 229, 31 sq. Abhdlg. d. Bayer. Akad. xxxii 6 p. 20, 7. t. I I, 4 p. 37, 6 26/27 cf. epist. Innoc. de coll. cum Seuerian. t. III 2 p. 172, 3—6 27 confunditur Dionysius Ariopagita cum Dionysio Corinthiorum episcopo, ad quem scripsisse fertur Iulius Romanus personatus, cf. Lietzmann, Apollinaris p. 92. 256 27—28 cf. Facund. 3, 3. 8, 6. Conc. L v 475 = M VIII 255 29—32 cf. Innocentii Maronitæ ep. de coll. c. Seuerianis t. III 2 p. 172, 36 sq.

PWIT

2 aberium IT proclum W 4 mompsuestini PW, corr. W doctrinam PW, corr. W rabbulæ PW, corr. W 5 proculus W 7 nestorianorum W 9 thedotum P diaconem IT super PW 11 eo erant W^{corr}I 13 reuelationem P 13/14 ad probandum] approbandum T 15 interea PW confirmat PW, corr. W subscripsit P 16 proculus W 17 eo Fac. esse PWIT quod PWFac. quia IT 18 est] erat Fac. 21 proculi W procle I 23 ferunt rumores P^{corr} feruntur rumores W^{corr} fueruntur umores P fueruntur rumores W ferunt rumoribus IT 24 essent om. IT 25 continetur I 26 filices P felices W, corr. W 27 thaumaturgos W^{corr} tumnaturgos T 29 probare PW fuisse IT sic om. T 30 ita om. I testimonia PW 32 aliis T

itaque Basilius diaconus Constantinopolim ueniens libellos composuit et archiepiscopo Proclo porrexit, ad socians cuncta quæ antehac Cyrillo archiepiscopo obtulerat. Proclus 48 uero iam destinauerat tomum suum Armeniis, in quo tomo de Theodoro nullam (inuenitur) faciens reprehensionis mentionem. quod cognoscens Basilius scripsit libellum et in suo prauè docuit libros Theodori uitandos sicut Arrii et Eunomii blasphemias. 6 quod quidem prudentibus inconuenienter cum scripsisse apparet, quoniam Arrius et Eunomius unam in Christo degenerem patris substantiam prædicauerunt, Theodorus autem, ut ipsi accusant, duas e contrario docuit in Christo naturas.

Post hæc autem occasione accepta surrexerunt quidam monachi ab Armenia Apollinaris sectatores duo uel tres, sicut refert Iohannes Antiochenus in epistola sua, 10 portantes excerpta capitula, ut dicebant, de libris Theodori Mompuesteni uel aliorum p. 110, 23 sanctorum patrum qui illo in tempore, sicut diximus, contra Apollinarem scripserant, et intrantes regiam ciuitatem et multorum sordidantes auditum calliditate sua omnia perturbabant. deinde circumeuntes totius Orientis ciuitates et uniuersa monasteria damnanda esse cum auctoribus clamabant, accusantes ea Nestoriano sensu fuisse con- 15 scripta, qui si Nestorius iuste damnatus est, damnentur, dicebant, et ista cum suis auctoribus. et hæc agebant firmare uolentes ea quæ Apollinaris sunt, qui per 49 unam naturam Christum nobis consubstantialem non exposuit. qui quorundam utentes patrocínio terrebant minis clericos, populos et monachos, qui uitam sectabantur quietam. tunc Iohannes Antiochenus synodo congregata tres pro Theodoro 20 Mompuesteno dictauit epistolas et unam quidem direxit Theodosio imperatori, aliam autem Cyrillo Alexandrino et tertiam Proclo Constantinopolitano episcopo, laudans in eis Theodorum et eius exponens sapientiam. ad hæc autem imperator dirigens sacram Iohanni derogatores illos Theodori contra salutem propriam * * uere iudicauit. Cyrillus autem rescripto suo Theodorum præferens tale de accusatoribus 25 eius tulit iudicium eo quod dogmate ueritati contrario tenerentur, interponens de symbolo in concilio sibi oblato Tessarescedecatitum a Charisio presbytero. nihilo minus et Proclus per Maximum diaconum suum ipsi Iohanni rescribens cuius essent illa capitula quæ Theodori dicebantur, quasi pro eius excusatione ignorare se dixit.

1—3 itaque—Armeniis *desumpta sunt ex epist. Innocentii t. IIII 2 p. 68, 28—34; extat libellus in Gestis Concilii quinti L v 463 = M VIII 240, cf. Tillemont 14, 791* 10 *cf. t. 14 p. 208, 21—24. ceterum non bene Liberatus quæ ex Iohannis epistula desumpsit, ab eis quæ Innocentii sunt, per post hæc [25] separauit* 21—23 *de epistula ad imperatorem cf. Fac. 2, 2. 8, 3. 5. 10, 1. 3. 11, 4. 12, 1. t. 14 p. 213, 4—8, alteram edidi t. 15 p. 310 sq., de tertia cf. Fac. 1, 1. 2, 2. 8, 1. 5. 7 t. 14 p. 208, 21—24 sacra extat in Coll. Cas. 310 [t. 14 p. 241] et ex alia uersione ap. Fac. 8, 3* 25 *extat t. 15 p. 314, 7 sq. et ex alia uersione in Gestis concilii quinti L v 482 = M VIII 263* 27—29 *cf. Fac. 8, 2. 5*

PWIT

2 proculo W antea P proculus W 2/3 Proclus—destinauerat om. I 3/4 inuenitur addidi 4 faciens PW facit IT 5 prabæ P opere IT non debuerans prauè ponere sed hanc W non debuerant P^{ms} probæ W^{corr}, sunt reliquæ notæ marginalis non debuerant prauè ponere, sed hanc [sc. probe] blasphemias PW 6 prodentibus PW, corr. W et om. I 8 e om. II 10 apollinæ PW, corr. W iohannis W 11 mompuestini PW, corr. W 16 qui PW quia IT et ista dicebant PIT, corr. P 18 non om. T 19 patrocinium W^{corr} 21 mompuestino PW, corr. W alia I 22 proculo W^{corr} constantinotano W 23 ponens I 24 sacra P^{corr} lacunam indicaui supplendo secundum sacram uelle religionem saluberrimam conturbare uere PW uenire W^{corr} uiuere IT prescripto IT 27 sibi in concilio T tesserascēdecatum PWT tessera scēdecadum I carusio PWIT 28 proculus W ipsi ohanni W ipso ohanni W^{corr} 29 quæ scripsi qui PWT quesuiuit qui I ignoratione T

uerumtamen duas has memoratas Iohannis epistolas, id est primam et tertiam laudes Theodori Mompsuesteni continentes Calchedonensis synodus per relationem suam Marciano imperatori directam cum tomo Procli, quem ad Armenios direxit, et aliis sanctorum patrum epistolis suscepit et confirmavit.

His ergo sopitis atque transactis mortuo Cyrillo tricesimo et secundo episcopatus sui anno ordinatur episcopus Alexandriae Dioscorus, qui fuit quidem archidiaconus eiusdem Cyrilli * * qui neque uxorem neque filios habuit. quem narrat opinio ciuium suorum maiorem habuisse dilectionem, si quidem opprimens Cyrilli heredes et per calumnias multas ab eis auferens pecunias dedit eas sine fenore artopolitis et cauponibus ciuitatis, ut mundissimum panem et pretiosum uinum uiliore pretio populis exhiberent.

Iohanne autem archiepiscopo defuncto Antiochenae ecclesiae Domnus ordinatur archiepiscopus. sed et Proclo defuncto ecclesiae Constantinopolitanae Flauianus sortitus est sedem.

Ipsa uero tempore Ibas Edessenum episcopum quidam presbyteri et diaconi * suis libellis eum quasi Nestorianum accusauerunt Domno archiepiscopo, eo quod alloquens clerum dixisset: non in uideo Christo, quia deus factus est, quoniam si uolo, et ego fio. qui cum ascendissent Antiochiam, [et] eos Ibas excommunicauit, sed superueniente festiuitate quadragesimae ascensionis iussi sunt a Domno excommunicatione absolui sub ea conditione ut Antiochia non exirent, alioquin a suo deponerentur ordine. sed quidam eorum archiepiscopi Domni praecipua contemnentes profecti ad comitatum sacros apices meruerunt ad Photium Eustathium et Vranium episcopos, ut Beryto audirentur. fuerunt autem cum his Eulogius diaconus Constantinopolitanus et Damascius uir spectabilis tribunus et notarius. quod cum agnatum fuisset illos clericos Constantinopolim perrexisse, damnati sunt a Domno et eius concilio. et post haec Ibas Beryto ad audientiam occurrit. cui cum accusatores, sicut gesta demonstrant, nihil probare potuissent, superuenit relatio et postulatio clericorum Edessenorum flagitantium pro ecclesia episcopi sui praesentiam, in qua se reos iudicauerunt omnes poenae horribilis gehennae, si meminissent tale aliquid dictum in illo tractatu de quo Ibas accusabatur, et iudicibus non manifestassent. quamobrem fecerunt iudices accusatores ipsos cum suo episcopo in secretario communicare simulque pacificos dimiserunt.

xi His temporibus Eutyches quidam presbyter et archimandrita praesidens Constantinopolim celeberrimo monasterio urgente satana praedicabat dominum nostrum Iesum

2 *Gesta Chalcedon.* 20 p. 472, 15—20 17—18 *ibid.* 11, 141 18—21 *ibid.* 37 22—24 *ibid.* 27—29
24—25 *ibid.* 51 27—30 *ibid.* 141 30—32 *ibid.* 10, 7, 11, 22

PWIT

1 memorati IT iohannes PW, corr. W iohanni T prima W tertia W^{corr}
laudis PW 2 mompsuestini PW, corr. W contentes PW 3 procli W 6 ordinatur
scripsi ordinatus PW ordinatus est IT alexandrinae I 7 lacunam indicaui 8 maiore PW,
corr. W 9 artopolitis PWI, superscr. uel arellio I atopolitis T 10 uiliori W^{corr} 12 iohan-
nem PW, corr. W 13 proclo W 15 edesenum PW adessenum I diaconii P lacunam
indicaui e. g. supplendo deseruerunt et 16 eum om. I 17 clero T dixisse PW 18 et²
PW om. IT 19 uisi IT 20 ab antiochia W^{corr} antiochiam I 22 eporum T 23 eulo-
gris W 24 damascus T expectabilis PWIT cognitum P 27 ralatio W 28 ecclesiae P
28/29 se reos iudicauerunt scripsi cl. *Gestis Chalced.* τῆς φρικτῆς γεέννης ἑαυτοὺς ὑπευθύνους ποιοῦντες
se regauerunt PW segregauerunt W^{corr} sibi irrogauerunt IT 29 penas IT horribiles T
se PW, corr. W 33 XII I om. P 34 nostrum om. W

Christum consubstantialem nobis non esse secundum carnem, sed de cælo corpus habuisse rursusque uarians dicebat ante adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem uero unam factam esse. quem audiens talia docentem et prædicantem Eusebius episcopus Dorylenæ ciuitatis prouinciæ Frygiæ Salutaris cum esset orthodoxus et prius etiam amicus, prohibuit eum talia sapere et docere. sed ⁵ pertinaciter Eutyche audire nolente rettulit Eusebius causam ad Flauianum Constantinopolitanum episcopum. qui et ingressus eius concilium, quod (non) ideo ⁶² fuerat collectum, pro Florentio Sardeorum metropolita dicentibus aduersus episcopos sub eo constitutos Iohanne et Cossinio et data forma de aliquibus causis eorum, tunc libellos optulit [Eusebius] Flauiano et omni concilio coniurans omnes aduenire et ¹⁰ Eutychem presbyterum, ut sub eorum præsentia conuinceretur ab eo hæretici dogmata sapere et docere. his Flauianus episcopus (permotus) per Iohannem presbyterum et defensorem et Andream diaconum Eutychem ad concilium suum uenire præcepit. quibus euntibus ad se tale Eutyches reddidit responsum, hoc apud se esse decretum ut numquam egrederetur a sua fraternitate, sed tamquam in sepulchro degeret in ¹⁵ monasterio. secundo uero conuentu postulauit Eusebius duas Cyrilli synodicas recitari epistolas, unam quam Nestorio direxerat, cuius est principium: Obloquuntur me quidam apud tuam fraternitatem, et alteram ab eo Iohanni Antiocheno directam, cuius est principium: Lætentur cæli et exultet terra, quas et synodus Calchedonensis postea suscepit. quod cum fuisset factum, Eutyches rursus per Mamam et Theo- ²⁰ philum presbyteros scripto uocatus est ad concilium. qui ad eum minime ingressi ⁶³ audierunt ab eius monachis eo quod ægrotaret et ideo eum uidere non possent. ingressi sunt tamen ad eum postea et optulerunt ei synodicam chartam. quibus iterum dedit responsum: ego definitum apud me habeo extra mortis necessitatem non egredi monasterio. sed hanc chartam manu mea scriptam accipite et synodo offerte. ²⁵ et post hæc recusante illo, renuntiauerunt concilio eius excusationem. Eutyches dirigens tomos per monasteria cum suo dogmate [ad] abbatibus, ut subscriberent ea, innotuit hoc concilio Eusebius episcopus. et rursus Flauianus una cum suo concilio per Memnonem presbyterum et Epifanium et Germanum diaconos scripto eum tertio uocauerunt uocatione. quibus cum identidem Eutyches ³⁰ de infirmitate excusaret, compellentibus tamen eis qui missi fuerant, petiit unius septimanæ dilationem, ut post septem numerum dierum audientia occurreret. qui refugiens ad imperatorem Theodosium impetrauit ab eo, ut fertur, per Chrysaphium eunuchum, quem Eutyches susceperat de sacro baptisate, ut cum patricio Florentio ⁶⁴ et Magno silentiario illud Flauiani concilium ingrederetur; timere enim se dicebat ³⁵

3—7 *Gesta Chalcedon.* I, 231, 232 7—10 *ibid.* I, 223 10—11 *ibid.* I, 230 12—13 *ibid.* I, 235
14—16 *ibid.* I, 359 17—18 *ibid.* I, 240 19 *ibid.* I, 246 20—21 *ibid.* I, 380 21—26 *ibid.* I, 397
26—28 *ibid.* I, 392, 393 28—30 *ibid.* I, 404 31—32 *ibid.* I, 427

PWIT

1 Christum *om.* T 2 duæ—naturæ PW 4 dorylenæ PWIT 5 prius *scripsi cl. Gest. Chalc.*
purus PWIT 6 eutychem PW eutychem W^{corr} nolentem PW 7 ingressus est IT
non ideo *scripsi* ideo PW *om.* IT 8 metropolita dicentibus *scripsi* metropoli dux P metropoli
dirum W metropolita duo I metropolitano dicitur T 9 iohannem IT cosinio P consinio W
cosinium IT 10 libellos W^{corr} libellus PW libellum IT Eusebius *deleui* omnes] eos T, *coniecerim*
omnes iubere et² PIT *om.* W aduersus W^{corr} 11 heretica T^{corr} 12 permotus *addidi*
16 secundum—conuentum I synodicus PW, *corr.* W 19 est *om.* W 22 uidere eum T
22/23 ingressi sunt IT ingressis PW 24 necessitate PW 25 monasterium W^{corr} hunc P
27 direxit I sua dogmata PW suis dogmatibus IT ad *deleui* abbates IT 27/28 scri-
herent WIT 28 eusebius uero T 30 tertio PWT 32 septimum PWIT 33 fugiens T

Flauiani calumnias. postquam secum ire meruit Magnum silentiarium cum imperatoris scripto, accepit et officium excubitorum et chlamydatorum et uenit ad concilium. in quo ingressus recitauit qui cum ipso Magnus in synodo imperatoris mandatum ita se habens:

Si pacem cogitamus sanctarum ecclesiarum et catholicæ fidei custodire uolumus 5
rectam et deo inspirante prædicatam fidem a parentibus nostris, qui in Nicæam congregati sunt, trecentorum decem et octo episcoporum et ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorii, hoc ergo uolumus ne scandalum in prædicta catholica fide mittatur. et quoniam scimus magnificentissimum Florentium patricium esse fidelem et probatum in recta fide, uolumus ipsum interesse audientiae synodi, quoniam sermo 10
de fide est.

Et superueniente patricio Florentio et eo sedente flagitabant episcopi ab Eutychem ut confiteretur dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis secundum carnem in duarum naturarum unitione. at ille libellum suum legi petebat et credere 14
se dicebat secundum Nicæni concilii fidem. interrogante autem Florentio patricio 65
Eutychem si diceret Christum, qui ex uirgine est, consubstantialem nobis duasque in eo unitas naturas, [qui] confiteri se quidem hæc ante adunationem, post adunationem autem unam se confiteri dicebat. et dicente ad eum synodo: oportet te hoc confiteri et anathematizare omne dogma huic fidei contrarium, respondit non se dixisse hoc prius, sed posse se dicere, quia ipsi dicebant; sequi se tamen patres aiebat, quoniam 20
hoc in scripturis non inuenerat explanatum nec patres ita dixisse. surgens autem sancta synodus anathematizauit eum. cui identidem patricius Florentius inquit: qui non confitetur duas in Christo naturas, non credit recte. ille autem dixit legem se habere sancti Cyrilli et Athanasii quoniam ex duabus quidem naturis dixerunt ante adunationem, post adunationem autem et incarnationem non duas naturas, sed unam. 25
surgens autem sancta synodus iterum anathematizauit eum. uenerabilis uero Flauianus quoniam Valentini et Apollinaris hæreticorum errorem Eutyches ægrotasset, spolians eum honore presbyterii anathematizauit atque damnauit et conclusis gestis in eius damnationem concilium subscripsit. quibus gestis iungens epistolam suam 66
uenerabilis Flauianus papæ Leoni direxit et quid in concilio gestum fuerat, allegauit. 30
sed et Eutyches de sua damnatione papæ Leoni scribens posuit edicta apud Constantinopolim et se iniustitiam fuisse passum populum contestatus est. Leo uero direxit Flauiano tomum sanam incarnationis Christi doctrinam continentem et mirifice perimentem Eutychetis adsertiones, cuius principium est post proœmium: Lectis dilectionis tuæ litteris. Eutyches uero optulit et preces imperatori questus de 35
falsitate gestorum, quasi aliqua a notariis superaddita fuissent, aliqua autem dicta nec gestis inserta, et postulauit ut sub præsentia Thalassii episcopi et Florentii patricii

5—11 *Gesta Chalcedon.* 1, 468 [*ex recensione Pac*] 12—14 *ibid.* 1, 490 14—15 *ibid.* 1, 498
uol. 11 1 p. 35, 1 15—18 *ibid.* 1, 526. 527 18—22 *ibid.* 1, 534—536 22—23 *ibid.* 1, 549
23—25 *ibid.* 1, 542 26 *ibid.* 1, 550 26—29 *ibid.* 1, 551. 552 29—30 *extat in Epist. Coll. H* 3
[uol. 1 p. 36 sq.] 31—32 *confuse describitur Eutychem ad Leonem epistula, cuius uersio extat uol. 11 1*
p. 33 sq. 32—35 uol. 11 1 p. 24 sq. 35—p. 116, 2 *cf. Gesta Chalcedon.* 1, 572

PWIT

2 accipit PW, corr. W scubitorum PWIT 4 ita om. P 6 inspirantem PW p̄dictam T
nica W^{corr}T 8 in damnatione IT 15 dicebat se W 17 qui PWIT, del. T 20 agebat W
23 autem om. W 23/24 legem se habere] ego legi uol. 3 p. 127, 21 24 anathasii I 25 post
adunationem om. I 27 errore I 28 expolians PWIT eum] cum I conclusit IT
29 dampnatione IT 31 sed scripsi fide PWIT 32 iniusticiam se IT 34 prooffmum W
35 et om. I impr̄ W 36 autem scripsi enim PWIT 37 thalassii I

rursus in palatio Flauiano occurrente ipsum congregaretur concilium et ex interrogatione personarum ueritas panderetur. annuit imperator fieri et easdem preces manu sua ita subscripsit:

Deponant apud reuerentissimos episcopos non solum qui dudum conuenerunt, 67 uerum etiam et apud reuerentissimum Thalassium, ut omnibus his præsentibus quæ supplicatio loquitur, negotii ueritas inquiratur

cumque concilium congregaretur, Eutyches absens factus ad uicem suam misit Constantinum diaconum suum ad concilium, ut pro eo respondens examinantibus iudicibus gestorum falsitas reprehenderetur. sed discussa gesta instantibus notariis cum episcopis deum timentibus, cum aliqui pro tempore Eutycheti fauerent, 10 nihil falsitatis inueniri potuit, sed hoc tantum actum est ut apud magistrum officiorum gesta conficerentur de falsitate notariorum, astantibus aliquibus laicis de officio principis, qui interfuerant gestis ipsis tempore concilii.

Postea expetiuit imperator a Flauiano fidei eius confessionem manu eius scriptam et subscriptam. scripsit ergo Flauianus fidem suam manu propria et imperatori in hoc themate direxit:

Flauianus episcopus Constantinopolitanus amatori Christi imperatori nostro Theodosio salutem. Nihil ita conuenit sacerdoti dei et dogmatibus erudito diuinis quam paratum esse ad satisfactionem omni petenti eum rationem de spe quæ in nobis Rom. I, 16 est, et gratia. non enim erubesco euangelium dei; uirtus enim dei est 20 ad salutem omni credenti. quia igitur et nos misericordia regis omnium Christi dei sacerdotium tale euangelii sortiti sumus, sapimus recte atque inculpabiliter, semper scripturas diuinas sequentes et expositiones sanctorum patrum qui in Nicæa conuenerunt, et centum quinquaginta qui hic congregati sunt, et qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum episcopus. et prædicamus domi- 25 num nostrum Iesum Christum, ante sæcula quidem ex deo patre sine principio natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem, deum perfectum et hominem perfectum eundem in adsumptione animæ rationalis et corporis, consubstantiali patri secundum diuinitatem et consubstantiali matri secundum humanitatem. ex 30 duabus utique naturis confitentes Christum post incarnationem ex sancta uirgine et inhumanatum, in una subsistentia et in una persona unum Christum, unum filium, unum dominum confitemur. et unam quidem dei uerbi naturam, incarnatam tamen et inhumanatam dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus atque idem sit dominus noster Iesus Christus. eos uero qui aut duos filios aut duas subsistentias 35 aut duas personas adnuntiant et non unum eundem dominum nostrum Iesum Christum filium dei uiui prædicant, anathematizamus et alienos esse ab ecclesia iudicamus et ante omnes Nestorium impium anathematizamus et sapientes quæ eius, ac loquentes ea et abscondantur huiusmodi a filiorum adoptione promissa recte credentibus.

4—6 *cf. Gesta Chalced. I, 575 [ex recensione Φ^{ac}]* 7—9 *ibid. I, 561. 569* 11—13 *cf. ibid. I, 846. 847* 17—p. 117, 3 *desumpta sunt ex Epistul. Coll. ante Gesta I*

PWIT

5 thalassium IT 9 discussis gestis I^{corr} 12 confiterentur IT 14 manum PW, corr. W 15 suam] propriam T 19 de spe rationem T in om. T 20—21 non—credenti om. T 21 ad WI in P 23 et om. IT expositione I 29 absumptione PW, corr. W rationis T 32 substantia IT 34 et om. I quia IT ambobus WT 35/36 subsistentias aut duas om. I 35 substantias T 36 eundemque I 38 eius sunt IT ac PW et IT 39 et om. IT

Et subscriptio: Domine Christe, adiuua nos.

Et iterum: Hæc scripsi manu mea ad satisfactionem uestræ potestatis, ut confundantur calumniam facientes nostræ [bonæ] simplici conuersationi.

xii Postquam ergo nihil probatum est notariis de falsitate gestorum, Eutyches petit 72 Dioscorum Alexandrinum episcopum ut quæreret quæ de illo acta sunt, et causam 5 examinaret, (et) agebat apud principem uniuersalem fieri synodum, ut probaretur iudicium Flauiani. scripsit ergo Dioscorus Theodosio imperatori quia fieri aliam synodum generalem oportet, et ut fieret, persuasit ei. adnuit imperator et dirigens sacram Dioscoro in Alexandriam præcepit ut cum decem metropolitanis episcopis, 9 quos uoluisset, ipse eligeret et ueniret Ephesum et congregato uniuersali concilio 73 Eutycheis causam discuteret, iubens Barsumam egumenum interesse concilio et uices agere omnium monachorum Orientales episcopos accusantium. Theodoretum uero Cyri episcopum adesse concilio interdixit et in sua ciuitate permanere eum iussit. iam enim Ibam Edessenum episcopum, (cum) nec synodo adfuisset, per illum filium suum, quem superius dixi, Chrysaphium in multas mansiones Eutyches relegat 15 exilio. et fit Ephesi generale concilium, ad quod conuenerunt Flauianus quidem et Eutyches tamquam iudicandi, Iuuenalis et Thalassius et omnes illi metropolitani episcopi cum suis conciliis et iudices concilii Constantinopolitani, qui Eutychen iudicauerant, Dioscorus uero habebat secum fortissimos milites rei publicæ cum monachis Barsumæ. et sedentibus eis in basilica dei genetricis Mariæ Iulius episcopus (et 20 Hilarus) ecclesiæ Romanæ diaconus uices habentes papæ Leonis adsidere non passi sunt, eo quod non fuerit data præsessio sanctæ sedi eorum, insuper etiam quod non lecta fuerat ad Flauianum epistola in Eutycheis damnatione a papa Leone scripta et occulta fuerat epistola eius per supra memoratos legatos ad ipsam synodum directa, 24 et est eius principium: Religiosa clementissimi principis fides. cumque Flauianus 74 iudicaretur synodo propter Eutycheis damnationem, Dioscorus libellum quem Eutyches manu portabat, iussit suscipi et recitari et cum recitaretur, surgens [Dioscorus] et stans in suppedaneo sedis suæ dicebat concilio: optima Eutychetis fides concordat fidei trecentorum decem et octo sanctorum patrum et recte credit Eutyches, fratres.

30

Tunc synodus iussione Dioscori Ibam Edessenum clamauit absentem multis

8—11. 12—13 *Gesta Chalcedon.* 1, 24 11—12 *ibid.* 1, 47 14—16 *ibid.* 11, 1 20—24 *facta esse docetur Gestis quæ extant in Coll. Nouar.* 10, 5. 6. 51—53. 59 et *Chalcedon.* 1, 217—219. 227 25 *Leo ep.* 12 26—30 *non concordant cum Gestis Chalcedon.* 1, 155. 156. 198. 858 31—p. 118, 2 *facta esse docetur Gestorum Ephesenorum uersione Syriaca* [*Abhdl. d. Gött. Ges. d. Wiss. N. F.* xv p. 3 sq.]

PWIT

1 $\overline{xpe}$ *Pcorr*W ihū $\overline{xpe}$ PIT, cf. Γ 3 $\overline{nrae}$ T bonæ om. IT cf. Γ 4 XIII I om. P
est om. PIT, corr. P notarii W 6 examinauit T et addidi uniuersale PWI
8 et¹ om. IT ei PWT euthices I impi P 9 alexandria PW, corr. W alexandrinam I
(decem) episcopos *coniecerim, nisi forte Liberatus sacræ uerba male reddidit* 10 et¹ ut I 11 euty-
ches PW, corr. W euthicetis I causa discutere PW, corr. W eguminum PWI 12 theodorum I
13 episcopum om. T et] sed *Wcorr* 14 cum addidi adfuisset scripsi adfuisse et PWIT
15 chrysophium PWIT relegerat T 16 conuenerant IT 17 thalassius PWIT et²] ex PW,
corr. W 18 concilii PW iudicii IT 18/19 iudicauerunt IT 19 secum habebat I secum T
20 eis om. IT Iulius scripsi illius PW illis IT eps P epi W epis IT 20/21 et Hilarus
addidi 21 diaconus P diaconi *Pcorr*WIT assistere IT 22 sedi scē T 23 eutyches PW,
corr. W damnationem *Wcorr* papæ P et] sed *Wcorr* 24 occulte IT occultata *Wcorr*
directam PW, corr. W 25 eius om. IT 26 indicaretur W eutyches PW, corr. W euthi-
cen IT 27/28 Dioscorus *deleui* 28 euthicis IT 31 clamauit PW damnauit *Wcorr*IT
absentibus *Wcorr* ut absentem IT

nescientibus episcopis quid de illo actum fuisset, et tertio uocatum tamquam contemptorem et non occurrentem ad sanctum concilium damnauit absentem. clamabatur autem, quoniam testimonium contra eum perhibebatur ab aduersariis tamquam dixisset: non inuideo Christo facto deo, quoniam si uolo, et ego fio, et quasi dixisset: hodie Christus deus factus est, et alia huiusmodi et propter epistolam ad Marim ab Iba conscriptam. iterum synodus auctore Dioscoro Theodoritum episcopum Cyrri damnauit absentem et nec egressum de sua ciuitate propter illa quæ scripsit contra duodecim anathemata Cyrilli et propter epistolam missam ab eo clericis et monachis 75 et laicis contra primam Ephesi synodum ante ecclesiæ pacem.

Ad hæc damnauit quoque memorata synodus Eusebium episcopum Dorylæi, eo 10 quod dixerit duarum naturarum perfectarum Christum, et cum eo damnauit similiter Flauianum Constantinopolitanum episcopum quasi male damnantem Eutychem et quia dixerit in duabus naturis cognosci Christum. quare surgentes quidam uenerabiles episcopi tenuerunt genua Dioscori et rogabant ne Flauianus innocens damnaretur, qui nec diu petere potuerunt metu militum et monachorum stantium cum gladiis et 15 fustibus.

Deposuit quoque et Sauinianum Perrenensium episcopum, post omnes autem et Domnum Antiochenum remanentem ab orthodoxorum depositione, quia particeps factus Dioscori in depositione orthodoxorum et Eutychem absolute. depositus est autem dolo Dioscori sic. postquam consensit in omnibus Dioscoro, datis in 20 medio eius epistolis quas ad ipsum Dioscorum Antiochenus Domnus contra duodecim Cyrilli capitula scripserat, eo quod essent obscura, damnauit ægrotum et absentem illa die.

Hæc ergo synodo decernente et restituente Eutychem presbyterii dignitatem et 76 ministerii præsulatum Flauianus quidem et Eusebius custodiae mancipantur, porro 25 locum optinentes papæ Leonis omnibus quæ sunt gestis contradixerunt, Flauianus autem contra se prolata sententiæ (et) per eius legatos sedem apostolicam libello appellauit. et hunc terminum illa synodus habuit.

His ergo omnibus malis a Dioscoro perpetratis cæsus Flauianus et multis iniuriis adfectus dolore plagarum migravit ad dominum ordinatusque est pro eo Anatolius 80 diaconus, qui fuit Constantinopolim apocrisarius Dioscori, et pro Domno Antiocheno ordinatus est Maximus et pro Iba Nonnus et pro Sauiniano Athanasius. pro Theodoro autem et Eusebio nullus ordinatus est. soluto ergo illo concilio et ad suas

4 cf. *Gesta Chalcedon.* II, 141 5 ipsa uerba alibi non extant, sed cf. simile dictum in *Gestis Ephesenis* p. 44, 17. 19. 21. 46, 23 = t. 15 p. 179, 14 7—9 in *Gestis Ephesenis liber contra Cyrilli capitula non adfertur, sed legitur epistula* [151] ad monachos [p. 90, 18 sq.], quæ tamen post pacem scripta est 10—13 non concordant cum *Gestis* quæ extant in *Coll. Nouar.* 10, 402 et *Gest. Chalcedon.* I, 962 13—16 *Gesta Chalcedon.* I, 858 17 cf. *Gesta Chalcedon.* 15, 6 quæ tamen Ephesi acta esse minime constat 18—19 *Gesta Chalcedon.* I, 970. 884² 20 cf. *Gesta Ephes.* p. 112, 21 sq. 20—22 *Gesta Ephes.* p. 144, 15 sq. 25—26 Hilarus tantummodo damnationi Flauiani et Eusebii contradixit *Gest. Chalcedon.* I, 967 27 cf. uol. IIII p. 20, 30 et uol. II I p. 78, 32

PWIT

1 ep̄i P om. IT	factum IT	3 auerariis T	5 factus est d̄s I	7 et om. IT
11 direxit I	13 quapropter resurgentes W ^{corr}	17 sauianum W sauianum I	perrenensium WIT	
18 antiodienum P	participes W, corr. W	19 factos PW, corr. W	dipositione P	dispositione W
	eutyches PW, corr. W	20 est om. P	22 et del. W	23 in illa T
25 mancipabantur IT	26 gesta IT	27 prolata sententia IT	et addidi	29 cecus I
31 apochrisarius constantinopolim T		32 nunnus PWIT	sauiano PW	anastasius IT
32/33 theodoro T				

sedes reuersis episcopis scissio facta est inter eos, qualis antea numquam contigerat. Aegyptii, Thraces et Palæstini episcopi Dioscorum sequebantur, Orientales, Pontici et Asiani sanctæ memoriæ Flauianum. quod schisma permansit usque ad obitum Theodosii principis. 4

Sed quærenti plenius scire latrocinia Dioscori in ipsa synodo perpetrata prima 77 actio Calchedonensis synodi, in qua nec nominandi Ephesini secundi concilii recitata sunt acta gestis inserta, legenti omnia plenissime innotescit. nam nos ista nuper Alexandria de Græco in Latinum translata suscepimus. porro legati sedis apostolicæ ab ipso concilio fugientes rettulerunt papæ Leoni iniquitates Dioscori, quomodo Dioscorus ui magis quam iustitia in illa egerit synodo, in cuius gesta timore episcopi 10 subscripserunt in Eutycho absolute et depositione orthodoxorum episcoporum hæresim non recipientium, et quomodo omnibus gestis eius contradixerant. quos secutus Theodoritus episcopus papæ suggessit quanta mala pertulerit ex insidiis Dioscori, rogans ut celerius tali causæ subueniretur per alium conuentum episcoporum, ne hæretica Eutycho permanerent dogmata a Dioscoro confirmata. sed fortissimus 15 Leo audiens legatorum suorum suggestionem et Theodoriti episcopi querellas suscipiens epistolis suis imperatorem Theodosium et Pulcheriam augustam petit ut fieret intra Italiam generale concilium et aboleretur error fidei per uolentiam Dioscori factus. Valentinianum autem imperatorem et Eudoxiam coniugem eius ad 78 memoriam beati Petri cum multis episcoporum genibus prouoluit Romanus pontifex 20 deprecatus est ut imperatorem Theodosium hortarentur aliam fieri synodum ad retractandum illa quæ a Dioscoro male acta atque perpetrata fuerant in damnatione Flauiani episcopi et orthodoxorum episcoporum depositione. eis scribentibus et petentibus rescripsit Theodosius imperator Flauianum læsibilis nouitatis reum dignum mortis debitum suscepisse et ideo omnis pax et concordia in ecclesia regnaret principe con- 25 tentionis sacro iudicio humanis rebus ablato; illos uero qui depositi fuerant, indignos sacerdotio fuisse et qui digni iudicati sunt, a synodo esse susceptos. hæc de Flauiano Theodosius Arcadii principis filius, nepos imperatoris Theodosii maioris, cuius temporibus omnia hæc scandala contigisse noscuntur. 29

XIII Sed eo defuncto cum Marcianus imperii culmen fuisset adeptus, pro illa papæ 84 et principum Romanorum petitione uniuersale concilium Nicæa congregari iussit. 85 ubi occurrentibus sexcentis triginta episcopis et eis sedentibus legati papæ Leonis Marcianum imperatorem petierunt ut sui præsentiam præstaret concilio; alioquin illo absente ipsi ad concilium non occurrerent. et ita iussit imperator synodum transferri Calchedonam, ut de proximo ad concilium ueniens eorum inpleret peti- 35 tionem. formidabant autem aliqui episcoporum ne ab Eutychoianis tumultus a Constantinopolim de uicino nasceretur, sed imperatore promittente nullum audere

8—10 *cf. uol. 4 p. 19, 24, 21, 15, 22, 15, 24, 4, 26, 15, 28, 7*   12 *cf. ibid. p. 24, 13 sq.*
 12—15 *Theodoret. ep. 113, ubi tamen concilium non rogatur*   17—19 *Leon. epp. 18, 23*   19—24 *cf. Epist. ante Gesta coll. 19, 21*   24—27 *ibid. epp. 22, 24*   32—37 *desumpta sunt ex Epist. ante Gesta coll. 34, 35*

PWIT

1 ante I	2 orientalis PW, corr. W	5 latrocinia W	perpetrata PW ^{corr}
petrata W pertractata IT	11 eutycho PW, corr. W	13 pertulit T	14 subueniretur PW, corr. W
15 eutycho PW, corr. W	17 litteris IT	petiit W ^{corr}	19 eudochiam I
22 ad T	24 mortis dignum I	28 nepus W ^{corr}	30 XIII I om. P
31 et om. PW	32 sexcenti PW	33 imperatorem om. I	presem [præsiem W præsentiam W ^{corr}] præstaret PW
35 inplere PW, corr. W	37 constantinopoli IT ^{corr}	constantinopolitanis W ^{corr}	

tale aliquid pertemptare Calchedonam synodus sedit. agitur perspectis his quæ in secunda synodo Ephesena gesta sunt, coram sacro senatu et Constantino ac Veroniciano a secretis et omni uniuersali concilio cum Pascasino et Lucensio episcopis et Bonifatio presbytero locum tenentibus Leonis papæ Romani et Anatolio Constantinopolitano, præsentē Dioscoro et omnibus metropolitānis episcopis, ut quæreretur depositio et mors Flauiani et depositio orthodoxorum episcoporum qui pro fide depositi sunt.

Et prima quidem sessione recitante Veroniciano gesta nefandi concilii Epheseni secundi, in quibus continebantur gesta de Eutyche Constantinopolim acta, lecta sunt etiam et gesta synodi Ephesenæ primæ, in qua Nestorius a Cyrillo damnatus est, et gestis inserta et omnibus rite discussis, clamantibus episcopis: anathema Nestorio, anathema Eutyche; anathema qui diuidit, anathema qui confundit, iniquitas Dioscori reserata et manifestata est de iniusta Flauiani morte et orthodoxorum episcoporum depositione.

Et ita soluto primo conuentu, secundo secretario interloquentibus iudicibus ut cum omnium episcoporum deliberatione fides tractaretur et confirmaretur, lectæ sunt duæ epistolæ Cyrilli quæ in concilio Flauiani, sicut diximus, gestis Constantinopolim continentur. lectus est et tomus papæ Leonis ad memoratum Flauianum contra dogma Eutyche directus. et dubitantibus Illyricianis et Palæstinis episcopis sanctis in aliquibus locis eius Theodoritus episcopus et Aetius archidiaconus Constantinopolitanus ex dictis et epistolis eius similia Cyrillum scripsisse docuerunt. et clamantibus Aegyptiis et Illyricianis episcopis: omnes peccauimus, omnes ueniam petimus, dilatio dierum quinque concessa est, ut cum omni deliberatione fides tractaretur et confirmaretur.

Et ita secundo conuentu soluto, tertio quoque secretario libellos optulit Eusebius Dorylæi episcopus aduersus Dioscorum et synodo questus est de sua et piæ memoriæ Flauiani depositione et de consensu eiusdem Dioscori in dogma Eutyche et ut uocaretur ab eis et ab eo conuinceretur de his accusationibus. sed quæsitum est si uenisset Dioscorus, et inuentus non est. ad quem directi sunt episcopi Constantinus Bostrensis et Atticus Zelensis et Acacius Ariarathensis et Himerius lector et notarius, ut eum scripto conuenirent ut ad concilium occurreret. quibus Dioscorus respondit: custodior ego; si permittunt me descendere, dicant magistriani. ego enim paratus sum uenire, sed prohibeor. hæc scripto mandauit concilio Dioscorus, sed adueniens adiutor magistri officiorum dedit ei facultatem ut libere ad concilium occurreret. rursusque directi sunt ad eum Cecropius et Rufinus episcopi, ut rursus scripto eum conuenirent ne ad concilium uenire contemneret, sed magis satisfaceret concilio de his quæ ab Eusebio dicebantur. at ille respondit eis: iudicent de his iudices et senatores, ego ægritudine grauatus ad concilium uenire non possum. et tertio uocatus

11—12 in *Gestis primæ actionis non extant* 15 *tertia actio est in Græcis et Versione antiqua*
 21—22 *cf.* 3 [2], 39, 41 25 *altera actio est in Græcis et Versione antiqua* 29—30 2 [3], 15
 32—33 2 [3], 19 37—38 *cf.* 2 [3], 36

PWIT

1 tale *om.* I agitur *scripsi* igitur PWIT 2 ephesina IT 3 uniuersali omni T con P
 com W, *corr.* W lucentio IT 8 ephesini IT 9 constantinopoli I 10 epheseni [ephesini IT]
 primi PWIT 14 depositiones I 16 omnibus W 17 consilio P gesto T constantinopoli I
 18 est *om.* P 19 pelestinis I in *om.* T 20 theoderitus T accetius P 26 synodum W^{corr} 30 tallen-
 sis P tullensis W talensis IT taliensis T^{corr} ariarensis PIT atriensis W 31 respondit dioscorus P
 35 *deest* Pergamius, *cf.* *Gesta Chalced.* 2 [3], 27 eum rursus scripto T 36 satisfacere W

est ad concilium per Francionem, Iulianum et Iohannem episcopos cum Palladio notario, ut uerbis eius scriptis intimarent concilio quid Dioscorus remandaret; sed in hac tertia uocatione inepta Dioscorus responsione uenire differens, concilium damnationis in eum protulit sententiam, qua missa pio imperatori subscribentibus eam episcopis depositus est ab episcopatu Dioscorus septimo ordinationis suæ anno. clerici uero Alexandrinis mandauit concilium iam eum non putare esse episcopum, sed omnino cognoscerent eum de gradu suo esse deiectum. sed et aliquibus putantibus Dioscorum recuperare posse episcopatum propositum est edictum et omnibus manifestatum est Dioscorum honore inreparabiliter fuisse deiectum.

Quarto autem secretario interloquentibus iudicibus simili sententiæ qua Dioscorus iudicatus est, hos episcopos subiaceret, Iuuenalem Hierosolymitanum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebium Ancyra Galatiæ, Eustathium Biryti et Basilium Seleuciæ Isauriæ, qui potestatem habuerunt et principes fuerunt tunc Epheseni latrocinii, ut alieni ab episcopatu fierent, et post hæc quinque dierum dilatione facta ut unusquisque episcopus quomodo crederet, scripto proferret et ut eligeret Anatolius episcopus certos et idoneos ad tractandum episcopos et deliberaretur regula fidei et firmaretur, firmata [autem] est fides Nicæni concilii et Constantinopolitani et Epheseni primi et epistola papæ Leonis, quæ et ab omnibus subscripta cognoscitur. rursus interloquentibus iudicibus de Iuuenale et Thalassio Eusebio Basilio et Eustathio episcopis quid concilio uideretur, adclamauit omne concilium: Dioscorum deus deposuit, homicidam deus deposuit. et intercedente pro eis concilio quoniam consenserant in subscriptione supra memoratæ papæ Leonis epistolæ, et ne maius iterum nasceretur schisma, iussi sunt concilio permanere. post hæc duodecim episcopi Aegyptii libellos optulerunt fidei cum elusione, sed iudicante concilio ut Eutychem anathematizarent et subscriberent tomo papæ Leonis, dixerunt illi hoc non se facere posse, donec ordinaretur Alexandrinus episcopus, ut cum eius iussione sine suo periculo hoc impleant, et pro multitudine Aegyptiorum episcoporum solos se facere non posse. et decretum est ut datis ab eis fideiussoribus sacramento præstito expectarent ordinationem Alexandrini episcopi et consentirent et subscriberent ad omnia synodalia instituta. hoc et de archimandritis et monachis aliquibus similiter excusantibus in concilio ordinatum est ut dilationem acciperent.

Et ita quarto secretario peracto, quinta sessione hoc actum est: tractantibus cum episcopis [et] iudicibus ut fides confirmaretur, ex tractatu Anatolii Constantinopolitani episcopi et omnium episcoporum metropolitanorum dictatum est fidei symbolum cum definitione et ab omnibus confirmatum est. et legente ea Aetio

3 cf. 2, 78   4 cf. 2, 99   5—7 2, 100   7—9 2, 101   10—18 4, 3. 4. 6. 9
20—21 cf. 4, 12. 13   21—23 cf. 4, 16   23—25 4, 25—30   25—27 cf. 4, 31. 48   28—30 cf. 4, 62
30—31 cf. 4, 113   35—p. 122, 4 cf. 5, 35. 36

PWIT

1 Lucianum *Gesta*   3 tertio *PW*, corr. *W*   4 qua *T* quæ *PWI*   missa est *I*   eam *T*
ea *PcorrW* in ea *I* om. *P*   6 iam—putare] non eum imputare *I*   ep̄m esse *I*   8 Dioscorum om. *T*
uel recuperare *superscr. I* reparare *PWIT*   9 inreparabili *PW*   abiectum *IT*   11 hiero-
limitanum *P* ierosolimitanorum *IT*   thalassium *WT*   12 galatiæ eusebium—galatiæ *PWIT*
13 ephesini *PIT*   13/14 concilii *T*   16 et²] a quibus *IT*   17 autem *deleui*   ephesini *IT*
19 thalasso *W*   22 scriptione *W*   maius *T* maior *PWI*   23 scisma nasceretur *T*   24 op-
tulerunt om. *T*   elusione *scripsi cl. Gestis Chalcedon.* 4, 26 adlusionem *PWIT*   26 eius om. *W*
27 solus *PW*, corr. *W*   face *W*   29 sinodolia *W*   30 et¹ om. *W*   33 et¹ *deleui*
33/34 constantinopolitanis *Wcorr*   35 ab omnibus *IT* abominationibus *PW*   ea *scripsi* eo *PW*
illud *IT*

archidiacono adclamatum est ab omni synodo: hæc patrum fides; hæc est fides Cyrilli et Leonis; multos annos imperatoribus. et petiuerunt rursus clamore ut mox ab omnibus metropolitanis et toto concilio sine dilatione subscriberetur. sed intermissum est a iudicibus, ut primum principi legeretur. et hoc cum fieret, soluta est synodus. 5

Sexto autem secretario adueniens Marcianus imperator ad concilium cum iudicibus et sacro senatu adlocutionis uerba fecit in concilio et inter alia dixit se ad confirmandam fidem, non ad potentiam ostendendam exemplo Constantini imperatoris 91 synodum intrasse, unde abiecta omni prauitate et auaritia quorundam amputatis erroribus in perpetuum quæ a uobis ordinata fuerint, reseruentur. et recitata fidei 10 definitione, confirmata est ab omni concilio sine aliqua dubitatione et ab omnibus subscripta est.

Septimo quoque secretario tres actæ sunt causæ, propter quod tres eius computantur actiones. prima in qua firmata sunt quæ conuenerant inter Maximum Antiochenum et Iuuenalem Hierosolymitanum episcopos ut duæ Fœnices et Arabia 15 dependerent sedi Antiochenæ, Hierosolymitanæ uero tres Palæstinæ prouinciæ. alia quoque celebrata est actio in qua Theodoretus episcopus Cyrrî, quem Dioscorus expulerat, orthodoxus iudicatus est et dignus sedis suæ. tertia uero acta est ubi causa Ibæ Edesseni episcopi, qui similiter fuit per uiolentiam ipsius Dioscori ab episcopatu depositus, legitur esse discussa in alterum diem finali dilata sententia. 20

Octauo autem secretario decima actione eadem causa finita est, ubi et relecta sunt gesta apud Photium et Eustathium atque Vranium in Tyro ac Biryto celebrata, in quibus continentur et illa quæ apud Theodosium imperatorem super eius fuerant 92 negotio acta, sed et gesta apud Domnum episcopum Antiochiæ prius habita, nec non et ipsius epistola ad Marim Persam scripta in eadem actione decima orthodoxa 25 pronuntiata monstratur. ex eius tenore dignus iudicatus est Ibas episcopatum suamque ecclesiam recipere. in qua actione id etiam inuenitur esse decretum ut quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est, nec uocaretur concilium atque ut peteretur ab imperatore, ut hoc ipse lege sanciret.

Nono quoque secretario acta est actio ubi Bassianus, qui ad ciuitatem Euazensium episcopus ordinatus est et ecclesiæ incubuerat Ephesenæ, et Stephanus, qui et ipse male ordinatus prædictum Bassianum de Epheso expulerat, iudicati sunt ambo remouendi, ut alius ipsi ecclesiæ ordinaretur. sed quia fuit aliquorum diuersa sententia, causæ terminus in sequentem dilatus est actionem.

Decimo igitur secretario eadem causa finita est et omnium concordî sententia 35

8—10 *desumpta sunt ex Latina uersione interpretationis Græcæ, cf. Gesta 6, 5* 21 quæ in Græcis et Φ^a est actio undecima, decima est in Φ^{er} 21—22 II [10], 28 sq. 23—24 II [10], 27 24 II [10], 47—54 24/25 II [10], 138 27—29 II [10], 144. 145

PWIT

2 petierunt W clamore scripsi clamare PW acclamare IT 7 dixit] dum W 9 intra se PW 14 sunt] est W 16 sedi W^{corr}IT sed PW 17 theodoritus I theoderitus T quem et T 18 inter orthodoxus et iudicatus habet debere [legas debuerat] dicere: postquam cœtus [legas coactus] dixit anathema nestorio. cur ergo domnus anthiocenus non est restitutus W est nota marginalis eiusdem hominis qui adscripsit quæ ad p. 112, 5 adnotauit suæ om. P 19 edisseni T similis W 20 sententiam PW, corr. W 22 phtium PWI phitum T 24 antiochia PW 25 ipsius om. W scriptam PW, corr. W actionem P 27 esse om. W quod] quia W 28 dioscorum PW, corr. W est om. T 30/31 uagensium PW uangensium T uangesium I 31 ephesinæ IT 33 remonendnm PW alii ipsis ecclesiis ordinarentur IT, corr. I^{ms} 34 dilata PWIT actione PW, corr. W 35 igitur PI quoque W autem T

uterque iudicatus est amouendus. alia uero causa acta est Eunomii Nicomediensis
atque Anastasii Nicæni altercationem continens super ciuitatem Basilinopolim, quis 93
eorum illuc ordinaret episcopum, et interdictum est ne hoc Nicænus aliquando præ-
sumeret.

Vndecimo secretario duæ actæ sunt actiones, prima in qua ecclesiæ Perrenensium 5
redditus est bassianus episcopus, quem Dioscorus expulerat et Athanasium fecerat
illo restitui, qui pro criminibus obiectis cum sæpe deuocatus ad iudicium non occur-
reret et episcopatu renuntiaret, a Domno Antiocheno fuerat ante damnatus, et alia
in qua post discessum iudicum et senatorum et legatorum apostolicæ sedis regulæ
constitutæ sunt ecclesiasticæ et quædam priuilegia deputata Constantinopolitanæ 10
ecclesiæ usurpante sibi hoc Anatolio eiusdem ecclesiæ episcopo occasione accepta
ex Dioscori damnatione. quod alia die cognoscentes legati papæ Leonis, quæ
est ultima et duodecima dies concilii, petiuerunt ut rursus cum iudicibus ad con-
cilium conuenirent. quibus requirentibus a concilio quid pridie fuerit ordina-
tum, lectis gestis cognouerunt quid Anatolius consentiente concilio egerat et opti- 15
nuerat. qui eius præsumptioni contradicentes, a iudicibus et episcopis omnibus illa
contradictio suscepta non est. et licet sedes apostolica nunc usque contradicat,
quod a synodo firmatum est, imperatoris patrocínio permanet quoad modo.

XIII Expleto igitur magno et uenerabili Calchedonensi concilio in duodecim secre- 97
tariis et sedecim actionibus, Dioscorus quidem exulare in Gangrena ciuitate præ- 20
ceptus est, reuersi sunt autem Alexandriam qui cum eo uenerant episcopi et clerici,
Athanasius Busireos episcopus et Nestorius Fragoneos et Auxanius Sebennyntensis et
Macarius Cabason, qui consederant in Calchedona et anathematizauerant Eutychen
et eius dogma cum Dioscori damnatione epistolam papæ Leonis subscribentes, ut cum 24
omnium ciuium uoluntate eligerent ordinandum archiepiscopum, sacris ob hoc litteris 98
præcedentibus ad Theodorum tunc augustalem. collecti sunt igitur nobiles ciui-
tatis, ut eum qui esset uita et sermone pontificatu dignus, eligerent; hoc enim et
imperialibus sanctionibus iubebatur. cumque super hoc multa dubitatio proces-
sisset, uolentibus ciuibus neminem penitus ordinare, ne patralyæ uiderentur, Dioscoro
quippe uiuente, nouissime in Proterium uniuersorum sententia declinauit, utique cui 30
et Dioscorus cominendauit ecclesiam, qui et eum archipresbyterum fecerat. ordi-
natus ergo Proterius præsentibus supra memoratis episcopis, qui in synodo, sicut dictum
est, subscripserant, inthronizatur. inthronizato autem eo diuisio et discissio populi 100
facta est, eo quod uiueret Dioscorus et esset in exilio. multa ergo pericula Proterius
passus est, ita ut militari pro custodia indigeret auxilio plurimo tempore sui pontifica- 35

8—10 canonum uerus locus est actio VII in Græcis et 4^a, detrusi sunt in actionem XV in 4^{or}
10/11 17 [16], 8

PWIT

1 est¹ om. W   2 anathasii I athanasii PWT   bassianopolim PW bassianopolim IT
5 perrenensium WIT   6 bassianus PWIT bassiano W^{corr}, postulatur Sauinianus ep̄o W^{corr}
9 iudicium I   11 hoc om. I   13 ut om. P   14 pridie I pridem PWT   15/16 optinue-
runt W   16 quibus—contradicentibus IT   17 sedis PW   18 est om. W   quoad scripsi
quod ad PW quodam IT   19 xv I   ergo T   in duodecim concilio W om. I consilio in
duodecim I^{ms}   20 exultare PW, corr. W   21 autem om. W   et clerici et T   22 ana-
thasius I   bosureos PWT bosueros I   fraganeos PWIT   sebeunensis PIT sebenensis W
23 catabason [catabasion W] ep̄s PW catabasenæ IT   calchedonam PWI, corr. PW calcedoniam T
25 ordinandi W   26/27 ciuitates PW, corr. W   27 et^a om. P   28 uidebatur T   28/29 preces-
sisset W   29 nolentibus W   patroliæ PWIT   30 im properium [proterium W^{corr}] PW
33 scripserant IT   discissio WIT, corr. W   34 ergo om. PW

tus. et usque ad mortem Marciani imperatoris inimicorum manus ualuit effugere, sed Timotheus quidam cognomento Elurus et Petrus Mongos diaconus, qui de ordinatione fuerunt Dioscori, ab Alexandria ecclesia se separauerunt nolentes communicare Proterio. quos cum Proterius episcopus ad ministerium proprium reuocare non posset, utrosque damnauit.

xv At illi captata morte Marciani imperatoris collectis turbis hæreticorum qui Dioscorum sequebantur, ordinato episcopo Timotheo Eluro ueniunt Alexandriam, 101 d. 28. m. Mart. et ante triduum paschæ, quo cena domini celebratur, ab ipsis turbis concluditur in a. 457 ecclesia sanctæ memoriæ Proterius, quo se timore contulerat, ibique eadem die in baptisterio occiditur laniatur eicitur et funus eius incenditur, sparguntur et cineres eius in uentos. ab isto ergo Timotheo duo episcopi Alexandriae cœperunt esse et dum ecclesias tenuissent, soluerunt earum quam habebant unitatem, expulsis ab eis plurimis episcopis orthodoxis qui sub euangelistæ erant sede beatissimi Marci.

Interea Leo sumit imperium, ad quem tanti facinoris catholicorum querella peruenit, ascendentibus ad imperialem ciuitatem cum clericis aliquantibus Alexandriae 15 ecclesiæ episcopis, qui erant a Timotheo sedibus suis pulsii. supplicationes ab eis oblatae sunt Leoni imperatori quatenus mors uindicaretur Proterii et expelleretur episcopali sede Timotheus Elurus tamquam non legaliter institutus. hæc quidem egerunt episcopi et clerici synodi Calchedonensis defensores, sed etiam a parte Timothei quidam episcopi et clerici Timothei ascendentes functi legatione pro Timotheo Eluro 20 dederunt et ipsi petitiones imperatori contra synodum sæpe facientes, ut eadem 102 Calchedonensis synodus tolleretur. e contra illi a parte Proterii uindictam sceleris postulabant. et ambarum partium supplicationes imperator legens et considerans nimis esse graue uexari tanto itinere sacerdotes, quorum aut ætas aut infirmitas aut paupertas hunc laborem subire prohibebat, impossibile iudicauit congregari, sed 25 scripsit singularum ciuitatum episcopis de utroque negotio consulens quid fieri oporteret uel de ordinatione Timothei uel de determinationibus synodi Calchedonensis, et direxit per totum Orientem magistrianos, mittit et Anatolius episcopus Asclpiadem diaconum suum per quos omnes illi episcopi qui Calchedonam fuerant congregati, quid Alexandriae gestum fuit, agnoscerent. qui rescribunt Calchedonensem synodum 30 usque ad sanguinem uindicandam, eo quod non alteram fidem teneret quam synodus Nicæna constituit; Timotheum uero non solum inter episcopos non haberi, sed etiam Christiana appellatione priuari. et hæc epistolæ uel relationes episcoporum omnium in uno codicis corpore uocantur encycliæ. quo facto scripsit imperator Leo duci

2—11 esse *desumpta sunt ex* Narrationis ordine de prauitate Dioscori, *quæ est epitome* Gestorum de nomine Acacii, *edita in appendice II Collectionis Auellanæ* [Corp. scriptt. eccles. Latin. 35, 2] p. 791, 8—792, 2 14—15 peruenit = *ibid.* p. 792, 2—4 15—22 *cf. supra I ep. 7. 9*
22—25 prohibebat = *Narr. ordo* p. 792, 5—8 25—27 *cf. supra I ep. 6* 27—33 = *Narrat. ordo* p. 792, 8—16

PWIT

1 uoluit W	effigere I	2 ellurus PWT hellurus I	mongus IT	3 fuerant I
4 epos PW, corr. W	6 xv W p. 123, 33 [xvi I] IT om. P	7 helluro PWIT	alexandrinam I	
8 quod PW, corr. W	9 in om. I	12 cum W	tenuerunt W	13 euangelista PW
15 alexandriæ IT	18 hellurus PWIT	19 calchedonensi PW	aperte PWT a patre I	
20 helluro PWIT	21 idem PWT	22 e contrario P	illi aperte PWT illa parte I	uin-
dicta PW, corr. W	23 sceleris om. IT	27 de ¹ om. PW	determinationibus scripsi terminibus PW	
terminis IT	28 magistrianus PW, corr. W	asclpiadem IT	29 epi illi I	31 uindi-
candum PWI	non] in I	tenerent IT	32 nicea T	33 hæc P

Alexandriæ Stilæ ut pelleret quidem ab episcopatu modis omnibus Timotheum, 103
intronizaret autem alium decreto populi, qui synodum uindicaret.

xvi Iussione suscepta dux Stila fecit quæ fuerant imperata, et exilio relegatur Timo- 105
theus Elurus ad Chersonam arcta custodia et fit pro Proterio Timotheus cognomento
Salafacialius siue albus. fugiit et Petrus hæreticus. hic Timotheus catholi- 5
corum episcopus uixit quidem sine seditione quiete in Alexandrina ecclesia omni
tempore Leonis et omni tempore Zenonis, donec Basiliscus adriperet tyrannidem
Zenone in Isauriam fugiente. et cum Basiliscus tenuisset imperium, scripsit in
uniuersum orbem sanctionem suam, quam appellauit encyclium, contra Calchedonense
concilium. tunc enim reddente Basilisco episcopatum Eluro Timotheo et hæreticis 10
sedibus suis restitutis fugit Timotheus catholicus in Canopi castellum et in monasterio
latuit, Petrus hæreticus iterum se cum Timotheo iunxit, cum quo fuerat ante damna- 106
tus. postquam ergo imperator Zenon reuersus est ad imperium, Timotheus Elurus
metuens zelum quo habebat circa Calchedonense concilium, optauit sibimet mortem
et istud perseueranter orans hausto ueneno ab humana uita solutus est. dicunt 15
uero sequaces eius præscisse eum diem mortis suæ, et re uera quia se ueneno parabat
interficere, sciebat. post cuius obitum ordinauerunt sibi hæretici episcopum Petrum
cognomento Mongum, qui uocatus est blæsus, qui fuerat archidiaconus; morabatur
autem tunc Timotheus catholicus, ut dictum est, in Canopo castello. et cognoscens
Zenon imperator calliditatem hæreticorum scripsit Anthemio augustali ut Petrum 20
quidem sacerdotio priuaret, Timotheum uero in episcopatum reduceret et auctores
intronismi Petri puniret. Anthemius uero accepta imperiali iussione expulit sacer-
dotio Petrum tamquam adulterum et contra leges ecclesiæ catholicæ factum et in
episcopali sede Timotheum Salafacialium reuocauit. qui episcopatu recepto misit 24
quosdam clericos gratias agens imperatori, cum quibus erat Iohannes ex œconomo 107
presbyter factus Tabennisiotis cognomento Talaia et Gennadius episcopus inferioris
Hermopolis sanguine proximus Salafacialii, quem expulerat quidem episcopatu Elurus,
restituit uero Salafacialius. cumque hi qui fuerant missi, gratias egissent imperatori,
Gennadius quidem ibi remansit, ut cum aliis responsa faceret archiepiscopi, porro
Iohannes ex œconomo amicus factus est Illo magistro. qui descendit cum reliquis 30
Alexandriam factusque est iterum œconomus habens causas omnium ecclesiarum.
qui multa et preciosa xenia direxit Illo magistro despiciens Gennadium parentem
archiepiscopi et præsulem Acacium Constantinopolitanum.

3—4 = *Narr. ord.* p. 792, 17. 18, cf. *Leon. epp. in Coll. Auell.* 51. 52 quæ scriptæ sunt d. 17 m. Iun.
a. 460, de altero Timotheo electo *ibid.* epp. 53—55, quæ scriptæ sunt d. 18 m. Aug. a. 460 5 *Theo-*
phan. 112, 9 Τιμόθεος ὁ ἐπίκλην λευκός ὁ καὶ Σαλοφακίαλος 5—6 quiete = *Narr. ordo* p. 792, 18. 19
8. 13 *Zenon fugit d.* 9. m. *Ian. a.* 475, *rediit fere m.* Aug. a. 476, cf. *Sitzungsber. d. Heidelberg. Akad.*
d. Wiss. 1912 xvi p. 2 9 cf. *Abhdl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 49 sq. 10—13 *im-*
perium præter pauca = *Narr. ordo* p. 793, 2—5 15 *Timotheus Aelurus mortuus est d.* 31. m. Iul. a.
477, cf. *Sitzungsber. d. Heidelberg. Akad. d. Wiss.* 1912 xvi p. 3¹ 25—32 cf. *Abhdl. d. Bayer. Ak.*
d. Wiss. N. F. 10, 196¹

PWIT

2 decreti PW 3 xvii I om. P relegatur *WT*corr religatur *PW*corrIT 4 hellurus PWIT
5 salafacialius T fugit *P*corrIT 7 basiliscus I 8 fugientem PW, corr. W cum om. PW
8/9 in—orbem PW uniuerso orbi IT 9 chalchedonensem PW, corr. W 10 basilico I helluro PWIT
et om. IT 11 canope I canupe PWT 13 hellurus PWIT 14 quo PW quod *W*corrIT conicio
feruebat calchedonensem PW, corr. W 15 illud T 16 die P suæ] eius T 19 canope I
castellum P 20 zeno PW anathemio W 22 uero om. P 24 episcopalem I
sedem PW salafacialium PW qui] et W 26 thalaida T 27 hellurus PWI ellurus T
28 salafacialius PW 30 illi IT 32 exenia PIT illi IT parem PWIT

Interea scribit ad papam Simplicium Timotheus rogans et dicens Petrum illum Mongum in diaconatu esse damnatum, nunc etiam Christiana societate remotum, idemque scriberet imperatori ut eundem Petrum longius in exilium dirigeret, quia latitabat Alexandriae et insidiabatur ecclesiae. scripsit ergo papa Simplicius Acacio episcopo ut imperatori suggereret, eo quod iuste Timotheus postulasset. sed quoniam idem Timotheus sic mitissimus erat in episcopatu, ut etiam a suis communicatoribus accusaretur imperatori tamquam nimis remissus et circa haereticos placidus, ita ut ei scriberet imperator ut neque collectas neque baptismata sineret haereticos celebrare, ille tamen mansuete agebat, dum ergo tali modo gubernaret episcopatum, amabant eum Alexandrini et clamabant ei in plateis et in ecclesiis: uel si non tibi communicamus, tamen amamus te. post breue uero tempus moritur Timotheus Salafacialius anno episcopatus sui xxiii mense vi, obiit autem sine molestia.

xvii Ordinatur autem a communicatoribus eius episcopis et clericis et monachis, qui eius nouerant fidem et gubernationem, Iohannes ex oeconomo cognomento Talaia. eodem tempore imperante Zenone Simplicius [uero] Romanae praesidebat ecclesiae, Constantinopolitanae autem Acacius; porro haeretici, ut iam dictum est, Petrum latenter instituerant, quem iussit Zenon imperator expelli tamquam haeticum et adulterum. de quo etiam Acacius synodicam Romano papae misit epistolam petens ne etiam adulterum et haeticum in episcopali dignitate reciperet. uerum Iohannes Talaia de ordinatione sua neglexit per suos synodicas litteras Acacio Constantinopolitano episcopo destinare. habens enim amicum supra dictum Illum magistrum ei de sua quidem ordinatione scripsit, scribens etiam et principi, quatenus per Illum magistrum omnis eius causa disponderetur, putans eum Constantinopolim permanere. mandauit ergo magistriano litteras synodicas delegans ei omnia cum illius facere uoluntate. contigit autem Illum tunc magistrum ab imperatore Zenone mitti in Antiochiam, ut teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum uoto Verinae augustae imperatricis fuerat ordinatus. cumque magistrianus qui fuerat ab Iohanne missus, non inuenisset Illum magistrum; neque Acacio neque imperatori epistolas obtulit, sed perrexit Antiochiam. post haec Acacius audiens de ordinatione Iohannis et contristatus, quia synodicas epistolas non direxisset, et una faciens cum Gennadio episcopo parente beati Timothei, uolentes ei nocere detrahebant apud Zenonem et accusabant eum habentes adiutores patronos Petri Mongi, quasi oportunos episcopatui non esset Iohannes, eo quod uiuente Timotheo catholico tractauerit exire de ecclesia et ab ipso

1—5 *desumpta sunt ex Narrationis ord. p. 793, 12—16* 4—5 *cf. Coll. Auell. epp. 63. 65 quae scriptae sunt d. 8. [?] et d. 21. m. Oct. a. 478* 18—19 *Abhandlg. d. Bayer. Ak. d. Wiss. N.F. 10 p. 4*
33—p. 127, 1 *cf. Coll. Auell. p. 142. 19*

PWIT

2 diaconatum PWIT, corr. W 3 scriberet scripsi scribens PWIT 4 ergo PW autem IT
8 ut¹ om. PW scribit W^{corr} sineret hereticos W sine hereticos P cum hereticis IT 9 celebraret PIT
10/11 non ti [tibi W^{corr}] non W 13 xviii I om. P eius om. IT 14 iohannem PW, corr. W
comento I talaida T 15 uero PW T om. I 16 autem om. P 17 alterum P
19 thalaida T 20 suas IT 21 destinaret PW, corr. W supra dictum illum W illum supra dic-
tum IT 22 et om. IT principi illi W per om. PW, corr. W 23 constantinopoli W^{corr}
24 magistrianum PW, corr. W illius P^{corr}WIT illos P elli W^{corr} 25 tunc illum [illum W^{corr}] WIT
27—p. 127, 15 p. 146, 34 *inter senatores et sed habet W iterum [W₁] etiam petrus mongus cumque*
magistrianus usque ad etiam petrus mongus, sed lineis transuersis deleuit 27 a W₁ 28 illum W^{corr}
litteras T 29 hoc I haec autem W₁ contristatur W quia ei W₁ 30 faciens una W₁
31 detrahebant W^{corr}W₁ trahebant PWIT zenone PW₁ 32 epatu PTW₁ epatum I

suaderetur idem Timotheus suscipere Dioscorum in diptychiis post mortem; Petrum autem amabilem (esse) in populo et posse eum in communionem populum congregare. occurrerunt quidam et a Petro uolentes quasi fieri unitatem, quos iucundissime suscepit 112 Acacius et imperatori præsentaui et persuasit ei ut scriberet Apollonio augustali et duci Pergamio ut Iohannem pelleret ab Alexandrina sede quasi eam contra suum 5 iusiurandum, quod in regia ciuitate dedit, arripisset, et cooperaretur Petro Mongo ut remearet in sedem, nec tamen prius hoc faceret, nisi susciperet enoticon principis et synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio et Simplicio Romano et ceteris archiepiscopis. Acacius uero promittente Petro facere unitatem nec adhuc implente legitime nomen eius in diptychiis recitari permisit tamquam [si] iam 10 Alexandrini præsulis in sede catholica positi. itaque Iohannes Talaia iudicatur a Zenone episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum Petri persuasit Zenoni ut fieret enoticon, ad cuius prolationem seu professionem suscepit communicantes sibi clericos Petri hæreticos et laicos inuentos Constantinopolim. communicauit etiam et Petrus Mongus his qui descenderunt cum enoticon, et Acacio synodicam scripsit 15 epistolam et ab eo recepit.

Enoticon uero Zenonis, quod Latine dicere possumus unitium, huiusmodi est 113

Imperator Cæsar Zenon pius uictor triumphator maximus semper augustus uniuersis episcopis sanctis et populis per Alexandriam Aegyptum Libyam et Pentapolim. Principium et statum uirtutemque et scutum inexpugnabile nostri scientes 20 imperii solam rectam ueramque fidem quam aduentu diuino exposuerunt soli qui in Nicæa congregati sunt trecenti decem et octo sancti patres, firmauerunt autem et qui Constantinopolim conuenerunt cl similiter sancti patres, noctibus ac diebus oratione et studio et legibus utimur multiplicari per eam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam, incorruptam et sine obitu matrem nostrorum sceptrorum, in pace uero 25 et concordia quæ circa deum est, pios populos perseuerantes acceptabiles pro nostro imperio supplicationes offerre cum sanctissimis archiepiscopis et dei cultoribus clericis et archimandritis. magno enim deo et saluatore nostro Iesu Christo ex sancta 114 uirgine dei genetrice Maria incarnato et nato ex concordia glorificationem atque culturam laudante parateque suscipiente hostium quidem generationes conterentur, 30 omnes autem suam inclinabunt post deum potestati nostræ ceruicem, pax autem et bona quæ ex ea sunt, aerum temperantia et fructuum ubertas, sed et alia hominibus utilia largientur. cum sic igitur immaculata fides et nos et Romanam seruet rem publicam, supplicationes nobis oblatae sunt a deoamantissimis archimandritis et here-

8 cf. *Theophan. p. 130, 15—17* 17 *Græce extat apud Euagr. 3, 14 et in Coll. cod. Vaticani 1431 [Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. xxxii 6 p. 52—54]*

PWIT

1 ut susciperet IT 1/2 autem petrum W₁ 2 esse *addidi* eum dicebant W₁ 3 et *om. IT* quo *PWW₁, corr. W* 4/5 augustale duci et W₁ 5 pelleret W₁ *om. PWIT* alexandrina W₁ alexandria *PWIT* eum *WW₁* 5/6 iusiurandum suum W 6 abripisset *PWW₁* mongon W₁ 7 remaneret *WW₁I* sede *WW₁* enothiocon I 8 synodica P epistolas destinaret et simplitio romano et accatio constantinopolitano W₁ 9 acacius qua uero *PW, corr. W* accatiusque uero W₁ *om. T* promittente uero T 10 si *PWTW₁, om. W^{corr}I* 11 in W₁ *om. PWIT* sede] fide *W^{corr}* itaque W₁ *om. PWIT* thalaia T iudicatus *PWW₁* iudicatus est *W^{corr}* 14 constantinopoli *W^{corr}I* 15 et¹ *om. W₁* 17 possumus dicere W 20 status *PW* inexpugnabilem *PW, corr. W* 21 soli] *μόνοι pro μὲν οἱ* in *om. PW, corr. W* 24 utimur *om. W* 26 concordiam *PW, corr. W* 28 saluatori *PW* ex] et P et ex *IT* 29 Maria *om. T* ex in et *corr. W* concordiam *PW* 30 parateque *scripsi secundum Græca* paræque *PW* pariterque *IT* suscipientem *PW* conterentur I 31 ceruicem potestati *nre T* 32 temperantiam *PW, corr. W* 33 igitur sic I 34 a deoamantissimis] *amantissimis a deo W*

mitis et aliis reuerendis uiris supplicantibus unitatem sanctissimæ ecclesiæ, ut copularentur membra membris, quæ bonitatis inimicus ex longis retro temporibus separare conatus est sciens quia aduersus totum ecclesiæ corpus exercendo bella deuincitur. et ex hoc euenisse generationes innumeras in tantis annis uita priuatas alias quidem lauacro regenerationis fraudatas obisse, alias sacra communione nequaquam participantes ad discessum ineuitabilem hominum fuisse deductas necesseque præsumptas decies milies et sanguinum redundantia pollutam non solum terram, sed etiam ipsum aerem. hæc quis non optet ad bona transformare? propterea cognoscere uos studuimus quia et nos et ubique orthodoxorum sanctissimæ ecclesiæ alterum symbolum⁹ aut mathema aut terminum fidei aut fidem citra prædictum sanctum symbolum¹¹⁵ trecentorum X et VIII sanctorum patrum, quod etiam firmauerunt memorati CL sancti patres, neque habuimus neque habemus neque habebimus neque habentem scimus et si quis habuerit, alienum eum existimamus. hoc enim solum nostrum, sicut diximus, imperium saluare confidimus, sed et omnes populi qui salutare baptisma promerentur, hoc solum percipientes baptizantur, quod secuti sunt omnes patres sancti qui Ephesi¹⁵ conuenerunt quique deposuerunt impium Nestorium * * cum Eutyche contraria sapientes anathematizamus suscipientes et XII capitula quæ dicuntur a deo amabilis memoriæ Cyrillo qui Alexandrinorum catholicæ ecclesiæ fuit archiepiscopus. confitemur autem unigenitum dei filium et deum, qui secundum ueritatem inhumanatus est, dominum nostrum Iesum Christum, consubstantialem patri secundum diuinitatem²⁰ et consubstantialem nobis secundum humanitatem eundem, qui descendit et incarnatus est ex spiritu sancto et Maria dei genetrice uirgine, unum existere filium et non duo; unius enim esse dicimus unigeniti filii dei et miracula et passiones quæ sponte carne perpeusus est. eos autem qui diuidunt aut confundunt aut phantasiam introducunt,¹¹⁶ omnino non recipimus, quoniam sine peccato ex dei genetrice secundum ueritatem in-²⁵ carnatio augmentum filii non fecit. mansit enim trinitas <trinitas> et incarnato uno de trinitate deo uerbo. scientes itaque quod neque sanctissimæ ubique orthodoxæ ecclesiæ neque harum præsules deoamantissimi sacerdotes neque nostrum imperium symbolum aut terminum fidei citra prædictum sanctum mathema receperunt aut recipiunt, unite uosmet ipsos nihil dubitantes. hæc enim scripsimus non innouantes³⁰ fidem, sed uobis satisfacientes. omnem uero qui aliud quicquam sapuit aut sapit aut nunc aut aliquando aut in Calchedonam aut in quacumque synodo, anathematizamus, præcipue uero prædictos Nestorium et Eutychen et quæ eorum sunt, sapientes. copulamini igitur spiritali matri ecclesiæ eadem nobiscum in ea positi communione secundum prædictum unum et solum fidei terminum eorundem sanctorum patrum.³⁵ sanctissima namque nostra mater ecclesia tamquam quæ genuit uos filios expectat amplecti et longo post tempore dulcemque uestram uocem concupiscit audire. cogite

PWIT

1 ut <i>W^{corr}IT</i> et <i>PW</i>	1/2 copulentur <i>IT</i>	4 priuata <i>P</i>	6 discensum <i>PW</i>
descensum <i>IT</i>	10 mathema] anathema <i>PWIT</i>	citra] contra <i>IT</i>	11 et <i>om. I</i>
memorati firmauerunt <i>W</i>	12 neque habebimus <i>om. I</i>	14 saluare <i>W</i>	15 quod <i>IT</i> quia <i>W</i>
que <i>P</i> omnes <i>om. W</i>	sci patres <i>IT</i>	16 conuenerant <i>W</i>	<i>lacunam signauit; exciderunt</i>
<i>καὶ τοὺς τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ μετὰ ταῦτα φρονούντας ὄντινα καὶ ἡμεῖς Νεστόριον</i>	17 <i>post</i> dicuntur		
<i>add. facte W^{corr}</i>	18 cirilli <i>IT</i>	qui <i>om. PIV, corr. W</i>	22 uirgine dei genetrice <i>I</i>
duos <i>IT</i>	23 passionem <i>W</i>	quas <i>IT</i>	26 trinitas <i>addidi</i>
neque <i>I om. PWT</i>	29 aut ¹] autem <i>P</i>	fidei terminum <i>W</i>	incarnatio <i>PW</i>
<i>Græca</i> baptisate <i>PW</i>	baptisma <i>IT</i>	31 omne <i>I</i>	aut <i>PW</i> ac <i>IT</i>
32 calcedona <i>I</i>	33 quæ in qui <i>corr. W</i>	34 eodem <i>PW</i>	mathema <i>Garnier secundum</i>
36 scissimam <i>P</i>	nostra <i>om. W</i>	ecclesiam <i>PW, corr. W</i>	communione <i>PW, corr. W</i>
			sapet <i>P</i>

siquidem uosmet ipsos; hæc enim facientes et saluatoris Christi domini propitiationem ad uos adtrahetis et a nostro imperio laudabimini.

117

His ita gestis episcopus quidem Antiochiæ suscepit synodicam Iohannis Talaia, 119 quam per magistranium miserat, cum illo magistro, imperator autem putans quod Iohannes episcopus non sane haberet de concilio Calchedonensi, sed simulate omnia 5 ageret, consilio Acacii scripsit litteras Pergamio duci et Apollonio augustali ut pelleret quidem Ioannem Talaia, inthronizaret autem Petrum suscipientem enoticon et clericos Timothei catholici et postquam transmisit synodicam Acacio et Simplicio Romano. descendunt ergo Alexandriam abba Amon et qui cum illo, pro Petro deferentes apices imperiales. et quidem Petrus inthronizatur ab omnibus; scriptum est ab impera- 10 tore ut consentientes et susciperent illos qui erant a parte Timothei catholici. Io- 120 hannes autem Talaia eiectus de sede Alexandrina propter Petrum Mongum profectus est Antiochiam, ut uideret illum. cui cum narrasset quæ sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Kalendionem Antiochenum patriarcham et sumptis ab eo inter- 15 cessionis synodicis litteris Romanum pontificem Simplicium appellauit, sicut et beatus fecit Athanasius, et suasit scribere pro se Acacio Constantinopolitano episcopo. et quidem ad hoc Simplicius præparati animi et uoluntatis fuit, Acacius uero susceptis 25 epistolis simpliciter rescripsit ei quia Iohannem quidem Alexandria ignoraret episcopum, Petrum uero Mongum suscepisset in communionem in Zenonis principis unitiuo et [ut] 19 hoc citra eius egisset sententiam propter unitatem ecclesiarum, principis iussione 121 suscipiens Petrum. Simplicius suscipiens huiusmodi litteras contristatur aduersus Acacium eique scribit quod non bene fecerit contra sententiam apostolicæ sedis ad communionem hæreticum hominem suscipere. oportebat enim communi decreto damnatum tanquam adulterum communi consilio a damnatione liberare. ad hæc 25 autem quia non sufficeret Petro confiteri communicatorem se esse ecclesiæ catholicæ secundum edictum, sed oporteret eum secundum terminum Calchedonensis concilii et secundum epistolam papæ Leonis ecclesiæ amplecti communionem. unum enim 30 duorum necessario agere deberet, aut suaderet Petro pure suscipere terminum synodi aut remoueret se ab eius communionem. sed dum hæc ad Acacium scripta uenissent et deliberaret quid eum oporteret scribere, papa Simplicius defunctus est et ordinatur 30

8. p. 130, 7 *Petrus Mongus papæ Romano synodicam numquam misit* 15—16 *Iohannem sub Simplicio Romam aditisse narrat etiam Euagrius 3, 15 Zachariam 5, 9 secutus, sed obstant Abhndlg. d. Bayer. Akad. N. F. 10 p. 75, 13, Coll. Auell. 99, 23, 24 et Theophan. p. 131, 25, unde constat eum ante Felicem Romam non peruenisse* 17—21 *Acacium sibi nihil de Petro scripsisse queritur Simplicius Coll. Auell. p. 151, 8. 9. 155, 4. 5* 21—29 *plurima ficta esse ipsius epistolæ Simplicii ad Acacium [Coll. Auell. ep. 65] uerbis docetur* 30—p. 130, 1 *Simplicius mortuus est d. 10. m. Mart. a. 483, Felix ordinatus est d. 13. m. Mart.*

PWIT

2 adtrahitis PW 3 iohannes P thalaida T thalaide I thalaie I^{corr} 4 illo om. W
6 concilio I 7 thalaida T thalaia I 8 postquam scripsi quæ P quia W quam IT
9 illo erant W^{corr} 10 est enim coniecerim 11 consentientes et—illos PW consentientes susciperent
eos IT consentientes ei—illos coniecerim patre I 12 thalaida T 13 illum
magistrum WIT concilio I 14 patriarcha P 15 romam PW 16 anathasius I
pro se scribere P 17 uoluntates PW, corr. W 17/18 susceptis—simpliciter IT susceptis sim-
pliciter P simpliciter susceptis W 18 ei om. W 19 ut deleui 21 suscipiens—suscipiens
scripsi suscipiens [om. I] simplicius petro [a petro T om. I] suscipiens PWIT 22 rescribit W^{corr}
quia W fecerat PW, corr. P 23 suscipiens I 24 concilio I liberari IT adhuc W^{corr}
29 ad acatium hec IT 30 quod PW, corr. W rescribere W^{corr}

Felix Romanæ præsul ecclesiæ. Iohannes autem Talaia habens episcopi dignitatem remansit Romæ, cui papa Nolanam dedit ecclesiam, quæ est in Campaniæ regione, in qua plurimos residens annos in pace defunctus est.

Igitur Petrus Mongos ab abbate Amone et Iohanne episcopo magileos et ab 122 abbatibus monachorum inferioris Aegypti bella passus seditione ei in Cæsarea basilica 5 quæ dicitur, facta anathematizauit synodum Calchedonensem et tomum papæ Leonis et hæc fecit, cum iam scripsisset Acacio et Simplicio quia communicator eorum esset et sanctæ synodi. et his ita gestis abscesserunt quidam a Petri communione et Romam nuntiauerunt papæ Romano, unde rescriptum est Acacio et obcedere noluit.

Addidit Acacius quia de alio Petro Antiocheno hæretico scripserat Petrum apud 10 Constantinopolim monasterium gubernasse et hoc propter crimina derelicto Antiochiæ refugisse, ubi pulso Martyrio episcopo per uilissimum populum et hæreticos sedem ipsius occupasse continuoque damnatum ab episcopis et Leone imperatore Oasam deportatum. qui fugiens redisse dicitur Constantinopolim et dedisse fidem se per uilissimas turbas nihil facere audere, sed sicut superius dictum est, Basilisci tempori- 15 bus a Timotheo illo damnato, qui Constantinopolim uenerat, Antiochiam missus est episcopatum tenere. quo facto idem Petrus Iohannem ordinat Apamenis episcopum, a quibus non receptus rediit Antiochiam et Petrum episcopatus sui pellit auctorem 123 et inuadit eius ecclesiã, cum quo simul damnatus est. iterum Acacius dixit Romæ petens ab apostolica sede ut si ad eandem forte confugerint, ne ipso quidem 20 digni habeantur aspectu, et si iam aliquam indulgentiam impetrassent, irritam esse debere. quid multa? ipsum Iohannem, quem Acacius cum Petro damnauerat, Tyrriorum misit ecclesiæ præsidere, sed et Petrum Alexandrinum anathematizantem synodum Calchedonensem et tomum papæ Leonis, qui sublato nomine Proterii et Timothei catholici de diptychis Dioscori et Timothei Eluri nomina scripsit, qui eiusdem 25 Timothei catholici corpus de sub terra leuauit et foras proiecit, qui inter episcopos catholicos sepultus fuerat, miris eum laudibus prosecutus est Acacius, de quo se tanta crimina antea meminerat rettulisse.

Et cum per quinque annos sæpius fuisset admonitus Acacius ut de statu Alexandrinæ ecclesiæ sancti papæ sollicitudinem releuaret, nihil umquam respondere dignatus 30 est. quoniam uero tot epistolæ quæ uel ad Acacium a papa uel ad imperatorem missæ sunt, nihil penitus profecerunt, ex deliberatione Vitalis et Misenus episcopi in 124 legationem directi sunt, ut quæ superius dicta sunt, adlegarent et Petrus, sicut antea, de Alexandrina pelleretur ecclesia. itum est Constantinopolim et supra dicti episcopi in custodiam sunt redacti chartis sublatis, ne catholicis quibus scriptum fuerat, 35

9 neque ultima Simplicii ad Acacium epistula, quæ data est d. 6. m. Nou. a. 482, neque prima Felicitis quicquam huiusmodi continet 10—28 desumpta sunt ex Narrationis ord. p. 794, 1—795, 15

PWIT

1 ergo WIT tala PW, corr. W 2 regionem PWT, corr. W 3 defunctus est in pace W
4 mongo PW mongus IT amane W magileus W^{corr} Metileos Gelzer 5 inferiores PW, corr. W
seditio W^{corr} 6 quæ scripsi quod PW ut IT facta quod W^{corr} facta anathemauit [anathematiza-
uit IT] PIT anathemauit [quia anathematizauit W^{corr}] facta [del. W^{corr}] W 7 hoc I 9 romæ W^{corr}
10 quod IT apud om. I 11 huc P ut hoc W hunc W^{corr} derelictum PW 12 martyrio P
hæreticos scripsi cl. Narr. ord. p. 794, 6 hereticum PWIT 13 occupasset IT dampnatum est I
leonem imperatorem PW leonis imperio IT osam PWT sam I 14 se IT sic PW 15 facere
om. I 19 est om. PW dixit scripsi cl. Narr. ord. p. 794, 17 direxit PWIT 20 apostolicam
sedem PW, corr. W eadem PW ipsum PW 23 tyrorum PWIT 25 diptychis W^{corr} /
helluri PWI elluri T 27 se om. W 28 retulisset I 29 per om. PW, corr. W ut] et W'
31 ab PW om. I imperatoræ W 33 alligarent W^{corr} 34 ecclesia pelleretur I

redderentur. quos iterum Acacius post hæc de custodia eiciens secum fecit procedere, ut quasi confirmato Petri sacerdotio dimitterentur. redeunt aliquando legati, sed præcesserant monachi, qui eos de prodicione grauitè perurgebant. auditi cominus et conuicti ex ipsis litteris quas detulerant, a locis propriis sunt remoti. Felix defensor ecclesiæ, qui cum legatis directus fuerat, impediènte infirmitate cum 5 ipsis pergere non potuit, sed postquam Vitalis et Misenus a Constantinopolim sunt egressi, perrexit cum chartis ecclesiasticis Constantinopolim passusque est et ipse sublatis chartis grauissimam custodiam. ubi ergo ad plenum detectus est Acacius hæreticus, papa Felix litteris suis synodicis ad Acacium sic posuit: peccasti; ne adicias, 9 et de prioribus supplica. susceptis his Acacius litteris perseuerat neque recedens a 125 communionem Petri neque suadens ei confiteri palam suscipere Calchedonense concilium et tomum papæ Leonis. hæc cognoscens papa Felix damnationis scripturam misit Acacio per Totum defensorem, cuius est principium: Multarum transgressionum reperiris obnoxius. et datis Acacio huiusmodi litteris, eas non suscepit patrocinio fultus imperatoris, ita ut cogerentur qui eas detulerunt, per quendam ignotum mona- 15 chum Acymetensem ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in eius pallio et discedere. qui tamen usque ad mortem patrocinante imperatore permansit sacrificans. his ergo prouenientibus et Acacio permanente in Petri communionem separauit se quidem sedes apostolica et Constantino- 20 politana.

Eo siquidem tempore Illus coniunctus Leontio in Antiochiam expugnatur a Valameriacis et qui cum eis erant missi. et Leontius quidem perimitur, Illus autem in castellum Papyrii fugit. interea Kalendio archiepiscopus Antiochenus deponitur. accusatur in aperto tamquam indeuotus principi mittens in rebellionem cum Illus, 126 latenter autem quia se non suspenderet et a Felicis papæ et Iohannis communionem. 25 porro Petrus de propriis ciuitatibus catholicos expulit sacerdotes, ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persecutionem grauissimam pertulerunt. scandalizabat autem [imperator] et illos qui a parte Nefalii abbatis erant et qui circa Iohannem episcopum egumenum monasterii Diolcon, et agens contra ipsum Iohannem præposituram ei abstulit et eam tradidit monasterio abbatis Amonis. sed permansit in 30 episcopatu scribens Acacio quia esset synodi communicator, et fallens Alexandrinos quia non communicaret synodo. ita [ut] quidam communicatorum eius clerici, monachi et laici cognoscentes eius fallaciam, separauerunt se ab eius communionem et extra collectas facientes non passi sunt nomini eius communicare et eorum qui post eum episcopatum habuerunt Alexandrinum eo quod nomen Petri haberent in 35

8—10 unam epistolam synodicam Felix misit Acacio *Abhdlg. d. Bayer. Akad. N. F. 10 p. 69 sq.*; ibi uerba quæ *Liberatus* adfert, non extant 12—14 edita est *l. c. p. 6. 7* 28 iste Iohannes est episcopus *Sebennyti* cuius mentio fit in *Land, Anecd. Syr. 3, 353 = Ahrens-Krüger, Kirchengesch. d. Zacharias p. 270 cf. notam ad p. 86, 26*] *Ioh. Ruf. Plerophor. 63. Zachar. Vita Seueri p. 78, 9*

PWIT

3 sed præcesserant autem PW precesserant T proditio I 6 pergere IT perexere P per ex-
ire W perrexire W^{corr} et mesenus IT emisenus PW 10 perseuerans W 11 petri communionem W
calchedonensem PW 14 repperis PW 15 cognoscerent W 17 discere PW, corr. W 18 re-
mansit I 19 quidem ab eo W^{corr} apostolica et T apostolicæ PW apostolica W^{corr} apostolica a I
21 ellus PWIT antiochia W^{corr} 22 et² om. P quidem om. P ellus PWIT autem;
quidem T 23 caulendio I 24 illos P illis W ellus W^{corr}T ello I 25 suspenderat W^{corr}
28 imperator *deleui* patre nefalli I erant abbatis W 29 egumenum PWIT diolchon PWT
eum ipsum I 30 ammonis WIT 31 qui P alexandrino T 32 ut *deleui*

diptychiis. huic populo a Palæstina quidam diaconus nomine Esaias ordinatus est episcopus et Alexandriam missus est, sed ab omnibus non est receptus. ab isto ergo sunt Isaiani in Aegypto.

xviii In istis posita ecclesia moritur Acacius et ordinatur post eum Frauitas presbyter 127 qui fuit a sancta Thecla, qui non consensit sine Romano episcopo inthronizari, sed 5 transmisit synodicam papæ Romano Felici. qui modico uiuens tempore moritur non accipiens epistolam ipsius et factus est Eufimius genere Alexandrinus, qui et suscepit a papa Romano scripta et mortuo Zenone post aliquod tempus expulsus est ab Anastasio. et hæc quidem Constantinopolim contigerunt. non post multum tempus moritur et Petrus Mongus Alexandriae et post eum in ea sede Athanasius 10 ordinatur, qui et ipse in edicto Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ communicauit ecclesiæ. cumque scandalizarentur et in isto populi eo quod nomen Petri haberet in diptychiis, ascenderunt quidam et aduersantium et communicantium ei ad imperatorem Anastasium et dum haberent contra principem contentionem, aliis quidem proponentibus anathematizari synodum et ita communicare, aliis uero paratis 15 in unitiuo edicto adici ea quæ satisfacerent his qui communicauerant Petro, considerans imperator quod et adiectionem edicto facere tumultum commoueret ecclesiæ et anathematizari synodum esset impossibile, persuasit eis sufficere unitiuum edictum et communicarent ad inuicem sibi sicut et ceteri ecclesiarum episcopi. et cum non obæ- 128 dirent hoc agere, nihil impetrantes dimisit. sic enim Athanasio hæretico tempus 20 episcopatus sui complete post eum ordinatur Alexandrinus episcopus Iohannes cognomento Mula, qui et ipse secutus Petrum et Athanasium præcessores in edicto unitiuo communicauit aliis sedibus, id est Constantinopolitanæ et Antiochenæ et Hierosolymitanæ. in cuius præsulatu dum Alexandrina ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Mongum quasi communicasset synodo, etiam ipse defunctus 25 est tempore Macedonii Constantinopolitani episcopi. post quem ordinatus est Alexandriae Iohannes Niciota, qui etiam ipse suos priores secutus est, suscipiens quidem unitiuum Zenonis edictum, non autem Calchedonense concilium et epistolam papæ Leonis, tamquam non communicaret Flauiano Antiocheno et Hierosolymorum Helix 29 episcopo et Timotheo Constantinopolitano. dicebat enim edictum imperfecte se 129 habere nec ad unitatem sufficere, quod non in anathemate synodi fuisset factum. denique cum ei imperator Anastasius scripsisset ut uniretur Constantinopolitano episcopo, hæc rescripsit quia non sufficeret ei ad perfectam unitatem eo quod non anathematizaret synodum. et tamen etiam ita sapiens separatos habuit Dioscoritas non suscipientes Petrum Mongon. mortuo Iohanne ordinatur Alexandriae Dioscorus 35

6—8 cf. *Abhndlg. d. Bayer. Akad. N. F.* 10 p. 111. 49   10—34 cf. *Seuer. ep.* 4, 2 p. 288 s.
20/21 *Athanasius mortuus est d. 17. m. Sept. a. 497 [non 496]*   26 *Iohannes Mula mortuus est d.*
29. m. Apr. a. 505   35 *Iohannes Niciota mortuus est d. 22. Mai a. 515, cf. Jülcher, Festschr. f. K. Müller*
p. 17 et Seuer. epist. 4, 3

PWIT

1 ysaias I   3 isaiani PI om. W insaiiani W^{corr} insania T   4 xviii T om. P p. 127, 18
[xix I] adscr. WI   frauitas T   5 fugit P   7 factus ep̄c̄ est I   eufemius WIT   alexandrius W
9 athanasio PWT   constantinopoli W^{corr}   10 et¹ om. T   13 aduersantur PW   17 quod
IT om. PW   et¹ PW si IT   faceret IT   18 uel ut *suprascr.* I   21 postea T   22 mula PW
mela IT, cf. *Theoph.* p. 140, 30 ὁ ἐπίκλην ἢ μοῦλα   petrum et PW est IT   precessorem et IT
23 id est IT idem PW   24 præsulatum PWIT, corr. W   26 et episcopici W   27 niciota PWT
mociata I *suprascr.* uel ni I mociota T   28 et PW aut IT   29 iherosolimitorum I   30 iu-
perfecte W^{corr} imperfectum PIT   32 ut uniretur om. IT   33 non² om. I   35 mongonem PWT
alexandrie ordinatur IT

iunior, sub quo interfectus est a populo Theodosius augustalis filius Calliopi. hic enim Dioscorus proponente Socrate scholastico acta facere ante defensorem in eiectione synodi enoticon suscipere, in damnatione synodi unitium suscepit edictum, sicut ipsa ostendunt gesta quæ apud defensorem ciuitatis coram eo confecta sunt, in quibus testatus est in expulsionem synodi se suscipere edictum. unde cum satisfactum fuisset 5 his qui propter Petrum Mongum extra illam ecclesiam communicabant, uniti sunt ei. nam usque ad istum Dioscorum in diuisione erat Alexandrina ecclesia.

xviii Hoc tempore Macedonius Constantinopolitanus episcopus ab imperatore Ana- 134 stasio dicitur expulsus, tamquam euangelia falsasset et maxime illud apostoli dictum: 9 qui apparuit in carne, iustificatum est in spiritu. hunc enim [mutasse] 1 Tim. 3, 16 ubi habet qui, hoc est OC monosyllabum Græcum, littera mutata O in Θ uertisse et fecisse ΘC, id est ut esset: deus apparuit per carnem. tamquam Nestorianus ergo culpatus expellitur per Seuerum monachum. is enim Seuerus dum sederet prius in monasterio Iberi, non suscipiebat Zenonis edictum nec Petrum Mongon; deinde sedens in abbatis Romani et Mamæ, qui post eum fuit, monasterio, [et] exinde missus est 15 permanere Constantinopolim apocrisarius et fit inter eos qui Petri Mongi erant, dumque obiceretur ei quomodo prius anathematizabas Petrum, dicebat quia Petrum anathematizauit Apamenum. hic Seuerus apud Constantinopolim synodo derogabat et 135 adfirmabat quia ea anathematizata omnes communicarent, ita ut ob hoc scriberet et ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, et ad Maronam lectorem et Eleusinum 20 et Entrechium episcopos et ad Ycumenium scholasticum Isauriæ. fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est in inthronismo, in qua et unitium suscipit Zenonis et anathematizat Calchedonense concilium et communicare se confitetur Alexandrino et Constantinopolitano; erant autem tunc Constantinopolim Timotheus, Alexandriae uero Iohannes Niciota. et tamen dum talis esset, ualuit damnare Macedonium et ex- 25 pellere ab Antiochena sede Flauianum. sed nec ipse potitus est episcopatu eius plus quam quinque annis, sed et uexabatur in episcopatu tamquam anathematizaret quidem synodum, nominaret autem episcopos synodi. cuius expulsio ita contigisse dinoscitur. mortuo imperatore Anastasio et Iustino imperante accusatus (est) Seuerus a Vitaliano magistro militum uiro religioso et orthodoxo, quod despiceret imperatoris 30 iussionem et synodum non susciperet. Iustinus imperator misit magistriarium

1 Theodosius Calliopi interfectus est a. 515/516, cf. Malal. p. 401, 24 9—12 cf. Victor. Tinnun. [Chron. min. 2 p. 194, 10] a. 506: Constantinopoli iubente Anastasio imperatore sancta euangelia tamquam ab idiotis euangelistis composita reprehenduntur atque emendantur 21—22 Euagr. 4, 4 ἐν ταῖς καλουμέναις ἐνθρονιστικαῖς συλλαβαῖς καὶ ταῖς τούτων ἀμοιβαίαις, ἃς διεπέμψατο τοῖς ἐκασταχοῦ πατριάρχεις, αἱ καὶ μέχρις ἡμῶν διασώζονται

PWIT

2 socrate T ipso socrate P ipso crate WI, latere uidetur lectio Ippocrate superscripta in eiectione] iniectione P 3 eneticon P damnationem W suscipit P 4 gesta ostendit [ostendunt W^{corr}] W 5 est testatus W satis fuisset factum W 6 petrum propter mongon W 8 xviii WT xx I om. P 9 euangelica I falsaret IT istud T 10 quia PWIT est om. I mutasse *delevi* 11 OC *Hincmarus opp. II 449 = Pl. 126, 352* O PWIT monosyllabum W grecam W^{corr} Θ PIT c W 12 ΘC PIT ec W id est] idem I 13 cum IT 14 mongonem PWIT 15 præfuit W^{corr} et² PW om. IT 17 anathemabas PW 17/18 anathemauit W 19 anathemata PW 20 ipse P romanam W romanum W^{corr} 21 euthrechium IT 22 quem PW suscipit PWIT 23 communicatore confitetur P confitetur communicatore W 24 constantinopoli WI 25 nociota I 26 potitus W^{corr}T potius PWI 27/28 synodum quidem W 28 synodi epus I 29 facto imperatore IT accusatus est *scripsi* accusatus PWIT accusatur I 30 uitanao T quoniam W 31 magistriarii W magistriarios W^{corr}

ut Seuerus Constantinopolim adduceretur et redderet causam tractatum suorum 136
 quos fecerat contra synodum. iam enim ab ipso pio imperatore Iulianus Hali-
 carnassius episcopus pro eadem sancta synodo eo quod eam non reciperet, pulsus
 fuerat sede. quod sciens Seuerus et præuidens quid sibi immineret, clam nocte
 descendit Seleuciam et nauem conscendens fugit Alexandriam, ad quam ciuitatem et 5
 Iulianus fugerat, ordinatusque est pro eo archiepiscopus Antiochiæ Paulus orthodoxus
 suscipiens Calchedonensem synodum. eo tempore Alexandriæ mortuo Dioscoro
 iuniore Timotheus ecclesiæ ipsius suscepit episcopatum, a quo gratissime suscepti
 Seuerus et Iulianus sedebant ad labra Noni. sub isto Timotheo de corruptibili et
 incorruptibili apud ipsam ecclesiam quæstio mota est hoc modo. requisitum quidam 10
 monachus Seuerum quid oporteret dicere corpus domini nostri Iesu Christi, corrup-
 tibile an incorruptibile. ille respondit ei sanctos patres corruptibile illud dixisse.
 hoc audientes quidam Alexandrinorum cum requisissent Iulianum in alio loco sedentem
 quid et ipse de eadem diceret quæstione, ille dixit sanctos patres contraria dicere. 14
 horum itaque singuli statuere responsum proprium uolentes scripserunt libros aduersus 137
 alterum. qui uenientes in multitudinem ciuitatis ecclesiam illam diuiserunt et alios
 quidem fecerunt corrupticolas appellari, uerum incorruptibilitatis assertores phan-
 tasiastas. Timotheus uero magis sententiam Seueri secutus est. cui cum diceret
 Themistius diaconus eius: si corpus Christi corruptibile est, debemus eum dicere et
 Ioh. 11, 34 aliqua ignorasse; sicut ait de Lazaro, hoc Timotheus negauit dicendum. a cuius 20
 communionem Themistius desciscens schisma fecit, et ab ipso dicti sunt in Aegypto
 Themistiani.

Dum hæc Alexandriæ aguntur, defuncto Bonifatio papa Romano Iohannes cogno- 141
 mento Mercurius sedis apostolicæ suscepit præsulatum. ad quem missi sunt ab im-
 peratore Iustiniano Hypatius Ephesiorum episcopus et Demetrius a Philippis consulere 25
 sedem apostolicam contra legatos Acymitorum Cyrum et Eulogium negantibus esse con-
 fitendum beatam Mariam uere et proprie dei genetricem et unum de trinitate incarna-
 tum et carne passum. sed papa Iohannes nobis ibi positus hoc confitendum epistola
 sua firmavit et imperatori direxit. a cuius communionem discedentes Romæ quidam
 monachi Acymitorum legatos secuti sunt et usque nunc hanc de Christo confessionem 30
 non suscipiunt. ea tempestate mortuo Epiphanio Constantinopolitano episcopo
 Theodora augusta Anthimum transtulit in eandem sedem, qui fuit episcopus ciuitatis
 Trapezunti regionis Ponti, latenter Calchedonensem synodum non suscipientem.

xx Verum defuncto Timotheo Alexandrino episcopo studio et permissione Calo- 142
 tychii cubicularii partis Theodoræ augustæ Theodosius ordinatur. qui licet haberet

7 Dioscorus mortuus est d. 14. m. Octobr. 517, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 16 9 Leont.
 de sect. 5, 3 (Seuerus et Iulianus) ἐκαθέζοντο εἰς τὸ Ἐνατον cf. Münch. Beitr. z. Papyrusforsch. 5, 259
 28—29 extat in Collectione Auellana 84 34 Timotheus mortuus est d. 8. m. Febr. a. 535

PWIT

1 duceretur W et] ut I 2/3 alicarnassus PW alicarnasus I alicarsuasus T 3 rece-
 perat W 4 a sede W^{corr} nocte om. W 5 fugiit PW^{corr} 7 concilium uel synodum T
 9 sebant P 11 monachos PW, corr. W 11/12 corruptibile an incorruptibile corpus—xpi T
 13 audiens W 14 et om. T diceret de eadem T quæstionem P at ille PW 16 alter-
 utrum I in multitudine PIT 17 corrupticolas] corruptibilitas W 17/18 phansiastas W
 19 temestus PWIT 21 temestus PWIT 22 temestiani PWIT 23 xx T XXI I cum T
 alexandria PW 25 ap W ab W^{corr} consolare PW consule I 26 acymietorum P acimietorum W
 26/27 confitendam W 27—28 beatam—confitendum om. IT 29 discendentem I quidem I
 32 eadem PW, corr. W 33 calcedonense concilium I 35 patris I

cleri decretum, contradicere uolentibus non permissis certamen populi * * monachorum quos non habuit * * pro Gaiano fuerunt. consuetudo quidem est Alexandriae illum qui defuncto succedit, excubias super defuncti corpus agere manumque eius dextram capiti suo inponere et sepulto manibus suis accipere collo suo beati Marci pallium et tunc legitime sedere. dum hæc Theodosius nocte pertemptat, 5 cognouerunt populi et monasteria quid esset factum uespere in episcopio studio Calotychii et iudicum, id est Aristomachi ducis et Dioscori augustalis. mox Theodosium persecuti sunt et expulerunt, ne colligeret funus Timothei, inthronizauerunt autem Gaianum, qui fuit tunc archiepiscopus ex parte adsertorum incorruptibilitatis. habens autem consentaneos aliquantos ex clero et possessores ciuitatis et corporatos et milites 10 et nobiles et omnem prouinciam permanens ita Gaianus in episcopatu dies ciii, post 143 hæc a iudicibus pulsus abscessit. et post menses duos Narsis cubicularius missus ab augusta Theodora Theodosium quidem inthronizat, porro Gaianum misit in exilium. qui adductus Carthaginem magnam et inde quasi Sardiniam directus, quid de eo contigit, ignoratur. mansit autem in sede Theodosius annum unum et menses 15 quattuor paucis ei communicantibus; plurimi enim communicabant ad nomen Gaiani. populi autem pugnaverunt pro Gaiano multis diebus, qui cæsi a militibus maiorem sui partem amiserunt, sed et militum maior cecidit numerus. uincebatur Narsis non armis, sed ciuitatis concordia; de superioribus domorum iactabant mulieres super milites quidquid manibus occurrisset. at ille igni uicit quod ferro non potuit, 20 diuisaque est usque nunc illa ciuitas hoc schismate, ut Gaianitæ et Theodosiani in ea uocentur, id est phantasiastæ et corrupticolæ. nouissime Theodosius de sede discessit non ferens seditiones et bella quæ contra eum exercebantur a populo. missus est Constantinopolim cum honore, eo quod ita augustæ scripta præciperent. quo illo 144 ueniente promittebat augusta imperatori quoniam posset Theodosius Calchedonensem 25 suscipere synodum, sed persistente et nolente cum eius uoluntate foras ciuitate regia sexto miliario (in) exilium missus est iuxta basilicam aris Focæ in uia quæ ducit ad Stoma Ponti, uiuitque usque nunc.

XXI Verum mortuo Iohanne Mercurio Agapitus archidiaconus Romanæ ecclesiæ papa 146 ordinatur, uir in regulis ecclesiasticis apprime eruditus. quo tempore Theodatus 30 rex Gothorum scribens ipsi papæ et senatui Romano interminatur non solum senatores, sed et uxores et filios filiasque eorum gladio se interempturum, nisi egissent apud imperatorem ut destinatum exercitum suum de Italia summoueret. sed papa pro

26—28 cf. *Victor. Tunnum*. [*Chron. min.* 2 p. 199, 33. p. 200, 1] a. 540 Theodosius Constantinopolim Sycas relegatus . . . uixit . . . usque ad primum Iustini iunioris augusti consulatum [566]. *alia de loco exilii habet Iohannes Ephesius in uitis ss. Orientalium Patr. Orient.* 17, 35. 18, 528. *mortuus est d. 22. m. lun. a. 566, cf. Jülicher, Festschr. f. K. Müller p. 15*

PWIT

1 permisit IT lacunam indicauit supplendo fit et 2 lacunam indicauit supplendo consentaneos, sed consueto W 4 dextram eius IT dextram W sepultum PW 5 nocte om. I 7 iudicium I timotheum W 9 tunc om. IT postulatur archidiaconus consertorum T 11 permansit IT ciii WI liii P iii T 13 inthronizauit I ganum PW, corr. W in om. P 15 anno uno PWIT, corr. W 16 plurimis PW 18 uincebatur autem W 20 mulieres T igne IT 21 hunc I ciuitatis W scisma PW ganitæ PW 22 id est W^{corr}IT idem PW corrupticuli IT, corr. I nouisse I 24 quod PW^{corr} quia IT scripta perciperent P suscipere scripta W quod ille W 26 cum om. W ciuitatem regiam I 27 iii om. PWIT aris PIT marte W conicio martyris 28 ponti stoma W uiuit W 29 xxii I 30 uir om. W 31 ipse W inter senatores et sed habet etiam petrus mongus cumque magistrianus—etiam petrus mongus [p. 126, 27—p. 127, 15] W, sed lineis transuersis deleta 32 et¹ om. I 33 snmmouerent T

eadem causa legatione suscepta Constantinopolim profectus est. et primum quidem honorifice suscipiens directos sibi ab imperatore spreuit tamen Anthimi præsentiam 147 eumque ad salutandum suscipere noluit; deinde uiso principe causam agebat legationis susceptæ. imperator autem pro multis fisci expensis ab Italia destinatum exercitum auertere nolens supplicationem papæ noluit audire. at ille quod summum 5 fuit, * Christi legatione fungebatur. denique petentibus principibus ut Anthimum papa in salutatione et communionem susciperet, ille fieri inquit posse, si se libello probaret orthodoxum, ut ad cathedram suam reuerteretur; impossibile esse aiebat translaticium hominem in illa sede permanere. augusta uero clam promittente munera 10 multa et rursus papæ minas intentante in hoc papa perstitit ne eius audiret petitionem. Anthimus uero uidens se sede pulsum pallium quem habuit, imperatoribus reddidit et discessit ubi eum augusta suo patrocinio tueretur. tunc papa cum principis fauore Menatem pro eo ordinavit pontificem, consecrans eum manu sua in basilica sanctæ Mariæ. fuit iste Menas præpositus xenodochii maioris, quod uocatur Samson, 14 genere Alexandrinus, suscipiens Calchedonensem synodum. his peractis consti- 148 tuens papa apud imperatorem apocrisarium ecclesiæ suæ Pelagium diaconum suum, dum Italiam reuerti disponit, Constantinopolim obiit.

xxii De cuius decessu audiens Romana ciuitas Siluerium subdiaconum Hormisdæ quondam papæ filium elegit ordinandum, augusta uero uocans Vigilium Agapiti diaconum profiteri sibi secreto ab eo flagitauit ut si papa fieret, tolleretur [et] synodum 20 et scriberet Theodosio Anthimo et Seuero et per epistolam suam eorum firmaret fidem, promittens dare ei præceptum ad Bilisarium ut papa ordinaretur, et dari centenaria VII. libenter ergo suscepit Vigilium promissum eius amore episcopatus et auri et facta professione Romam profectus est. ubi ueniens inuenit Siluerium papam ordi- 149 natum, quin et [ad Rauenna] repperit Bilisarium in eadem urbe sedentem eamque 25 optinentem. cui tradens præceptum augustæ promisit ei duo auri centenaria, si Siluerio remoto ordinaretur ipse pro eo. Bilisarius uero [Romæ reuersus] euocans Siluerium ad palatium intentabat ei calumniam quasi Gothis scripsisset ut Romam introirent. fertur autem Marcum quendam scholasticum et Iulianum quendam prætorianum fictas de nomine Siluerii composuisse litteras regi Gothorum scriptas, ex 30 quibus conuinceretur Siluerius Romanam uelle prodere ciuitatem. secreto autem Bilisarius et eius coniux persuadebant Siluerio implere præceptum augustæ ut tolleretur Calchedonensis synodus et per epistolam suam hæreticorum firmaret fidem. qui mox de palatio egressus quid de eo fieret, consiliariis suis locutus est. et ueniens contulit se in basilicam beatæ martyris Sabinæ ibique manebat, ubi et directus est ad 35 eum Photis filius Antoninæ patriciæ, ut præstito sacramento inuitaret eum uenire ad

PWIT

1 causam PW, corr. W 2 spreuit spreuit T Anthimi Garnier animo PWIT 5 suppli-
 cationes IT audire noluit T 6 lacunam indicavi supplendo pro fide princibus P principus W,
 corr. W 8 agebat PWT 10 rursum W prestitit PW, corr. W 11 palleum superscr. I
 quod I 12 eum] cum P cum om. IT 16 apud W^{corr}IT ut PW 17 italia PW
 disposuit T 18 xxii W 15 adscribit eundem numerum T om. PI discessu W^{corr} diaconum W
 20 et PT om. WI 21 fidem firmaret W 22 belisarium PWIT dare W 23 iulius I et^l
 om. PWT, corr. W 25 ad rauenna PW rauenna IT interpolatum est ab homine cui magister militum
 Constantinopolitanus Rauennæ residere sicut exarchi debere uidebatur repperit om. T belisarium I
 in om. PWIT, corr. W 26 augustum IT, corr. I ei om. W 27 balisarius W belisarius W^{corr}I
 Romæ reuersus deleui, cf. notam ad 25 29 enim I 30 litteras composuisse W gotthorum W
 32 coniunx IT impleri IT 33 calchedonensi P 34 fieretur PW, corr. W 35 basilica PIT

palatium; qui autem Siluerio adstabant, persuadebant ei ne Græcorum crederet iura- 150
 mentis. ille tamen exiit et ad palatium uenit. et illa quidem die pro iuramento
 ad ecclesiam redire permissus est, ad quem rursus mandauit Bilisarius ut ad palatium
 ueniret. qui de ecclesia exire nolebat dolos sibi præparatos agnoscens, sed postea
 orans et causam suam domino commendans exiit et ad palatium uenit. qui solus 5
 ingressus a suis ulterius non est uisus. et alia die Bilisarius conuocatis presbyteris
 et diaconibus et clericis omnibus mandauit eis ut alium sibi papam eligerent. quibus
 dubitantibus et nonnullis resistentibus fauore Bilisarii ordinatus est Vigilius. Sil-
 uerius autem exilium missus est in ciuitatem prouinciæ Lyciæ quæ Patara dicitur.
 post ordinationem ergo suam compellebatur Vigilius a Bilisario implere promissionem 10
 suam, quod augustæ promiserat, et ut sibi redderet duo auri cententaria promissa.
 Vigilius autem timore Romanorum et auaritia patrocinate nolebat sponsiones suas
 implere. sed Siluerio ueniente Pataram uenerabilis episcopus ciuitatis ipsius uenit
 ad imperatorem et iudicium dei contestatus est de tantæ sedis episcopi expulsionem, 151
 multos esse dicens in hoc mundo reges et non esse unum sicut ille papa est super 15
 ecclesiam mundi totius a sua sede expulsus. quem audiens imperator reuocari
 Romam Siluerium iussit et de litteris illis iudicium fieri, ut si probaretur ab ipso fuisse
 scriptas, in quacumque ciuitate episcopus degeret; si autem falsæ fuissent probatæ,
 restitueretur sedi suæ. Pelagius uero currens cum uoluntate augustæ uolebat irri-
 tum facere imperatoris præceptum, ne Siluerius Romam reuerteretur; sed præualente 20
 imperatoris iussione Siluerius ad Italiam reductus est. cuius aduentu territus [est]
 Vigilius ne sede pelleretur, Bilisario mandauit: trade mihi Siluerium, alioquin non
 possum facere quod a me exigit. et ita Siluerius traditus est duobus Vigiliii defen-
 soribus et seruis eius. qui in Palmariam insulam adductus sub eorum custodia
 defecit inedia. Vigilius autem per Antoninam Bilisarii coniugem implens pro- 25
 fessionem suam quam augustæ fecerat, talem scripsit epistolam

Dominis et Christ(oamantissim)is Vigilius. Scio quidem quia ad sanc- 152
 titatem uestram ante fidei meæ credulitas deo adiuuante peruenit, sed quia modo
 gloriosa filia mea patricia Antonina Christianissima desideria mea fecit impleri quod
 fraternitati uestræ præsentia scripta transmitterem, salutans ergo gratia qua nos 30
 <in> deo nostro Christo saluatore coniungimur, [et] eam fidem quam tenetis, deo ad-
 iuuante et tenuisse et tenere significo, sciens quia illud inter nos prædicamus et legimus,
 ut et anima una sit et cor unum in deo. prouectus mei, qui uester est, deo adiu-
 uante <nuntiare> uobis gaudia maturauit ex meo animo sciens fraternitatem uestram

27—p. 138, 5 *alterum epistolæ exemplar chronicis inseruit Victor episcopus Tununensis* [Chron.
 min. 2 p. 200]. *ceterum et epistolam et excerpta ex fide ficta esse cuius perito manifestum*

PWIT

1 adsistebant W   2 exit T   die quidem W   3 belisarius W^{corr}I   5 ad om. I
 6 belisarius WI   7 eis om. W   8 resistentibus scripsi residentibus PWIT renitentibus Garnier
 belisarii I bilisario W belisario W^{corr}   9 in exilium W^{corr}   10 belisario WI   12 suas om. W
 13 patara PW   14 tanta PW   15 dicens—esse om. I   est et W   16 expulsus T
 18 fuissent falsæ T   19 sedis P   20 roma PW   21 iussionem PW, corr. W   est² PW
 om. IT   22 belisario I   23 et om. IT   24 eius] et P   25 belisarii W belisarii I
 26 epistolam om. I   27 longior extat salutationis forma apud Victorem partim ex fine epistolæ desumpta
 Christo amantissimis scripsi xp̄is PWI ep̄is T   29 quod PWIT ut Victor   30 transmitteram W
 gratiam W   31 in Vict. om. PWIT   et PWIT om. Vict.   32 tenuisse me Vict.   33 est
 uester WVict. ūr esse I   34 nuntiare Vict. om. PWIT   maturauit Vict. maturauit PWIT

quæ optat, et libenter amplecti. oportet ergo ut hæc quæ uobis scribo, nullus agnoscat, sed magis tamquam suspectum hic me sapientia uestra ante alios existimet habere, ut facilius possim (in) his quæ cœpi operari, perficere.

Et subscriptio: Orate pro nobis, domini mihi fratres in Christo domini nostri caritate coniuncti.

5

Sub hac epistola fidem suam Vigilus scripsit, in qua duas in Christo damnauit 153 naturas et resoluens tomum papæ Leonis sic dixit

Non duas naturas Christum confitemur, sed ex duabus naturis conpositum unum filium, unum Christum, unum dominum.

Et iterum: Qui dicit in Christo duas formas unaquaque agente cum sua com- 10 munione et non confitetur unam personam unam essentiam, anathema sit.

Qui dicit quod hic quidem miracula faciebat, hoc uero passionibus succumbebat, et non confitetur miracula et passiones unius eiusdemque, quas sponte sua sustinuit carne nobis consubstantiali, anathema sit.

Qui dicit quod Christus uelut homo misericordia * dignatus est, et non dicit 15 ipsum deum uerbum et crucifixum esse, ut misereatur nobis, anathema sit. anathematizamus igitur Paulum Samosatenum Diodorum Theodorum et Theodoritum et omnes qui eorum statuta coluerunt uel colunt.

Et hæc Vigilus scribens hæreticis occulte, permansit sedens. in quo comple-
Prou. 1, 31 tum est illud testimonium quod Salomon in prouerbiis dicit: edent uix suæ fructus 20 et consiliis suis saturabuntur. ab ipsa hæresi adfflictus Vigilus nec coronatus qualem uitæ suscepit terminum, notum est omnibus. sed redeamus ad causam Alexandrinorum.

xxiii Postquam ergo Theodosius Alexandrinus exilium missus est, Paulus quidam 158 unus abbatum Tabennensium monachorum ad Alexandrinam sedem ordinatur epi- 159 scopus Pelagio interueniente apocrisario Romano plane orthodoxus suscipiens Calche- 20 donensem synodum ordinatusque est a Menate Constantinopolim præsentem eodem Pelagio responsario Vigilii et apocrisariis Ephremii Antiocheni et apocrisariis Petri Hierosolimorum. Seuerus autem Antiochenus iam fuerat condemnatus et Anthi-
mus Constantinopolitanus ab Agapito papa Romano et Menate Constantinopolitano 30 et libellis datis aduersus eos imperatori Iustiniano a præsulibus monasteriorum primæ et secundæ Syriæ et præsulibus monasteriorum Hierosolimorum et eremi. hoc ergo
a. 536/7 modo unitas facta est ecclesiarum anno x imperii gloriosi Iustiniani augusti. iste Paulus spretus erat ut dicitur, ab aliquibus monachis suis et uenerat Constantinopolim

22 Vigilus mortuus est d. 7. m. Iun. a. 555

PWIT

1 oportet *W^{corr}Vict.* oporteret *PWIT* 2 æstimet se *Vict.* 3 possit *Vict.* in his
scripsi is *PW* his *P^{corr}IT* uel hæc *superscr.* I deus *Vict.* coepit *Vict.* et perficere *W^{corr}IT*
4 et subscriptio *om.* T dño urō I 5 in caritate *W* coniunctis *PWI, corr. P* 6 hæc *P*
8 conpositam *PW* expositum T 10 naturas *W* 12 quod *PW* quia *IT* uero] quidem *W*
13 et² *om.* *PW* unius *om.* *PW* tenuit *PW* 15 lacunam indicaui supplendo e. g. mori
16 dñm *W* 19 hereticis scribens T scribens heretici I 19/20 impletum *IT* 24 in exilium
W^{corr}T^{corr} 25 ad *om.* *WT, corr. W* alexandriam *IT* 27 ordinatus *W* 28 responsorio *W*
apochrisarii T eoheremii *PW* euheremii T et ephremii I 30 ab *PW* et ab *IT* 31 a *om.* *IT*
33 imperatoris *IT* 34 ut dicitur *om.* *IT* constantinopolim ut dicitur *W*

pro se agere apud imperatorem. qui diuino nutu uacantem cathedram inueniens meruit per Pelagium diaconum Alexandriae episcopatum accepitque ab imperatore potestatem super ordinationes ducum et tribunorum, ut remoueret hæreticos et pro eis orthodoxos ordinaret; per illos enim populi inualescebant. qui Alexandriam descen- 160 dens timore sui suaque industria omnem ciuitatem et omnia monasteria adduxerat 5 suscipere Calchedonensem synodum, nisi interuentu diaboli talis emergeret causa. cogitante Paulo episcopo remouere Heliam magistrum militum Psois quidam diaconus et œconomus ecclesiae amicus Heliae per portitores litterarum uelocissimos pedestres, quos Aegyptii symmachos uocant, omnia molimina Pauli Heliae scribebat. contigit autem Paulum inuenire litteras eius Aegyptiace scriptas et legere, et timens quod de Pro- 10 terio contigerat, sollicitus de eo factus est et cœpit Psoium conpellere facere rationes ecclesiae. quem tradidit iudici et imperatori de eo rettulit. eo tempore apud Alexandriam Rhodo erat augustalis, qui eum accipiens custodiendum usque ad imperatoris præceptum consilio cuiusdam prioris ciuitatis nomine Arsenii acceptis muneribus inscio, ut fertur, episcopo clam nocte totis uiribus eius magno cruciatu occidit. 15 cuius filii et adfines imperatorem interpellantes suggesserunt ei qua ui eorum parens mortis debitum persoluisset. quod audiens imperator uocauit Liberium et fecit augustalem misitque eum Alexandriam, requireret causam. ad quam urbem Liberius 161 cum uenisset, Rhodonem ad se uenire iussit et ab eo requirebat * * tales patentibus, quomodo occidisset diaconum. ille uero respondit iussione episcopi fuisse factum; 20 habere se imperatoris delegationem aiebat ut quidquid illi iuberet episcopus, modis omnibus impleteret. sed negante Paulo episcopo et se nescire clamitante prior ille ciuitatis Arsenius homicidii illius auctor inuentus morte multatus est, porro Paulo episcopo Gazam exilium misso Rhodo cum gestis de eo actis directus est Constantino- polim. cuius gesta cum intra palatium principi legerentur, iussit eum ab scurrone 25 duci et foras regia ciuitate occidi. et post hæc misit imperator Pelagium diaconum et apocrisarium primæ sedis Romanum Antiochiam cum sacris suis quibus præcepit ut cum Ephremio eiusdem urbis et Petrus Hierosolimita et Hypatius Ephesitanus uenirent Gazam et Paulo episcopo pallium auferrent eumque deponerent. Pelagius ergo profectus Antiochiam et inde Hierosolimam cum memoratis patriarchis 30 et aliquantis episcopis uenit Gazam et auferentes Paulo pallium deposuerunt eum et 162 ordinauerunt pro eo Zoilum, quem postea apud Constantinopolim imperator deposuit et Apollinarem ordinauit, qui nunc est præsul ipsius Alexandrinæ ecclesiae. sed reuertente Pelagio Constantinopolim monachi quidam ab Hierosolimis, super quibus

1—2 *Paulus ordinatus est indict.* 1 [= 537/8], cf. *Corp. scriptt. Christt. Orient.* III 6, 2 p. 175, 26 = *Zachar. rhet. ed. Ahrens-Krüger* p. 238 33 *Apollinaris mortuus esse uidetur a. 570*, cf. *Jülicher, Festschr. f. K. Müller* p. 19

PWIT

1 uacantem [uacantem *W^{corr}*] cathedram *PW* cathedram uacantem *IT* 4 alexandria *T*
 5 suo *PWIT* 7 psois *T* personis *I* dyaconus quidam *IT* 8 eochonimus *P* eochonimus *W*
 eochonomus *W^{corr}* ecclesia *P* 9 uolumina *T* 10 legeret *W^{corr}* 11 et facere *W*
 orationes *T* 15 eum *T* 16 suggesserant *P* parens eorum *T* 18 requirit *P* requirit *W*
 requirere *IT* ut requireret *W^{corr}* 19 lacunam indicaui e. g. *supplendo* tamquam rebus quoniam
 essent tales patentibus *PW* patentius *T om. I* 20 iussionem *PW, corr. W* factum
 fuisse *W* 21 illi *om. IT* 23/24 paulum *epm PW* 24 in exilium *W^{corr}* missos *W*
 missus *PW^{corr}* 25 gerentur principale *T* ob *PWIT, corr. W* 26 regiam ciuitatem *I*
 ciuitatem regiam *T* 28 eo præmio *PW* petro hiersolimi *PW* 28/29 ypatio ephesitano *PW*
 29 pallenm *I* 30 uero *T* 31 palleum *I* 32 apud—imperator *scripsi* apud constantinum
 imp̄ [imperatorem *W*] *PW* imperator *IT* 33 alexandriae *T* 34 redeunte *IT* super quibus
scripsi per quibus *PW* per quos *IT*

Pelagius in Gazam transitum habuit, uenerunt ad eum in comitatu portantes capitula de libris Origenis excerpta uolentes agere apud imperatorem, ut Origenes damnaretur cum illis capitulis. igitur Pelagius æmulus existens Theodoro Cæsareæ Cappadociæ episcopo, uolens ei nocere eo quod esset Origenis defensor, una cum Menate archiepiscopo Constantinopolitano flagitabat a principe ut iuberet fieri quod illi monachi supplicabant, ut Origenes damnaretur <et> cum ipso capitula talia docentia. annuit imperator facillime, gaudens se de talibus causis iudicium ferre. iubente eo dictata est in Origenem et illa capitula anathematis damnatio. quam suscribentes una cum Menate archiepiscopo * * apud Constantinopolim repperit et inde directa est Vigilio Romano episcopo, Zoilo Alexandrino, Ephremio Antiocheno et Petro Hierosolimitano. quibus eam accipientibus et subscribentibus Origenes damnatus est mortuus, qui uiuens olim fuerat ante damnatus.

XXIII Et reserato aditu aduersariis ecclesiæ, ut mortui damnarentur, Theodorus Cæsareæ Cappadociæ episcopus, dilectus et familiaris principum, secta Acephalus, Origenis autem defensor acerrimus et Pelagio æmulus cognoscens Origenem fuisse damnatum, dolore damnationis eius ad ecclesiæ conturbationem damnationem molitus est in Theodorum Mompsuestenum eo quod Theodorus multa opuscula edidisset contra Origenem exosusque et accusabilis haberetur ab Origenianistis et maxime quod synodus Calchedonensis, sicut probatur, laudes eius susceperit in Ibæ epistola. cuius damnationem memoratus Theodorus tali machinatione perfecit. scribente principe contra Acephalos in defensione synodi Calchedonensis, accedens idem Theodorus Cappadocus una cum suis satellitibus, qui sub nomine catholico Acephalis studebant, cum Theodoræ augustæ fauore imperatori suggestit scribendi laborem non eum debere pati, quando compendio posset Acephalos omnes ad suam communionem adducere. siquidem illi, inquit, hoc offenduntur in synodo Calchedonensi quod laudes susceperit Theodori Mompsuesteni episcopi epistolamque Ibæ, quæ per omnia Nestoriana esse cognoscitur, synodus ipsa iudicio suo pronuntiauerit orthodoxam. qui si Theodorus cum dictis suis et hæc epistola anathematizetur, tamquam retractata synodus atque purgata suscipietur ab eis per omnia et in omnibus et sine pietatis uestre labore catholicæ ecclesiæ sociati gaudente uniuersali ecclesia clementiæ uestre laus erit sempiterna. hæc audiens imperator et dolum dolorum minime perspiciens suggestionem eorum libenter accepit et hoc se facere promptissime spondit. sed rursus illi callida fraude rogauerunt eum ut dictaret librum in damnatione trium capitulorum, quo libro eius edito et toto mundo manifestato, dum emendare princeps erubescit, inreuocabilis causa fieret; sciebant enim principem solita pietate scandalo emergente sententiam suam posse corrigere seseque ad periculum peruenire. annuit eis prin-

7/8 edictum contra Origenem diuulgatum est m. Febr. a. 542, cf. Cyrill. uit. Sabæ 86

PWIT

6 et cum ipso scripsi cum ipsa PW cum ipsis IT capitulis IT docentibus I continentibus T 7 eo om. PW 8 origene PW 9 lacunam indicaui e. g. supplendo multos episcopos inde scripsi deinde PW deinde inde IT 11 ea PW origenis W 13/14 cesareæ atque IT 14 principium IT, corr. I 15 emulus pelagio T 17 momsuestenum PW 18 habetur PW originianistis PW originianistis I 19 Ibæ epistola scripsi tribus epistolæ [epistolis IT] PWIT 22 satellitibus suis W acephales W fauebant IT 23 fauorem PW 24 acephalis T adducere om. T 25 laudes suas W 26 momsuesteni P mopsueteni W mompsusteni I esse om. IT 27 suo iudicio W theodorus si IT 28 hac IT retracta PW 30 ecclesiæ PW clementia P 31 dolosorum I^{corr}, conicio Acephalorum perspiciens scripsi prospiciens PWIT 32 suscepti W 33 damnationem W^{corr} 34 edicto I 35 principe PW

ceps et hoc se lætus implere promisit. et relinquens operis sui studium unum in damnatione trium capitulorum condidit librum pro delictis nostris nobis omnibus notissimum. cetera uero quæ subsequenter in episcopis et catholica ecclesia ab eodem principe facta sunt, quomodo consentientes episcopi in trium damnatione capitulorum muneribus ditabantur uel non consentientes depositi 5 exilium missi sunt uel aliqui fuga latitantes in angustiis felicem exitum susceperunt, quoniam nota sunt omnibus, puto a me nunc silenda. illud liquere omnibus credo per Pelagium diaconum et Theodorum Cæsareæ Cappadociæ episcopum hoc scandalum in ecclesiam fuisse ingressum, quod etiam publice ipse Theodorus clamitauit se et Pelagium uiuos incendendos, per quos hoc scandalum introiuit 10 in mundum.

EXPLICIT BREVIARIVM CAUSAE NESTORIANORVM ET EVTYCHIANORVM COLLECTVM A S̄CŌ LIBERATO ARCHIDIACONO ECCLESIAE KARTHAGINIS REGIONIS SEXTAE FELICITER

De eis quæ in PW secuntur, disserui Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. 10 p. 279

INCIPIIT IOHANNIS CONSTANTINOPOLITANI AD THEODORVM MOPSVESTENVM EPISCOPVM 15

3 Si esset quidem uenire possibile tuamque reuerentiam caritatemque complecti et in ipsa iucundari, cum multa hoc uelocitate et studio faceremus; quoniam autem hoc nobis non adiacet, nunc litteris hoc implemus. si enim ad ipsos fines mundi ducamur, tuæ dilectionis integritatem et feruorem et sine dolo sinceritatem obliuisci non possumus, quæ est antiqua et a principio quamque nunc monstrasti. neque 20 enim nos latuit quanta pro nobis et dicere et facere festinasti, domine meus honorantissime atque sanctissime; sed etsi nihil amplius factum est, deum tamen habes pro tuo studio et alacritate debitorem integramque mercedem. nos autem non quiescimus scientes tuæ gratiam sanctitatis et tuam reuerentiam omnibus prædicantes atque poscentes eandem dilectionem florentem per omnia conseruari. non 25 enim in deserto sedentes fortuitæ intercessionis fructus habemus, quando talem in Cilicia thesaurum et reconditas diuitias possidemus. hæc est enim fortis et uigilans animæ tuæ dilectio. EXPLICIT

INCIPIIT S̄CI GREGORII NAZANZENI EPISTVLA AD EVNDEM THEODORVM MOPSVESTENVM

EP̄M

30

4 Tempus mihi est illud scripturæ dicere: ad quem uociferabo uim patiens? quis cf. Habac. 1, 2 mihi porrigit manum oppresso? ad quem pondus ecclesiæ transeat tam male iacentis ac dissolutæ? testificor coram deo et electis angelis quoniam non iusta patitur dei grex sine pastore degens et sine uisitatore propter nostrum torporem. me enim ægritudo

3. 4 ex eadem uersione adfert Facund. 7, 7 3 ep. 212 [PG 52, 668]. hæc ipsa uersio ex P edita est PG 56, 517 4 ep. 152. alia uersio est in collectione V concilii quinti [L V 471 = M VIII 257], ubi instituitur probatio hanc et alias epistulas a Gregorio ad Theodorum episcopum Tyanorum scriptas esse

PWIT

2 damnationem W 4 trium om. P 5 dictabantur T 5/6 depositi sunt W 7 nunc a me WIT licere PW 8 cæsariæ P 9 etiam] etiam fuisse T 12—13 om. IT 15 INCIPIIT P incipit epla I epla T iohannis constantinopolitani epi T constantinopolitani epi iohannis I mosuestinum P mosuestenum W, corr. W momsuestenum I 17 et¹ om. P 18 nunc et Fac. etsi Fac. 22 etsi Fac. et PWIT 23 et nos autem Fac. 26 fortuitæ P Fac. fortuit I fortuitate P^{corr}WT fluctus I 27 reconditus W, corr. W uigilantis Fac. 29 NAZIAZENI P epistula om. T epi I 29/30 Mopsuestenum epi om. IT 29 MOSVESTINVM P mosuestenum W, corr. W 31 uociferabor I 32 porriget T porrigat Fac. 34 uisitatore] torpore T

tenet et citius abduxit ab ecclesia et nunc omnino extrema spirantem et amplius rebus ipsis afflictum. si quidem aliud caput haberet prouincia, ad illud oporteret clamare et contestari, tua uero reuerentia superposita ad te adtendere necesse est. curam habe tuæ ecclesiæ quouis modo et non eam despicias indigne agentem. ut enim alia prætermittam, qualia nunc interim gesta sunt, non omittam. Apollinariani 5 aliqua quidem fecerunt, alia uero minantur, quæ a dominis meis et conpresbyteris discas Eulalio chorepiscopo et Eleusio, quos inpendio ad tuam reuerentiam misimus, quia hæc conprimere non est nostræ ætatis et infirmitatis, sed tuæ prouidentia tuæque uirtutis, quoniam tibi cum aliis facultatem donauit deus ad communem defensionem ecclesiæ. si autem hæc dicens et scribens non audiar, quod restat solum, hoc fiet, 10 publice prædicare omnibus et notum facere quia episcopo indiget ecclesia, ne propter meam infirmitatem lædatur; de cetero uos uideritis.

ITEM ALIA SCRIPTA AD EVNDEM THEODORVM EP̄M MOPSVESTENVM

5 Dilectionis indicii delectamur præcipue in tali tempore et a tali nouello simul atque perfecto et ut (te) ex his quæ a sancta scriptura sunt, amplectar, constituto 15 Ps. 143, 12 super iuuentutem. sic enim illa uocat quod plus est intellectu ultra ætatem. Gen. 27, 28 et ueteres quidem patres rorem cæli et ubertatem terræ cum ceteris aliis concedi filiis deprecabantur, nisi cui amabile est hæc eadem altius intellegere; nos autem spiri- Ps. 19, 6 taliter omnia tibi repondimus. inpleat deus omnes petitiones tuas et fias talium filiorum pater, si tamen oportet conpendiose et familiariter orare pro te, qualem te 20 demonstras tuis patribus, ut et in ceteris et nos de te gloriemur. EXPLICIT

PARS EPISTOLAE EIVSDEM SC̄I GREGORII AD EVNDEM VIRVM THEODORVM MOPSVESTENVM EPISCOPVM

6 Qui adsumpsit Daud famulum suum ex officio pastoralis in regno, tuam uero reuerentiam ex grege, ut pastorale officium administres, ipse dispensat secundum 25 suam uoluntatem ea quæ nostra sunt et omnium qui sperant in eum, ipse et nunc intellectui tuæ perfectionis insinuet ut cognoscas dehonestationem nostram, qua dehonestati sumus a dominis episcopis per sententias eorum ordini quidem consentientibus, nos autem expellentibus. non enim tuam reuerentiam causabor, cum nouiter astiteris negotiis et ignores quam plurima quæ ad nostram historiam pertinent. et 30 hæc quidem sufficiant; non enim uolo molestus tibi esse amplius, ne tuæ menti appaream onerosus modo in amicitiam tecum ueniens. quæ autem nobis uisa sunt cum deo

5. ep. 121 ex eadem fere uersione adfertur a Facundo 7, 7 6 ep. 139
2—3 si quidem—necesse est et 8—10 hæc—ecclesiæ adfert Facundus 8, 4

PWIT

1 et² om. Fac. omnino nunc I 2 aliquid I 4 ecclesiæ tuæ I ecclesiæ tu T
5 quali W apollinarii T 6 aliquam W uero aliqua IT quidem om. IT a om. W
7 discis PW dicens I Eleusio Conc. eulosio PWIT impendis T 8 tuaque PW 13 item
om. P sed habet in fine inscriptionis ITEM ALIA scripta om. IT ep̄m mosuestenum W, corr. W
ep̄m mosuestinum P scripta IT 15 te addidi ex Facundo 16 intellecto PWIT, corr. W
17 ueteris PW, corr. W concede PW 18 cui amabile Fac. cum iam auile [habile IT] PWIT
altius Fac. aliter PWIT 21 in] de T EXPLICIT om. T 22 eiusdem eplæ IT uirum
om. IT mosuestenum W, corr. W mosuestinum P 22/23 mopsuestenum ep̄m om. IT
24 regnum W^{corr}I 25 pastoralis officio W^{corr} administris PW, corr. W dispenset IT
27 qua Crabbe quia PWIT 28 a—episcopis scripsi secundum Γ adōmis ep̄i si PW ad om̄s
ep̄is IT 30 ignoris PW, corr. W storiam PW pertinet W 31 tibi molestus T
32 in om. PW

consilium habentibus, hæc tibi nota facimus. ego cessi Nanzianzenæ ecclesiæ neque ut contemptor dei neque ut despiciens paruum gregem; neque enim patietur istud anima philosophi. FINIT

INCIPIIT ALIA EIVSDEM SCĪ GREGORII AD EVNDEM VIRVM THEODORVM MOPSVESTENVM EP̄M

Per omnia reuerendo et dei amatori fratri et coepiscopo Theodoro Gregorius 5
in domino salutem. Habuit quiddam et apud nos liuor, quem non facile potuit
ullus effugere. ecce seditionem etiam Cappadoci suscitamus, ut ita dicam, quod non
prius auditum est neque creditum malum, quatenus non gloriatur omnis caro coram 1 Cor. 1, 29
deo. sed uideamus ut omnes cum simus homines, non facile alios increpemus.
sed mihi quod lucrum et in calamitate nisi quod possibile est dicere mirabiliter? et 10
uere rosas ex spinis, sicut prouerbium habet, colligimus. ego ergo nequaquam ante
præsentia tuæ uenerabilitatis usus neque litteris adlocutus, sed tua sola opinione
inlustratus, nunc in necessitate ueni te per litteras adloqui; et gratias multas ei qui
hoc largitus est. scribere autem de hoc aliis episcopis, unde mihi scripsisti, iam
non est temporis ideoque omittamus. simul enim et inæqualitas nos pigriores 15
effecit; quæ autem tibi scribimus, et illis per te scribimus. desinat perscrutari quæ
circa nos sunt, dominus meus et dei amator Elladius episcopus; neque enim spiritali,
sed contentioso hæc quærit spiritu. neque enim hoc scrupulositas regularum est,
sed furoris expletio, sicut est ex tempore manifestum et multis cum eo præter rationem
motis similiter et mouendis. oportet enim taliter dicere et non contristari. ego 20
enim si sic haberem corpus, ut præesse possim ecclesiæ, in Nanziazio sum olim ordinatus
et non in Sasimis, quæ quidam persuadent non recte uobis; non taliter nobis infeli-
citer. neque enim diuinarum constitutionum sumus indocti, ut ecclesiam meam
despiciam et uitæ otia sequar tantis propositis mercedibus eis qui laborant secundum
deum et ei qui commissum talentum operatur. quid autem mihi tanti labores 25
prosunt et magna spes de maximis malum habenti consilium? quoniam autem et
corpus mihi inbecillum est, sicut est omnibus manifestum, licet onus nullum ex reces-
sione mea futurum sit, pertimui, ei propter quam dixi causam (uidebam enim ecclesiam
domini habere nos læsam) in principalibus rebus et ex nostra dissolutione prope-
modum dissolutam), supplicauit et primum et nunc, domino meo et dei amatori 30
episcopo patriotarum dico, ut daret caput ecclesiæ. quod cum dei adiutorio
dederunt dignum et meis desideriis et uestris orationibus. hæc ergo ipse cognosce,
domine carissime, et reliquos doce episcopos recipere eum et condecernere et non

7 ep. 183

PWIT

1 nanzianzenæ WI nanzanzenæ W^{corr} nazanzenæ T 2 stut PW 3 FINIT om. WIT
4 INCIPIIT—EIVSDEM] item ep̄la IT uirum om. WIT mosuestenum W, corr. W mosuestinum P
om. IT ep̄m om. T 6 quidam I 7 Cappadoci scripsi secundum Γ cappadocis PIT capa-
docis W suscitauimus IT 9 omnis PW increpamus PWT 10 nisi quod] aliter
Græca 11 collegimus IT ante om. IT 12 præsentiam PW usus sum IT neque
scripsi secundum Γ et quæ PW teque IT sola scripsi secundum Γ salua PWIT 15 tempus T
pigroris PW, corr. W 18 hoc IT scrupulositas PW, corr. W 20 motis scripsi secundum
Γ multis PWIT monendis PW 21 præesse possim PW præessem IT nanziano IT
nanzazo W^{corr} 22 Sasimis Γ sanissimis PWIT quidem PIT nobis I taliter scripsi
aliter PWIT; legit translator ἡμῖν ἀθλίως pro ἡμῖν ἀθλιος 24 otia P eis IT meis PW
26 prosunt IT possunt PW concilium I 27 licet] nec ut Γ 29 dñi IT dum PW læsam
addidi ex Γ 31 patriotarum dico scripsi τῶν πατριωτῶν λέγω Γ patrioterodico PW patri
hotherotico I patri otherito T 32 ipse om. T 33 doce scripsi docet PW docete T doceto I
et²] ut P

onerare meam senectutem oblocutionibus credentes. additum sit autem et illud his litteris: dominum meum et dei amatorem consacerdotem Bosporum si quidem apud uos examinatio reppererit circa fidem malum, quod ne dicere (quidem) fas est (dimitto enim longum tempus et testificationem nostram), ipsi hoc iudicate. quodsi circummanentum querela malam ei opinionem operatur et nouum crimen est, non 5 oblocutionibus trahamini neque ualidiores has ueritate supplico faciatis, ne multos contristetis qui agere bene disponunt.

Saluus et lætus serueris nobis ecclesiæ communis ornatus. EXPLICIT

INCIPIIT EIVSDEM SC̄I GREGORII AD EVNDEM VENERABILEM THEODORVM MOPSVESTENVM
EPM 10

8 Per omnia reuerendo et deo amatori fratri et coepiscopo Theodoro Gregorius in domino salutem. Audio te grauiter ferre a monachis nobis et pauperibus factas iniurias, et mirum nihil, cum necdum plagatus sis et nostrorum malorum in experimentum non ueneris, ad hæc talia te esse impatientem. nos autem tamquam qui multa mala sumus experti et perpessi iniurias, competenter [debemus] quibus credi debeat, 15 æstimandi sumus monita dantes tuæ uenerabilitati quæque uiuendi ordo docet, demonstrat et ratio. pessima quidem ea quæ facta sunt, et ultra omnem iniquitatem sunt; quis enim electus est? iniuriari altaria, retinere mysteria, medios nos stare inter sacrificia et lapidantes et medellam facere pro lapidatione querellas, pudorem uirginum abstrahi, monachorum decorem auferri, pauperum calamitatem ex asperitate, 20 quæ plus ad miserationem moueat, fieri. sed forsitan magnanimitate ferre melius est; nam et multis ex his quæ egimus, dedi magnanimitatis exemplum. neque enim uerbum taliter persuadit multis quemammodum actio, quæ est tacita monitio. magnum existimamus esse a lædentibus pœnas expetere; magnum, inquam; etenim et hoc utillimum ad aliorum correctionem. sed multo hoc maius est et diuinum ferre 25 tolerabiliter in<tolerabilia> patientes. illud namque malitiam refrenat, hoc autem bonos persuadit, malos autem non esse multo plus melius est et perfectius. magnum æstimamus nobis propositum esse negotium misericordiam et ut indulgeamus quæ in nobis fuerint perpetrata, quatenus et ipsi indulgentiam mereamur, et offeramus boni-

8 ep. 77

1—7 additum sit—bene disponunt *adferuntur in collatione v concilii quinti* L v 477 = M VIII 258; *uersio est alia* 12—13 iniurias *adferuntur ex alia uersione in collatione v concilii quinti* [L v 476 = M VIII 257]

PWIT

1 honorare PW oblationibus IT credentis PW credentium IT 2 sacerdotem T 3 fidem quidem IT ne dicere quidem fas *scripsi secundum* Γ ne diceret fas PW dicere nefas IT 4/5 quod I 5 circummanentium IT opinionem ei T crimen nouum IT 6 ueritati PWIT supplicio PW 8 EXPLICIT PW, *subscriptionem* IT *infra afferam*

PW

9 MOPSVESTINVM P 13 placatus W 13/14 experimento PW 15 debemus *deleui* 16 stimandi PW, *corr.* W quæque = ἅ τε uiuendi ordo] *pro* πολιὰ *legit* πολιτεία 18 electus est PW ἀντιρεῖ Γ; *latet corruptela Græca* retinere W retinere P συγχυθῆναι Γ, *coniecimus* turbari medius PW inte P ante W 19 pro lapidatione *scripsi secundum* Γ probatione PW 20 abstrahi *scripsi* abstrage PW ex asperata teque PW 21 plus P populus W 22 dedit PW 23 que ammodum PW 26 intolerabilia patientes *scripsi* impatientis [inpatientes W^{corr}] PW 27 bonus PW, *corr.* W *male translata sunt* τοῦ μὴ κακοῦς εἶναι πολὺ κρείττον 28 existimamus PW existimamus W^{corr}

tatem bonitati. Fines æmulatori obaudi, qui Mazianitim confixit cum adultero Num. 25, 8. 13
et exemit opprobrium de filiis Israhel et laudatus est amplius quia orauit pro populo
delinquente. stemus ergo et nos, propitiemus et impetus elasscant secundum Ps. 105, 30. 31
quod scriptum est, et reputetur hoc nobis ad iustitiam. laudatus est et Moyses, quia Exod. 2, 12
occidit Aegyptium condolens Israheli, et laudatus est amplius quia Mariam sororem Num. 12, 10. 13. 14
orando saluauit a lepra. considera et residua. comminata est Niniuitis sub- Ion. 3, 5. 8—10
uersio, sed peccatum lacrimis redemerunt. Manasses in regibus iniustus, sed in eis 2 Paralip. 33, 18. 19
qui saluati sunt, eluxit prospiciuus. qui apud deum dicitur commendasse iracundiæ 8
uerbum, et protectio subsecuta. quid miseratione celerius? ignem Sodomiticum Lc. 9, 54
petunt discipuli aduersum ducentes Iesum, ille autem ultionem fert indigne. incidit Ioh. 18, 10
Malcho Petrus auriculam uni qui fecit iniuriam; Iesus autem restituit eam. quid Lc. 22, 51
quod interrogans si septies fratri indulgendum est delinquenti, uelut exigua loquens Mt. 18, 21. 22
culpatus est? nam illi septies uerbo septuagies adicitur. quid etiam debitor (in) Mt. 18, 27. 28.
euangelis, qui non indulserit quæ indultus est? non amarius ob hoc indulta exigitur? 33. 34
quid etiam orationis forma? non uult remissionem nisi remissione mercari. tanta 15
habentes exempla imitemur dei miserationem et non uelimus docere nos ipsos quantum
malum est peccati retributio. uides consequentiam bonitatis. (fert le)gem prius,
deinde præcipit, promittit et comminatur, inproperat, extendit, sed detinet, commina-
tur rursus; quando coactus fuerit plagam inferre, et hanc paulatim, locum subaperiens
correctioni. non ergo percutiamus subito, neque enim tutum est, sed terrore corri- 20
pientes misericordia uincamus et accipiamus reuerentiæ debitores conscientia eos
amplius quam furore plectentes. non aridam faciamus ficum adhuc fructificare Lc. 13, 7—9
potentem, non tamquam inutilem culpemus et occupantem locum, quam curare
poterit forsitan artificis agricolæ patrociniū et diligentia. neque tantum opus et
famosissimum taliter per iussionem forsitan maligni et inuidiam sic in breui soluamus. 25
et certe turpe est, ut non aliud consideremus, si uisi fuerimus aduersum pauperes con-
certari, qui hoc amplius habent ut propter suam calamitatem etiam cum lædant, qui
misericordiam mereri debeant, æstimentur. nunc itaque puta omnes ante pedes
tuos se proicere ipsos pauperes et eorum nutritores et cunctos monachos atque sacratas
uirgines pro se ipsos supplicantes: da omnibus pro his indulgentiam, quia et contriti 30
sunt sufficienter, quod exinde manifestum est ex quo nos rogauerunt, et supra
omnia nos, qui pro eis supplicamus. quod etsi tibi pessimum uidetur ab eis in-
iuriari, multum appareat esse pessimius eos qui te monent, non audire. bono autem
Paulo indulgeat deus quæ in nobis excessit. EXPLICIT SC̄I GREGORII AD VENERABILEM
THEODORVM MOPSVESTENVM EP̄M

35

28—33 nunc—audire *adferuntur aliter uersa in collatione quinta Concilii quinti l. c.*

PW

1 fines PW Ζηλωτής ἤκουσε Γ mazianitem PW 3 propitii eamus PW 4 laudatus Γ
datus PW qui P 5 quam W^{corr} 6 comminuata PW, corr. W niniuetis W 8 qui—
commendasse] *corrupta, cf.* Γ 10 docentes PW ἀγόντων Γ ferit PW 11 unius PW
quid Γ qui PW 12 interrogans scripsi inrens PW 13 debitor in Γ debetur PW 17 fert
legem scripsi secundum Γ cum PW 18 præcepit PW 19 inferre] *legit ἐπιδγειν pro ἐπιδγει*
20/21 corripientes scripsi secundum Γ corripit PW 25 post soluamus *haud pauca habet Γ quæ hic*
desunt 27 ledent PW 32 nobis Γ nos PW etsi tibi P et sibi W 34—35 EXPLICIT—
MOPSVESTENVM [MOPSVESTINVM P] EP̄M PW in fine 7 subscribunt expliciunt sc̄i gregorii ep̄le [ep̄le sc̄i
gregorii T] ad theodorum IT

9

INCIPIT EPISTOLA ISIDORI PELVSIOTAE AD $\overline{\text{SCM}}$ CYRILLVM

Isid. ep. 1, 370

Terrent me diuinarum scripturarum exempla, et quæ necessaria sunt, compellor scribere. siue enim pater sum, ut ipse dicis, Heli condemnationem metuo, quia peccantes filios non coercuit; siue filius tuus sum, sicut magis scio, habitum illius Marci gerentis, pœnam Ionathæ formido, qui patrem non prohibuit uentriloquam 5 requirentem, et prior illo qui peccauerat, qui non prohibuit, quod potuerat, in bello defunctus est. ut igitur et ego non adiudicer et ipse non iudiceris a deo, depone contentiones <nec> ob iniuriæ propriæ ultionem, quam tibi a mortuis deberi putas, uiuentem ecclesiam dissipet et æternam dissensionem ei sub pietatis prætextu concinnes. EXPLICIT [EIVSDEM AD EVNDEM] 10

10

INCIPIT ALIA AD EVNDEM BEATVM CYRILLVM

Isid. ep. 1, 310

Gen. 18, 21

Phil. 2, 21

Compassio quidem non acute uidet, aduersitas autem omnino non uidet. si igitur utraque uis prauitate purgari, noli uiolentas extorquere sententias, sed iusto iudicio causas permittet, quia deus, qui omnia ante quam fierent, nouit, descendere et clamorem Sodomorum uidere pie dignatus est nos scrupulosæ examinationis edocens 15 argumentum. multi enim te diffamant eorum qui in Epheso conuenerunt, uelut proprias inimicitias uindicantem et non quæ Iesu Christi sunt, recte quærentem. nepos est, aiunt, Theophili et uotum illius imitatur. sicut enim ille manifesta insania uirum deo plenum et deo amabilem Iohannem calumniatus est, ita et iste desiderat gloriari, quamuis in his qui iudicati sunt, plurima esse differentia uideatur. 20

11

ITEM EIVSDEM AD EVNDEM

Isid. ep. 1, 323

Multa quidem testimonia scripturarum, multæ autem contemplationes paternæ ueram incarnationis domini rationem caute dilucidant, licet nostræ mentis et linguæ hoc sacramentum mensuras excedat. quia autem uerus et super omnia deus homo factus est neque ab eo quod erat, conuersus et quod non erat, adsumens in naturis 25 duabus unus existens filius sine initio et sine fine et sempiternus, nec ipse negabis multas habens sancti patris nostri magni Athanasii in his consensiones, hominis qui ad diuina ultra naturam ingressus est.

12

ITĒRVM EIVSDEM AD EVNDEM

Isid. ep. 1, 324

Oportet te, ammirabilis, inconuertibilem semper esse et neque timore proderet 30 cælestia neque tibi ipsi contrarium apparere. nam si ea quæ a te nunc scripta sunt, prioribus comparaueris, aut adulationis apparebis obnoxius aut facilitatis minister, uana quidem gloria superatus, magnorum autem athletarum non imitatus certamina, qui omni uita sua in exiliis affligi passi sunt quam ut peruersum dogma usque ad aures saltim suas ammitterent. EXPLICIT 35

9—12 a Rustico tratatæ extant in Collectione Casinensi 80, 7. 3. 5. 6 [t. 1 4 p. 9 sq.] 9. 10 adferuntur aliter uersa a Facundo 2, 4

PWIT

I INCIPIT om. T cyrillum $\overline{\text{epm}}$ IT 4 filios tuos PW, corr. W 5 gerentes PWT
6 qui²] quia WIT non om. I 7 et² om. IT 8 nec addidi 9 ne uiuentem IT dissensionem I dis-
cessionem T ei sub IT eis ubi PW 9/10 concennis PW concinnis P^{corr}W^{corr} concinnens I
EXPLICIT—EVNDEM PW om. IT 11 item $\overline{\text{ep}}$ la ysidori [ysiodori I] ad eundem cirillum IT 13 pra-
uitate scripsi $\overline{\text{spu}}$ ita PWIT $\overline{\text{λημης}}$ Isid. pestilentia Rusticus 14 qui om. IT 15 scripuloſe PW
examinatione se docens PW 19 iohannem et dō amabilem PWIT 20 gloriam T differentiam PW,
corr. W 27 consensionis PW 29 item T 30 oportet eam mirabilis PW oportet ammirabilis IT
31 apparebo T 33 altercarum PWT altercatorum W 34 ecclesiis T 35 EXPLICIT om. IT

DEFENSIO FIDEI FACTAE A CYRILLO

13 Inuicta pariter ueritate defendimus homousion patri dei filium esse et spiritum sanctum consubstantialem patri et filio confitendum. si ergo Arrii erroris insaniam armis communibus expugnamus, si non de solo patre neque de solo filio neque de solo spiritu sancto, sed de tota trinitate cum apostolo confitemur quia deus solus potens rex regum et dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem et lucem habitat inaccessibilem, quem nemo hominum uidet neque uidere potest, et unam Christi de trinitate personam dicimus passam, iure fatemur in altera eum pati potuisse natura, non illa quam cum patre et spiritu sancto creditur habere communem, sed quam de sua [deus] matre suscepit, quando se dei filius et filium esse hominis uoluit, non duplicata una eademque persona, sed inconuertibiliter coadunata utraque natura. idcirco aut in eo naturam confiteris secundum quam de Maria theotocon non negas genitum, aut communibus inimicis Arriis atque Manichæis indubitam conuinceris dare uictoriam, cum uel Christi deitatem dicis fuisse passibilem uel ei Manichæorum more carnis adimis ueritatem, si eum post uirginis partum naturam habere asseras singularem. EXPLICIT

ITERVM CAPITVLA BEATI CYRILLI ET TESTIMONIA DIVERSORVM

14 I Certe tamquam aliud in alio habitare, id est diuina natura in humanitate, non perpressa commixtionem aut confusionem aut commutationem, ut esset quod non erat. quicquid enim in alio habitare dicitur, non ipsum fiet tale quale est in quo habitat, sed aliud in alio magis intellegitur. at uero in uerbi natura et humanitatis solam nobis differentiam designat diuersitas naturarum; unus enim ex utraque intellegitur Christus. ergo inconfusione, ut ante dixi, seruata inhabitasse uerbum ait in nobis; scit enim unum esse filium unigenitum carnem factum et hominem.

[INCIPIVNT TESTIMONIA DIVERSORVM] SCĪ CYRILLI DE LIBRO VICESIMO SECVNDO 25

DE THESAURO

II Non enim unam esse naturalem operationem dicimus dei et facturæ, ut neque hoc quod factum est, in diuinam substantiam prouehamus neque quod diuinæ naturæ præcipuum est, in locum qui creaturis conuenit, deponamus.

ATHANASII IN LIBRO IIII ADVERSVS ARIANOS

III Si uideamus eum per instrumentum proprii corporis diuine aliquid agentem aut dicentem, cognoscamus quia cum sit deus, hæc operatur, et rursus si uidemus humane loquentem uel patientem, non ignoremus quia carne uestitus factus est homo et sic hæc fecit. uniuscuiusque proprium cognoscentes et utraque ab uno agi uidentes recte credimus et numquam errabimus.

GREGORII NYSENI EX LIBRO IIII EXPOSITIONVM IN BEATITVDINIBVS

III Ieiunus enim quadraginta diebus permanens postea esuriuit. dedit enim naturæ quando uoluit operari quæ sua sunt.

13 *incertum est unde hæc desumpta sint, a Cyrillo certe aliena esse uidentur*

PWIT

1 FACTA *W* *icorr* 2 homousii *PW* 3 sic *I* arriani *IT* errores *PW* 5 tota] sola *T*
 7 uidit *IT* 8 alterum *PW*, *corr.* *W* 10 de sua dñ *PW* dñ de sua *IT* deus *deleui*
 11 unam *PW* personam *W* 12 utramque naturam *W* 13 genitam *PW* ariis *PW*,
corr. *W* arrianis *IT* 16 EXPLICIT *om.* *IT* 17 item *T* 18 1 *om.* *W* certe *PW* certum est *IT*
 id est *om.* *I* diuinam naturam *IT* humanitatem *PWT* 19 perpressam *IT* 21 inhabitat *T*
 22 nobis solam *T* 25 INCIPIVNT—DIVERSORVM *ei* *ei* *postulatur* TRICESIMO SECVNDO 28 est
om. *PW* 30 contra *T* ARRIOS *W* arrianum *IT* 36 nuseni *PWI* miseni *T* propositio-
 num *W* impositionum *IT* 38 quando naturæ *PWT*

ITEM CYRILLI EX INTERPRETATIONE LEVITICI DE SYNAGOGA IVDÆORVM

PG 69, 576 v Duo quidem pullos iubet assumi uiuos et mundos, ut intellegas per uolatilia
cælestem hominem simul et deum in duabus naturis.

Et post pauca

VI Vnus ex ambobus Christus; propterea et tamquam duo pulli in duabus naturis
assumitur et intellegitur iterum uelut in ambobus, tamen uiuis et mundis.

ITERVM EIVSDEM EX INTERPRETATIONE APOPOMPI

t. II, 4 p. 48, 23—25 VII Ergo uel si duo hircos portauit utilitas propter probationem sacramenti Christi
uel si duo pullos, erat in ambobus uelut in passione et extra passionem et in morte et
supra mortem. 10

ITERVM EIVSDEM EX EPISTOLA AD ORIENTALES SCRIPTA LAETENTVR CAELI

t. II, 4 p. 17, 18—20 VIII Nouimus deiloquos uiros alias quidem communes facientes uelut in una per-
sona, alias autem diuidentes uelut in duabus naturis, et deo quidem decentes uoces
secundum diuinitatem Christi, humiles autem secundum humanitatem tradentes.

GREGORII EP̄I NAZIAZENI EX LIBRO THEOPHANIA DICTO 15

VIII Duplex enim erat in eo natura.

EIVSDEM EX EPISTOLA AD CLIDONIVM

ep. 101 cf. Exc. Ephes. XIII X Naturæ quidem duæ, deus et homo, quoniam et anima et corpus, filii autem
non duo.

ITEM CYRILLI AD THEODOSIVM IMPERATOREM AVGVSTVM 20

t. II, 1 p. 57, 16 XI Sicut in diuinitate perfectus, ita et in humanitate perfectus.

EIVSDEM IN LIBRO DE TRINITATE

PG 75 p. 853^c XII Consubstantialis et coæternus deo et patri filius uelut terminum aliquod diuini-
tatis et humanitatis Christus in utrisque habens.

ANASTASII PAPAE ROMANI AD VRSICINVM 25

Coll. Auell. 81 p. 226, 21—227, 3 XIII Nam principium deus uerbum has nostræ naturæ primitias per multam sibi
bonitatem unire dignatus est, qui non permixtus, sed in utrisque substantiis unus
Ioh. 2, 19 et ipse uisus secundum quod scriptum est soluite templum hoc et in tribus die-
bus suscitabo illud. soluitur enim Christus Iesus secundum meam substantiam,
quam suscepit, et solutum suscitatur proprium templum. 30

ITERVM ANASTASII PAPAE AD VRSICINVM

ibid. p. 226, 1—21 XIII Confitemur ergo dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum ante
omnia quidem sæcula sine principio ex patre natum secundum deitatem, nouissimis

VIII in or. 38 non inuenio nisi 15 p. 328 διπλοῦς γὰρ ἦν XIII—XV in Coll. Auellana et
Berolinensi epistula dicitur Gelasii ad Laurentium de Lignido, sed cf. Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.
10 p. 168 nr. 92.

PWIT

2 duos IT 5 VI om. IT ambabus IT duo—naturis PW duobus pullis IT in duabus
naturis neque hic neque infra (6) extant apud Cyrillum 6 uelut PW uelut in duabus naturis IT
in ambobus] ἐν ἀμφότερα Cyr. 7 item T APONPEIO P APOMPEI WI 8 VI IT duos IT
hircos om. T 11 item T missa T 12 VII IT nouus PW deilocus PW 13 duobus PW
deo] ideo I dicentes PWI, corr. W 15 nazanzeni WIT THEFANIA P 16 VIII IT 18 IX IT
20 augustum om. I 21 X IT in² om. PW 23 XI T om. I et² om. I aliquam I
26 XII T om. I principium I 27 uniri PW quia PWIT non om. T 28 est et I
29 eam T 30 et om. T 31 ITEM W 32 hinc inde numeri in IT non ascripti sunt

autem diebus de sancta uirgine Maria eundem incarnatum et perfectum hominem ex anima rationali et corporis susceptione, omousion patri secundum deitatem et omousion nobis secundum humanitatem. duarum enim naturarum perfectarum unitas facta est ineffabiliter. propter quod unum Christum eundem filium dei et hominis unigenitum a patre et primogenitum ex mortuis confitemur scientes quod quidem 5 coæternus suo patri secundum diuinitatem, secundum quam opifex est omnium, et dignatus est post consensionem sanctæ uirginis, cum dixit ad angelum ecce ancilla Lc. I, 38 domini, fiat mihi secundum uerbum tuum, ineffabiliter sibi ex ipsa ædificauit templum et istud sibi uniuit, quod non coæternum de sua substantia e cælo detulit corpus, sed ex massa nostræ substantiæ, hoc est ex uirgine. hoc accipiens et sibi 10 uniens non deus uerbum in carne uersus est neque ut phantasma apparens, sed in- conuertibiliter incommutabiliter suam conseruauit essentiam, primitias nostræ naturæ suscipiens sibi uniuit.

ITERVM EIVSDEM PAPAE AD EVNDEM VRSICINVM

14

xv Numquam autem per resurrectionem unitiois nostræ discessit a proprio templo ibid. p. 227, 4—6 nec discedere potest propter ineffabilem suam benignitatem.

PAPAE GELASII EPIS PER DARDANIAM CONSTITVTIS

xvi His igitur incitati per fratrem et coepiscopum nostrum Vrsicinum præsentia Coll. Auell. ep. 79 dirigere scripta curauimus præeunte gratia salutationis hortantes ut magnanimitè p. 220, 14—222, 9 auxilio domini tolerando rerum transeuntium uastitatem magis esse debeamus adtoni- 20 ne, quod absit, perpetuæ subeamus uitæ dispendium. proinde quæ catholicæ ueritatis poscit utilitas præcauenda, dilectio uestra paulisper aduertat. apud Græcos, quibus multas hæreses abundare non dubium est, iam ante annos fere quadraginta v de domini nostri et saluatoris incarnatione nata conquæstio est Eutychem quondam presbytero Constantinopolitano in blasphemias prouente, per quas diceret unam tantum- 25 modo, id est solam diuinitatis naturam siue substantiam in domino Iesu Christo credere nos debere susceptæ carnis ueritate prorsus abolita. quod utique impium prauumque commentum Marcionistis Manichæisque coniunctum totum sine dubio salutis nostræ solueret sacramentum, si quidem quantum et scripturæ uenerabilis dicit (xvii) auctoritas et maiorum testatur doctrina nostrorum, redemptorem mundi deum totum 30 simul deum totumque hominem ex Maria uirgine fuisse genitum et huic mundo certum est extitisse conspicuum, sic passum atque resurrexisse constat a mortuis, ita XL diebus fuisse cum discipulis uersatum, in cælis ascendisse plena luce sit clarum et, quomodo Mt. 26, 64 dictum, ad iudicium angelo testante uenturum, ut et filius hominis quem beatus Act. I, 11 Stephanus martyr a dextris uirtutis dei uidit astantem, manifestus appareat et quem Act. 7, 55 compunxerunt, persecutores eius aspiciant, quod nimirum sine carnis humanæ non Ioh. 19, 37

PWIT

1 ex IT 2 diuinitatem I 5 quidem est IT 6 coæterno PW suo PW deo IT 7 con-
 cessionem I dicitur W 8 ædificare IT 9 stut P stat W istad W^{corr} statim IT de I
 11 phantasmata PW 12 incommutabiliterque W^{corr} et incommutabiliter IT et primitias IT
 14 item IT eundem om. T 16 potuit T dignitatem IT 17 epi PW om. IT con-
 stitutus W 23 fere annos W^{corr} fere PWIT 23/24 v de P^{corr}W unde P annos IT 24 quæstio IT
 enthico I quondam] quod P quo W quoque W^{corr} om. IT 26 diuinitati PW 27 nos credere T
 suscepta PW 29 soluere PW soluerit T 30 inde a redemptorem nouum capitulum incipiunt PW
 inscribendo iterum eiusdem numeroque xvii apposito deum om. I 30/31 totum—deum om. T
 32 perspicuum T ac T ex IT 33 sic IT et quomodo PWIT eoque modo uel eo
 quomodo Golus. codd. 34 dictum est IT 35 ad PWIT, corr. WI

potest constare materia, cuius adsumptio glorificata est deitate non prorsus adsumpta.
 cf. 2 Ioh. 7 unde et beatus Iohannes apostolus dicit: qui negat Christum in carne uenisse, hic est
 antichristus, et gloriosus apostolus Paulus qualem hodieque credere debeamus dominum
 Col. 2, 9 nostrum Iesum Christum, palam professus est dicens: in quo habitat omnis pleni-
 tudo diuinitatis corporaliter, quo breui capitulo simul Arrianam pestem et hanc 5
 quam diximus Eutychanam cælesti prædicatione subuertit, quia et nihil minus est,
 ubi omnis plenaque diuinitas habitare perhibetur et corporaliter exprimendo ueritate
 persistere nostri corporis approbatur. super his autem frequenter ab apostolica
 sede et per sanctæ memoriæ beatum Leonem et per successores eius certum est Græcos
 fuisse conuictos, sicut ipsorum chartis quas apud nos habemus, sine ambiguitate mon- 10
 stratur. tunc uero quamuis ipsam pestilentiam non audeant profiteri, his tamen
 qui talibus communicauerint meritoque secundum Calchedonensis decreta concilii ab
 apostolica sede damnati sunt   EXPLICIT

INCIPIT BEATI THEODORITI DE TRINITATE

15   Salus autem est scientia existentis, existentis uero scientia est dei, deus autem 15
 Heb. 4, 15 est trinitas, cuius notitiam uerbum secundum similitudinem nostram præter peccatum
 Mt. 20, 19 factum dedit dicens discipulis: euntes docete omnes gentes baptizantes eos
 in nomine patris et filii et spiritus sancti. tres subsistentias siue personas
 ostendit dicens in patrem et filium et sanctum spiritum. propterea enim pater
 est et non filius neque spiritus, et filius est et neque pater neque spiritus, et spiritus 20
 spiritus sanctus est et neque pater neque filius. manifestauit autem se sancta
 Mt. 3, 16, 17 trinitas in Iordane, patre testante, filio baptizato, sancto spiritu in columbæ specie
 descendente. et pater non erat qui baptizabatur, sed filius; qui uero de sursum
 testabatur, non erat filius sed pater, et qui in specie columbæ descendit, non erat filius,
 qui baptizabatur, neque pater, qui de excelsis clamabat, sed spiritus sanctus. pater 25
 Mt. 3, 17 enim ab excelsis clamabat: hic est filius meus dilectus, in quo bene complacui,
 latens uerbum propter incarnationem ostendens; filius autem est incarnatum uerbum
 et a Iohanne baptizatus et spiritus sanctus propriam habens subsistentiam descendens
 ostendebatur in specie columbæ et permanens super eum.

[CONTRA SABELLIUM EIVSDEM BEATI THEODORITI.] Arguitur itaque insensatus 30
 Sabellius, qui sensu Iudaico asserit monarchiam intellegendo et sapiendo patrem non
 uere patrem et filium non uere filium et spiritum sanctum non uere spiritum sanctum,
 sed nomina solummodo sine subsistentiis tria in una persona coniciens. ut autem
 clare intellegatur, exemplo quodam tenui istius patefaciamus sensum. ait enim
 trinitatem non uere trinitatem personarum subsistentium esse. nomen Petrus, in 35
 baptisate uero Andreas et in militia Thomas; sed non uere trini huiusmodi trinitas

15 primus edidit Stephanus Baluze in Miscellan. libro IIII p. 1 sq. coniecturas proposuit Cotelier
 in Monum. eccl. Græcæ 3, 560 sq.

PWIT

2 iohannis PW   3 hodie quem T   5 quod PW   7 omni PW   ueritatem T
 9 beatæ T   10 conuinctos P conuinctos W   11 tunc PWT nunc I Gelas.   audeat PW
 his PW hi IT eos Gelas.   12 communicauerunt T   13 excerptum in media sententia abrumpi
 apparet ex Gelasio   EXPLICIT om. IT   14 INCIPIT om. IT   theoderiti IT   15 dei Cotelier
 dñ PWIT   16 notitia P   secundum uerbum I   19 in om. I   spm scm IT   21 spiritus
 om. W^{corr}IT   22 spū scō IT   25 celis I   26 de celis I   mihi bene WI   27 est om. T
 30 CONTRA—THEODORITI [theoderiti ep̄i IT] PWIT, non crediderim ab excerptore hoc loco quicquam
 omissum esse   33 tantummodo T   34 exemplo P^{corr} exempla PWIT   quodam om. IT
 tenui Cotelier tene PWIT   35 subsistentium T

est, nominum uero solummodo trinitas et non rerum est. res autem uere subsistens est pater, ex quo omnia, et res uere subsistens filius, per quem omnia, et res uere subsistens sanctus spiritus, in quo omnia. propter tres subsistentias tres res et propter unam eandemque naturam una eandemque res. omnia ergo quaecumque 4 facta sunt, a sancta trinitate habent essentiam et in ea consistunt. uerbo enim Ps. 32, 6 domini, [hoc est patris] cæli firmati sunt et spiritu oris eius omnis uirtus eorum. dominus autem pater, dominus autem et filius, dominus uero et spiritus sanctus; commune namque trium personarum est dominus et deus. dominus Deut. 6, 4 enim deus tuus dominus unus est. adtende quod dicitur: unus deus substantia atque natura, tres uero personæ, non alterius naturæ pater et alterius filius et alterius 10 spiritus sanctus, sed una natura atque substantia. nam et animalia rationalia VI Ies. 6, 2, 3 alas habentia dicendo sanctus sanctus sanctus dominus in trinitate personarum prædicant unitatem. unitas enim in trinitate cognoscitur, in unitate trinitas una, deitas una et uirtus una et regnum unum; quod uult pater, uult et filius, uult et spiritus sanctus. trinitas autem quia pater filii subsistentis pater est et filius subsistentis 15 patris est filius et spiritus sanctus subsistens est ex patre procedens et per filium datus. [aduersus Arrium impium] sed necessarium quidem est ut tres subsistentias confitendo malam sectam Arrii fugiamus. contraria enim Sabellio iudaizanti pergens uia et fugiens monarchiam in multorum deorum paganicam inruit opinionem subsistentias sanctæ trinitatis in una deitatis substantia non intendens, sed naturas et sub- 20 stantias extraneas subiectas alterutris, deum magnum definiens et paruum et minimum. fuge insensibilitatem; fugiens enim rem incongruam incongruentius adinuenit. introduxit enim sine fœdere prælium sanctæ ecclesiæ dei filium minorando. respice itaque quomodo Sabellius quidem fugiens Arrium Iudæus est factus, quomodo autem Arrius Sabellium fugiens paganus effectus est. ille siquidem uniprincipium, 25 hic uero multiprincipium allegauit; est autem media et uere regalis uia et ab hoc et ab illo abstinere. ait enim: non declinabis ad dexteram aut ad sinistram; uia regali cf. Num. 20, 17 perge. regalis autem uia est ut neque Sabellii continuatio uel et confusio suscipiatur neque Arrii diuisio, sed credantur tres quidem subsistentiæ siue personæ, non autem una trinitatis subsistentia secundum Sabellium, et una substantia seu natura 30 confiteatur et non tres naturæ secundum Arrium. quia uero incerta sunt ignorantibus quæ dicuntur, quid est natura et substantia seu persona uel subsistentia, necessarium est de his breuiter explanare. inerudite namque multi se habentes delinquant circa sanctam trinitatem et circa incarnatam dispensationem unius de trinitate dei uerbi nescientes quid est natura et substantia et quid est subsistentia atque per- 35 sona. natura et substantia in nullo significatiuorum differunt nisi nomine; natura enim substantia est. subsistentia et persona in nullo significatiuorum differunt nisi nomine; subsistentia enim persona est. sed natura quidem et substantia hoc

9—11 cf. Theodoretus quæst. in Deuteron. p. 262 Schulz 11—13 cf. eiusdem comment. in Is. p. 31, 24—26 Möhl 18—31 cf. eiusdem eranist. 2 p. 78 Sch.

PWIT

1 et] est et IT res IT tres PW 3 sp̄s sc̄s IT 4 et—una om. IT 6 hoc—
patris PW om. IT 8 communem W triumque I 9 dominus] d̄s T unus d̄s una I 16 est¹
P^{corr} om. PWIT 17 aduersus—impium PWIT, cf. p. 150, 30 19 uiam PWIT duorum PW,
corr. P 20 unam PW substantiam PWT 24 arrium W^{corr}IT arius PW arrius P^{corr}
26 alligauit PW 27 ad² om. T 28 et PW etiam IT ut P^{corr} 30 et] sed T 32 quod PW,
corr. W 35 nescientes P om. WIT et¹ de I est de I 36—38 natura²—nomine om. T
37 substantia P^{corr} persona I natura PW significatorum I 38 substantia P, corr. P hoc om. I

quod est commune, significant, persona uero et subsistentia quod proprium, significant. uelut una et communis omnium hominum natura est atque substantia, subsistentia uero et persona uniuscuiusque hominis proprium, et non quoniam innumerabiles personæ et subsistentiæ sunt hominum, propterea innumerabiles et naturæ siue substantiæ. una namque et idem substantia atque natura apud homines et non altera est et rursus non quoniam una et idem natura atque substantia omnium hominum est, propterea una est sola persona seu subsistentia omnium hominum. scimus enim diuersas personas hominum et non unam. Petrus enim et Iacobus et Iohannes unum quidem natura et substantia secundum quod homines sunt, non autem unum subsistentia uel persona. proprium enim sunt singuli; Petrus enim non est Iacobus aut Iohannes. similiter autem et horum singuli non sunt quod alius; propria enim est uniuscuiusque persona seu subsistentia. idem autem immutabilitate naturæ siue substantiæ; quod enim est Petrus natura, hoc et Iacobus et Iohannes. quod autem est Petrus subsistentia, neque Iacobus neque Iohannes est; alter enim est Petrus et alter Iacobus alterque Iohannes. probatum est igitur quoniam non idem est natura et subsistentia neque idem substantia atque persona, idem autem natura et substantia, quod commune, non proprium significat, et idem persona et subsistentia, quod proprium et non commune declarat. educati siquidem et sicuti dicunt, exemplum secundum hominem sumentes ascendamus ad ratiocinationem diuinam sanctæ trinitatis uniuersa transilientis. nihil enim naturarum æquabitur creatori, licet aliquod eorum quæ sunt facta, sumatur exemplum propter breuitatem nostram in terra iacentium et erudientium uelut per quasdam imagines. ait enim Ps. 38, 7 cantiloquus etiam in imagine ambulat homo, non ut consistat usque in hoc, sed iaculatur mentem a sensibilibus ad intellegibilia. sanctæ igitur trinitatis una quidem est natura atque substantia, commune est enim trium substantia; non autem una subsistentia seu persona: trium, patris et filii et spiritus sancti, tres subsistentiæ. oportet igitur desiderantem spiritales diuitias et uolentem Christianorum dogmata uindicare rerum non ignorare proprietates, ne forte aliud pro alio intellegens circa dogmata peccet. qui enim naturam et personam idem esse intellegit, aut in Arrii diuisionem incidit aut in confusionem Sabellii. Arrius enim tres subsistentias dicens tres etiam dicit naturas, Sabellius autem unam naturam dicens unam dicit et subsistentiam. idem ergo duæ hæreses sunt perpressæ, quoniam naturam et subsistentiam idem esse putauerunt, licet contrariæ alterutris dogmatibus esse uideantur. sancta uera ecclesia optime dogmata a principio seruans certissime nouit causas discernere unam dicens sanctæ trinitatis esse naturam, non unam subsistentiam, sicuti Sabellius, sed tres quidem dicens subsistentias, non tres naturas, sicut Arrius. et unam naturam nouit, quod commune est, subsistentiam uero non unam, quod proprium. dicendo enim unam naturam indiuisibilitatem prædicat trinitatis, dicendo autem tres subsistentias inconfusibilitatem trinitatis agnoscit. multi autem ecclesiæ filiorum

PWIT

1 communionem *PW*, corr. *P* quod est *I* 4 innumerabilem *PW* 5 eadem *IT* substantiæ atque naturæ *P* omnes homines *I* 6 eadem *IT* 11 aut] autem *W* iacobus autem non est *W* corr 12 est enim *WIT* autem *P* corr autem hi *P* autem tres *W* autem uel *I* autem sunt *I* corr *T* 13/14 est—est¹ om. *I* 14 est neque iohannes *T* neque iohannes *I* 14/15 est enim *WIT* 15 iohannes est *IT* 18 substantia *PW*, sicut *IT* 20 transilientes *T* coniecerim creaturarum 21 aliquot *T* sumantur iu *IT* 23 ambulet *PW* 24 intelligenda *T* 26 sci sps *IT* 28 proprietates *IT* propriæ esset [esse *P* corr *W* corr] *PW* alios *PW*, corr. *P* 31 dicet *PW*, corr. *W* et] esse *I* 32 perpressi *PW* 37 subsistentias *IT* non unam *P* corr om. *PWIT* proprium est *T* 38 prædicat om. *IT* 39 agnoscet *PW*

propter reuerentiam seu formidinem discere declinantes ex ignorantia peccant circa trinitatem et circa incarnatam dispensationem, Christianismus autem uere est scientia inenarrabilis sanctæ trinitatis. per hanc sanctam scientiam ab ignorantia liberatus homo gratia filius dei uocatur detergens maculas peccatorum per opera bona, ex quibus præcipue purgata mens fit susceptibilis sanctæ trinitatis et unitatis. trinitatem namque personarum subsistentium huiusmodi mens * * id est et in patre et filio et sancto spiritu suscipit. ueniamus enim, inquit trinitas, et mansionem Ioh. 14, 23 faciemus apud eum; ubi enim filius, ibi et pater et sanctus spiritus. sit autem nobis in exemplo homo ad imaginem dei et similitudinem factus. seruat enim in Gen. 1, 26 semet ipso tamquam imago eius cuius est imago, similitudinem, sed inferior est tamquam factura et creatura. non alienus autem a dei cognitione est * * licet non existentibus donante creatore. intellectus autem est iste secundum interiorem hominem, non extra rationem (genetius namque est intellectus rationis), sed neque extra spiritum. est enim intellectus intellegens et (ratio) ratiocinatrix et spiritus palam faciens, et contemplatur [et] unum substantia, tria proprietatibus. mens enim seu intellectus pater uerbi; habet enim uerbum proprium in abscondito una cum spiritu proprio. mouetur enim et ratiocinatur mens in spiritu. mens autem aliud est præter rationem et iterum ratio non est mens secundum quod ratio est, sed singula singulatim cognoscuntur, inseparabilia uero sunt horum singula naturaliter. una enim substantia, sed non quoniam una substantia, una quoque proprietas. non enim quoniam tres proprietates, tres quoque substantiæ; non enim erant tria unum, si tres essent substantiæ, neque unum tria, si una proprietas. ascende iam sumens scabellum nostrum exemplum ad illam mentem quæ ultra omnia est, qui uere pater est et uerbum. ibi enim uere est unitas trinitas et trinitas uere est unitas. propterea enim pater (pater) existens subsistentia inseparabiliter habet filium et spiritum et filius filius existens subsistentia inseparabiliter habet patrem et spiritum et sanctus spiritus spiritus existens subsistentia inseparabiliter habet patrem et filium. et separatur unumquodque et non separatur; secundum quod separatur subsistentiis, uere trinitas, secundum quod non separatur substantia, uere unitas est. qui autem huius faui suauissimi gustum non habent diuinæ ratiocinationis inexpertes existentes, inlusi humano spiritu tamquam animales non suscipiunt quæ spiritus dei sunt. titia enim eis est et scire non possunt. aiunt enim: si tria, quomodo unum? et si

11—22 apte confert Cotelier Theodoretii quæst. in Genes. 20 p. 28 Sch. ceterum proxime ad hæc accedunt ea quæ Doctr. patr. 1, 1 ἐκ τῶν Κλημεντίων adferuntur; in Homiliis earumque epitomis quæ nunc feruntur, non extant

PWIT

1 discedere PT, corr. P   2 Christianismus Cotelier $\bar{\chi}$ rianissimus PWIT   scientiam inueniens IT   3 inenarrabilis PW uenerabilis IT   3/4 liberatur PW   4 $\bar{g}$ ram I maculam T   6 lacunam indicaui e.g. supplendo in omnibus   7 in filio T   suscipit T suscepit I suscepi PW suscipi W^{corr}   8 apud eum faciemus IT $\bar{s}$ ps $\bar{s}$ cs IT
10 ipsum PWIT, corr. W   eius] eris W   11 lacunam indicaui, haud pauca excidisse uidentur; cf. Theodoret. quæst. in Gen. 20 p. 28 οὐ δὴ χάριν καὶ ἀνυπόστατος ὁ λόγος ἐστὶν καὶ τὸ πνεῦμα, ἐπὶ δὲ τῆς ἁγίας τριάδος τρεῖς νοοῦμεν τὰς ὑποστάσεις καὶ . . . καθ' ἑαυτὰς ὑφεστῶσας non] ex non I   12 autem est WI autem et P est autem T   13 ratione W   genetibus PW generibus W^{corr}   14 ratio add. Cotelier mens racionatrix I   15 contemplatur PWT [= θεωρεῖται] contemplator I et² om. I substantia unum T substantia PW   18 quod est ratio I   19 singillatim W
21 erant om. T   23 qui] que I   24 est³ om. T   24/25 propterea PW propria IT   25 pater add. Cotelier substantia T   26 filius² om. T   substantia PW, corr. P   26/27 et³—filium om. IT   28 unum quoque PW, corr. P   29 a substantia W   quia PWT, corr. P   31 inclusi IT, corr. I   32 est eis I

unum, quomodo tria? incongrua ratione unum percipientes et tria. si unum enim, inquit, una subsistentia et non tres; si uero tria, tres omnimodis substantiæ et non una. non enim possibile est, inquit, unum esse tria neque rursum tria unum, non contemplantes subtilissimis sensibus cælestissimam scientiæ profunditatem, secundum quid unum tria et secundum quid tria unum. secundum quod immutabiliter habet ad semet ipsam trinitas una natura existens, propter hoc unum trinitas; porro secundum quod non una persona, sed tres trinitas, uere est unitas trinitas personis, non substantia, et unitas substantia, non personis. secundum aliud uero trinitas trinitas et secundum aliud unitas unitas est. alius enim et alius et alius, tres enim subsistentiæ; non autem aliud et aliud et aliud, una enim natura atque substantia est. 10
 Sap. Sal. I, 2 clare uero ostendit semet ipsam ueritas credentibus; inuenitur enim ab eis qui non temptant eam, et apparet non discredentibus sibi. EXPLICIT BEATI THEODORITI DE TRINITATE

SCĪ QVINTIANI EPĪ ASCVLANI AD PETRVM ANTIOCHENVM

- Coll. Auell. 72
 p. 176,
 25—180, 8
- 16 I Omnis itaque qui dicit unam naturam dei uerbi et carnis et non duas unitas 15
 indiuisasque, damnetur.
- II Si quis confundit duas Christi naturas dicens deum passum carne et non passum
 I Petr. 4, 1 Christum carne secundum apostolum, damnetur.
- III Si quis impassibilem immortalem deum uerbum dicit conuersum in passione
 ac morte et non hæc reddit eius carni, damnetur. 20
- IIII Si quis uocem trisagian, id est ter sanctam dicit propter nos crucifixam et non
 dominum nostrum Iesum Christum filium dei unigenitum, damnetur.
- V Si quis post uocem ter sancta deum dicit crucifixum propter nos et non potius
 unum filium, cui in medio ter sanctæ uocis ymnus dicitur, damnetur.
- VI Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus, siue deum diuidendo naturas 25
 et non eas copulando in crucifixione eius, damnetur.
- VII Si quis dicit duas personas seu subsistentias et non potius duas naturas in unam
 personam et unam subsistentiam concurrentes, damnetur.
- VIII Si quis alterius essentiæ dicit carnem domini carne nostra et non potius nobis
 consubstantialem absque peccato, damnetur. 30
- VIII Si quis deum hominem et non magis deum et hominem dicit, damnetur.
- X Si quis dicit creatum patris uerbum et non magis eius carnem, damnetur.
- XI Si quis dicit consubstantialem carnem domini deo et patri et non potius deum
 uerbum, damnetur.
- XII Si quis dicit sine mente et sine anima dominum nostrum Iesum Christum et pro 35
 ea habuisse diuinitatem et quia ex hoc dicendum passum carne deum uerbum et non
 magis mente cum anima rationali inhumanatum deum uerbum et impassibilem dicen-
 dum eundem diuinitate, humanitate uero passibilem, damnetur.

5—6 cf. Theodoret. eran. I p. 9 Sch.

PWIT

2. 3 inquit IT 4 subtilissimam IT scelestissimam PW celestissimis I scelestissimis T
 5 quid¹ qui W secundum² om. PW 6 trinitas¹ om. IT 8 uero aliud I 9/10 substantiæ T
 10 et aliud³ del. W 11 uero PWI enim T 12 EXPLICIT om. T 12—13 BEATI—TRINITATE
 om. IT 14 incipit SCĪ IT QVINTIANI PT ASCYLIANI P 19/20 passionem ac mortem W^{corr}
 21 trisagiam IT 22 Christum om. T 24 tre SCĒ I uoces PWI 25 crucifixus est I
 26 eius om. P 28 in unam I concurrentes PW in unum concurrentes IT 31 VIII om., pro X.
 XI. XII habent VIII. X. XI IT 32 creaturam I 33 et² IT om. PW potius non I dſ W
 35 xpm ihm P 36 descendnm I 38 diuinitatem PW, corr. W humanitatem T

INCIP̄ CAP̄ ASCLEPIADIS EP̄I TRALLENSIS MISSA AD IDEM PETRVM ANTIOCHENVM

- 17 I Si quis apponit in trisagio crucem præter filium dei, anathema sit. Coll. Auell. 78
- II Si quis quaternitatem introducit in trisagio apponens post trinitatem Christum crucifixum, anathema sit. p. 216, 19—218, 16
- III Si quis confundit trinitatem eundem dicens esse patrem et filium et sanctum spiritum, anathema sit. 5
- IIII Si quis distinguit unam essentiam trinitatis in duas, anathema sit.
- V Si quis unum filium secut in dualitatem filiorum, anathema sit.
- VI Si quis dei uerbum et carnem dicit unam naturam ignorans naturarum differentiam, anathema sit. 10
- VII Si quis diuinam naturam filii confundit passionibus carnis eius et non confitetur eum spiritu impassibilem, carne uero passum, anathema sit. cf. 1 Petr. 3, 18
- VIII Si quis dicit dei passibilitatem aut mortem gustasse deum tamquam ad hæc cum bona uoluntate uenisse, cum conuersus esset, et non confitetur eum tamquam deum non fuisse sub dominatione mortis, mortem uero mortificasse per carnem suam mortalem quam adsumpsit, anathema sit. 15
- VIII Credimus enim quia uita uita est et non recidit in mortem; tu autem cognosce et abscidere in quibus inique locutus es. tamen sit et est dei gratia cum his qui recte uerbum prædicant ueritatis. EXPLICIUNT CAPITVLA

PWIT

1 om. IT	2 XIII I XII T	3 XIII I XIII T	quaternitatem IT quæ æternitatem PW
5 XV I XIII T	5/6 sp̄m sc̄m IT	7 XVI I XV T	8 XVII I XVI T dualitate PWIT
9 XVIII I XVII T	11 XIX I XVIII T	diuinam IT unam PW	12 impassibilem P 13 XX I XIX T
17 XXI I XX T	recedit PWIT, corr. P	18 abscide IT	19 EXPLICIUNT CAPITVLA W om. PIT

INDICES

I

IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Quæ ex Græco translata sunt et Græce extant, asterisco notata sunt

I EPISTVLAE MARCIANI ET PVLCHERIAE SIMVL ET IUVENALIS $\overline{\text{EPI}}$ HIERVSOLIMORVM TAM ALEXANDRINIS QVAM CVMCTIS HIERVSOLIMITANIS MONACHIS DE STATVTIS CALCHEDONENSIS CONCILII	
*Epistula scripta ab imperatore Marciano Alexandrinis [<i>Græce Gest. Chalced. 28</i>]	I p. 3
*Epistula sancita a Marciano imperatore ad archimandritas et monachos reliquos habitantes in Aelia et circa eam [<i>Græce Gest. Chalced. 26</i>]	II p. 4
*Pulcheria archimandritis et reliquis monachis in Aelia et circa eam habitantibus [<i>Graece Gest. Chalced. 27</i>]	III p. 7
Rescriptum synodicarum litterarum Iuuenalis episcopi Hierosolymorum ad presbyteros et archimandritas et reliquos monachos Palæstinæ prouinciæ	IIII p. 9
EPISTVLAE LEONIS IMPERATORIS AD VNIVERSOS METROPOLITANOS $\overline{\text{EPoS}}$ TOTIVS ORIENTIS ET OCCIDENTIS ET RESCRIPTVM SVBSCRIPTORVM OMNIVM $\overline{\text{EPORVM}}$ QVOD MEMORATVS AVGVSTVS POSTMODVM ENCYCLIA VOLVIT NOMINARI	
Narratio præposita	V p. 9
Narratio interposita	X p. 22
Catalogus episcoporum quibus a Leone imperatore scriptum est	XI p. 22
Epistula Leonis imperatoris ad Anatolium, eodem modo scriptum est et aliis metropolitanis episcopis	VI p. 11
huic epistolæ subiectæ sunt et omnibus episcopis metropolitanis directæ ¹⁾	
preces ab episcopis Aegyptiacæ diocesis et clericis ecclesiæ Alexandrinæ oblatae	VII p. 11
Imperatori Leoni episcopi et clerici Aegyptiacæ diocesis ab archiepiscopo Timotheo Eluro destinati	VIII p. 21
Anatolio episcopi Aegyptiacæ diocesis	VIII p. 17
Epistolæ ad Leonem imperatorem	
Petri episcopi metropolis Corinthi et reliquorum Achaiaë	XLIII p. 88
Anatolii episcopi Constantinopolis	XIII p. 24
Iohannis episcopi metropolis Sebastiaë cum concilio [p. 70, 2] episcoporum Armeniaë I	XXXVI p. 69
Otrii episcopi metropolis Melitenæ cum episcopis [p. 74, 16] Armeniaë II	XXXVII p. 71
Baradoti	XXI p. 35
Alypii episcopi metropolis Cæsareæ cum duobus episcopis sub eum constitutis [p. 76, 12] Cappadociaë I	XXXVIII p. 75
Patricii episcopi Tyanorum metropolis cum concilio [p. 77, 30] episcoporum Cappadociaë II	XXXVIII p. 77
Pelagii episcopi Tarsi cum episcopis [p. 50, 19] Ciliciaë I	XXVIII p. 50
Martyrii episcopi Gortynæ cum concilio [p. 97, 7] episcoporum Cretaë	XLVIII p. 96
episcoporum Dardaniaë	XLIII p. 88
Eugenii episcopi Epiri (ueteris)	XLVI p. 93

¹⁾ p. 11, 33 *deleas* (litteræ).

Lucæ episcopi Dyrracheni cum concilio [p. 95, 31] episcoporum nouæ Epiri . . .	XLVII p. 95
episcoporum Europæ	XVIII p. 26
Anastasio episcopi Ancyræ metropolis cum synodo [p. 90, 15] episcoporum Galatiæ I . . .	XLV p. 96
Seleuci episcopi Amasinæ metropolis cum concilio episcoporum Helenoponti . . .	XLI p. 84
Euethii episcopi metropolis Cyzici cum concilio episcoporum Hellespontinæ regionis [p. 67, 3]	XXXV p. 67
Agapiti episcopi Rodi; concilium episcoporum Insularum conuocare non licuit [p. 64, 25]	XXXIII p. 63
Basilii episcopi Seleuciæ metropolis cum concilio [p. 17, 23] episcoporum Isauriæ . . .	XXVII p. 46
Iuliani episcopi Coensis	XXXIII p. 66
[Leonis papæ = Leon. ep. 97]	XII p. 24
Luciani Byzæ metropolitani episcopi	XV p. 28
Petri episcopi Myrenæ metropolis et synodi [p. 60, 25] episcoporum Lyciæ . . .	XXXII p. 60
Eutherii episcopi Sardinorum et synodi [p. 56, 12] episcoporum Lydiæ	XXX p. 56
Maræ episcopi Mesopotamiæ [i. e. Amidæ] cum concilio [p. 41, 31] episcoporum Mesopotamiæ	XXIII p. 41
episcoporum Mysiæ II	XVIII p. 32
Nonni episcopi Edessenæ metropolis et episcoporum Osroenæ	XXIII p. 40
Epiphani episcopi Pergensis cum concilio [p. 58, 27] episcoporum Pamphylæ . . .	XXXI p. 58
Petri episcopi Gangrenæ metropolis cum episcopis [p. 86, 24] Paphlagoniæ . . .	XLII p. 86
Valentionis episcopi Philippopolitanæ metropolis et episcoporum de Philippopoli . . .	XVI p. 28
Dorothei episcopi Tyri et episcoporum oræ maritimæ Phœnicæ	XXV p. 42
Iohannis episcopi et episcoporum Phœniciæ secundæ Libanisiæ	XXVI p. 44
Pergamii episcopi Antiochiæ metropolis et episcoporum Pisidiæ	XXVIII p. 51
Euippi episcopi metropolis Neocæsariæ et episcoporum Ponti Polemoniæ . . .	XL p. 79
Theotimi Scythiæ episcopi	XVIII p. 31
Sebastiani episcopi	XVII p. 30
Basilii episcopi et episcoporum Syriæ I	XX p. 32
Epiphani episcopi et episcoporum Syriæ II	XXII p. 38
2 Liberati breuiarium causæ Nestorianorum et Eutylianorum	p. 98
3 Iohannis Constantinopolitani epistula [212] ad Theodorum Mopsuestenum	p. 141
4 Gregorii Nazanzeni epistula [152] ad Theodorum [Mopsuestenum]	p. 141
5 Gregorii Nazanzeni epistula [121] ad Theodorum [Mopsuestenum]	p. 142
6 Gregorii Nazanzeni epistula [139] ad Theodorum [Mopsuestenum]	p. 142
7 Gregorii Nazanzeni epistula [183] ad Theodorum [Mopsuestenum]	p. 143
8 Gregorii Nazanzeni epistula [77] ad Theodorum [Mopsuestenum]	p. 144
9—12 Isidori Pelusiotæ epistolæ [1, 370. 310. 323. 324] ad Cyrillum	p. 146
13 Defensio fidei factæ a Cyrillo	p. 147
14 Testimonia diuersorum	
XIII—XV Anastasio papæ Romani ad Vrsicinum [Coll. Auell. 81 p. 226, 21—p. 227, 3. 226, 1—21. 227, 4. 5]	p. 148
III Athanasii in libro IIII aduersus Arianos [c. Arian. 3, 35]	p. 147
I Cyrilli capitula [schol. 25 ex eadem uersione atque t. I 5 p. 203, 3—10]	p. 147
XI Cyrilli ad Theodosium imperatorem [t. I 1, 1 p. 57, 16]	p. 148
VIII Cyrilli ex epistula ad Orientales scripta [t. I 1, 4 p. 17, 18—20]	p. 148
VII Cyrilli ex interpretatione apompæ [t. I 1, 4 p. 48, 23—25]	p. 148
XII Cyrilli in libro de trinitate [PG 75 p. 853 ^c]	p. 148
V. VI Cyrilli ex interpretatione Leuitici de synagoga Iudæorum [PG 69, 576]	p. 148
II Cyrilli de libro uicesimo secundo [<i>potius</i> XXXII] de Thesouro [PG 75, 453]	p. 147
XVI. XVII Papæ Gelasii episcopis per Dardaniam constitutis [Coll. Auell. 79 p. 220, 14—222, 9]	p. 149
VIII Gregorii Nazianzeni ex libro Theophania dicto [cf. or. 15 p. 328]	p. 148
X Gregorii Nazianzeni ex epistula [101] ad Cledonium	p. 148
III Gregorii Nysseni ex libro IIII expositionum in beatitudinibus [PG 44, 1237]	p. 147
15 Theodreti de trinitate	p. 150
16 Quintiani Asculani episcopi epistula ad Petrum Antiochenum [Coll. Auell. 72 p. 176, 25—180, 8]	p. 154
17 Asclipiadis episcopi Trallensis epistula ad Petrum Antiochenum [Coll. Auell. 78 p. 216, 19—218, 15]	p. 155

II

ADFERVNTVR

præter s. scripturam symbola canones

- Græco Alexandria scripto 99, 3. gesta quæ apud defensorem ciuitatis (Alexandriæ) coram Dioscoro iuniore confecta sunt 113, 4. cf. 119, 8
- Anatolii epistolæ ad Leonem papam et omnes metropolitanos episcopos 25, 8
- Cælestini epistula ad Nestorium [t. I 2 ep. 2], adfertur initium 103, 13
- epistula ad Cyrillum [t. I 2 ep. 1], adfertur initium 103, 18
- epistula ad Iohannem Antiochenum [t. I 2 ep. 6] 103, 21
- epistula ad clericos Constantinopolitanos [t. I 2 ep. 5] 103, 23
- [Cassiodori] ecclesiastica historia nuper de Græco in Latinum translata 99, 1. cf. Socrates. Theodoretus
- prima actio Chalcedonensis synodi . . . ista nuper Alexandria de Græco in Latinum translata suscepimus 119, 8
- Gestorum Chalcedonensium actiones describuntur [cf. uol. I 3 p. xxvii] 120, 8—123, 17
- — ipsa uerba adferuntur
- 1, 468 [ex recensione *Φac*] 115, 5—11
- 1, 575 [ex recensione *Φac*] 116, 4—6
- 6, 5 122, 7—10
- Gesta Chalcedonensia 20 [uol. I, 472, 15] 111, 12. præterea cf. Flauiani. Iba
- Cretæ episcoporum epistula ad Leonem imperatorem 96, 37
- Cyrilli epistolæ [ex Actis concilii Epheseni desumptæ]
- epistula [V 128] ad Acacium Melitinensem [ex uersione T, t. I 3 p. 199, 13—15. 17—24. 201, 1—11] 109, 1—6. 8—16
- epistula [V 132] ad Eulogium [ex uersione T, t. I 3 p. 193, 3—13. 194, 5—16] 108, 14—24. 26—36
- epistula [V 127] ad Iohannem Antiochenum, adfertur initium [Ps. 95, 11 ex uersione uulgata] 107, 34. ex uersione t. I 3 p. 188, 27—189, 9 desumpta sunt 106, 33—107, 8
- epistula [V 2] ad Nestorium, adfertur initium 102, 1
- epistula [V 4] ad Nestorium, adfertur initium [cf. Gest. Chalced. uersionem uol. 3 p. 82, 8] 102, 8
- epistula tertia synodica [V 6] ad Nestorium, adfertur initium 102, 24
- epistula [V 119] ad Valerianum [t. I 1, 3 p. 100, 19—101, 9] 109, 20
- sermo [t. I 5 p. 310, 21—24] 107, 28—31
- interpretatio capitulorum XII adiectis oppositionibus Theodreti [cf. t. I 5 p. 249. 253. 254] 110, 14
- Cyrilli epistula ad Proclum [t. I 5 p. 314] 112, 25
- libri III aduersus Diodorum et Theodorum 111, 24. 27—29
- liber de incarnatione [cf. t. I 4 ep. 299] 111, 25
- epistolæ encycliades 98, 3. 104, 34
- ep. VI 25, 19. 26, 31. 28, 19. 29. 29, 11. 31, 21. 32, 3. 35, 9. 39, 6. 26. 40, 15. 41, 29. 42, 20. 43, 2. 20. 44, 38. 46, 15. 47, 11. 15. 49, 28. 50, 15. 51, 7. 52, 7. 14. 53, 38. 54, 19. 34. 56, 22. 58, 27. 60, 5. 26. 62, 15. 64, 15. 66, 8. 67, 7. 68, 27. 71, 24. 74, 15. 77, 5. 18. 28. 84, 18. 85, 37. 86, 16. 87, 30. 88, 15. 89, 3. 93, 7. 25. 30. 94, 36. 95, 18. 32. 97, 7. — 124, 25—27
- ep. VII 18, 1. 25, 11. 27, 20. 28, 26. 29, 28. 31, 5. 28. 34, 14. 39, 29. 40, 21. 41, 33. 44, 1. 47, 9. 49, 25. 50, 22. 51, 15. 56, 22. 38. 59, 38. 62, 21. 64, 22. 38. 66, 8. 22. 67, 16. 29. 34. 68, 3. 69, 37. 74, 15. 23. 75, 18. 77, 9. 35. 78, 37. 82, 5. 84, 20. 86, 3. 18. 87, 7. 89, 11. 90, 17. 91, 33. 92, 8. 21. 23. 93, 9. 94, 7. 95, 27. 36. 96, 1. — 124, 16
- ep. VIII 25, 12. 34, 17. 37, 19. 44, 11. 48, 32. 52, 11. 53, 4. 29. 54, 2. 10. 56, 22. 57, 6. 60, 33. 62, 29. 68, 4. 74, 17. 85, 3. 86, 21. 90, 17. — 124, 19
- Enoticon Zenonis 127, 17—129, 2
- Acta concilii Epheseni, cf. Cyrilli. Iohannis Antiocheni. Nestorii
- narratio epistulis interposita [t. I 3 p. 47, 9—13] 102, 31—34. [t. I 3 ep. 64^a] 105, 23—27
- sacra ad Iohannem comitem [t. I 3 p. 112, 16—19] 105, 20—23
- Epiphanius episcopi Pergæ epistula ad Leonem imperatorem 58, 24
- Felicis papæ epistula ad Acacium Constantinopolitanum [*Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.*, N. F. 10, Coll. Veron. ep. 5], adfertur initium 131, 12
- Flauiani episcopi Constantinopolitani confessio de fide [ex uersione Epist. Coll. ante Gesta 1, uol. 3 p. 5] 116, 17—117, 3
- gestis synodalibus uel patrum epistolis 99, 1 ut Græci tradunt 99, 11
- Hypatius Ephesiorum episcopus in collatione quam contra Acephalos suscepit iussione Instiniani principis [t. III 2 p. 169, 23. 25. 170, 9] 110, 3. 4. [p. 184, 2 sq.] 110, 1. 2. 4—6
- Iba in epistula ad Marim Persam [Gesta Chalced. 10, 138] 110, 29
- Iohannis Antiocheni
- epistula [V 14] ad Nestorium [ex uersione t. I 3 p. 44. 5. 45, 26. 27], adfertur initium 102, 14

- Iohannis Antiocheni
interlocutio in concilio Epheseno [t. I 1, 5 p. 122, 13—123, 3] 104, 22—105, 6
— epistula [V 123] ad Cyrillum, adfertur initium [t. I 3 p. 185, 32] 107, 10
— epistula [V 158] ad Theodosium, adfertur initium 105, 39
— synodo congregata dictavit tres pro Theodoro Mompsuesteno epistulas 112, 20 cf. 113, 1 unam Theodosio imperatori 112, 21 aliam Cyrillo [t. I 5 p. 310] 112, 22 tertiam Proclo 112, 22. 10
- Iohannis papæ epistula ad Iustinianum imperatorem [Coll. Auell. 84] 134, 28
- Leonis imperatoris epistula initio regni ad metropolitanos scripta 12, 8
- Leonis papæ tomus, adfertur initium 115, 34
— — epistula ad synodum Ephesenam [12], adfertur initium 117, 25
- Lucentius in epitoma chronicorum [= Prosper. epit. chron. p. 472] 99, 18
- Marciani imperatoris constitutio de synodo Chalcodonensi 96, 3
- Nestorii epistula [V 5] ad Cyrillum, adfertur initium [t. I 3 p. 23, 5] 102, 11
- Pauli Emeseni sermo [ex uersione t. I 5 p. 308, 29—34] 107, 15—22
— — — [t. I 5 p. 310, 7—9] 107, 23—27
- Procli tomus ad Armenios [t. III 2 p. 192, 7] 111, 5—8. 112, 2. subscripsit Iohannes Antiochenus cum synodo 111, 11. epistula ad Iohannem Antiochenum 111, 15—20
- Proclus per Maximum diaconum suum Iohanni Antiocheno rescribens 112, 28
- Seuerus scripsit
Flauiano (episcopo Antiochiæ), sicut eius significatur epistulis 133, 20
ad Maronam lectorem [cf. Patr. Or. 12 ep. 6—9. Lebon, Muséeon 43, 27 sq.] 133, 20
ad Eleusinum [episcopum Sasimorum, cf. Seueri Sel. lett. 6, 1 Patr. Or. 12 ep. 10—12] 133, 20
ad Entrechium [episcopum Anazarborum, cf. Seueri Sel. lett. 1, 13. 18. Patr. Or. 12 ep. 13] 133, 21
ad Oecumenium scholasticum Isauriæ [cf. Patr. Or. 12 ep. 1—3. 14 ep. 64] 133, 21
— expositio quæ ab eo dicta est in inthronismo 133, 22
- Socrates in libro Ecclesiasticæ historiæ [Socr. 7, 32^{18—20} = Cassiod. Hist. Trip. 12, 24] 99, 21—32. alia lectio 99, 35—100, 6
— in Ecclesiastica historia [7, 29^{1—3} = Cassiod. Hist. Trip. 12, 4] 101, 12
— [7, 34 = Cassiod. Hist. Trip. 12, 5. 6] 105, 29—106, 3
epistula episcoporum secundæ Syriæ ad Leonem imperatorem 39, 24
- Theodoretus in Ecclesiastica historia [5, 3^{2—8}. 4¹ = Cassiod. Hist. Trip. 9, 3] 100, 16—34. 36. 37
- Timothei Aeluri epistula ad Leonem imperatorem 21, 28
- Vigilii epistula et fides [ficticiæ] 137, 27—138, 18

III

VOCABVLA

- abdicantes = ἀπαγορεύοντες 6, 25. 8, 17
- abominamus = βδελυσσόμεθα 4, 9
- absolute 34, 9
- acceptabiles = εὐπροσδέκτους 127, 26. — 67, 24
- adquæstus 79, 29
- aduentu diuino = θείας ἐπιφοιτήσεως 127, 21
- aduersitas = ἀντιπάθεια 146, 12. — ueritatis aduersitatem 90, 37
- agnoscentes = μαθόντες 4, 9. = διδαχθέντες 8, 21. agnoscens = ἐντυχόν 4, 24. 7, 32
- alacritate = προθυμίας 141, 23
- adlocutus = ὡμιληκώς 143, 12
- alterutris 80, 13. 82, 4. 141, 21. 152, 33
- amabile = φίλον 142, 18
- recte ambulare = ὀρθοποδεῖν 109, 34
- amplectimur = ἀσπαζόμεθα 7, 31. amplectar = δεξιώσμαι 142, 15
- apud angelum uestræ sanctitatis 21, 20
- adnihilatur 72, 21
- antiqua = ἀπωθεν 141, 20
- aperte = προδήλως 13, 32
- apocrisarium primæ sedis Romanæ 139, 27.
apocrisarium diaconum Agapeti (papæ) 136, 16.
apocrisarius 133, 16. 138, 26. 28 cf. responsario
- aqua marina altaria diluuntur expiandi causa 20, 20
- argumentum = ὑπόθεσιν 146, 16
- artopolitis et cauponibus 113, 9
- adseritis = φατέ 6, 23
- athletarum = ἀθλητῶν 146, 33
- adtitulantes = ἐπιγράψαντες 3, 31
- auctores = αἰτίους 4, 36. 5, 35. 7, 8. 8, 34. 14, 23
- beneficiis = συγκροτήσεως 8, 25
- bonitatis = χρηστότητος 145, 17. bonitatis inimicus = μισόκαλος 128, 2
- dato breue 54, 39
- caballorum 7, 21
- cælitus 31, 16. 81, 1. 17
- calumniandi = συκοφαντεῖν 6, 22. — episcopis calumniantur 53, 40
- cantiloquus 152, 22

- canos 19, 34
 captata morte 124, 6
 causarum = πράξεων 5, 22. causas = αἰτίαι 146, 14
 causabor = αἰτιάσομαι 142, 29
 eis cederet de sanguine quod habent in manibus 35, 38
 centenaria 136, 22. 26. 137, 11
 certantur 94, 32
 certissime = ἀκριβῶς 3, 27. 4, 17. 5, 14
 de cetero = λοιπόν 3, 23. = τοῦ λοιποῦ 5, 28. 8, 26. = τὸ ἔξης 142, 12
 officium excubitorum et chlamydatorum 115, 2
 Christianismus est scientia inxenarrabilis trinitatis 153, 2
 totius Christianitatis 66, 20
 omne cingulum et potestatem 15, 23
 citra = πλὴν 128, 10. = παρὰ 128, 29. — citra sententiam 129, 20
 claruerunt = λαμπάντων 6, 14
 clarum = φανερόν 109, 21. clare = φανερώς 11, 20. = σαφῶς 3, 25. 4, 19. 6, 8. 8, 13
 clementissimam = φιλόανθρωπον 8, 23
 clementiae = φιλοανθρωπίας 3, 26. 5, 34. 7, 18. 30
 coarmati 33, 29
 coercuit = ἐσωφρόνισεν 146, 4
 cogite = ἐπέιξατέ 128, 37
 collectas = συνάξεις 13, 22. — 16, 24. 19, 5. 22, 9
 commendantes = παρατιθέμενοι 4, 16
 comminatur = ἀπειλεῖ 145, 18. comminata est = ἀπειλοῦνται 145, 6
 commiserint = τολμήσαντας 7, 4. 5, 26
 conpaginans 73, 31. 76, 4
 compassio = προσπάθεια 146, 12
 compendiose = συντόμως 142, 20
 comperimini = ἀλίσκεσθε 6, 16
 competenter = εἰκότως 144, 15. — competit uobis 58, 20
 conplecti = περιπτύξασθαι 141, 16
 concertari = ἀγωνίζεσθαι 145, 27
 per concessionem 78, 32
 concinnes = κατασκεύαζε 146, 10
 concordia = συμφωνίας 127, 29
 condecernere = συνεπισηφίζειν 143, 33
 condicionem = ὁμολογίας 109, 21
 confidimus = τεθαρρήκαμεν 128, 14
 confusionis = αἰσχύνης 7, 3
 congaudentium turbis 25, 32
 congruentias syllabarum 74, 9
 congruit = προσήκει 6, 4
 imperia conscendentem 95, 21
 consensiones = συναινέσεις 146, 27
 praeter ecclesiasticam consequentiam 28, 6
 consideremus = ἐνθυμηθέντες 145, 26
 consedistis = συνηδρεύσατε 104, 24
 consistente = ὑπαρχούσης 13, 6
 communem utilitatem consuluit 14, 7
 contemplationes = θεωρίαι 146, 22
 contentiones = ἐριδες 146, 8
 contentioso = ἐριστικῆς 143, 18
 contestari = διαμαρτύρασθαι 142, 3
 cooperatorios 60, 28
 cooperatrice 70, 6
 corporaliter adesse 82, 32
 correctioni = διορθώσεις 145, 20
 corripientes = σωφρονίσαντες 145, 20
 corroborationes = συγκροτήσαντες 7, 17
 corrupticolas 134, 17. 135, 22
 creaturis = γενητοῖς 147, 29
 quasi cumentum operatus 19, 25. cf. augmentum efficiens 19, 37
 crudelia = δεινοί 7, 4. crudelium = χαλεπῶν 5, 32. crudeliter = ἀπηνῶς 14, 16
 crudelitibus = χαλεπῶν 6, 36
 de quodam pectoris nostri cubiculo 95, 26
 culpemus = καταγνώμεν 145, 23. culpatus est = καταγινώσκειται 145, 13
 culturam = σέβας 14, 12. = λατρείαν 127, 30. pietatis culturam 96, 27
 cultum = σέβας 14, 14
 a cunabulis 69, 18
 cunctum terrarum orbem 9, 19. pudor cunctus 74, 19
 annorum curriculis 26, 30. 34, 38. 39, 37. 41, 4. 42, 28. 45, 37. 49, 33
 decalcarentur = πατηθῆναι 104, 34
 decertatus es 69, 25. 76, 31
 deo decibilibus 73, 10
 decursis paucis diebus 14, 7
 defensione = ἐκδικήσεως 7, 8. = προστασίαι 142, 9
 de honestati sumus = ἡτιμάσμεθα 142, 27
 de honestationem = ἀτιμίαν 142, 27
 deificatum 99, 15
 deiloquos = θεολόγους 148, 12
 delictum = πλημμέλημα 105, 1. 5, 23. 6, 1
 delinquendum = πλημμελεῖν 5, 15. delinquenti = πταίσαντι 145, 12. 3
 dependerent sedi 122, 16
 depompatum 78, 20
 desiderat = ἐπιθυμεῖ 146, 19
 desideriiis = ἐπιθυμίας 143, 32
 deuocatus 123, 7
 quasi ex quadam diametro 90, 36
 diffamant = κωμωιδοδοσι 146, 16
 diligentia = ἐπιμέλεια 145, 24
 pacificos dimiserunt 113, 32
 in diptycho in quo transitum ad caelos habentium episcoporum uocabula continentur quae tempore sacrorum mysteriorum secundum regulas releguntur 20, 7. diptychiis 15, 2. 83, 1. 127, 1. 10. 132, 1. 13

- disciplina = καταστάσεως 11, 24. 13, 20. disciplinam = εὐταξίαν 7, 35. — disciplinæ digressionem 45, 22
- discredentibus 154, 12
- dispensatiue 74, 2
- disposuit = ἐτύπωσε 3, 29. disponunt = προηρημένων 144, 6
- disseminare 54, 40
- dissipes = μεθόδευε 146, 9
- diuulgantes = καταπομπεύσαντες 14, 18
- dogmatibus = διδασκαλίαις 8, 4
- dubitastis = ἀκνήσατε 6, 38
- dubitationem = ἀμφισβήτησιν 8, 26
- dudum = ἤδη 3, 21. 6, 36. = ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ 7, 34
- dum c. coniunct. 3, 8. 13, 8. 26. 14, 7. 8. 18, 35. 62, 1. 5. 78, 23. 83, 8. 91, 39. 124, 12. — c. indic. 83, 27. — dum—sit et sapimus 65, 21
- eloquia = λόγια 5, 39
- enoticon quod Latine dicere possumus unitium 127, 17
- equidem = μέν 5, 18. 7, 28. 34. — 54, 17. 77, 25. 79, 22. 86, 11. 93, 18
- eructuare 72, 27
- excellentiam crudelitatis 27, 28
- totius malitiæ culmen excellit 29, 25
- officium excubitorum et chlamydatorum 115, 2
- exhortationem = προτροπῆς 8, 37
- existere = τυγχάνειν 128, 22
- exornantem = διέποντος 13, 33
- expellentibus = παρωθουμένων 142, 29
- explanare = παραστήσαι 4, 17
- uelut puluerem exsufflantes 29, 7
- facilitatis = εὐχερείας 146, 32
- facturae = ποιήματος 147, 27
- fallaces = ψεύσται 109, 33
- falsiloquos 99, 4
- falsitate = ψεύδει 4, 10
- familiariter = οικείως 142, 20
- famosissimum = περιβόητον 145, 25. — 58, 9. 27, 14. 33, 6. 54, 13. beatæ famosæque memoriæ 27, 16
- fatuitatibus 74, 6
- feriatus animo 98, 32
- ferocitatem = ἀγριότητα 14, 22
- ferocibus = ἀγρίοις 14, 11
- festinare = σπουδάζειν 3, 9. 4, 10. 6, 30. 14, 13. 141, 21
- festiuitas = πανηγυρίς 14, 15
- formam = τύπον 11, 30. forma = τύπῳσις 145, 15
- formido = ἀγωνιώ 146, 5
- forsan = ἴσως 145, 25. = τυχόν 145, 24
- forsitan = ἄρα 4, 10
- fortasse = ἄρα 3, 26
- fouere = συγκροτεῖν 5, 15
- frequenter = διαφόρως 5, 13
- prima fronte 34, 23
- fructificatus 81, 19
- fundibalum 93, 37
- furoris = ὀργῆς 143, 19. 145, 22
- in futuro = εἰς τὸ ἔξῃς 6, 27. 8, 25
- generationes = γένη 127, 30. = γενεάς 128, 4
- genetiuus rationis = 153, 13
- GL [cf. uol. 4 p. xxxviii] 52, 3
- glorificationem = δοξολογίαν 127, 29
- armonia 80, 25
- heremitis = ἐρημιτῶν 127, 34
- honestis = λαμπράς 6, 37
- idiota 64, 19
- ieiunus = ἀπόσιτος 147, 37
- immaculata = ἀμώμητον 4, 20
- immarscibilis 33, 7
- immensam erudelitatem 27, 29. immensa tyrannide 31, 3
- immutilatam pacem 12, 17
- inportabilis = ἀφορήτου 5, 21. — 12, 22. 45, 18. 47, 33. 78, 14
- inportunitate = ὀχλήσεως 8, 35
- inpostores = ἀπατεῶνες 109, 33
- inproperat = ὀνειδίζει 145, 18
- in = ἐπί c. gen. 148, 12. 13. c. dat. 6, 14
- inaccessibili 73, 27
- inæqualitas = ἀρρωστία 143, 15
- incertum uitæ 20, 28
- incessabilibus 39, 1. incessabiliter 29, 3. 50, 18. 56, 15. 75, 10
- incircumscriptibili 51, 13
- incommota = ἀστασιάζου 13, 5
- inconcusse = ἀσαλεύτως 8, 20
- inconfusibilitatem 152, 39
- incongrua = ἀτοπον 7, 5. incongruarum rerum = ἀτοπημάτων 4, 35. incongruentius 151, 22
- incontinibili 13, 35
- incorruptam = ἀφθαρτον 127, 25
- increpamus = καταγινώσκωμεν 143, 9
- inculpabilem = ἀνεύθυνον 14, 16. — inculpabiliter 27, 13
- indeclinabiliter 26, 30
- indicis = συμβόλοις 142, 14
- indignati = ἀγανακτήσαντες 7, 22
- indignatio = ἀγανακτήσεως 5, 36
- fert indigne = ἀπαξιοῖ 145, 10
- indisciplinabilem 65, 26. 92, 1
- indisciplinatio 66, 14. 67, 33
- indisciplinatos 66, 16
- indiuuiduam 100, 1
- indiuisibilitatem 152, 38
- indiuisio 80, 16
- indulgentiam = συγχώρησιν 144, 29. = χάριν 145, 30
- indulgeamus = συγχωρήσωμεν 144, 28. 145, 12. 14, 34
- ineuulsibiles terminos 12, 34
- infeliciter = ἀθλιος 143, 22

- influctuabilem 15, 15
 iniquitatis = παρανομίας 104, 33
 iniquarum = παρανόμων 5, 22. inique agere =
 παρανομεῖν 5, 31
 iniudicabile 29, 19
 iniuriari = ὑβρισθῆναι 144, 18. = ἀτιμασθῆναι
 145, 33
 iniurias = ὕβρεις 144, 13. 15. 146, 8
 iniustus = παρανομώτατος 145, 7
 inobædibilem 65, 26
 inopinabiliter 71, 15
 inoptabilibus 96, 19
 insensibiliter = ἀναισθήτως 5, 3
 insertae = ἐμφύτου 3, 26. 5, 34. 7, 31
 insidiatus = ἐπιτηρήσας 13, 16. 18, 37
 insinuarunt 45, 6
 integram = ἀηρητισμένον 141, 23. integrum =
 σῶον 3, 18. integre = τελείως 11, 30
 intellectu = συνέσει 142, 16
 intemeratae = ἀχράντων 11, 28. 14, 14
 diuinum intendentes eloquium 54, 29
 intentionem = σκοπόν 8, 23. 3, 26. 4, 27. 14, 13
 intercessionis = παρακλήσιν 141, 26. — san-
 ctorum intercessionibus 26, 31. 27, 25. 57, 19.
 55, 13. intercessionis litteris 129, 15
 interloquentibus iudicibus 121, 10. 19
 imperatorem interpellantes 139, 16
 intimata = μηνυθέντα 5, 14
 intransgressibili 88, 25. 29, 24. 30, 3
 inuitantibus = προτρεψαμένων 5, 12. 7, 10
 unum iotam 27, 12
 ipsis = τοῖς αὐτοῖς 6, 31. — 139, 33. idem ipse =
 τὸν αὐτόν 109, 29. 30
 inradiata 72, 22
 iucundari = ἐντροφῆσαι 141, 17
 iudaizanti 151, 8. sensu Iudaico 150, 31
 iugalis = ὁμοζύγου 8, 23
 iustissime = δικαίως 8, 3
 laborant = κάμνουσι 143, 24
 labra (i. e. λαῦρα) 134, 9
 lædant = ἀδικῶσι 145, 27. 144, 24
 largientur = φιλοτιμηθήσεται 127, 33
 latrocinanter 62, 23
 legens = ἐντυχόντα 3, 24
 legum sacrarum et ciuiliū 67, 28
 liuor = φθόνος 143, 6
 longæuitate 75, 10. 90, 22. 95, 5
 longæuam uitam 41, 31. 56, 16. longæuis tem-
 poribus 28, 13. 38, 28. longæuis annorum
 curriculis 26, 30
 magniloquum 97, 19
 malo sui capitis 18, 31
 mandatorum = παραγγέλμασιν 5, 29
 manifestant = γνωρίζει 5, 12
 triumphatores martyres 27, 30
 mathema 59, 4. 9. 14. 128, 10. 29
 medellam = φάρμακον 144, 19
 ægritudinem mederi 66, 15
 membratim = κατὰ μέλος 14, 19. — 19, 31.
 27, 22. 35, 30
 memoria facientes = μεμνημένοι 6, 16. 21
 mercari = πραγματεύεσθαι 145, 15
 mereamur = τύχωμεν 144, 29. sacros apices
 meruerunt 113, 22. secum ire meruit 115, 1
 minime = οὐκ 109, 35
 minorando 151, 23
 mirabiliter = παραδόξως 143, 10
 miserande = ἐλεινῶς 5, 26
 miseratione = φιλανθρωπίας 145, 9. 16
 misericordia = φιλανθρωπία 145, 21
 modo = ἄρτι 142, 32
 modulationibus 97, 2
 molitione 19, 13
 monarchiam 150, 31. 151, 19
 monasteria iuuenum uirginumque 18, 16. uir-
 ginum monasteria 20, 17
 monumentorum gestis = πράξεσιν ὑπομνημά-
 των 4, 35
 mortem, magis autem transitum ad cælos 18, 37.
 19, 8. 23. 20, 7
 mox = εὐθύς 13, 7. mox ut 75, 28. 80, 27. 90, 10.
 (= mox ut) 68, 27
 multiplicari = πληθύνεσθαι 127, 24
 multiprincipium 151, 26 cf. uniprincipium
 mundi = τῆς οἰκουμένης 141, 18. mundus quod
 uocatur pulcritudo præcipua 80, 26
 munimen 89, 23
 naturarum rationes exquiri = φυσιολογεῖν
 6, 15. — naturarum siue substantiarum 59, 7. —
 ultra naturam = ὑπερφυσῶς 146, 28
 præsentem nauigare uitam 25, 2
 nec non = ἔτι γε μὴν 3, 20. 11, 9. 22. = οὐ μὴν ἀλλὰ
 11, 15. — nec non et 51, 10
 patris necatorem 29, 26
 nefandis = ἀθειῶτων 4, 10. 5, 22. 26, 7. 4. — 55, 4
 negotium = πραγματείαν 144, 28
 nequaquam = οὐπω 143, 11
 nobilibus = σεμνάς 6, 37
 fidem noceret 26, 6
 nomen in baptisate . . . in militia 150, 36
 nominaret 133, 28 cf. diptycho
 non quia 29, 29. 42, 4
 nouiter = νεωστὶ 142, 29
 nullatenus 14, 2. 15, 22. 33, 22. 46, 19. 109, 23
 nullus 49, 3. 79, 25
 dogmatum nummularium 73, 25
 nuper ἔναγχος 6, 30. 8, 6. 11, 11. 14, 20
 sine obitu = ἀτελεύτητον 127, 25
 oblocutionibus = διαβολαῖς 144, 1. 6
 obnoxius = ὑπεύθυνος 146, 32
 obseruare = προσεδρεύειν 5, 1. 37, 7. 10
 occasio = πρόφασις 5, 6. occasiones = ἀφορμαί
 6, 23. occasio = πρόξενος 5, 22
 omnimodis = παντάπασι 5, 16. — 154, 2

- omnino = παντάπασιν 142, 1. omnino non = οὐδ' ὅλως
- operosus = φορτικός 142, 31
- operari = ἐνεργῆσαι 137, 38. operatur = ἐργάζεται 137, 32. = ἐπεργαζόμενος 143, 25
- hæreticos operarios 17, 25
- operationem = ἐνέργειαν 147, 27
- opinatiunculas = δοξάρια 109, 26
- opinione = φήμη 143, 12. opinio = ὑπόνοια 8, 14
- oportet supplicii 34, 12
- uestrae pietatis oraculis 90, 14
- ordinatus (de imperatore) 126, 27
- pro uestrae potentiae ordinatione 97, 4
- ordinem = τάξιν 4, 29. ordini = καταστάσει 142, 28
- pœnitendo = μεταμελείαι 3, 8
- paganicam opinionem 151, 19
- palam = ἐναργῶς 109, 27. = φανερῶς 6, 10. palam est 29, 29. 68, 12. 79, 1
- auferentes pallium 129, 31
- gustare parcentes = ἀπογεύεσθαι φειδόμενοι 14, 20
- parentalem rectitudinem 34, 11
- patralyae 123, 29
- auaritia patrocinate 137, 12
- patrocinium = προστασία 145, 24
- pauescentes = φριζάντες 14, 15
- pelagus uitæ 93, 27. pelagi rationalis fidelium populorum 41, 24. taciturnitatis pelagus 93, 20
- penitus = τὸ σύνολον 6, 33. 13, 29
- in perpetuum = διηνεκῶς 6, 29
- perscrutari = περιεργαζόμενος 143, 16
- personare 94, 27
- pessimum = δεινόν 145, 32. pessimus = δεινότερον 145, 33
- phantasiam = φαντασίαν 128, 24. — 49, 14. 53, 21. 54, 9
- incorruptibilitatis (corporis Christi) auctores phantasiastae appellati 134, 17. 135, 22
- grauitate philosophiae 82, 8
- pigriores = ὀκνηροτέρους 143, 15
- piscatorie et non Aristotelice 84, 2
- pie = φιλανθρώπως 146, 15
- placanter 64, 19
- nequid plagatus = ἀπλήγῃ 144, 13
- plasma 37, 15. 17, 18
- plasmatus 37, 2. 43, 16
- plateas et porticus 92, 4
- plectentes = βασανίσαντες 145, 22
- plurimis = πολλοῖς 6, 38
- pœnas = εὐθύνας 8, 34
- pollutas = βεβήλους 109, 22
- pontificali sanguine 40, 26. 45, 17
- potentem = δυναμένην 145, 23
- præceptionibus = ἐπαγγέλματος 7, 35
- præcepta = διατάγματα 3, 20
- præcipuum = ἐξαιρετόν 147, 29. præcipue = μάλιστα 128, 33
- præposituram 131, 29
- imperatori præsentauit 127, 4. sermonibus præsentare 12, 24
- præsumere = τολμῆσαι 104, 30. 5, 37. 6, 1. 26. 7, 1. 15. 17. 35. 8, 18. 32. præsumpta = τετόλμηται 5, 12. præsumitis = ἐπιχειρεῖν 5, 38
- præsumptiones = τετολμημένα 4, 33
- præsumptuum 78, 16
- præsumptoribus = τετολμηκόσιν 5, 5
- ferre minime præualentes 20, 27
- precibus = παρακλήσεσιν 7, 19
- primitus 55, 20
- princeps = ἀρχηγός 5, 23
- principalibus = καιρία 143, 29. — principaliter 42, 11
- cuiusdam prioris 139, 14. 23
- probationem = ἀπόδειξιν 148, 8
- procacitas = θράσος 5, 29
- progenitoribus = προγόνων 7, 38
- proloquia 55, 6
- promerentur = ἀξιοῦμενοι 128, 14
- prompte = προχείρως 5, 14
- propitiationem = εὐμένειαν 129, 1
- propositus [*nomen declin. quartæ*] pietatis 50, 14
- protectio = ὑπερασπισμός 145, 9
- protoplastus 36, 7
- prouehamus = ἀνάγωμεν 147, 28
- prouinciae = χώραν 5, 32
- prouisor 58, 6. 13. 15
- uesanam rabiem figmenta talia cogitantium publicauit 43, 31
- rei publicæ = πολιτεία 4, 27. 13, 20. Romanam rem publicam = τὰ Ῥωμαϊκὰ πράγματα 127, 33
- putatiuam opinionem 43, 29
- quatenus = ὥστε 6, 34. 11, 17. = ὅπως 143, 8
- querellas = ἐντεύξεις 144, 19
- eo quod = ὅτιπερ 3, 22. — adseritis eo quod *c. coni.* 6, 23
- radicastis 33, 12
- ratiocinatrix 153, 14
- recessione = ὑποχωρήσεως 143, 27
- cornu imperii reclinauit 69, 18
- redimittunt 35, 20
- redonato 63, 7
- refugia = ξενίας 7, 24
- religionem = θρησκείαν 7, 17. 34. 8, 5. 38
- remandaret 121, 2
- rependimus = ἀντιδώσομεν 142, 19
- repensare 33, 9
- repensationem 34, 36
- residua = τὰ ἐξῆς 145, 6
- responsario 138, 28 *cf.* apocrisarium
- resultantes 16, 8
- resultationem = ἐπανόστασιν 8, 3

retinaculum 65, 25
 retributio = ἀντίδοσις 145, 17
 reuerendis = αἰδεσίμων 128, 1
 lacrimarum rigatione 78, 23
 sanxerunt = θεσπίζουσιν 7, 18. 5, 23 cf. res
 grammaticæ
 sanctiones = θεσπισμάτων 104, 35
 sapientem = φρονούσαν 3, 17. 4, 3. 5, 19. 8, 6.
 sapiens = νοούσα 6, 31. sapientium = συνε-
 τῶν 3, 7
 satisfaciētes = πληροφοροῦντες 128, 31. * eis
 satisfieri = πεισθῆναι 3, 27
 scelestis = μυσαρῶς 7, 2
 schemate = προσχήματι 4, 26. in schemate
 sacerdotis 42, 3
 scientiam = εἶδησιν 4, 31
 scrupulositas = ἀκριβείαι 143, 18
 scrupulosæ = ἀκριβοῦς 146, 15
 scurrone 139, 25
 scutum = ὄπλον 127, 20
 secretario 120, 15. 25. 121, 10. 32. 122, 6. 13. 21.
 30. 35. 123, 5. 19
 seditione = ἀταξία 104, 24. 33
 seditiosis = ἡτακτηκόσιν 104, 34
 sensu = φρονήματι 104, 24
 sententias = ἀποφάσεις 146, 13. — ψήφους
 142, 28
 significatiuorum 151, 36. 37
 simplicem = εὐήθη 3, 24
 singulatim 153, 19
 siquidem = οὖν 6, 20. = τοιγαροῦν 11, 21. —
 49, 8. 17. 54, 31. 62, 9. 66, 12. 70, 26. 72, 17.
 131, 21. 140, 25. 151, 25. 152, 18
 sollicitudo = φροντίς 11, 24. 8, 35
 statum = κατάστασιν 127, 20
 studemus = σπουδάζομεν 8, 21. 5. 128, 9
 studio = σπουδῆι 127, 24. 141, 17. 23
 stulte = ἀνοήτως 4, 30
 subito = ἀθρόως 145, 20
 subtilissima = ἀκριβοῦς 7, 5. 8, 31. subtiliter
 = ἀκριβῶς 105, 5
 subuectionibus animalium 85, 31
 sufficienter = ἰκανῶς 145, 31
 doctrinæ sufficientiam 72, 6
 suffocatus 53, 21
 summitate concordix 34, 29
 superseminatam 12, 33
 de sursum 150, 23
 susceptibilis 153, 5
 ob omni suspectione liberum 31, 35
 portitores litterarum uelocissimos pedestres quos
 Aegyptii symmachos uocant 139, 9
 taliter = οὕτως 143, 20. 144, 23. 145, 25. —
 30, 30
 tandem aliquando = ὀψέ ποτε 4, 20
 temperantia = εὐκρασία 127, 32

temporibus Christianis et uestris 84, 27. uestris
 temporibus 75, 10. in tam uenerabilibus tem-
 poribus 57, 4. beato tempore 68, 16. pro quali-
 tate temporis 65, 4
 textus = ὑφεῖ 11, 19. — 55, 4
 obumbratam uelut theatralem dignitatem 28, 7
 thesaurizauerunt 38, 5
 tormentis = αἰκισμῶν 6, 37
 torporem = νέκρωσιν 141, 34
 ex tractatu 121, 33
 translaticium 136, 9
 triumphale imperium 92, 24
 tuitionem 59, 33
 tumultuatione 71, 22. 80, 30
 ualde = λίαν 3, 10
 ualeat = δυνάμενον 4, 17. ualermus edicere
 18, 2
 uenerabile = σεπτόν 3, 17. 4, 1. uenerabiles =
 εὐαγεῖς 4, 13. 7, 34
 uestitus = φορῶν 137, 33. ferocitate uestiti
 29, 35
 uexatum = βλαβέν 3, 19
 uexationis = βλαβης 5, 21
 uilium = ὀνητῶν 13, 19
 uindicare = ἐκδικεῖν 5, 15
 uirtutis = δυνάμεως 142, 9
 uitia = σφάλματα 3, 8
 ultione = δίκης 8, 15. ultionem = ἐκδίκησιν
 145, 10. ultioni = τιμωρίαν 7, 8. ultionem =
 ἄμυναν 146, 8
 uniprincipium 151, 25 cf. multiprincipium
 uocabula = προσηγορίας 3, 31
 uolumina = βίβλοις 4, 32
 uoluntatis = γνώμης 5, 14
 uotum = γνώμην 146, 18
 utilitas = χρεία 148, 8
 xenia 125, 32
 zelatus es 46, 22. 62, 20

res grammaticæ

dato breue 54, 39
 pallium quem habuit 136, 11 cf. Coll. Auell. 187
 p. 685, 14 duo pallios
 de Maria theotocon 147, 13. cum enoticon 127, 15.
 Nicæa local. 65, 13. 68, 6. 75, 16. 86, 1
 humillimi 93, 19. utilimum 64, 27. 144, 25
 pessimus 145, 33
 ipsud 106, 23. 108, 8. semet ipsis 4, 30
 persuadit 144, 23. 27
 sanxerunt 5, 23. 7, 18. sanciuit 8, 33. 41, 33. 97, 7.
 sanciuimus 7, 5. 23. sancistis 39, 26. 77, 29.
 90, 15. sanciuerunt 49, 21
 potentem (part. praes.) 145, 23
 foras ciuitate regia 135, 26. 139, 26
 priorum minora 4, 33
 maximum nimis 40, 14. nimis mansuetissime 72, 37.
 ualde celerrime 54, 35. 55, 24. 67, 30. maxima
 ualde 81, 30. sic feruentissimus 79, 20

multo plus melius 144, 27
 nullusque 58, 38
 itum est 130, 34
 ab eo machinata 87, 6. *comminata est* = ἀπειλοῦν-
 ται 145, 6. *calumnias meditatae* 15, 15. 47, 36
 ad retractandum illa 119, 22
 necesse est oportere 25, 3
 accessit efficere 19, 19. *obædient hoc agere* 132, 20.
exulare præceptus est 123, 20. *redire per-*
missus est 137, 3
 nom. abs. 116, 9
 consulere contra legatos, *negantibus esse confiten-*
dum 134, 26. *mandauit non putare, sed cogno-*
scerent 121, 6

index translationum

ἀγανακτήσαντες cf. indignati
 ἀγανακτήσεως cf. indignatio
 ἀγρίοις cf. ferocibus
 ἀγριότητα cf. ferocitatem
 ἀγωνιῶ cf. formido
 ἀγωνίζεσθαι cf. concertari
 ἀδικῶσι cf. lædant
 ἀθεμίτων cf. nefandis
 ἀθλητῶν cf. athletarum
 ἄθλιος cf. infeliciter
 ἀθρόως cf. subito
 αἰδεσίμων cf. reuerendis
 αἰκισμῶν cf. tormentis
 αἰσχύνης cf. confusionis
 αἰτίας cf. causarum
 αἰτιάσομαι cf. causabor
 αἰτίους cf. auctores
 ἀκριβείαι cf. scrupulositas
 ἀκριβοῦς cf. certissime. scrupulosæ. subtilissima
 ἀλίσκεσθε cf. comperimini
 ἄμυναν cf. ultione
 ἀμφισβήτησιν cf. dubitationem
 ἀμώμητον cf. immaculatam
 ἀνάγωμεν cf. prouehamus
 ἀναισθήτως cf. insensibiliter
 ἀνεύθυνον cf. inculpabilem
 ἀνοήτως cf. stulte
 ἀντιδώσομεν cf. rependimus
 ἀντιδοσις cf. retributio
 ἀντιπάθεια cf. aduersitas
 ἄνωθεν cf. antiqua
 ἀξιούμενοι cf. promerentur
 ἀπαγορεύοντες cf. abdicantes
 ἀπαξιοῖ cf. iudigne
 ἀπηρτισμένον cf. integram
 ἀπατεῶνες cf. impostores
 ἀπειλεῖ cf. comminatur
 ἀπηνώς cf. crudelia
 ἀπλήγᾳ cf. plagatus
 ἀπόσιτος cf. ieiunus
 ἀποφάσεις cf. sententias

ἄρα cf. forsitan. fortasse
 ἄρρωστία cf. inæqualitas
 ἄρτι cf. modo
 ἀρχηγός cf. princeps
 ἀσαλεύτως cf. inconcusse
 ἀσπαζόμεθα cf. amplectimur
 ἀστασιάστου cf. incommota
 ἠτακτηκόσι cf. seditiosis
 ἀταξία cf. seditione
 ἀτελεύτητον cf. obitu
 ἠτιμάσμεθα cf. dehonestati. iniuriari
 ἀτιμίαν cf. dehonestationem
 ἀτοπημάτων cf. incongrua
 ἄτοπα cf. incongrua
 τοῖς αὐτοῖς cf. ipsis
 ἄφθαρτον cf. incorruptam
 ἀφορήτου cf. importabilis
 ἀφορμὰς cf. occasio
 ἀχράντων cf. intemeratæ
 βασανίσαντις cf. plectentes
 βδελυσσόμεθα cf. abominamus
 βεβήλους cf. pollutas
 βίβλους cf. uolumina
 βλάβης cf. uexationis
 βλαβέν cf. uexatum
 γενεάς cf. generationes
 γενητοῖς cf. creaturis
 γένη cf. generationes
 γνώμης cf. uoluntatis. uotum
 γνωρίζει cf. manifestant
 δεινὰ cf. crudelia. pessimum
 δεξιῶσμαι cf. amplectimur
 διαβολαῖς cf. oblocutionibus
 διαμαρτύρασθαι cf. contestari
 διατάγματα cf. præcepta
 διαφόρως cf. frequenter
 διδασκαλίας cf. dogmatibus
 διδαχθέντες cf. agnoscentes
 διέποντος cf. exornantem
 διηνεκῶς cf. perpetuum
 δίκαις cf. ultione
 δικαίως cf. iustissime
 διορθώσεσι cf. correctioni
 δοξάρια cf. opinatiunculas
 δοξολογίαν cf. glorificationem
 δυνάμεις cf. uirtutis
 δυνάμενον cf. ualeat. potentem
 εἰδησιν cf. scientiam
 εἰκότως cf. competenter
 ἐκδικεῖν cf. uindicare
 ἐκδίκησιν cf. defensione. ultione
 ἐλεεινῶς cf. miserande
 ἐμφύτου cf. insertæ
 ἐναγχος cf. nuper
 ἐναργῶς cf. palam
 ἐνεργεῖαν cf. operationem
 ἐνεργῆσαι cf. operari
 ἐνθυμηθέντες cf. consideremus

- έντεύξεις cf. querellas
 έντροφήσαι cf. iucundari
 έντυχόντα cf. legens. agnoscentes
 έξαίρετον cf. præcipuum
 έξής cf. cetero. futuro. residua
 έπαγγέλματος cf. præceptionibus
 έπανάστασιν cf. resultationem
 έπείξατε cf. cogite
 έπεργαζομένοις cf. operari
 επί cf. in
 έπιγράψαντες cf. attitulantes
 έπιθυμεί cf. desiderat
 έπιθυμίας cf. desiderii
 έπιμέλεια cf. diligentia
 έπιτηρήσας cf. insidiatus
 έπιφοιτήσεως cf. aduentu
 έπιχειρείν cf. præsumere
 έργάζεται cf. operari
 έρημιτών cf. heremitis
 έριδες cf. contentiones
 έριστικῆι cf. contentiosa
 έτι γε μήν cf. nec
 εύαγείς cf. venerabile
 εύήθη cf. simplicem
 εύθύνας cf. pœnas
 εύθής cf. mox
 εύκρασία cf. temperantia
 εύμένειαν cf. propitiationem
 εύπροσδέκτους cf. acceptabiles
 εύταξίαν cf. disciplina
 εύχερείας cf. facilitatis
 ήδη cf. dudum
 τεθαρρήκαμεν cf. confidimus
 θεολόγους cf. deiloquos
 θεσπίζουσιν cf. sanxerunt
 θεσπισμάτων cf. sanctiones
 θεωρίαι cf. contemplationes
 θράσος cf. procacitas
 θρησκείαν cf. religionem
 ικανώς cf. sufficienter
 ίσως cf. forsan
 κάρια cf. principalibus
 κάμνουσι cf. laborant
 καταγινώσκωμεν cf. culpemus. increpemus
 καταπομπεύσαντες cf. diuulgantes
 κατασκεύαζε cf. concinnes
 κατάστασιν cf. disciplina. ordinem. statum
 κωμωιδούσι cf. diffamant
 λαμψάντων cf. claruerunt
 λαμπράς cf. honestis
 λατρείαν cf. culturam
 λίαν cf. ualde
 λόγια cf. eloquia
 λοιπόν cf. cetero
 μαθόντες cf. agnoscentes
 μάλιστα cf. præcipuum
 μεθόδευε cf. dissipet
 μέλος cf. membratim
 μεμνημένοι cf. memoriam
 μέν cf. equidem
 μεταμελείαι cf. paenitendo
 μισόκαλος cf. bonitatis
 μυσσαροίς cf. scelestis
 νέκρωσιν cf. torporem
 νεωστί cf. nouiter
 νοούσα cf. sapientem
 Ξενίας cf. refugia
 οικείως cf. familiariter
 οίκουμένης cf. mundi
 ώκνήσατε cf. dubitastis
 όκνηροτέρους cf. pigriores
 ώμιληκώς cf. allocutus
 όμοζύγου cf. iugalis
 όμολογίας cf. condicionem
 όνειδίζει cf. improperat
 όπλον cf. scutum
 όπως cf. quatenus
 όργής cf. furoris
 όρθοδοείν cf. ambulare
 ότιπερ cf. quod
 ούδ' άλλως cf. omnino
 ούκ cf. minime
 ού μήν αλλά cf. nec
 ούν cf. siquidem
 ούπω cf. nequaquam
 ούτως cf. taliter
 όχλήσεως cf. importunitate
 πανήγυρις cf. festiuitas
 παντάπασιν cf. omnimodis. omnino
 παρά cf. citra
 παραγγέλμασι cf. mandatorum
 παράδειξιν cf. probationem
 παραδόξως cf. mirabiliter
 παράκλησιν cf. intercessionis. precibus
 παρανομείν cf. iniquarum
 παρανομίας cf. iniquitatis
 παρανόμων cf. iniquarum. iniustus
 παρατιθέμενοι cf. commendantes
 παραστήσαι cf. explanare
 παρωθουμένων cf. expellentibus
 πατηθήναι cf. decalcarentur
 πεισθήναι cf. satisfacientes
 περιβόητον cf. famosissimam
 περιεργαζόμενος cf. perscrutari
 περιπτύξασθαι cf. complecti
 πληθύνεσθαι cf. multiplicari
 πλημμελείν cf. delinquendum
 πλημμέλημα cf. delictum
 πλήν cf. citra
 πληροφοροθύντες cf. satisfacientes
 ποιήματος cf. facturæ
 πολιτείαι cf. publicæ
 πολλοίς cf. plurimis
 πράγματα cf. publicæ
 πραγματείαν cf. negotium
 πραγματεύεσθαι cf. mercari

πράξεων cf. *causarum*
 προηρημένων cf. *disposuit*
 προγόνων cf. *progenitoribus*
 προδήλως cf. *aperte*
 προθυμίας cf. *alacritate*
 προλαβόντι cf. *dudum*
 πρόξενος cf. *occasio*
 προσεδρεύειν cf. *obseruare*
 προσηγορίας cf. *uocabula*
 προσήκει cf. *congruit*
 προσπάθεια cf. *compassio*
 προστασία cf. *defensione. patrocinium*
 προσχήματι cf. *schemate*
 προτροπῆς cf. *exhortationem*
 προτρεψαμένων cf. *inuitantibus*
 πρόφασις cf. *occasio*
 προχείρως cf. *prompte*
 πταίσαντι cf. *delinquendum*
 σαφῶς cf. *clarum*
 σέβας cf. *culturam. cultum*
 σεμνός cf. *nobilibus*
 σεπτόν cf. *uenerabile*
 σκοπόν cf. *intentionem*
 σπουδάζειν cf. *festinare. studemus*
 σπουδῆι cf. *studio*
 συγκροτεῖν cf. *corroborantes. fouere*
 συγκροτήσεως cf. *beneficiis*
 συγχωρήσωμεν cf. *indulgeamus*
 συγχώρησιν cf. *indulgentiam*
 συκοφαντεῖν cf. *calumniandi*
 συμβόλοις cf. *indiciis*
 συμφωνίας cf. *concordia*
 συναινέσεις cf. *consensiones*
 συναΐξεις cf. *collectas*
 συνηδρεύσατε cf. *consedistis*
 συνεπιψηφίζειν cf. *condecernere*
 συνέσει cf. *intellectu*
 συνετών cf. *sapienter*
 σύνολον cf. *penitus*
 συντόμως cf. *compendiose*
 σφάλματα cf. *uitia*
 σῶον cf. *integram*
 έσωφρόνισεν cf. *coercuit. corripientes*
 τάξιν cf. *ordinem*
 τελείως cf. *integre*
 τιμωρίαν cf. *ultione*
 τοιγαροῦν cf. *siquidem*

τολμήσαι cf. *præsumere. præsumptiones. præsum-
 ptoribus. commiserint*
 τυγχάνειν cf. *existere. mereamur*
 τυχόν cf. *forsan*
 τύπον cf. *formam*
 έτύπωσε cf. *disposuit*
 τύπωσης cf. *forma*
 ύβρισθῆναι cf. *iniuriari*
 ύβρεις cf. *iniurias*
 ύπαρχούσης cf. *consistente*
 ύπερασπισμός cf. *protectio*
 ύπερφυῶς cf. *naturarum*
 ύπεύθυνος cf. *obnoxius*
 ύπόθεσιν cf. *argumentum*
 ύπομνημάτων cf. *monumentorum*
 ύπόνοια cf. *opinione*
 ύποχωρήσεως cf. *recessione*
 ύφει cf. *textus*
 φανερόν cf. *clarum. palam*
 φαντασίαν cf. *phantasiam*
 φάρμακον cf. *medellam*
 φειδόμενοι cf. *parcentes*
 φήμηι cf. *opinione*
 φατέ cf. *asseritis*
 φθόνος cf. *liuor*
 φιλανθρωπίας cf. *clementiæ. miseratione. miseri-
 cordia*
 φιλάνθρωπον cf. *clementissimam. pie*
 φίλον cf. *amabile*
 φιλοτιμηθήσεται cf. *largientur*
 φορών cf. *uestitus*
 φορτικός cf. *onerous*
 φρίξαντες cf. *pauescentes*
 φρονούσαν cf. *sapientem*
 φρονήματι cf. *sensu*
 φροντίς cf. *sollicitudo*
 φυσιολογείν cf. *naturarum*
 χαλεπών cf. *crudelia. crudelitibus*
 χάριν cf. *indulgentiam*
 χρεία cf. *utilitas*
 χρηστότητος cf. *bonitatis*
 χώραν cf. *prouinciæ*
 ψεύδει cf. *falsitate*
 ψεύσται cf. *fallaces*
 ψήφους cf. *sententias*
 ώνητών cf. *uilium*
 ώστε cf. *quatenus*